

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Gospod Herriot, prosimo pojasnila

G. Edouard Herriot, predsednik francoske vlade in obenem tudi predsednik radikalno-socialistične stranke, je 6. novembra na letnem stranknem kongresu v Toulousi v svojem govoru z veselim obrazom načel vprašanje francosko-italijanskih odnosov. Posluševal se je besed, iz katerih je žarelo toliko iskrene topline, da je politična Evropa takoj razumela, da ne gre za običajne komplimente naroda do naroda, ampak za nepričakovan, resen preokret v francoski zunanji politiki. In da bi razgalil vsak dvom — če je po prvem govoru še kaj obstajal — je drugi dan, 7. novembra, v Parizu, ko je odhajal od seje ministrskega sveta, pred zastopniki domačega in inozemskega tiska še bolj razločno poudaril željo, da se poravnajo vsi računi, ki so se v toku let nakopičili med francoskim in italijanskim narodom.

Ta izjava je bila namenjena javnosti, torej ni nekaj, kar spada v okvir domače notranje francoske politike, ampak je to politična gesta, ki je prevladala in o kateri tudi mi lahko govorimo odkrito in brez predsodkov. Mi, pravimo. Zakaj? Zato, ker smo ravno mi svojo politično usodo navezali na prijateljstvo s francoskim narodom. Na ono prijateljstvo, ki se je rodilo iz plemenite francoske duše in iz notranjega iskrenega sočustvanja z brezpravnimi in tlačeni narodi. Na ono prijateljstvo, ki se je utrdilo na bojnih poljanah, ki se je zatem povežalo s tisočeriimi vezmi kulturne sorodnosti in kulturnega sopolnjenja in ki je bilo slednjim s krvjo podpisano na mirovnih pogodbah, ki so nam pred mednarodnim svetom zagotavljale narodno nastajanje in napredek. Zato mislimo, da imamo pravico, da se izrazimo o novih ciljih, ki so zablesteli pred očmi francoskega predsednika vlade in h katerim hoče voditi narod, ki ga predstavlja in katerega mi ljubimo.

Ako bi iskali za vzroke, ki so privedli do toulouskega govora in do tam izražene želje po prijateljski zvezi med Francijo in Italijo, bi morali tavati v samih domnevanjih. Mogoče je, in mi se priključujemo temu mnenju, da se je g. Herriot povzpел v višine, v katerih je plaval njegov veliki predhodnik Briand, ko je ponujal — brezuspešno menda — palmovo vejico vsem narodom sveta in prigovarjal človeštvu, naj se na ljubo ljubezni odnese vsakega sovražnika. Mogoče je tudi, da so se pojavile na mednarodnem polju takšne nujnosti, ki so zahtevale preokret, katerega je Herriot napovedal. V tej zvezi zaenkrat ne verjamemo onim, ki trdijo, da je samostojna črta, ki jo je zavzela zadnje tedne Poljska, zmanjšala v očeh francoske diplomacije vrednost poljskega protitežja na drugi strani Nemčije in da je Francija zaradi tega morala seči po političnih kompenzacijah drugod. Mi tudi ne moremo verjeti, da francoska vlada smatra moč in pomoč držav male antante in Romunije, s katerimi je povezana s političnimi pogodbami, za preelabo, da bi se smela nanje zanašati v slučaju presenečenja na nemški ali na italijanski strani. Mi tega ne verjamemo, ker verujemo v trdnost političnih pogodb. To stališče je morebiti nekoliko naivno, toda mi se ga držimo.

Naj si bo eno ali drugo, izliv spontanega razpoloženja in službi velike mirovne ideje ali posledica mrzlega računanja o vsakdanjih potrebah in vrvenju mednarodne politike, Herriotova ponudba svoji sosedu onstran Alp ni samo za splošno usmerjenje evropske politike važnega, ampak posebno za nas Slovence in Jugoslovane usodopolnega pomena. Zakaj bi to prikrivali? Zakaj bi se ne udeležili debate, ki se je vžgala po vsej Evropi, ko smo na žalost zopet med onimi, ki ne bodo nosili njene teže, pač pa njene posledice.

Ko je v francoskem prvem ministru dozorela zamisel francosko-italijanskega prijateljstva, ki bi se dalo izobličiti celo v kakšnem večji latinski ali sredozemski pakt, je on gotovo moral imeti pred očmi gotova zgodovinska dejstva. Ko se je odločil, da napravi gesto, ki se v političnem svetu lahko tudi napačno razume, kakor da bi Francija obupala nad svojimi dosedanjimi prijatelji in si šla iskat drugih, je brez dvoma natančno odtehtal in pretehtal vse, kar govori v prilog ali neprilog novih simpatij. Toliko poznamo predsednika Herriota, ki je bil dalje časa naš ljubi gost in je opetovano nasei krasne besede na naslov naše države in našega naroda. Zgodovina zadnjih 15 let mu je nudila mnogo materiala za premišljevanje.

Prvič je gotovo prečital londonski pakt z dne 25. aprila 1915, ki je v protislovju z načeli o samoodločevanju narodov, načela, ki so postala ideja — vodilke na konferenci za mir, odsekal velik del jugoslovanskega naroda in ga priključil brez vsake potrebe sosednji Italiji, brez potrebe in brez drugih garancij, kakor onih, katere daje naravno pravo, ki ga pa Italija ni spoštovala. Toda v tem slučaju se čudimo, kako je mogel v Toulousi izustiti besede, »da se v svojem stremeljenju za mirom noben narod ne sme vmešavati v politične režime, katere so si drugi narodi dale in »da so se po dobljeni vojni zgodile krivice italijanskemu narodu«.

Drugič je g. Herriot brez dvoma prečital vse one manifestacije italijanskih državnikov in italijanskega tiska, v katerih se je izražala italijanska želja po reviziji mirovnih pogodb, istih pogodb, ki so vrnilo Alzacijo nazaj v okrilje matere zemlje in ki so slovenskim narodom v srednji in v vzhodni Evropi garantirale za vedno, tako se je reklo, nedotakljivost njihovega ozemlja. Tudi v tem primeru se čudimo, kako je mogel francoski predsednik vlade trditi, »da so se med Italijo in Francijo dogodile neprevidnosti, da obstojajo nerazumevanja, da se ne na naslov Italije izgovorile

Francosko-italijansko zbližanje

Fašizem odbija francosko roko?

Izjava Mussolinija

Rim, 12. nov. Dan po senzacionalnih izjavah francoskega predsednika Herriota glede potrebe revizije dosedanje francoske politike napram Italiji, je italijanski poslanik v Parizu Pignatti Morano di Custozza obiskal g. Herriota. Čeprav ni bilo izdano o razgovoru uradno poročilo, menijo v diplomatskih krogih, da se je g. poslanik Herriotu zahvalil za prijazne besede. Da bi se duce ne želel zbližati s Francijo, pač ni mogoče reči, vprašanje je le, s kakšnimi žrtvami bi se dalo plačati zbližanje s Francijo.

Značilno je, da ni fašistični tisk na Herriotovo ponudbo prav nič reagiral. Listi so priobčili simpatična poročila svojih pariških dopisnikov, toda uredništva sama niso izpregovorila o problemu, ki ga sicer tako rada obravnavajo, kadar je treba udariti proti Franciji. Nikakega dvoma ne more biti o tem, da so listi prejeli od vlade stroga navodila, kako naj se zadržijo v tem vprašanju. Mussolini hoče očividno pustiti Franciji in zunanjemu svetu vtis, da j Italija tako močna, da ji ni mnogo na francoski ponudbi. Na drugi strani si hoče olajšati pogajanja s Francijo in ohraniti možnost, da lahko od Francozov čimveč zahteva. Vse drugačen bi bil položaj italijanske diplomacije, ako bi tisk takoj pozdravil v navdušenjem francosko ponudbo in tako že vnaprej odkril želje Italijanske javnosti.

Resnici na ljubo je treba pibiti, da si resnični predstavniki italijanskega kulturnega in gospodarskega življenja želijo zbližanje s Francijo, med tem ko je na mladino protifrancoska vzgoja v šoli zelo kvarno vplivala. Toda razlikovati je treba med političnimi krifači in zrelimi možmi, ki gledajo v svet realno. Posebno v gospodarskih krogih, t. j. bančnih, industrijskih in trgovskih se pozdravljajo Herriotovo akcijo, ker so prepričani, da bi zbližanje med Rimom in Parizom prineslo Italiji veliko olajšanje s gospodarskega in finančnega vidika. Tudi fašisti sami ne gledajo danes več s takšnim zupanjem v Berlin, kakor nekdanj, saj so stavili vse svoje upe v Hitlerja. Ta je po mnenju fašistov odpovedal v trenutku, ko bi bil moral zgrabiti brezobzirno za državno krmilo. Nemčija danes s svojo politično razvrstitev prav nič ne imponira fašistom, zato bi končno mnogo ne nasprotovali akciji za zbližanje s Francijo. Sicer se danes morajo slepo pokoriti ducejevi volji.

Paris, 12. nov. V zvezi z najnovejšo akcijo g. Herriota za zbližanje z Italijo so zanimive izjave, ki jih je podal Mussolini uredniku lista »Paris-Midi«:

»Križa je velika vzgojiteljica narodov, je dejal Mussolini. Narodi naj se zdaj organizirajo in spozrazumejo. Toda za to niso zadosti besede. (Herriotove namreč. Op. ur.) Besede samo vzbujajo iluzijo in narode še bolj razdvajajo. Revni narodi potrebujejo avtoriteto, demokracija brez avtoritete je samo za bogate države.« Ko je urednik Lucain vprašal Mussolinija za pogoje, pod katerimi bi bil pripravljen sodelovati s Francijo, je Mussolini po dolgem premisleku začel naštevati na prste: 1. Francija mora bolje poznati Italijo; 2. fašistični režim

je treba »smatrati za stalnega in ne morda za politično epizodo katere konec vsi pričakujejo; 3. z nami ne sme nihče uganjati macchiavelizma. Lucain je strumno zavrnil Mussolinija: Toda Macchiaveli je Italijan in Vi sami ste izdali njegova dela! »Rea, je odvrnil Mussolini. Vendar pravega Macchiavelija malokdo pozna. Mussolini je nato zanikal Lucainovo trditev, da se je Italija zvezala z državo (Nemčijo), ki ni do svojih odnosih do Francije iskrena. Dejal je, da ni Italija tako neprevidna. Tudi pri pogajanjih s Francijo si želi več iskrenosti. Kadar je dogovor sklenjen, ga je treba tudi izvesti.

V tukašnjih političnih krogih smatrajo Mussolinije izjave za zelo neugodne.

Na drugi strani pa

Mrzlično utrjevanje Zadra

Split, 12. nov. I. Današnja večerna »Nova Dobac« objavlja iz Zadra vest, da Italija že dolgo časa vrši utrdbena dela okrog Zadra. Ta dela se vršijo s tako naglico, kakor da bi morala še jutri izbruhniti vojna. Strelski jarki so izkopani na vsej obmejni črti, gradijo pa se tudi utrdbe v neposredni bližini Zadra. V zadnjem času je bila povečana zadrška posadka s novim vojaštvom. Vojška skladi-

šča so polna municije in transporti vojnega materiala še vedno prihajajo. Tako je pred tremi dnevi priplula pred Zader italijanska ladja, ki je raztovarila 35 vagonov municije in raznega vojnega materiala. Taki transporti prihajajo iz dneva v dan in mesto Zader je spremenjeno v pravi vojaški arzenal.

Romuni napadajo „sestro Italijo“

Bukarešt, 12. nov. I. Vsi tukašnji listi brez izjeme zelo obširno komentirajo potovanje predsednika madjarske vlade Gömbösa v Rim ter naglašajo, da se je sedaj postavil v službo revizionistične politike ves italijanski tisk. Pisanje italijanskih listov o tem vprašanju še presega vse meje. Romunski tisk vidi v takem pisanju italijanskega »asopisja« pritisk, ki ga hoče izvršiti Italija na Francijo, da bi čimprej sklenila z njo sporazum. Nekateri romunski listi obžalujejo, da se je sedaj fašistična Italija na tako jasen način postavila v službo madjarskih magnatov ter naglašajo, da bo

morala Romunija iz tega izvajati posledice. V tem oziru posebno ostro piše lista »Dimineata« in »Universule«, ki vprašujeta, zakaj dosedaj Italija ni nikdar protestirala proti okupaciji čisto nemških krajev na Južnem Tirolskem in čisto slovenskih pokrajin v Julijski Benečiji in zakaj se ni nikdar zavzela za Reko, ki bi jo morala dobiti Jugoslavija. Lista nadaljuje, da bo Romunija prisiljena čvrsto voditi svojo dosedanje politiko, čeprav z obžalovanjem ugotavlja, da se njena velika sestra Italija nahaja na strani Madjarske.

Ce se vrnejo stare dinastije:

Izjava predsednika Miklasa

Dunaj, 12. nov. I. Današnja »Neue Freie Presse« objavlja razgovor svojega urednika z zveznim predsednikom Miklasom. Na vprašanje, ki ga je stavil urednik omenjenega lista Miklasu, če misli, da je možna restavracija Hohenzollerjev v Nemčiji in Habsburžanov na Madjarskem, je Miklas odgovoril, da mu je na to vprašanje zelo težko odgovoriti. Če pa bi je prišlo do povratka obeh omenjenih dinastij, bi to ne vplivalo na Avstrijo, ker

je v njej kompetentna ustava in narodna volja. V ostalem to vprašanje trenutno ni aktualno. Na vprašanje o možnosti skorajšnje vojne v Evropi, je zvezni predsednik Miklas odgovoril: »Teoretično so vojni zapletitaji še danes mogoči in dvomim, da je današnja atmosfera ugodna za trajen mir.« Zvezni predsednik je prepričan, da če v najkrajšem času ne pride do splošnih izprememb, bodo nastali razni konflikti, ki bodo povzročili vojno.

Sence Rooseveltove zmage

Prošn'e evropskih držav dežu'ejo

London, 12. nov. I. Nota, ki jo je poslala britanska vlada Ameriki, je premaknila z mrtve točke vprašanje vojnih dolgov. Iz Washingtona poročajo, da so tudi druge države zahtevale odgoditev plačila anuitet vojnih dolgov, oziroma so zahtevale podaljšanje moratorija. Razen Velike Britanije in Francije so zahtevale odgoditev plačila anuitet za vojne dolgove še Nemčija, Poljska, Estonika, Litavaska, Grčija in Madjarska. Nekatere od teh držav ne le, da ne morejo plačati zapadlih anuitet za vojne dolgove, ampak nimajo denarja niti za kritje trgovskih in privatnih dolgov. Zato se njihovi slučajji ne morejo spraviti v sklad z iniciativo britanske in francoske vlade, da se vprašanje vojnih dolgov reši v novi bazi, ki bi bila v skladu z lozanskim sporazumom.

Po zmagi Roosevelta se je stališče v zadevi vojnih dolgov popolnoma spremenilo. Ameriški uradni krogi pričakujejo, da bo ameriška vlada dala izjavo v tem vprašanju. Demokratični senator Smith z nekaterimi vodilnimi osebnostmi demo-

krivne besede. Ali da Italijo celo pohvali, češ, »da je italijanski narod pokazal svoje velikanske energije in da je poln dinamizma«.

Tretjič je moral g. Herriot imeti pred seboj na mizi vse neštete dokumente, ki pričajo, kako se Italija vriva v Balkan, kako je s pomočjo tiranskega pakta osvojila Albanijo, kako sega po jugoslovanski Dalmaciji, in kako se trudi, da bi zanetila vnovič krvave spore med balkanskimi narodi, ki so francoski zavezniki. Kako je potem mogel govoriti o »italijanski dinamiki«, o »krivici«, povzročenih Italiji, in »da je treba krivice popraviti«.

Četrthi pa je g. Herriot z gotovostjo tudi računal z vtisom, ki ga bodo njegove besede, o katerih niti naša vlada, niti vlade katerikoli drugih zaveznikov držav niso bile poučene, napravile širrom Evrope. Niti eden izmed prizadetih narodov si ne more prepovedati, dokler mu niso bile predložene uradne pojasnitve, vzeti toulouski govor na

znanje s pritaženim strahom, da se ena prijateljstva zavržejo, kadar se najdejo druga. Ali je francoski predsednik vlade hotel doseči to, ali je hotel države, ki so se rodile v Versaillesu, odglaviti ter jih napoditi v noč, da si poiščejo mimogrede drugih ljubezni, ki jih vabijo in čakajo?

Ker smo prepričani, da je g. Herriot dobro vedel za našo narodno rano v Primorju in v Gorici, da mu je bilo dobro znano, kako Italija sega po Balkanu od Albanije do Dalmacije, da je točno poznal revizionistične težnje fašistične Italije, in da ni hotel v Toulousi brutalno pretirati krvna prijateljstva v vzhodni Evropi, radi pozabimo na prva razočaranja, ki so nas navdala, in vztrajamo na izkustvih 15 letnih tradicij. Francoski narod ne bo iskal omizij, pri katerih bi ne mogli z veseljem obrazom in brez ponižanja biti tudi mi. Toda prav bi pa bilo, ako bi prišla, pozno sicer, a še ne prepozno, potrebna pojasnila, na katera bomo nestrpno čakali.

Romunija v kleščah inozemskih financ

Bukarešt, 12. nov. I. Francoski finančni strokovnjak Auboin je kot predstavnik inozemskih upnikov ponovno prišel v Bukarešt, da se enkrat prouči finančni in valutno-tehnični položaj v Romuniji. V političnih krogih se govori, da so romunski upniki postavili pogoje, da mora Romunija priznati čenevski sporazum o tehničnem sodelovanju strokovnjakov Zveze narodov pri reorganizaciji romunskih financ. To zahtevajo brezpogojno in se nameravajo šele po tem priznanju pogajati za moratorij, odnosno odgoditev plačila romunskih dolgov.

Parlamentarne vesti

Belgrad, 12. nov. I. Danes dopoldne ob 11 se je nadaljevala seja poslanskega kluba, JRKD, na kateri se je razpravljalo o deklaraciji predsednika vlade, ki jo je podal na snočnji seji poslanskega kluba. V debato so med drugim posegli Mihajlo Jević, dr. Z. Lukič in dr. Sečurov, ki je v svojem govoru izjavil, da se popolnoma strinja s političnim delom predsednikove deklaracije, glede finančnega dela pa je stavil nekatere pripombe. Poslanec dr. Sečurov je odgovoril finančni ministru dr. Gjorgjeviču.

Diktatura v Nemčiji

Zopet razpust parlamenta?

Berlin, 12. nov. tg. Tudi novo izvoljenemu nemškemu državnemu zboru, ki se ima sestati prvi teden meseca decembra, grozi razpust. Razgovori z voditelji strank se bodo začeli sicer šele jutri v nedeljo, vendar teh razgovorov v političnih krogih ne smatrajo za resne. Četudi je namreč državni kanceler von Papen poleg zastopnikov centra in nemških nacionalcev povabil k razgovoru tudi na-

rodne socialiste, se že danes domneva, da bodo socialisti vztrajali pri svoji »brutalni zahtevi«, ki jo je stavil Hitler že 13. avgusta, ko je bil pri Hindenburgu. Najprej je državni kanceler von Papen ponovil svoje poskuse pridobiti zase deželne vlade, kar se mu je pred volitvami v državni zbor izjalovilo. V vladnih krogih se trdi, da razgovor, ki ga je imel von Papen večer zvečer z južno-nemškimi ministrskimi predsedniki in s saksonskega ministrskim predsednikom, ni potekel neugodno. Sicer je prišlo na te zaupni konferenci do pravi živahne razprave, vendar pa se je opazilo, da hoče državni kanceler bolj kakor doslej vpoštevati želje posameznih dežel, ker so njegovi izgledi v državnem zboru neugodni. Bilo bi torej mogoče, da se von Papen sporazume z deželami o državni reformi, t. j. predvsem o položaju Prusije nasproti državi. Zato se tudi zopet bolj širijo govorice o razpustu državnega zbora ali o izključitvi parlamenta in o volivni reformi, ki naj bi se dosegla potom ljudskega glasovanja.

Poljski narodni praznik

Belgrad, 12. nov. I. Nocoj ob 9 zvečer prireja tukašnja jugoslovansko-poljska liga v svojih prostorih v proslavo poljskega državnega praznika slavnostni večer z govori, pevskega točkami in plesom.

Zrcalo Moskve v Ameriki

Divjanje boljševizma v Mehiki

Vero iz otroških src

Po objavi papežev enciklike »Acerba Anis, ki je vsebovala odločen protest proti verskemu preganjanju v Mehiki, je poslanik Mehike v Italiji dal priobčiti izjavo, v kateri je trdil, da se novi mehiški zakoni nikakor ne vrtajo v osebno in versko prepričanje posameznika, čeprav so zadel katoliško duhovščino, ki hoče zaustaviti politično in socialno revolucijo v državi.

Pod naslovom »Dokument« je priobčil »Osservatore Romano« članek, v katerem na podlagi uradnih listin dokazuje, da je vsa vzgoja v mehiških šolah prirojena edinemu smotru, da se zatrejo verska čustva mladini. O svobodi vesti in vere ni mogoče govoriti. Sploh hoče vladni tisk prikazati Cerkev kot napadačnega nasprotnika, med tem ko naj bi bila vlada v defenzivi. Resnica je prav nasprotna.

Dokaz, kakšno mladino si hoče vzgojiti nova država, nam daje okrožnica prosvetnega ravnateljstva države Veracruz, ki je bila razposlana vsem vodstvom osnovne šole. Okrožnica priporoča učiteljem, da izven šole organizirajo odseke brezbožnikov, ki naj z vsemi sredstvi pobijajo vero med ljudstvom, češ, da tvori ta oviro do socialnega napredka. Mladino je treba sfanatizirati proti veri, v šoli jo je treba vzgajati v strogo materialnem duhu. Otroku je treba prikazati razliko med delavnicami, kjer delav-

stvo dela in se trudi, ter med cerkvami, kjer duhovščina izkorišča ljudstvo. Okrožnica vsebuje natančna navodila glede protiverske vzgoje za vsak šolski razred. Tako morajo učitelji v drugem razredu dopovedovati otrokom, kako so katoliški obredi nehygienični, kako je zdravju škodljiva uporaba blagoslovljene vode, poljubljanje svetinj, relikvij itd. Učencem tretjega razreda je treba dokazovati, kako so možje brez vere agilni in energični, med tem ko je voren človek kilav in nemaren, ker pričakuje

vse od Boga. Postanek in razvoj sveta je treba razlagati z Laplaceovo in Darwinovo teorijo. Odraslo mladino je treba seznanjati z rusko revolucijo in ji pokazati, kako so boljševiki uničili vse verske dogme in zatrli duhovščino ter postavili vladavino, ki sloni na delovni pravici. Mladina se mora pripraviti, da je v blagor človeštva potrebno, da se cerkve porabijo za šole, knjižnice in delavska shajališča.

Spričo takšnih okrožnic se še drznejo v Mehiki govoriti o svobodi vesti!

Kaj pravi Vorošilov

Verski preokret v sovjetski armadi

Kavna. 12. novembra. tg. Generalissimus sovjetske armade VOROŠILOV je v Osrednjem ruskem odboru, ki je aajvišja oblast sovjetskega režima ob priliki svojega velikega govora podal tudi sledeče izjave, katere so dobesedno povzete po »Izvestijah«:

»General mora najbolje poznati notranje razpoloženje ruskega vojaka. To moje natančno poznanje duše ruskega vojaka mi dovoljuje, da izpovem, da je ruski vojak čimdalje bolj povezan z vero in z družino. Danes boste v armadi našli čimdalje več komunistov, ki so naravnost pobožni, ki svoje vernosti niti ne prikrivajo in ki niti najmanj nimajo namena vero

opustiti. V svojem rodnem mestu Lugansk sem se mnogo razgovarjal z različnimi tovarniškimi delavci. Med tem ko razna komunistična tajništva pišejo o »stodstotnih brezbožnikih« je ravno narobe res, da se je versko življenje v taki meri razvilo, kot bi ga niti v predvojnem času zasanjali ne bi mogli. Isto sliko najdem vsepovsod v armadi. Zato pa v imenu celokupne rdeče armade odločno protestiram proti temu, da bi se organizirali napadi na božje službe in zahtevam, da se tam, kjer je nastanjena rdeča armada, ne bodo vršile kakršnekoli prireditve brezbožnikov, s katerimi bi se mogla žaliti vera ali zasramovati pobožnost mojih vojakov.«

osebje; 5. vodi v okviru obstoječih zakonov krajevno policijsko oblast.

VII. poglavje: Občinski uslužbenci

Člen 83 daje pravico banovinskim svetom, da sklenejo uredbo o občinskih uslužbencih. Ban te uredbe končno podpiše. Ta uredba bo obsegala vse, kar se tiče nastavljanja, kvalifikacij, plače, pokojnine in disciplinskih prestopkov obč. nastavljenec.

Člen 86 pravi, da se bo ustanovil poseben pokojninski sklad, in sicer za več banovin skupaj, ako se bo to izkazalo potrebno.

VIII. poglavje: Občinske finance

Člen 88 definira občinsko last, v katero spadajo vse nepremičnine in osnovni kapitali, ki se na noben način ne smejo prodati, razen ako nadzorna oblast to ugotovi in je odtujena vrednost s protivednostjo popolnoma nadoknadena. Stvarne pravice morajo biti vključene v zemljiških knjigah. Denar za tekoče potrebe in vrednostni papirji se hranijo v občinski blagajni.

Člen 89 dovoljuje, da se sme porabiti od osnovnega imetja samo reden dohodek in sicer samo za kritje rednih občinskih stroškov. Občinski dolgovi se morejo izplačati iz osnovne imovine po odobritvi bana.

Člen 90 določa, da se smejo najemati posojila edino za izredne potrebe za trajne svrhe, katerih ni mogoče kriti iz rednih obč. dohodkov. Odplačevanje dolgov mora biti določeno v naprej po predpisnem načrtu.

Člen 91 govori o občinskem proračunu. Občine dobijo pravico, naložiti na neposredne državne ali banovinske davke še posebne določke in vpeljati tudi posredne davčne dajatve, kakor take in trošarine. Minister za finance daje tozadevna dovoljenja.

Člen 93 določa, da mora nadzorna oblast proračun pregledati in ga odobriti. Ako se odbor ne strinja s pripombami nadzorne oblasti (okrajni glavni), se predloži proračun banu.

Člen 94 predpisuje, da odobrava ban vse proračune, ki nimajo nad 1000 odstotnih občinskih določek. Vse ostale proračune pa mora odobriti minister za finance.

Členi 95—105 navajajo podrobnosti o sestavljanju proračuna o občinskem knjigovodstvu ter o občinskih podjetjih. Uporaba občinskih ustanov in zavodov mora biti enakopravno omogočena za vse prebivalce enako. Gospodarska podjetja se morajo voditi po trgovskih načelih. Uporaba klavnice se lahko predpiše obvezno za vse meyarje občine.

IX. poglavje: Razdelitev občine

Člen 106 dovoljuje, da se občina razdeli v več delov, ki dobijo svoj krajevni odbor in svojega krajevnega starešino. Vpovest pridejo posebno tak, ki deli, ki so že do sedaj bili organizirani kot posebne občine, imajo svoje posebno premoženje in svoje lastne ustanove.

Členi 107—116 dajejo navodila, kako se volijo krajevni odbori, kako se voli starešina in kakšna je kompetenca teh odborov. Volitev je zopet javna in se vrši na način, ki je v dotičnem kraju običajen. Starešina se voli posebej. Starešina mora izpolniti iste pogoje, kakor vsak župan občine, ko je krajevni pomožni organ. Proračun krajev se priključijo občinskemu proračunu.

Dunejska vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, nižja temperatura.

Rešimo narod pred moralnim razkrojem

Zahteve češkoslovaških katolikov

Praga, 12. novembra. Vodstvo Češkoslovaške ljudske stranke za praški okraj je odobrilo na svojem sestanku važno resolucijo, v kateri je zavzelo stališče naprem Malypetrovi vladi. Češkoslovaška ljudska stranka stoji na stališču, da je treba državno gospodarstvo, to se pravi proračun, prilagoditi dejanskim gospodarskim razmeram v državi. Državni izdatki se morajo skrajšati do skrajnosti. Šele, ko se bo pokazalo, da ni sicer nobenega sredstva, s katerim bi mogla vlada spraviti proračun v ravnovesje, naj se začasno znižajo plače državnih namestencev. Toda to je mogoče storiti le pod pogojem, da se v istem času izvede akcija za znižanje cen. Za pobijanje brezposelnosti je potrebno razpisati javna dela. V ta namen naj država najame posebno posojilo. Ministrski predsednik Malypetr je v svoji programatični izjavi priznal, da grozi češkemu in slovaškemu narodu moralni razkroj. Toliko bolj zahteva češko-

Generalna stavka v Švici

Zeneva, 12. nov. tg. Socialistične strokovne organizacije so pretekle noč sklenile s 87 proti 18 glasovom generalno stavko v Zenevi, od katere so izzele samo bolnišnice in elektrarne, razen tega pa so nameščenci cestnih železnic sklenili, da se stavke ne udeležijo. Krščansko-socialni delavci so sklenili, da bodo izostali od dela, da se s tem prepreči incidenti, da pa se ne bodo udeleževali nobenih manifestacij. Vlada ženevskega kantona je odredila obsežne varnostne odredbe. Ker Švica nima stalne vojske, se je morala mobilizacija ženevskega pešpolka št. 3 in domobranskega bataljona št. 103 izvršiti s alarmom po vaseh med 3. in 5. uro zjutraj potom bobnanja, zvonjenja in a trobentanjem, dočim so bili v mestih nabiti lepaki, katere pa so nasprotniki sproti trgali z zidov. Čete so dospale v Zenevo zjutraj ob 8.30. Tudi za kolodvor je določen cel bataljon. V Lozani pa je bil mobiliziran konjeniški polk, ki je že pripravljen na kolodvoru za prevoz v Zenevo. Vrhovni poveljnik vseh mobiliziranih čet je polkovnik Jaquillard. V Curihu so bile pretekle noč glasne demonstracije socialistnih demokratov in komunistov.

Prihod nemškega poslanika

Belgrad, 12. nov. 1. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da bo v ponedeljek z ekspresnim vlakom ob 7.50 prispel v Belgrad novi nemški poslanik na našem dvoru g. Dufour-Feronze. Na belgrajski postaji ga bo sprejelo uradništvo nemškega poslanstva, zastopniki zunanjega ministrstva, delegati tukajšnjega Jugoslovansko-nemškega društva ter tukajšnja nemška kolonija.

Eksplozija v rudniku

London, 12. novembra. tg. V rudniku Edgrecen pri Lancashireu se je pripetila pretekle noč v jami eksplozija, ko je bilo v jami zaposlenih vseh 106 rudarjev. Dosedaj so spravili na površje 24 mrtičev. Drugi so se rešili sicer živi, vendar so morali tri delavce prepeljati v bolnišnico radi zastrupljenja po plinih. Štirje delavci so še v jami in se bojijo zanje, da so mrtvi.

Katastrofa na Kubi

Newyork, 12. nov. 3. Po semkaj dospelih vesteh znaša število mrtvih na Kubi 3000. V samem Santa Cruzu je bilo 1719 mrtvih in 15 ranjenih. Orkan je razdelal veliko število hiš in so posledice take, kakor po kakem hudem potresu. Vlada je poslala hitro pomoč. Orkan je napravil mnogo škode v sladkornih nasadih, uničil pa je tudi velike množine izdelanega sladkorja.

Belgrajske vesti

Belgrad, 12. nov. 1. Vpokojen je dr. Anton Švab, višji zdravstveni svetnik pri okrajnem glavarstvu v Celju. — Na predlog vojnega ministra je preveden iz pehote v letalstvo poročnik Rudolf Kobal. Vpokojena sta: Kapetan Kajetan Bedili in vojni uradnik ekonomske stroke Miroslav Košak.

Belgrad, 12. nov. 1. V vodstvu poslanskega kluba JRKD so danes objavili svoj izstop s kluba sledet: dr. Svetoslav Hodžera, dr. Vojnović in dr. Živan Lukić.

Kmetijski dolgovi

V belgrajskem tedniku Narodno blagostanje je kmetijsko ministristvo objavilo provizorične podatke svoje ankete o zadolžitvi kmeta. Podatki so obsežnejši kot drugi doslej objavljeni, zato jih v naslednjem navajamo v izveščku:

V vsej državi je bilo anketiranih 4107 občin od vseh 4.716, torej 87,1, samo v naši banovini pa 852 od 1.068, torej samo 80%. Podatki za našo banovino izkazujejo, da je bilo dolžnikov v teh občinah 58.432, ki so imeli 468.914 ha zemlji, od katerih pa je bilo za obdelavo samo 197.416 ha. Razmerje med vso zemljiško posestjo in obdelano zemljo samo je pri nas najslabše, saj imamo najbolj razvito živinorejo.

V primeru navajamo še podatke iz davčne statistike za 1929, pa kateri je bilo davkoplačevalcev za zemljarino v Sloveniji 312.257 (leta 1928 268.042, katerih posestva so obsegala 1 milijon 521.587 ha. Katastrski čisti donos teh zemljišč je znašal po statistiki za 1929 257.35 milijonov Din.

Po uradni statistiki je nadalje v gospodinjstvu zadolženih kmetovalcev bilo 316.580 oseb, od teh je bilo sposobnih za delo odraslih oseb 168.088. Vsi ti poselniki so imeli 60.026 krav in volov za vprego ter 19.195 konj.

Dolgovi so razdeljeni sledeče: Drž. hip. banka 6.4 milij. banke in regulativne hranilnice 142.9 milij. zadruge 350.2, zasebniki (trgovci, obrtniki itd.) 504.6, skupno torej 1.044.8 milijonov. Kako je dolg nastal, povedo tele številke: meniški 53.3, hipotekarni in zabeleženi dolgovi 571.7, obligacije in priznanice 250.74 milijonov. Te številke gotovo niso popolne, ker ne dosegajo 1 milijarde Din, kolikor so znašali vsi dolgovi v naši banovini.

Natančna analiza podatkov kaže, da so zadolženi ponajveč srednji ljudje, izven Slovenije pa najmanjša gospodarstva, pri katerih kreditna sposobnost ne more biti velika. Sploh se vedno bolj množe glasovi, ki kažejo, da podatki niso zanesljivi in ne dajejo prave slike o zadolžitvi kmeta v naši državi.

Kupujte ugodno - ne „poceni“!

Pri razsvetljavi ni merodajna kupna cena žarnice, temveč količina svetlobe in poraba toka. „Cenena“ žarnica je v uporabi najdražja. Ob znatni porabi toka da malo svetlobe. Ključ ekonomične razsvetljave je svetlobnojaka, dovršena, ekonomična

TUNGSRAM - žarnica!

Predlog občinskega zakona

Včeraj je »Slovenec« priobčil prvi del osnutka za novi zakon o občinah. Najznačilnejše točke včeraj objavljenega dela se nanašajo na sestavo in volitve občinskega odbora. Zakon predlaga, da mora vsaka občina imeti odsej najmanj 2000 prebivalcev. Aktivni državni, samoupravni uradniki in duhovniki ne smejo biti med prvimi tremi kandidati na kandidatih listah za volitve v občinski odbor. Volitve so splošne, enake, neposredne in javne in sicer po kandidatih listah, ki morajo biti predhodno odobrene od okrajnega sodišča. Ona kandidatna lista, ki je dobila večino glasov, ako sta dve listi, največ glasov, če jih je več, dobi vse odborniške mandate v občini. Vsa natančnejša določila glede volitev, glede sestavljanja kandidatih list in glede volilnih odborov pa bodo izdali za vsako banovino posebej dotični banovinski sveti. Lahko se torej zgodi, da bo 9 različnih predpisov glede kandidatih list istočasno v veljavi v državi. Župan je nosilec zmagovite kandidatne liste.

Danes nadaljujemo z objavo nadaljnjih važnejših členov zakonskega osnutka:

II. poglavje: Občinski odbor

Člen 58. Odborove seje se morajo vršiti najmanj vsake tri mesece. Izredne odborovalne seje se skličejo tudi na pismeno zahtevo ene tretjine odbornikov. Dnevni red je določen v naprej. Samo če odbor dovoli, se smejo staviti v obravnavo tudi predlogi, stavljeni pismeno pred odborovo sejo in izročeni županu.

Člen 59 kaznuje odbornike, ki sejam ne prisostvijo brez opravičbe, z denarno globo 500 Din.

Člen 60 zahteva za veljavnost seje navzočnost polovice in enega odbornika.

Člen 62 določa, da so vse odborove seje javne, razen kadar župan ali ena desetina odbornikov zahteva tajnost.

Člen 66 odreja vsako plačo ali denarno nagrado občinskemu odbornikom.

III. poglavje: Občinska uprava

Člen 68 ugotavlja, da je župan vedno nosilec zmagoslavne kandidatne liste.

Člen 69. Na prvi seji občinskega odbora se izvolijo dva ali trije odborniki za člane občinske uprave. Volitev je tajna, zadostuje absolutna večina glasov. Osebe, ki ne govorijo narodnega jezika, duhovniki, uradniki ministrstva za notranje zadeve, ministrstva za gozdovalstvo in rudnike, ministrstva financ, uradniki državne reforme, banovinski uslužbenci isti resorji kakor tudi uslužbenci samoupravnih teles ne morejo biti člani občinske uprave ali njihovi namestniki.

Člen 4 prepoveduje denarne nagrade ali plače za župana in člane obč. uprave, razen v krajih, kjer uradovanje zahteva celodnevno službo.

IV. poglavje: Delokrog občine

Člen 75 odreja, da spadajo v delokrog občine vsi posli, ki se neposredno tičejo interesov občine in ki se nanašajo na gospodarski, kulturni in socialni napredek v občini.

Posebno pa se spadajo v delokrog občine: 1. Uprava obč. posestev in drugega nepremičnega imetja, vodstvo občinskega gospodarstva kakor pripravljanja proračuna, razpolaganje z obč. dokladi, sklepanje posojil, kupovanje, prodaja in dajanje v najem občinskih objektov in posestev,

snovanje občinskih podjetij. 2. Briga za občinske prometne razmere (graditev in vzdrževanje polov in cest, mostov, kanalov, tlakovanje trgov in ulic, razsvetljava. 3. Pomoč in vzdrževanje siromakov in revežev, briga za vzgojo siromašnih ali zapuščenih otrok, vzdrževanje dobroteljskih zavodov in ustanov. 4. Briga za dobre zdravstvene razmere prebivalcev, kakor vzdrževanje zdravniške službe, službe babic, ambulant, boj proti nalezljivim boleznim, briga za zdravo vodo, za zdrava stanovanja, nadalje gasilstvo ter skrb za reden dotok živinskih potrebščin. 5. Napredek narodnega gospodarstva kakor n. pr. ustanavljanje in pomoč zadružništvu, nabavljanje boljših vrst semen, vin, škrih trti in sadovnjakov, ravnanje tudi boljših živinskih pasem, skrb za ribolov, za izboljšanje rodovitnosti zemlje, reguliranje potokov in rek, ustanavljanje bralnih zavodov. 6. Širitve in napredovanje narodne prosvete, kakor graditev šol, ustanavljanje čitalnic in knjižnic, organiziranje gospodarskih tečajev, gospodarskih tečajev, tečajev za analfabete, prosvetnih društev, prirejevanje prosvetnih predavanj.

Člen 76 predpisuje, da vrši občina krajevno policijo, v kolikor je ne vrši državna oblast, posebno pa v sledečih stvareh: 1. Briga za javno, osebno in imovinsko varnost, za javno moralo, za red in mir v občini. 2. Nadzorovanje inovencev, sumljivih oseb, preprečevanje beračenja. 3. Nadzorovanje prenočišč, gostiln, kavarn in sličnih lokalah. Dovoljevanje podaljšanja delovnega časa. Dajanje dovoljenj za javne zabave in prireditve. 4. Nadzorstvo nad nalezljivimi boleznimi, nadzorovanje nad trgovinami s živilskimi pridelki in sejmi. 5. Prometno nadzorstvo, kontrola javnih potov, obal, mostov, potokov, jarkov in vseh drugih javnih naprav. 6. Gradbeno nadzorstvo in izdajanje dovoljenj za zidanje, boj proti nevarnosti ognja in drugim raznim nevarnostim. 7. Nadzorstvo na polju, vzdrževanje reda na pašnikih, izdaja splošne navedbe za izboljšanje poljedelstva in sadjarstva, boj proti živinskih nalezljivim boleznim.

Člen 77 daje občini kazensko oblast v vseh prestopkih krajevnih naredb kakor tudi v vseh poslih krajevne policije, v kolikor kaznovanje teh prestopkov ne spada pod kakšno drugo pristojno oblast.

Člen 78 zapoveduje občini, da sodeluje v raznih poslih, katere vrši država na ozemlju občine.

V. poglavje: Kompetenca uprave

Člen 79 predvideva dovoljenje bana in odobritev od strani ministra financ za vse sklepe, ki bi občino zadolžili ali odtujili občinsko lastnino.

Člen 81 našteva posle, ki spadajo v pristojnost občinske uprave. To so:

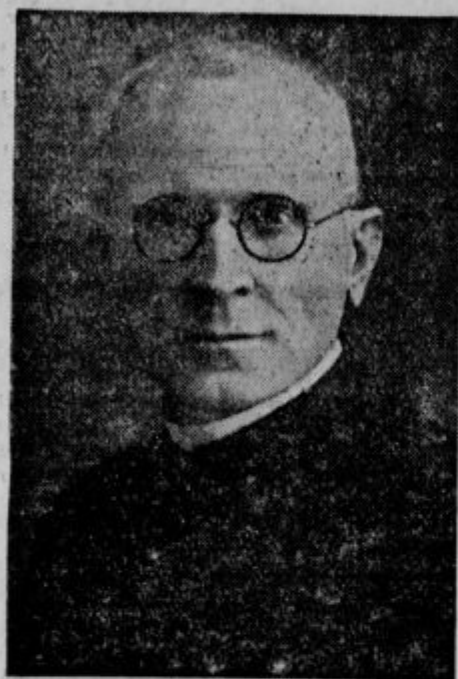
1. Neposredno upravljanje občinske lastnine. 2. Sestava in predlog obč. proračuna in letnega obračuna. 3. Nadzorovanje nad obč. ustanovami, podjetji ter izdajanje tozadevnih pravilnikov. 4. V slučaju nujnosti in potrebe odločitev za nabavo kreditnih sredstev, a samo z izrecnim dovoljenjem nadzorne oblasti. 5. Personalije glede občinskega osebja. 6. Izvršitev sklepov občinskega odbora. 7. Izvršitev kazni za slučaje, ki spadajo pod kompetenco občine.

Člen 82 govori o županu in njegovih dolžnostih in pravicah ter določa:

1. da ima pravico in dolžnost izvršiti sklepe odborov; 2. vodi občinsko upravo; 3. vodi redno upravo obč. imovine in obč. ustanov; 4. nadzoruje

Oporoka slov. apostola treznosti

Razgovor z odhajajočim g. sv. Jan. Kalanom

G. konz. svetnik Janes Ev. Kalan se poslavlja. Se vedno je mlad. Zato z vso silo hoče, da se katoličani predramimo in z vsem ognjem delamo za najvažnejše verske in narodne zadeve. Obiskal sem ga v njegovi sobici v zavetšču sv. Jožefa — saj doma on nima, kot ga niso imeli vsi pokretiši — prijazno me je sprejel, saj je vedel, da prihajam po slovo. Zastavil sem mu nekaj vprašanj in sem zabeležil njegovo oporoko.

Kdaj ste vstopili v protialkoholno areno? — Takoj na svoji prvi službi kot kaplan v Dolu pod Ljubljano, sem opazil, da je pijančevanje glavna ovira dušnega pastirovanja. Pijanci so stali med službo božjo zunaj cerkve ali celo sedeli v gostilni, pijanci so bili nedovzetni za ves moj trud. Na drugi kaplanski službi v Kamniku, so mi prišle v roke knjižice šenigalskega škofa Avguština Eggerja, kjer duhovito-prepričevalno govorijo za abstinenco. Brž sem bil pridobil. Ob islem času so ustanovili v Nemčiji »Kreuzbunde«, in sklep je bil storjen, da mora tudi pri nas biti kaj takega, ker gotovo nismo treznosti manj potrebni kakor Nemci. Najprej sem napisal v »Slovenec« — bilo je 1. 1902, torej pred 30 leti — članek »Velik kos socialnega vprašanja«. Nato smo imeli v »Katoliškem domu« na Turjaškem trgu prvo protialkoholno zborovanje, čigar govori so izšli v knjižici »Početek protialkoholnega gibanja na Slovenskem«.

Prihodnje leto, 1903, smo zasnovali novo treznostno organizacijo — bil sem takrat stolni vikar — ki je imela 3 »stopnje«, a ena izmed teh je bila — abstinenca. Ta je takrat prvič stopila pred slovenski svet, — kamen spotike do danes. Tudi Nemci so imeli takrat še tri »stopnje«; a v teku časa so vse stopnje zavrgli in poznajo samo abstinenco. Le pri nas smo ostali milejši — zaradi »Vašega trdega srca« in v poznano še neko 2. »stopnjo«: zmernike (podpornike) ali prijatelje »Svete vojske«. Povsod drugod, po vseh kulturnih državah se bje danes boj zoper alkoholizem edino z orožjem abstinence. Kjer so rabili milejša sredstva, so jih opustili, ker so videli, da z njimi ne opravijo prav nič. Zmernost je sama po sebi dobra, a orožje ni. Delo za streznenje ljudstva pa je boj — in v boj se ne hodi z metlo, ampak s puško. Alkohol je tako zajeden v ljudstvo, da mu ne prideš do živga razen z radikalnim sredstvom. Ta mu gre za kožo. Vsako delo za treznost a samo zmernostjo je zvoedenelo brez vsakega uspeha. Menite, da bi bil jaz vztrajal in se toliko gnal zoper pijančevanje, ko bi ga sam pil — če še tako zmerno?

Kako je javnost podpirala Vaše delo? Ste se borili sami, ali ste imeli kaj sotrudnikov? — Zakaj me to vprašate? To je kaj zapeljivo vprašanje, da bi spet odprl svoje registre tožbi, ki jih je naša javnost že tako naveličana poslušati. Pa recimo takole: Sprva, ko smo začeli, se je pojavilo na tem polju precej delavcev. »Piščalkac« je še mnogim v spominu; ta je zapiskala tako glasno, da je šlo kar skozi ušesa — a se je kmalu razklala. Ko so videli ti delavci, kako trdo je to polje, so zginitili s pozorišča vsi do zadnjega. Ostal sem res zelo osamljen. Rajni Krek, vnel za vse dobro, me je zelo podpiral; bil je precej časa abstinent, do konca pa le ni vzdržal. Živih pa ne maram imenovati. Oni, ki so pretiravali, so najprej omahnil. Jaz nisem nikdar pretiraval, — to je rekel g. svetnik s podarkom — čeprav so mi pretiravanje očitali, a vztrajal sem. Seveda bi bil imel veliko mirnejše življenje, ko bi bil storil kakor so drugi storili: če vidiš, da ljudje nečejo dobro, pusti jih! Pa Bog mi ni dal take pameti, da bi mogel lepo sam s seboj zadovoljno živeti. (G. svetniku so se ustnice nalahno zakrožile v nasmeh.)

Pravite, da je javnost naveličana Vaših tožb. Zakaj pa tožite? — Zato, ker mislim, da bi morali vsi ščititi, kakor ščitim jaz. Pravijo, da sem trd, oster. Res sem, kadar sem; pa sem tudi premehek. To je moja pokora. Vsaka nesreča mi gre tako do srca. En uboj v pijanosti — jaz mislim, da bi morala vsa dežela planiti pokonci proti vragu, ki uganja taka hudodelstva! Veste, pijejo po vseh deželah, a pobijajo se v pijanosti ne toliko kakor pri nas. Toda vidim, da je naša javnost teh grozot že kar navajena, da si s tem ne da moliti miru, da pri vseh teh grozotah mirno pije, kadi in spi. Jaz pa te mirnosti spriču tolikih nesreč ne razumem in zato dam časih duša svojim občutkom in malo poropotam.

Razumem Vas popolnoma. V nedeljo sem se sam prepričal, koliko ste morali prestati! Občudujem Vas. Kakšne spomine imate torej pri pogledu na toliko let svojega truda? — Mešane. Tudi veselo. A bridkih več. Saj ste slišali, kaj je rekel Puhar: »Vaš križev pot.« Bil je res! Kolikokrat mi je bilo hudo in bolelo me je, ko so letela polena in pušice od desne in leve. Pa sem se vedno otrese, češ: saj bo vse voda odnesla doli v Črno morje, — če pa kaj dobrega stori, bo pa ostalo!

Kake uspehe ste dosegli? Zakaj želite večjih? Uspehi? Jaz sem dolgo tožil, da jih ni. Pa so mi drugi rekli, da so; da so celo veliki. Včeraj mi je prijatelj gospod Aleš rekel na cesti: »Prehudo si nas prijel za slovo zaradi nedelje. Tako smo rekli vsi. Rekli smo pa tudi, da si veliko dosegel.« — Ljubljancem, čeprav ga radi pijejo, so vendar usmiljenega srca, mi bodo že odpustili. Samo malo poboljšaj naj se, pa si bomo prijatelji; in jaz jim bom rad dal dobro spričevalo. Ko bi poznali moje težave, bi me milejše sodili, če mi uide včasih kaka trda. — Drugi pa spet pravijo, da so uspehi majhni. Kakor se vzame! Seveda, kdor ne pozna prejšnjih

časov, ne more soditi. Časih pojma »brezalkoholna gostilna« še poznali nismo. In brezalkoholne pijače tudi komaj. Danes je pa že toliko tovarn za brezalkoholne pijače. Pa kje bi že bili, ko bi ne bilo svetovne vojske! In kje bi tudi bili, ko bi nas bili vsi poklicani — in vlada — podpirali, kakor bi bilo želeli! Mi bi bili lice naše dežele že davno prenovili. Največji uspeh je pri duhovnikih samih, — vsaj v naši škofiji. Kako so tu v tem oziru vse drugačne navade, kakor so bile nekdaj! — Želel bi le, da bi bili duhovniki več storili za organizacijo med ljudstvom. Čeprav sem godrnjal, vendar sem jih tudi izgovarjal: »Imajo toliko drugih družb in društev, da za naše ni več časa. Mislim pa vendar, da bi se trud za treznost bolje izplačal, kakor trud za marsikako drugo društvo ali stvar, za katero se toliko žrtvujejo. Tudi gospodarstvo se je začelo obračati bolj v brezalkoholno smer. Ljudje vsaj vedo, da se sme tudi grozdje jesti, ne samo vino piti. Sploh imajo o alkoholu dosti drugačne pojme, kakor so jih imeli. Trdnjava alkohola še ni padla, a precej je obstreljena in omajana. Sicer pa po drugih deželah uspehi tudi niso večji kakor pri nas. —

Ali je mladina stala v boju za treznost? Ako ne, kje so vzroki? — Je in ni. Premalo! Nekaj se je storilo po šolah, zlasti po ljudskih. A le tam, kjer učitelj dela za to s srcem, je kaj, drugod se dela pa samo na videz. A le razmeroma majhen del učiteljstva je za stvar res zavzel. Po srednjih šolah je pred nekaj leti abstinenca močno završala, potem pa spet potihnila. Nikakor se ne stori dosti! Kako daleč smo v tem za Srbi in Hrvati, kjer je po vseh srednjih šolah močna treznostna organizacija in je od vsega dijaštva najmanj polovica prepričanih abstinentov. Vzrok? Jasen! Dokler bodo učitelji in profesorji sami tudi pili, ne moremo od učencev kaj velikega pričakovati. In na učiteljsko se veliko premalo stori. Ravnokar sem slišal, kako mnogi učiteljski popivajo. To bodo lepi vzgojitelji! — Danes so me v »Slovenec« zavrtili Triglavci, da med našim shodom v nedeljo niso plesali. Kar je res, je res. Meni so rekli drugi, da študentje plešejo in sem za to besedo poprijel. Danes sem se prepričal, da v nedeljo res niso plesali — plešejo pa drugič. Na našem shodu nismo opazili niti enega akademika. Lani sem se veliko trudil, da bi se osnovala akademska treznostna organizacija — brez uspeha. V Zagrebu in Beogradu jo imajo, v Ljubljani ne. Pa hočemo biti prvi! Vsekako bi bilo želeli inteligenčni mladini mnogo več idealizma, kakor sem ga jaz našel. To je pa na Nemškem vse drugače. Pri vsem tem pa danes mladina vendar manj pije kakor nekdaj.

Kako pa Vaše zdravje? Vi ste še vedno mlad! — Mlad nisem; povem Vam pa, da se prav nič starrega ne čutim. Seveda lahko že jutri umrem, a čutim se bolj zdravega in močnega kakor pred 40 leti. Vi ne veste, da sem v četrtem letu bogoslovja kri bruhal in so rekli tovariši nekega večera: Noč ga bo vzela! ... Pri novi maši so rekli — g. prof. Andrej ve, ki mi je pridigoval — pri oltarju bo skupaj padel. Potem sem bil vedno slaboten, — a sem še vedno ljudem v nadlego, dočim precej bolj obolelih in rdečeličnih mojih sošolcev že spi pod rušo. Pa sem tolikokrat slišal, da so moje suhe volsti slaba reklama za abstinenco! A tudi dobra volja me še ni minila, čeprav časih malo zaropotam, kadar ne gre zlepa. Voda je torej le res zdrava!

In zdaj odhajate! Zakaj? — Po vsem tem, kar sem Vam povedal boste razumeli, da ne grem nič težko odotod... Toda to ni vzrok, da grem, marveč vzrok je ta, ker me v Berlin vabijo, ker se mi odpira tam tako lep in širok delokrog, da si lepšega želeli ne morem. Pa o tem zdaj ne govorim. Samo to rečem: Moje delo bo mednarodno. Živel bom siromašno. Saj sem doma tudi. Živel skoro od milosti. Od svoje revščine sem moral še akcijo podpirati. Vedno sem se imel boriti z dolgovi, ne za svojo osebo, ampak za stvar. Kajti tudi »Sveta vojska« se ne vodi brez denarja. In kakor moralne smo imeli tudi materijalne podpore premalo. »Precedi« je moral prenehati, ker ni bilo naročnikov. Zapuščam dolg: Sv. vojska ga bo morala plačati. Sedaj izhaja »Mladi junak« v 5000 izvodih. Potreben je, da nam vzgoji novih borec. Za treznost samo pa le dobro malo spremembe. Ta stvar se je smatrala le preveč za moje osebno zadevo. Zelo sem vesel, da so mi dli to reč tako resno poprijeli. In vesel, da je cel novi odbor »Svete vojske« tako živahen. Njegova stvar je zdaj organizacija podrobno izvesti! Udov nabirati in jih zbirati po Ljubljani in po deželi! Brez organizacije ne gre! V organizaciji je moč! Ne mirujte, dokler je ne izvedete! — V torkem sem imel predvanje v ljubljanskem semenišču, kjer so bodoči duhovniki mojo staro in dolgo pesem tako napeto poslušali, da sem jih bil zelo vesel in staviim nanje veliko upanje, da bo odelej boljše, kakor je bilo do zdaj. Samo od zgoraj naj se stvar podpira, kakor zasluzi. V petek, preden presopim mejo, pa bom govoril mariborskim bogoslovcem, da bodočim duhovnikom slovenskim sporočim — svojo oporoko. (Bog daj, da se še vidimo! Ured.)

Prijatelji, pogumno nadaljujte to pot, četudi je trnjeval! Pa z Bogom!

Se to, g. svetnik, bi rad vedel, kje se boste nastanili? — Če mi boste kaj pisali, pišite na naslov: Döberitz (Doberce) bei Berlin, Johanneshaus, Deutschland.

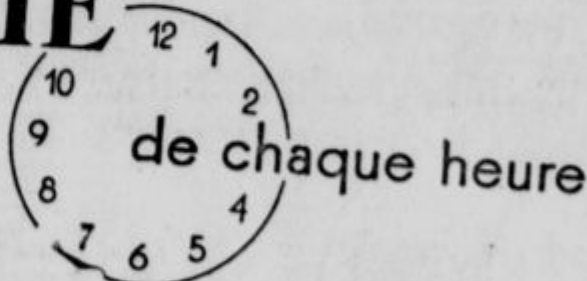

Boris Popov, bariton opere Comique v Parizu, ki bo danes ob 12.15 pel v ljubljanskem radiu.

Sedaj kra-
ljuje jesen!

Vsake jeseni drugače.
Sedaj so moderne ob-
leke nežnih barv...
zamolkla polt... pra-
vilno negovano z Elida
Creme de chaque heure.
Redno uporabljena ob-
da obraz in roke z
nežno tenčico in jih
varuje ves dan.

ELIDA
CREME

Slovenski misijonar iz Afrike v Ljubljani

Ljubljana, 12. novembra.

Naš rojak, p. Jože Musar, iz misijske družbe Sinov presv. Srca, biva med nami. Od Kobleharja sem je menda in prvi slovenski misijonar iz Afrike. Ze 12 let je misijonar v Južni Afriki med kodrolasimi zamorčki, tam kjer delujejo tudi P. Moršer, brat Kolenc, brat Poznič in brat Lešnjak, vsi iz ene misijske družbe. »Odmev iz Afrike«, katerega izdaja Družba sv. Petra Klaverja, pogosto prinaša njihova pisma.

P. Musar je prišel to poletje iz Afrike k volitvam vrhovnega predstojnika. Božja Previdnost pa je hotela, da je bil izvoljen vprav on sam. Seveda se skromni misijonar tega niti najmanj ni nadejal, ker si je že poprej oskrbel vozni list za nazaj, da bi se kmalu vrnil k svojim ljubim zamorčkom. — Iskreno čestitam našemu rojaku, ki je doma iz Radeč, k njegovi visoki, pa odgovorni službi!

Mnogo lepega in zanimivega ve povedati dolgoletni afriški misijonar o ubogih zamorčkih in svojem misijonskem delovanju. Preteklo sredo je imel prvo, skoraj 2urno predavanje v hiši Družbe sv. Petra Klaverja. Slična predavanja o afriških misijonih bo imel g. misijonar tudi po drugih zavodih. Kdor bi imel še kako posebno prošnjo, naj to pismeno sporoči Družbi sv. Petra Klaverja za afriške misijone in oproščenje sužnjev, Ljubljana Metelkova ulica 1.

Splošna misijonska slavnost, kjer bo predaval P. Musar, bo v Unonu prihodnje nedelje, dne 20. novembra. G. misijonar ima veliko velikih slik iz svojih misijonov. Spored: 1. Deklamacija: Pozdravljen misijonar. 2. Nastop malih Križarjev in petje. 3. Igrica: Pozdrav iz Afrike. 4. Deklamacija: Kdo prešteje solze vroče... 5. Predavanje s sklopičnimi slikami o afriških misijonih. — Vstop prost. Misijonski prijatelji, pridite!

131 novih stanovanj v Mariboru

Ob zaključku letošnje gradbene sezone.

Maribor, 12. novembra.

Jesenski mraz nam je prinesel zaključek gradbene sezone. Z naglico dovršujejo še zadnja dela in dokončujejo stavbe, ki so pričele rasti iz temeljev na pomlad in poletti. Stavbe, ki so jih pričeli graditi z jesenjo, bodo pred zimo dogotovljene do strehe ter bodo prezimile v sirovem stanju. Bilanca letošnje gradbene sezone ni razveseljiva. Vsega skupaj smo pridobili samo 131 novih stanovanj v 41 novih poslopijih. Med zgradbami prevladujejo v ogromni večini male visokoprtilične in enonadstropne hiše in vile z enim, dvema, kvečjemu tremi stanovanji. Od velikih, reprezentativnih zgradb, ki so bile v letošnji stavbni sezoni dovršene, moramo omeniti palači OUZD in Hranilnice Drav, banovine, trinadstropni blok Nassimbenija, Bergovo hišo na Glavnem trgu in sem bi lahko še šteli dvonadstropno zgradbo dr. Stamola na Kralja Petra trgu. To so pa tudi vse stanovanjske stavbe, ki so se dvignile višje od enega nadstropja. Od imenovanih stavb je Bergova štirinadstropna z 8 stanovanji, palača OUZD trinadstropna z 2 stanovanjema, stavba Hranilnice Drav, banovine trinadstropna s 6 stanovanji, Nassimbenijev blok iz treh trinadstropnih hiš s skupno 24 stanovanji in hiša dr. Stamola, ki se pravkar dovršuje, bo imela dve nadstropji s 5 stanovanji. Enonadstropnih stavb je bilo dograjenih 21 z 41 stanovanji, visokoprtiličnih 26 z 52 stanovanji, prtilične 3 s 5 stanovanji in dvoriščne 4 z 8 stanovanji. Skupno, kakor že omenjeno: 41 poslopij in 131 stanovanj!

Bilanca letošnje gradbene sezone bi bila gotovo mnogo bolj razveseljiva, ko bi ne bila nastopila denarna stiska. Ljudi je na pomlad prijel pravcata manjja za zidanje toda s hranilnimi knjižicami ni bilo mogoče zidati, gotovine pa je imel malokdo na razpolago. V vodo je padlo več velikih projektiranih stanovanjskih zgradb, ki bi bile znatno izpolnile vrzeli, ki zljajo na tako številnih krajih v ulicah mariborskega mesta. Pomanjkanje gotovine je sila zavleklo tudi dogotovitev stavb,

ker so podjetniki lahko zaposlili le omejeno število delavstva. Potreba po stanovanjih, zlasti po cenenih malosobnih je v Mariboru še vedno velika. Kljub temu pa je pogled v prihodnjo stavbno sezono še žalostnejši, če ne pride do znane akcije za zgradbo lesenih hišic, ki se sedaj tako živahno pripravlja. Potem seveda bi dobilo mesto nasenkrat toliko stanovanj, da bi na mah bilo rešeno stanovanjsko vprašanje.

Trenchcoat in Hubertus plašči

za jesen in zimo, precizni domači izdelki pri tvrdki
Drago Schwab, Ljubljana

Trnovska korenina

88 letna Elizabeta Rozman, podomače Slanovčev
mama.

Ljubljana, 12. novembra.

Res je korenina ga. Elizabeta Rozman, posestnica Pred konjušnico št. 1, saj še brez očal čita »Slovenec«, »Domoljub«, »Bogoljub« in druge katoliške časopise. Tudi sluh ji je dobro ohranjen, le hodi težko. Čas si kratki z molitvijo in čitanjem. Najbrž je ena izmed najstarejših žen v trnovski fari. Želimo za njen bližnji god, da bi jo Bog ohranil do najskrajnejših mej človeškega življenja tako zdravo in čvrsto, kakor je danes.

Teokarovič

Zopet
znižane cene!

Dospelo je sveže blago za zim-
ske suknje in velika množina
pletilne volne v vseh barvah.

Na drobno in debelo!

MAGAZIN TOVARNE

GRADIŠČE 4

Ljubljana

Nove orgle v cerkvi sv. Petra

Je postavil orglarski mojster Franc Jenko iz Sent Vida nad Ljubljano. Orgle že stoje na koru šentpetrške cerkve in bodo v prihodnjem tednu dobile še zadnje zunanje okraske. Orgle so med dosedanjimi deli mojstra Franca Jenka največje in imajo 38 spremenov. Prihodnje nedeljo, 20. novembra, bodo ob pol 3 popoldne slovesno blagoslovljene. Šentpetrčani bodo priredili veliko popoldansko slovesnost v cerkvi po tem sporedu:

Ob 2 bo vabil veliki zvon k slavnosti.
Ob 2.15 pozdravljajo orgle ubrani šentpetrski zvonovi.

Ob 2.30 blagoslovitev novih orgel. Blagoslovi presvetli g. knezoškof dr. Gregor Rožman z asistenco. — Govor in razlaga orgel g. kanonika dr. Kimovca. — Na orglah igra ta msgr Stanko Premrl in prof. Matija Tome. Pevske točke izvaja šentpetrski cerkveni zbor.

Orgelske in pevske točke:
1. Dr. Gajmir Krek: Slavnostna predigra (g. prof. Tome).
2. Kopore: Prolog iz orgelske suite (g. msgr Premrl).

3. Premrl: Z glasnim žumom a kora (zbor).
4. D. Fajgelj: Predigra. — Fuga na temo »Aleluja« (g. prof. Tome).

5. A. Foerster: Sv. Cecilija (zbor).
6. Premrl: Preludij iz božične suite (Premrl).
7. Hochreiter: Marija Mati (tenor solo in zbor).
8. M. Tome: Preludij in fuga (g. Tome).

9. P. H. Sattner: Daritev za grešnike (zbor).
10. Hladnik: Finale iz koncertne fantazije (g. Premrl).

11. Rihar: V zakramentu vse sladkosti (zbor).
Blagoslov iz Najsvetejšim.

V proslavo sv. Cecilije se ves program razen blagoslovitve ponovi v četrtek 24. novembra ob pol osmih zvečer.

Kaj bo danes?

Union, verandna dvorana: Velika skupščina društva »Kriščanska šola«. Ob 10.
Drama: Ob 15: »Srce igrače«. Mladinska igra. Premijera. Izven.

Ob 20: »Roksi«. Izven. Znižane cene.
Opera: Ob 15: »Erika«. Izven. Znižane cene.
Ob 20: »Seviljski brivci«. Gostuje g. Boris Popov. Izven.

Delavska zbornica: Proslava Kristusa Kralja. Ob 6 zvečer.

Rokodelski dom: Veseliga »Stalni gost« in zabavni Martinov večer. Ob 7 zvečer.

Kino Kodoljevo: Ob pol 4 in pol 6: »Sin zlatega zapada« (Tom Mix), ob 8 »Oni drugi«.

Društveni dom Viš: Ob 20 burka »Tetka na konju«.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakaršič, Sv. Jakoba trg 9.

KAJ BO JUTRI?

Drama: »Zločin in kazens«. Red A.
Kino Kodoljevo: Ob 8: »Oni drugi«.

Nočno službo imajo lekarni: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočvar, Celovška cesta 34.

Važna cestna dela

Med mestno občino in državnim cestnim erarjem je prišlo do sporazuma glede ureditve Dunajske, oziroma sedaj Tyrševe ceste. Državni cestni erar bo prispeval polovico stroškov za ureditev požiralnikov na obstoječi cestni kanalizaciji. Mestno občina pa bo uredila hodnika te ceste ter položila robnike do mestne mitnice. Cesta bo imela 23 metrov regulirane širine, voznišče bo 11 metrov široko. Po sredi bo trasiran tir za bodočo cestno železnico. Z delom za požiralnike prične že prihodnji teden, naskar bodo položili robnike za trotoar. Ob trotoarju bo poseben pas za kolesarje. Tako bo ta cesta urejena od prelaza pa do mitnice.

Vidovdanske ceste prično v kratkem tlakovati z malimi kockami, kakor Resljevo cesto. Tudi to cesto bo tlakovala Ljubljanska gradbena družba. Še letos se bo tlakoval del ceste od šentpetrške ceste pa do odcepa Vrhovčeve ulice. Če pa bo dovolj materiala, bodo tlakovali tudi cesto do Škofje ulice ob Sokolskem domu. Tlakovalna dela so preračunana na znesek 120.000 Din.

Avtoakcija dobe novo stojnico v Gajevi ulici. Zaradi definitivne ureditve te ceste bo v ponedeljek popoldne ogled. Ogleda se bodo udeležili vsi zainteresirani. Ob tej priliki se bo skušal poravnati spor med mestno občino in Ljubljansko kreditno banko zaradi nepravilnega položaja trotoarja.

Hodnik okoli banske palače je razkopan in ga bo treba popraviti. Prihodnje leto bodo tlakovali Bleiweisovo cesto in bodo ob tej priliki uredili vse hodnike ob tej cesti. Za letos pa bodo prekopani del hodnikov posuli le z belim peskom.

Skupščina »Kriščanske šole« bo danes popoldne ob 10 v beli dvorani hotela »Union«.

Preurejena cerkev sv. Florijana. Poročali smo že, da so pričeli preurejati stopnišče pred cerkvijo sv. Florijana. To stopnišče bo prav lepo in bo iz klesanega kamna. Dela vrši mestna občina v lastni režiji. Če bo ugodno vreme, bodo vsa dela dovršena že v treh, štirih tednih. Novost za Ljubljance bo, do bodo pri tej cerkvi izginila glavna vrata, ki jih bo nadomestilo zamreženo okno. Ta vrata so bila sploh odprta samo enkrat na leto, namreč tedaj, ko so na Florijanovo nedeljo priokoli gasilci v vrstah v cerkev. Na bodoče Florijanove nedelje bodo morali gasilci že skozi stranska vrata. Preurejen in obnovljen bo tudi vodnjak ob cerkvi, ki bo dobil tudi tekočo vodo. Pred cerkvijo pa bo postavljena dolga kamenita klopa. Na ta način bo po načrtih mojstra Plečnika ustvarjen tukaj prav lep kotiček, zlasti ker bo zunanja cerkev tudi prenovljena.

Izvenccerkveni sestanek ima prihodnje sredo 16. novembra ob 20 križanska moška in mladeniška Marijina družba v družbeni dvorani. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. — V nedeljo 20. novembra pa proslavi družba svoj drugi družbeni glavni praznik.

Novi damski plašči

krasne moderne facne

za gospode trenchcoat, hubertusi, zimsko suknje po meri

Nasproti kavarni »Zvezda« Selenburgova ul. 1

K. Pučnik

Knjige družbe sv. Mohorja dobe šentpetrski naročniki vsak dan od 8 do pol 1 v župnijski pisarni sv. Petra. Poštnina 3 Din.

Letošnja predavanja Karitativne zveze. Karitativna zveza vrsto predavanj. Obravnavala se bo: »Sveta ljubezen (Caritas) ob prelomu časov«. Prvo predavanje bo prihodnji torek, t. j. 15. t. m. ob 8 v beli dvorani hotela Uniona. Predavala bo gđ. Peliasa o Ozanamu Fr., ob stoletnici Vincencijevih konferenc. Prisrčno prosimo vse one, ki so nas lani podprli z rednim obiskom, da nam ostanejo zvesti tudi letos. Iskreno vabimo tudi vse prijatelje in prijateljice karitativnega gibanja sploh — in teh ni malo v našem mestu — da se ob velikih zgledih vnemajo za velike naloge našega časa.

Akademija v čast evharističnemu Kralju se ne vrši danes ob pol 7, kakor je bilo pomotoma navedeno v včerajšnjem »Slovenec«, temveč ob 6 zvečer. Predprodaja vstopnic pri frančiškanskem vratarju.

Električna zadruga v Šiški obvešča svoje konzumente, da bo v nedeljo, dne 13. t. m. prekinila, radi nujnih del na omrežju od 1. do 3. popoldne, tok.

Kino Kodoljevo prične danes zopet redno obratovati. Danes ob pol 4 in pol 6 predvaja nem film »Sin zlatega zapada«, ob 8 pa zvočni film »Oni drugi«.

Danes ob 9 bo v brezalkoholnih gostilni v Unionu plenarna seja »Svete vojske«, na katero so vabljeni zastopniki vseh kulturnih in humanitarnih društev iz Ljubljane in okolice. Za sklep »Treznostnega tedna« se želi odbor »Svete vojske« posvetovati z zastopniki društev o širši organizaciji treznosti.

Ob neprijetnem vremenu,

sploh vselej v mrzlejši dobi nadgrnite si obraz in roki vsak dan z Nivea-Creme — ne samo zvečer, ampak tudi med dnevom, preden se podaste na prosto.

NIVEA-CREME

varuje Vašo kožo pred ostrim vremenom in jo ohranja mehko in prožno. Nadomestiti se Nivea-Creme ne da, kajti nje poseben učinek temelji na dejstvu, da le ona vsebuje kožo negujoči Eucerit. Ne zapušča nikakega sijaja, prodre naglo in docela v kožo in le v kožo prodra Creme more izvrševati svoj blagodejni učinek.

Jugosl. P. Belersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor.

Pomožna akcija v prid nezaposlenim

je gotovo hvalevredna akcija, katero mora vsakdo podpirati. Za ugoden uspeh je pa neobhodno potrebno, da se vsa akcija spravi v gotov sistem. V prvi vrsti mora dobiti vsak brezposelni, ki je pomoči potreben, od svoje občine izkaznico. Vsak tak brezposelni mora imeti za čas podpore svoje bivališče v svoji domovinski občini. Domovinska občina mu izplačuje podporo v denarju, za to mora pa v svoji občini dobiti brezposelni opravljati odkazano mu delo. Izvzeti so seveda bolniki, onemogli, otroci in matere, ki skrbijo za družino. Na izkaznice se zabeleži vsakokrat prejeta podpora. Brez nakaznice se podpora ne izplačuje. Ako se kdo brani dela, ne dobi podpore in se z njim postopa kot z delomržečem.

Druge vprašanje pa je, kako dobiti za to potrebna sredstva. Generalizirati prispevkov ne gre, kajti prispevki se morajo računati po dohodkih. Za delavca, ki zasluži največ po 4 Din na uro, se pozna vsak dinar. Drugim, ki imajo sijajne dohodke, je 100, je 1000 Din bagetela. Mnogo je ljudi, ki imajo po 15.000, in še več, tudi 100.000 Din na mesec. Ako ti žrtvujejo nekaj tisočakov primerno njihovim dohodkom za uboge trpice, se jim ne bo prav nič poznalo. Po božjih zakonih bi moral vsak človek imeti pravico, da ni lačen, da ima streho, in da ni razčepan. Ako tam ne zmore tega, mu mora človeška družba priskočiti na pomoč, in v človeški družbi tisti, ki imajo vsega v izobilju. Ta pomoč mora toliko časa trajati, dokler trajajo te abnormalne razmere. Za to pomoč mora pa nuditi podpiranec delo za občeno korist, kajti podpirati delavce brez dela se pravi podpirati lenobo in ljudi navaditi na izkoriščanje. Take imovite ljudi je treba poiskati in najti sredstvo, da se dobe prispevki, ki so primerni njihovim dohodkom. Tukaj bi prostovoljni davek igral veliko vlogo. Naj se vstopnice v razne kinematografe in slične prireditve kakor cirkuse obdavčijo na ta način, da pripada 50 odstotkov v fond za brezposelne. Ako tem spekulativnim podjetnikom ostane 50 odstotkov, imajo sigurno vso režijo kriti in še lep dobiček. Davek na alkoholne pijače bi bil tudi primeren, a bi se moral brezposelno stekati samo v ta fond. Vse zabavne prireditve, ki so z vstopnino zvezane, bi spadale tudi semkaj. Pobiranje prispevkov bi se pa tudi moralo organizirati, da ne bodo hodili nabirali ne glede na to, da so bili že drugi pred njimi, že zopet pobirali. Večina prebivalstva je pod standardom »srednjega stanu« prejšnjih let. Večina prebivalstva se mora do skrajnosti omejiti, da zmagaja skromno svojo eksistenco. Enemu se končno že da kak mali prispevek, ali če prihajajo drugi za drugim, je to preveč, in občinstvo tega ne zmagaja.

Namen teh vstic je opozoriti merodajne kroge na nujno potrebo sistemizirati vso to pomožno akcijo, bodi si glede podelitve podpor, bodi si glede pobiranja prispevkov. Morebiti se še kdo drugi oglasi. Vso pomožno akcijo raznih dobrodelnih društev in organizacij je pa treba osredotočiti samo v eni organizaciji, saj za ta čas, dokler trajajo te abnormalne razmere. — Ljubljancem.

Zadnja novost na Tirševi cesti

(Dunajska cesta)

je otvoritev nove, moderno urejene trgovine s šolskimi in pisarniškimi potrebščinami

Irma Raunacher, Tirševa c. 37

pri Sv. Krištofu

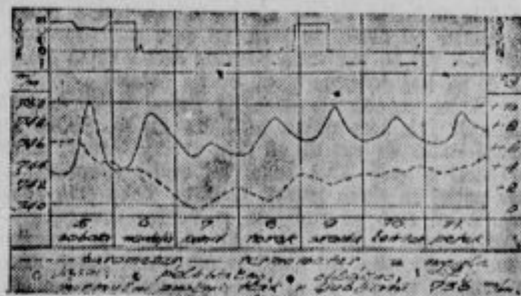
Istotam se nahaja tudi prodajalna trdke »Hamag«, katere vodi geodetske instrumente, merske potrebščine vseh vrst, kakor tudi predmete za gozdarstvo in rudarstvo

Marjan Čadež:

Ljubljansko vreme preteklega tedna

(od 5. do 11. novembra.)

Pretekli teden smo imeli v Ljubljani tipično jesensko vreme. Razen sobote, ki se je po jutranji megli razvila v najlepši jesenski dan so si bili dnevi med seboj mnogo podobni: nebo so zakrivali nizki oblaki, ozračje je bilo megleno in mirno, barometer se je le malo izpreminjal in razlika med najvišjo in najnižjo dnevno temperaturo je bila zelo majhna, v ponedeljek n. pr. samo nekaj več kot 1°C. Iz nizkih oblakov, ki so se večkrat znižali do tal, tako da je nastopila megla, je posebno v večernih urah in čez noč rosilo. Poleg tega rosenja so padale predvsem popoldne tudi debelejšje kaplje, vendar močnejšega dežja ta teden ni bilo in skupna množina padavin je znašala 8 milimetrov.

Pričujoča slika nam predstavlja potek zračne pritiska, temperature in oblačnosti preteklega tedna.

Hubertus terperntinovo milo hvalijo ker je poceni... zaradi

Ti pa, uboga raja...

Gospod urednik! Tolikokrat ste že dali mesta preložbam in prošnjam nas Podgolovčanov na ljubljansko mestno upravo, pa dajte našemu glasu odpreti vrata v javnost tudi topot.

Pravkar sem čital v petkovem »Narodu« notico, kako prikupljivo, idilično namerava mestna občina sedaj še okrasiti tako sijajno urejeno cesto za Gradom. Dovolj zaveden ljubljanski občan sem, da me veseli vsak resničen napredek našega mesta; toda če se uganja na eni strani nezaliskanih luksus, na drugi pa pušča vsemar najnujnejše potrebe občanov, mora to navditi z grenkostjo in ogorčenjem najmiroljubnejšega in najskromnejšega davkoplačevalca. Torej za Gradom široka tlakovana cesta, sijajen trotoar, in tega ne dovolj, sedaj še vrtnica in vzpenjalke, cela idila — takoj onstran Gruberjevega kanala pa na ozko, zaničarno cesto nekaj voz debelega gručat! Zaradi popraviljanja ceste za Gradom je bil šel par mesecev ves promet skozi Hradečkovo vas. Nihče ni vprašal, ali je ta cesta sploh sposobna za to, nihče se ni brigal, v kakli nevarnosti bo podgolovski prebivalstvo, posebno šolska mladina. Kakšne so bile razmere, priča dejstvo, da so visoko naloženi vozovi pri celi vrsti hiš porušili vogale streh in strgali žlebove. Neko gospo, ki je stopila čez hišni prag, bi bil za las podri kolesar, ki je v tistem hipu pridrvel tik mimo. Kolo ji je iztrgalo in vrglo v blato ročno torbico. Res prava sreča, da ni bilo večjih nesreč. Sedaj so nasuli ob kraju vendarle malo peska in markirali hodnik, a kaj pomaga, ko vozniki vozijo kolikor mogoče ob kraju, da se izognejo debelemu kamenju, s katerim je cesta nasuta. Tu se nihče ne briga za cestni red, ker se mestna uprava sama ne briga zanj. Tu vidimo cestne delavce samo dvakrat na leto: enkrat spomladi in enkrat v jeseni. Če ne bi posestniki sami čištili ceste vsak pred svojo hišo in vrtom, bi se nabralo govna in smeti, da bi ljudje čez ne mogli. Kje je to skrb za zdravstvo? Za Gradom pa cvetice in nasadi, čez vhod v mesto. Potemkinove vasi!

Prav tako smo podgolovski občani zopet eno leto zaman upali na brv. Po mestu cela razkošna mostovja in stebrovja, tu pa moramo v mesto po ovinkih kakor okrog zadnjice v žep. Vprašamo: po kakšnih načelih vlada vendar mestna uprava? Po ljudskih, socialnogospodarskih gotovo ne, marveč pač po geslu: Tistemu, ki je že vsega dobrega sit, še groš, ubogi pari pa — knof.

Se tega nam mestna uprava ne privoščila, kar bi je ne stalo več kakor potezo s peresom; da bi nas povišala iz vasi v mestno cesto, kar v resnici smo. Res ne vemo: ali nas smatra mestna uprava za ubogo rajo, za kazensko kolonijo? Zakaj vendar? Ali ni imel ljubljanski magistrat... Podgolovcem vedno svojih najzvestejših pristavev? Ali je to zvestoba za zvestobo? Vsekakor se imajo Podgolovčani zahvaliti za največjo dobroto: vodo v od, svoječasnemu. Žal vse prekratemu ljudskemu režimu pod pokojnim dr. Peričem.

Pa še to: če že mestna uprava tako zelo skrbi za lep vtis ob vhodih v mesto, potem naj si merodajni gospodje sedaj v deževnem vremenu ogledajo vhod v mesto na spodnjem koncu Poljanske vasi, od mosta do klavnice, ampak ne iz avtomobila, marveč peš. Potem jih bo morda le malo streslo ob misli, da mora po tej poti vsak dan v tolo na stotine otrok in na delo na stotine odraslih.

© Pumparce, obleke, trenchcoat naiceneje

A. Presker. Sv. Petra cesta 14

© Pumparce, obleke, trenchcoat naiceneje

A. Presker. Sv. Petra cesta 14

© Pumparce, obleke, trenchcoat naiceneje

A. Presker. Sv. Petra cesta 14

© Pumparce, obleke, trenchcoat naiceneje

A. Presker. Sv. Petra cesta 14

© Pumparce, obleke, trenchcoat naiceneje

A. Presker. Sv. Petra cesta 14

© Pumparce, obleke, trenchcoat naiceneje

A. Presker. Sv. Petra cesta 14

© Pumparce, obleke, trenchcoat naiceneje

A. Presker. Sv. Petra cesta 14

© Pumparce, obleke, trenchcoat naiceneje

A. Presker. Sv. Petra cesta 14

Brezposelnim dela!

Ljubljana, 12. novembra.

Zadnja anketa, ki se je vršila na banski upravi in ki je obravnavala vprašanje, kako odpomoči nastajajočemu zlu revščine, brezposelnosti in lakote v deželi, pomenja nedvomno velik korak naprej. Tudi če ni anketa dosegla vidnih uspehov in tudi, če bo težko prenesti dobre besede in predloge v dejanje, vendar je mnogo že to, da je anketa pokazala, kako postaja vprašanje brezposelnosti pri nas ne samo življenjska zadeva neposredno prizadetih, temveč zadeva vsakogar in vsega naroda. Če pa je kakšna zadeva postala že tako splošna, jo mora pač reševati tudi ves narod.

Dvoje je, kar bi morali razlikovati pri brezposelnosti: ali je brezposelnost in beda pri nas začasen pojav, ali pa je trajen. Če bi bila brezposelnost le začasna in bi trajala le eno zimo, potem bi bila še nekako zadovoljiva rešitev, da se odpomore brezposelnim s kakšno veliko javno pomožno akcijo, ki bi recimo trajala samo eno zimo, dokler traja ta žalosten pojav. Vedno bolj pa prodira spoznanje, da je brezposelnost trajna bolezen našega časa, ki je ne bo mogoče odpraviti že čez nekaj mesecev, temveč, ki bo trajala leta in leta in morda tudi desetletja. Vsaj razvoj svetovnega gospodarstva, ki ustvarja neprestano nove možnosti proizvodnje s pomočjo mehanizacije dela, nam kaže vso grozo, to bridko resnico prihodnjih dni. Za trajno bolezen je treba mnogo močnejših zdravil, kakor pa bi bile takele zbirke in podpore, ki morejo sicer bolčine nekoliko olajšati, ozdraviti pa jih ne morejo.

Brezposelnim je treba preskrbeti dela. Tudi pri nas je že padla beseda o prisilnem delu. Boljševiki so tako prisilno delo resno uvedli, toda na način, ki ni human. Tudi bi uvedba prisilnega dela zahtevala neizmerno investicijske stroške, socialni in obče koristni uspeh takega dela pa bi bila malenkostna in niti oddaleč v primeru s stroški. Treba je najti druge poti. Že to more vsakogar, ki ga skrbi bodočnost naroda, navdajati s temnimi slutnjami, ko vidi, da počiva toliko in toliko zdravih in dela voljnih rok. Tem ljudem je treba na vsak način dati takega dela, ki bi ga opravljali z veseljem, vedoč, da bo to delo pomagalo njim samim. Če bo pa nad brezposelnim delavcem pel bi prisilnega dela, ne bo to nikomur nič koristilo.

V Nemčiji, kjer je vprašanje brezposelnosti še mnogo bolj resno, so poskušali rešiti del brezposelnih s kolonizacijo. Prejani kancler Brüning je izdelal načrt, kako uporabiti ogromne pašnike in lovišča v vzhodni Prusiji in drugih slabo obljude- nih delih Nemčije za naselbine brezposelnih. Nameraval je torej spremeniti del brezposelnih v male kmete in vrtnarje, ki bi si mogli saj živež sami pridelati. Brüning je prav zaradi tega načrta padel, ker se je uprla klika baronov in grofov, lastnikov teh ogromnih posestev. Cesar ni mogel izvesti Brüning, bi se dalo seveda v manjši meri in obsegu, morda izvesti pri nas. Okoli Ljubljane, zlasti na Barju, je še vedno mnogo velikih pašnikov in neobdelane zemlje, last mestne občine in

nekaterih imovitejših meščanov. Ti pašniki in travniki ne donajajo lastnikom skoraj nič. Mestna občina bo bolje napravila, če bi dala svoje pašnike v najem brezposelnim družinam. Videli boste, s kakšnim veseljem si bodo brezposelne družine pridelovala na teh travnikih krompir in sočivo, tako da vsaj lačni ne bodo. Videli boste, kako bodo pridne roke, ki sedaj počivajo, spremenile v kulturno zemljo zemljišča, kjer se sedaj širi zgolj predenica, preslica in kislica!

Koliko je brezposelnih družin po deželi! Očeti bi radi napravili vsaj malo hišico. Tako pa morajo žalostno gledati, kako gnije v bližnjih državnih gozdovih les, ker ga ni mogoče prodati, sami pa nimajo niti par desakov, da bi si zbili kolibo za stradajočo družino. Država, banovina in občine bi na ta način zelo mnogo pomagale brezposelnim, ako bi jim dali gradbeni material, da bi si postavili lastne domove. To bi bilo delo, ki ne bi bilo prisilno, pač pa plodovito in koristno za vse. Kar velja za deželo, velja v polni meri tudi za Ljubljano. Revnim brezposelnim družinam, ki bi si rade postavile dom, mora mestna občina dati dovolj gradbenega materiala in zlasti zemljišče, da si postavijo domove. Škoda je vsake roke, ki počiva. Človeku, ki ima streho nad glavo, je mnogo lažje potem skrbeti še za kruh, kakor pa človeku, ki mora poleg kruha skrbeti še za visoko najemnino.

Po deželi je skoraj v vsaki občini tudi mnogo skupnega zemljišča, ki pa ne prinaša nikomur nič koristnega, ker »gumajoc« vsakdo pač najbolj izrablja, nihče pa je ne obdeluje. Ta zemljišča naj bi se raje dala v najem brezposelnim in stradajočim občanom. Občina bo imela od tega večje koristi.

Nesrečna povojna leta, ko je bila dobra konjunktura za les, so povzročila mnogo škodo v naših gozdovih. Nastalo je vse polno pustih goličav. Najti bi se moral način za financiranje pogozdovanja teh goličav. Tisoče brezposelnih bi s tem dobilo delo, ki ne bi bilo prisilno, pač pa pošteno plačano. Tako delo bi seveda ne vrglo dobička v enem letu, pač pa čez leta, ko bi imeli mesto goličav zopet lepe gozdove. Isto je z mnogimi močvirji, z neurejenimi strugami in hudourniki, vse to bi se dalo sedaj napraviti, ko so delovne moči na razpolago in ki komaj čakajo dela. Ali naj se ponovi v vsej deželi ljubljanski primer izza svetovne vojne? Italijanski ujetniki, med njimi polno izvežbanih zidarjev, so se dolgočasili v taboriščih, Ljubljana pa je kričala po pridnih delavcih, tako da moramo sedaj z dragim denarjem popravljati, kar smo tedaj zamudili. Prav tako bomo morda čez deset let obžalovali našo sedanjost neokretnost.

Dela je v naši deželi dovolj za vse. Še mnogo premalo bi bilo delovnih rok, če bi hoteli napraviti vse, kar je nujno. Ali ni sramota za naš čas, ko gledamo na eni strani, kako stvari kar kličejo po delavcih, na drugi strani pa zopet gledamo armado brezposelnih, ki raste od dne do dne. Odprimo tem delavčnim tisočim možnostim dela in za- služkal!

94letna bralka „Slovenca“

Celje, 12. novembra

Kdo je ne pozna Glinškove tete, ki pri svojih 94 letih še brez očal čita »Slovenca«. Lucija Glinškova stanuje na Zgornji Hudičji pri Celju štev. 1. Njena je bila Lucija 9. decembra 1938 in bo torej kmalu obhajala svoj 95. rojstni dan. Bila ni nikdar

omožena in je sestra bivšega prvega slovenskega župana celjske okoliške občine in teta gosp. Ivana Glinška, ki je županoval občini Celje-okolica pred g. Al. Miheličem. Njen dom je znan odločno slovenski in katoliški. Lucija kljub svoji visoki starosti pomaga svoji vsakini pri gospodinjstvu, o prostem času pa še vedno brez očal čita »Slovenca«. »Slov. gospodarja« in različne nabožne liste. Je še zelo krepka in zdrava in bi ji človek na pogled prisodil največ 65–70 let. Glinškovi teti želimo, da bi še dolgo pomagala sorodnikom pri delu in kakor do sedaj še naprej rada čitala »Slovenca« in druge dobre časopise.

Št. Peter pri Mariboru

Naše prosvetno društvo »Skalac« obhaja v nedeljo dne 21. novembra t. l. 30-letnico svojega obstoja. Spored proslave je naslednji: popoldne ob 2.15 pričetek cerkvenega opravila: pridiga, nato slovesna sv. masa za vse žive in rajne društvene člane. Popoldne ob 2. večernice, nato v samostanski šoli občini zbor s poročili odbornikov in volitev novega odbora, nato slavnostni govor g. Kolenca Fr., tajnika K. A. v Mariboru. Nastopita tudi pevski in tamburaški zbor.

Vinska trta je zopet prazna, klopčci so zopet utihnil. Vinogradniki so s pridelkom prav zadovoljni, saj je količina pridelka večja kakor lani, pa tudi kakovost znatno boljša. Šentpeterski vinogradniki so sklenili oziroma se dogovorili, da vinskega mošta pod 3 Din za liter ne bodo prodajali. Ta sklep je popolnoma umesten z ozirom na velike obdelovalne stroške.

Smrt pobira. V Hrenci je umrla posestnica Vračko Terezija, stara komaj 42 let. Rajnika je bila dobričina, vsled tega splošno priljubljena. V Celestrini pa je umrl 81 letni Mulec Anton, bivši viničar. Rajnik je živel v bedi in pomanjkanju in tak udi umrl, zapuščen. Naj v miru počiva.

Društvo „Krščanskašola“

vabi svoje člane, starše in vzgojitelje na svojo

veliko skupščino

ki se bo vršila v nedeljo 13. novembra ob 10 do-
poldne v beli dvo-
rani hotela »Union« v
Ljubljani.

Na dnevnem redu je tudi vzgojno predavanje

»Činitelji vzgoje«

Praznik naše zveste ljubezni

Tako imenuje lepo novni Koledar Družbe sv. Mohorja izseljenško nedeljo, vsako leto prvo adventno nedeljo. Letos jo bomo praznovali danes 14 dni, 27. novembra in sicer prvič po celi državi kot splošni praznik.

Zadnja številka »Izseljenškega Vestnika« je vsa posvečena samo praznovanju tega praznika in daje vsa potrebna navodila in tudi snov, kako naj ga praznujemo mi doma, kako oni v tujini, kako naša javnost, kako naše časopise, naše cerkve, naša društva, šole in posamezne družine. Kdor bi ne dobil »Izseljenškega Vestnika«, pa se zanima zanj, ga lahko naroči pri Družbi sv. Rafaela, Delavska zbornica, po 2 Din. — Izseljenška žaloigra »Za srečo v nesrečo« je izšla v posebni brošuri za naše odre. Dobiva se izjemoma po 2 Din iztis.

Posebno važnost pa pri vsem programu polaga Družba sv. Rafaela na to, da se kar največ skupnega pisma vsega naroda izseljencem porazpošlje po širnem svetu našim rojakom. Lansko leto ga je izšlo nad deset tisoč, in uspeh, ki ga je to pismo doseglo, je bil naravnost presenetljiv. Jokaje so se izseljenci zahvaljevali iz tujine onim, ki so jim ga poslali. Kaj takega niso pričakovali od domovine, o kateri so bili prepričani, da jih je pozabila. Tudi letos bo uspeh te nedelje največ v tem pismu. Zato prosí Družba sv. Rafaela, da si ga oskrbe vse hiše toliko, kolikor imajo svojih kčv, da doma, ali na jugu naše države, ali v tujini, in naj ga jim pošljejo. Vse, ki nam kakorkoli morejo pomagati, da ga dobi vsaka slovenska hiša, prosimo pomoči. Tudi posamezniki ga lahko naroče pri družbi, kar pišejo naj ponj. — Družba sv. Rafaela v Ljubljani, Delavska zbornica.

Sadjarji! V lepih jesenskih dnevih ne pozabite osnažiti svojega sadnega drevja mahu in lisaja ter skrbno pregledati zlasti češpljeve nasade, če jih morda ni že napadel kapar. Da se ubranite tega in tudi drugih zajedavcev, poskrbite drevje z A r b o r i n o m. Zahtevate brezplačna navodila pri trdki: »Chemotechna«, Ljubljana, Mestni trg 10.

„Kaj pa še — za takšne reči nima mamica denarja ... ampak mamica ga je oprala, pa je kakor nov.“
• Kako pa ona to naredi?
• „Naša mamica pere samo še z Luxom, pa so vse reči trpežnejše in po vsakem pranju, kakor nove. Tako se pa da prati samo

LUXOM

14-38

Resnica o prohibiciji v Ameriki

Ljubljana, 12. novembra.

V teh dneh, ko slavijo »mokric triumfalno zmago nad »suhimi« v Ameriki, je bilo predavanje, ki ga je imel snovi v veliki dvorani Okrožnega urada g. dr. Miss, še prav posebno aktualno. Pričakovati je bilo številnega odziva in obiska. Pa so Ljubljanci spet pokazali, kako malo jih zanimajo takele reči — in so raje zavili drugam... Ta ignoranca naših ljudi vsega, kar po protialkoholnem bolj diši, je vredna globlje razmiselnosti in dokazuje, da je v našem treznostnem gibanju nekaj pomanjkljivega. Kakor hitro ljudje zavohajo, da se bo na kakšni prireditvi govorilo o treznosti — jih ni blizu. To dejstvo je, kakor rečeno, vredno tehtnega pomisleka in bi ga naša protialkoholna društva morala čimprej resno vzeti v pretes. Kajti — odkrito povedano — res ne vem, kakšne pozitivne uspehe naj imajo takele treznostne predavanja, če jih hodijo poslušati — z malimi izjemami — zgolj odborniki abstinenčnih društev, ki so s treznostno idejo že itak prešinjeni do dna.

Ampak predavanje dr. Missa so Ljubljanci ignorirali po vsej krivici. Govornikova izjava, da so se odlikovali po svoji stvarnosti in objektivnem gledanju na borbo obeh nasprotujočih si taborov — »mokric« in »suhih«. Temeljna misel in jedro vsega njegovega govora je bila s številnimi znanstvenimi argumenti in izčrpnimi statističnimi podatki opremljena ugotovitev, da ni iskati vzroka hiranja prohibicije v njeni pomanjkljivosti, ampak v propadanju človeštva. Nobena prohibicija ne bo mogla vzdržati, če se ne bo človeštvo vzgojilo v duhu zdravega, moralnega življenja. Prohibicijo kršijo v Ameriki največ bogatini in oni, ki so telesno in duševno manjvredni ter imajo nizko povprečno izobrazbo. Ti petičniki in degeneriranci dajejo drugim slab zgled — zlasti mladi generaciji, ki ni videla težkega zla alkoholizma pred prohibicijo. Ta mladina se prav tako v Ameriki kot pri nas dela iz alkoholnega vprašanja samo norca. V nekaterih državah Amerike je prohibicija povzročila porast duševnih bolezni. Te duševne bolezni imajo svoj izvor v glavnem v tem, da pijejo omenjeni degeneriranci najslabše vrste alkohol, ker si boljše pač ne morejo privoščiti. Tako pijejo nekateri navaden špirit, pomešan z vodo... Po vsem tem je porast duševnih bolezni v nekaterih krajih Amerike povsem razumljiv.

Kljub vsemu pa je prohibicija v Ameriki ro-

dila mnogo dobrih sadov. To je dokazano med drugim tudi s statistiko kriminalistike, ki se je v nekaterih krajih po uvedbi prohibicije znatno zboljšala. Ogromen del ameriškega naroda ne pije, ker nima dostopa do alkohola. Neznaten del onih, ki se udajajo pijančevanju, še ni merilo za splošno stanje prohibicije v Ameriki. Razmere niso tako slabe, kakor jih slikajo. Če bodo zdaj, po zmagi in izvolitvi Roosevelta za predsednika Združenih držav, dali na glasovanje, ali naj se prohibicija ukine ali še dalje vzdrži, je velika verjetnost, da bo prohibicija zmagala.

To so glavne misli zanimivega predavanja dr. Missa, ki si je ameriške razmere od blizu ogledal in jih proučil do potankosti ob priliki svojega potovanja po Ameriki.

Po končanem predavanju je sledila debata, pri kateri se je oglašil k besedi podpredsednik »Svete vojske« g. prof. Kordin. Zastavljal je predavatelju koščice vprašanje, kako je prišlo do tega, da so samo v Ameriki uvedli ta način boja proti alkoholu in kako, da v Evropi, ki je intelektualno visoko nad Ameriko, ne moremo najti načina, ki bi vodil k prohibiciji.

Dr. Miss je zastopal stališče, da so Američani mnogo bolj odločni in velikopotezni, nam pa manjka odločnih in velikopoteznih moči. Ampak tudi v Ameriki še niso imeli podlage za ta veliki akt. Zaradi tega pa prohibicija hira. Pri uvedbi se tudi ni upoštevalo, da je tam mnogo ljudi, ki so prišli v Ameriko že z ukoreninjeno navado uživanja alkoholnih pijač.

Prof. Kordin: »Ali mislite, gospod doktor, da bomo s tem najnim številom, ki poseba naša predavanja, rešili problem pijančevanja pri nas?«
Dr. Miss: »V Ameriki so se zavedali, da je treba širiti abstinenco indirektno in ne direktno. Tam imajo organizacije, ki skrbijo za telesno in duševno zdravje mladine in jih skušajo pod raznimi drugimi oblikami vzgajati v duhu treznosti. Samo s predavanji ne bomo dosegli mnogo. Kjer koli sem predaval na šolah o abstinenca — se mi je mladina smejala. Mladino je treba moralno in telesno ojačiti in jo prepričati, da lahko najde smeh, veselje in zabavo tudi drugod — ne samo v krokanju.«

V debato so posegli še drugi, nakar se je predsednik »Treznost« g. Horvat zahvalil predavatelju za zanimiva izvajanja in prisotnim za obisk ter jih povabil, naj se udeležijo tudi zanimivega predavanja, ki se bo vršilo 15. decembra.

Slovenci v Zagrebu

Z jesenjo se je poživilo tudi društveno življenje in gibanje med nami. Slovenski akademiki, člani J. K. A. D. »Danica« so se pričeli vračati v početku oktobra; vstopilo je mnogo novih članov. Društvo je pokazalo takoj s prireditvijo svoje življenjske sile in da razume svojo misijo med nami. V nedeljo pred Vsemj svetniki so priredili v Jeronimski dvorani znano igro »Mlinar in njegova hči«. Za tukajšnje Slovence je to dogodek, saj so jo večina videli še v svoji domovini; od tega pa je že minilo 10 do 20 let, pa si je vsakdo zaželel spomina na prejšnje lepe čase. Pred predstavo je spregovoril dr. J. Klemenec nekaj kratkih in jedrnatih besed o nalogah slovenskega akademika v Zagrebu. — Igralci, Dančarji in pa člani cerkvenega pevskega zbora pri sv. Roku, so svojo težko nalogo rešili z izredno požrtvovalnostjo. Težko je reči, kateri igravec je bil boljši.

Zastopniki večine cerkvenih redov so bili častno zastopani. Od posvetne duhovščine naj omenim samo g. župnika sv. Ivana g. Trbuko in pa vseuč. profesorja dr. Mariča. — Tudi naš požrtvovalni g. pater Gabriel, ki je s svojo gorečo besedo mnogo pripomogel k tako obilni udeležbi, je bil navzoč. Udeležba je bil nad vsako pričakovanje številna. Mnogo nad 100 oseb je moralo oditi, ker nisoogle dobiti prostora. To dejstvo nam je porok, da bodo tudi druge prireditve zagrebških Slovencev meseca decembra dobro obiskane. — V tem mesecu bodo predstavili slovenski umetniki Hrvatoma več važnih slovenskih kulturnih delavcev, no, pa o tem prihodnjič kaj več.

Cerkvica sv. Roka, kjer imamo svojo slovensko pridigo, bo kmalu premajhna. Izvrstni govori in lepo petje vsak dan večjeja in boljšega pevskega

zbora privabi tudi mnogo Hrvatov v cerkev. Par odličnih hrvaških gospodov pomaga celo s svojimi krasnimi tenorji in globokimi basi dobremu zboru. Mnogi, ki so jim še v spominu lanske božične pesmi, so izrazili željo, da bi priredili Slovenci cerkveni koncert »slovenskih božičnih pesmic«; velika je naloga, ali požrtvovalnosti vseh sodelujočih bo uspelo tudi to uresničiti. Napredovanje je na vseh poljih ogromno in bratje Hrvatje s simpatijo in odkritosrčnim veseljem spremljajo vsak napredek katoliških Slovencev v Zagrebu. J. G.

Škofja Loka

Prireditve treznostnega dne bo danes v Škofji Loki. Popoldne ob 9 bo v Društvenem domu predavanje o treznosti s slikami, zvečer ob 8 istotam Finžgarjeva igra »Razvalina življenja«, popoldne pa predavanje za mladino — po litinjah.

Zdravnik dr. Koejančič pride jutri v Škofjo Loko namesto odšledga dr. Ranta.

Slovenske gorice

Sv. Lovrenc. Pretekli teden je bila v cerkvi izpostavljena prva postaja križevega pota, delo ptujskega gimnazijskega profesorja g. Jiraka. Gospod slikar je svoje pot med starim in modernim slikarstvom. Ljudem se slikarja povečini dopade. Treba bo pač še izpiliti in izpopolniti. Razume se, da je to še samo skica. — Kakor se sliši, ukine s 15. novembrom ptujskega občina avtobusno progo v Juršince, s tem odpade seveda tudi prevoz pošte. Čez zimo bo vozil pošto spet stari poštni šmel, seve, čez poletje je bila pot prelepa za njega. — Krasna je bila slovesnost inštaliranja novega g. župnika, o čemer je »Slovenec« že poročal.

Dnevna kronika

Kaj pravite?

Tiste dni, ko je umrl naš prvi mladinski sodnik Fran Milčinski, se je nekje preskrbel majhnega otroka, skoraj dojenčka. Mati jima ga je izročila meni nič, tebi nič, najbrž a tihim upanjem, da bo sta ta dva že tako skrbela za otroka, da bo sama za vedno rešena vsake skrbi. Oba človeka — on je delomrznega in pijanega, ona pa njega vredna — sta pa imela tudi svoje račune s otrokom. Puščala sta ga v blatu in v golazni, bolnega in trpetega, nalašč, da bi z njim zbudila večje usmiljenje, ko sta prosjčila z otrokom v naročju. Ljudje so se zgražali in iz usmiljenja do otroka stear prijavili nekemu, ki bi moral za take zapuščene otroke tudi skrbeti. Gospod — kje je bil tedaj Milčinskega duh! — pa je stear res rešil in sicer zelo modro in zelo uradno: naročil je lastniku kolibe, kjer sta oba človeka stanovala, naj takoj odpove tema decima stanovanju, oboroženi oblasti pa je naročil, naj oba izžene — seveda z otrokom vred — iz meja dotične občine, kjer omenjeni gospod živi in regira sam. — Socialno vprašanje je bilo s tem rešeno — za gospoda namreč. Za ubogega črvička, ki je prepričan obema krutima človekoma, pa se ni zmenil nihče. Najbrž ga delomrznega in njegova priležnica nosita kje okoli dolenskih kmetov in še dalje vzbujata pri njih usmiljenje, seveda, če je otrok še živ. Ta otroček in še mnogo takih s podobno usodo, to so res mali mučeniki komodnosti in pomanjkanja socialnega smisla nekaterih. Čemu stariti Milčinskega, če pa sproti žalimo njegovega duha?

Dva človeka, ki sta se poročila pod gabrom ali pod bukvijo, sta si nekje preskrbel majhnega otroka, skoraj dojenčka. Mati jima ga je izročila meni nič, tebi nič, najbrž a tihim upanjem, da bo sta ta dva že tako skrbela za otroka, da bo sama za vedno rešena vsake skrbi. Oba človeka — on je delomrznega in pijanega, ona pa njega vredna — sta pa imela tudi svoje račune s otrokom. Puščala sta ga v blatu in v golazni, bolnega in trpetega, nalašč, da bi z njim zbudila večje usmiljenje, ko sta prosjčila z otrokom v naročju. Ljudje so se zgražali in iz usmiljenja do otroka stear prijavili nekemu, ki bi moral za take zapuščene otroke tudi skrbeti. Gospod — kje je bil tedaj Milčinskega duh! — pa je stear res rešil in sicer zelo modro in zelo uradno: naročil je lastniku kolibe, kjer sta oba človeka stanovala, naj takoj odpove tema decima stanovanju, oboroženi oblasti pa je naročil, naj oba izžene — seveda z otrokom vred — iz meja dotične občine, kjer omenjeni gospod živi in regira sam. — Socialno vprašanje je bilo s tem rešeno — za gospoda namreč. Za ubogega črvička, ki je prepričan obema krutima človekoma, pa se ni zmenil nihče. Najbrž ga delomrznega in njegova priležnica nosita kje okoli dolenskih kmetov in še dalje vzbujata pri njih usmiljenje, seveda, če je otrok še živ. Ta otroček in še mnogo takih s podobno usodo, to so res mali mučeniki komodnosti in pomanjkanja socialnega smisla nekaterih. Čemu stariti Milčinskega, če pa sproti žalimo njegovega duha?

Zimske plašče in obleke po Vašem okusu izdeluje le

DRAGO GORUP & Co.
KONFEKCIJA

Miklošičeva cesta 16/1. nad.

Koledar

Nedelja, 13. novembra: (26. pobinkotna nedelja). Varstvo Marije Device. Stanislav Kostka, spoznavalec. Ščip ob 8.28. Herschel napoveduje mrzlo in deževno vreme.

Ponedeljek, 14. novembra. Jozafat Kumevič, škof, mučenik.

Novi grobovi

† S. Marija Kostka Kušar

V Smihelu pri Novem mestu je v noči na 10. novembra po kratkem in hudem trpljenju umrla redovnica, šolska sestra Marija Kostka Kušar. Pokojnica je bila rojena v Ratečah pri Škofji Loki in je bila sestra nadžupnika Kušarja, ki ga je, kot znano, lani v Mengšu ubil roparski morilec Laker. Redovno obleko je prejela leta 1895 ter napravila večno obljubo 16. avgusta 1903. Vse njeno življenje je potekalo med otroci in mladino, saj je delovala na smihelski šoli skoraj 40 let ter je bila vmes šest let šolska upraviteljska. Vzorno je vzgajala desetletja redovne kandidatkinje. Zadnja leta pa so ji poverili predstojništvo najbolj važno, pa tudi težko nalogo. Postala je voditeljica novink. Ko je pred nekajimi 20 leti v Novem mestu bila odprta dekliška nadaljevalna šola tako zvanega šolskega kuratorija, je bila s. Kostka izbrana, da je to ustanovo vodila. Tih, mirno kakor je bilo vse njeno življenje in delovanje, se je tudi umaknila iz svoje samostanske družine od tega sveta. Pljučnica in vnetje rebrne mreže sta imeli lahek posel, da sta kmalu izpodkopali rahlo njeno naravo in v noči 10. novembra je s. Kostka zaključila svojo pot, da se odpovže za vedno ter na smihelskem pokopališču čaka poveljčanega vstajenja in večne združitve z Bogom, kateremu je bilo posvečeno vse njeno življenje. Pogreb bo danes, na god sv. Stanislava Kostka, ob pol 16. Pokojnico priporočamo številnim njenim učenkam v spomin in molitev!

*

† V Konjicah je včeraj popoldne umrl gospod Otokar Fausek, vpokojeni duhovnik škofije Hradek Kralove, ČRS. Pokojni je bil okrog 30 let grajski duhovnik pri knezu Windischgraetzu. Rodil se je 3. februarja 1876 v Novem Bydžovu na Češkem, v maščina je bil posvečen 24. avgusta 1899. Čas pogreba še ni določen, najbrž pa bo pogreb v torek dopoldne. Svetila mu večna luč!

† V Carigradu je umrla 4. t. m. slovenska usmiljena sestra Vincencija, Kristina Čelan v 70. letu svoje starosti in 49. letu sv. poklica. Bila je celih 14 let, t. j. od 1885 do 1899, učiteljica v Lichtenhurnovem zavodu v Ljubljani. Blagopokojne se bodo v molitvi spominjale zlasti njene številne učence.

† Pri Sv. Jerneju pri Ločah je umrl v starosti 51 let g. Gašpar Pavliš, brat tamošnjega g. župnika Petra Pavliša, kateremu je skozi dolgo vrsto let s požrtvovalnostjo, vzornim gospodarskim smislom in vestnostjo vodil gospodarstvo. Bil je blag in plemenit mož, dobitnik, zaveden Slovenec in katoličan. Zemlja slovenska, ki jo je tako zelo ljubil, naj mu bo mirno počivališče. Pogreb bo v ponedeljek 14. novembra ob 10 dopoldne na sentjernejsko farno pokopališče. Zaljubljen, zlasti bratu g. župniku, naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Stipendijo Društva narodov za študij podeželske higijene je prejel direktor Higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Ivo Pirc. Higijenska akcija Društva narodov je motivirala podelitev stipendije z odličnim in uspešnim delom imenovanega strokovnjaka za zdravstveni napredek podeželja v drav. banovini. Dr. Pirc bo obiskal Nemčijo, Češko, Poljsko in Madžarsko.

— Poročil se je včeraj popoldne na Rakovniku g. Maks Dežman, strojni stavec Jugoslovanske tiskarne z gospodično Anico Ravnikar, uradnico »Slovenčeve« uprave. Bilo srečno!

— Promoviral je na zagrebški univerzi g. Borut Vrščaj, sin oblastnega šolskega nadzornika v poklju. Čestitamo!

— Iz banovinske službe. Imenovan je za banovinskega uradnika pripravnika pri okr. cestnem odboru Emil Košuta. Za sestro pomočnico v združeni zdravstveni občini Metlika s sedežem v Metliki je imenovana Marica Cigan. Odpuščen sta: banovinski pisar-računovodja banovin. veleposredstva Ponočič pri Litiji Janez Lenčič in banovinski zva-nižnik pri banki upravi Franc Vidic.

— Za tolmača francoskega, angleškega, italijanskega jezika pri okrožnem sodišču v Mariboru je imenovan notarski pripravnik Odon Šorli.

— Zdravniška vest. Iz imenika zdravniške zbornice za dravsko banovino je črtan dr. Leon Mogilnicki, zdravnik v Ljubljani, ker se je preselil v Belgrad.

— Notarska vest. Pretekli petek je začel poslo-vati kot novopostavljeni notar v Ljubljani g. Mate Hafner, notar na razpoloženju.

— Razrešena sta bila občinska odbornika ne Viču pri Ljubljani gg. Martin Bezjak, poštni usluž-benec, in Franc Bučan, uslužbenec tobačne tovar-ne. Nanovo pa sta imenovana za občinska odbor-nika gostilničar Viktor Jeločnik in sodni uradnik Jože Miklič.

Za delavsko pogodbo na Jesenicah

Po razpisu ljubljanske Delavske zbornice, bi se morala vršiti 11. nov. na Jesenicah razprava na ravnotejstvu KID za novo kolektivno pogodbo. KID pa je nepričakovano odgovorila, da izredne odpovedi kolektivne pogodbe, podane dne 28. okt. t. l., ne more sprejeti na znanje, ker je mnenja, da se življenjski pogoji, odkar je bila pogodba skle-njena, niso spremenili v tako izredni meri, da bi bil podan zadosten razlog za izredno odpoved v smislu 2. odst. čl. 16 kolektivne pogodbe. Ako SMRJ vstaja na odpovedi pogodbe, se mora uve-sti razsodiščno postopanje v smislu 5. odst. čle-na 16 pogodbe. Vsi tedaj se razprava ni vršila in zastopnik Delavske zbornice se je takoj vrnil.

5. odst. čl. 16 se glasi: Ako bi med strankama (KID in SMRJ) ne bilo soglasja o vprašanju, ali so podani pogoji za izredno odpoved, odloči raz-sodišče; v to razsodišče imenujeta Zbornica za trgovino, obrt in industrijo ter Delavska zbornica v Ljubljani v imenu pogodbenih strank po enega člana, ta dva pa izbereta sporazumno tretjega kot predsednika. Izrek razsodišča je končnoveljaven.

Danes 13. nov. ob 9 se vrši ponovno delavsko zborovanje, ki bo o tej stvari razpravljalo.

— Pri bleđi sivorumenkasti barvi ko-že, utrujenosti oči, slabem počutku, zmanj-šani moči za delo, žalostnem razpoloženju, težkih sanjah, bolečinah v želodcu, prit-sku krvi v glavi in strahu pred boleznijo se svetuje, da se skozi nekaj dni zjutraj na tešče pije čaša naravne »Franz-Josef« grenčice. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josef« voda največ radi tega, ker na mil način odstranja vzroke mnogih bo-lezenskih pojavov. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in spe-ci-rskih trgovinah.

Izpred novomeškega sodišča

Novo mesto, 11. novembra. Danes se je pred kazenskim senatom tuk. okrožnega sodišča nadaljevala pred 14 dnevi prekinjena razprava zoper Simončiča Vinka radi raz-nih požigov in ropa ter radi prenege vojnega in jahanja. Zaslizane so bile priče: Rržen Valentin, sodnik krškega sodišča, škoda Franc, obč. tajnik v Krškem, in orož. kaplar Lupše. Prvi je izpove-dal, da se je obtoženi zagovarjal pri sodišču mirno in smehljivo in ni le potrdil, česar je bil ovaden, ampak je tudi popisal, kako je izvršil rop. Pri pre-peljavi v novomeške zapore je pač povedal, da preključuje vse priznanje in da on ni zažgal. Druga priča je izjavil, da je v orož. vojašnici obtoženec na vprašanje orožnikov mirno odgovarjal in po-pisal, kako je izvršil požige in rop. Tretja priča je povedala, da je aretirala Simončiča zjutraj ko je še spal in da mu na orož. postaji ni storil nihče nič žalega. Nato so bile zaslizane še obtoženčeva se-sstra Arh Anica in njegov oče Simončič Jakob. Ta dva sta potrdila, da je bil ein ob času, ko se je začel krik, da gori pri Simončiču Francetu, doma in se napravljajal spat, poprej pa je še napojil konje. Sodišče je obtoženca oprostilo obtožbe poži-gov in ropa, obojen pa je bil na en mesec zapora radi prestopka po § 204 k. z., ker je drvil z vozom in jezdlj v galopu po Krškem.

Ostale vesti

— Naročnikom nedeljske iz-daje »Slovenca«, ki imajo še kaj za-ostanka na naročnici, bomo tekom prihod-njega tedna poslali položnice v označeno vsoto do konca leta 1932. Vabimo vsako-gar, komur pošta dostavi tak opomin, da ta-koj po prejemu plača neporavnani znesek.

— Usoda Balaanovega osla zasleduje na stara leta »Slov. Narode«, to starino iz čitalniške dobe. Kadar se mu vsake kvatre enkrat primeri, da pravo zadene, se čez teden dni izkaže, da je bilo ve-darje napak. In potem se ogorči vsa njegova »na-prednac notranost — kolikor je je še oslalo — in lopne po samem sebi in po svojem pisanju — za-radi »naprednosti kajpada. Tako se mu je zgodilo ta teden. Še v ponedeljek 7. novembra je »Naro-dom« kritik F. G. smel pisati o »veseloligri, ki na-šemu gledališču ni primerna... Kar je v nemškem čistem dialektu krepko in humorno, se sliši v na-šem... le sirovo in odurno. Kdo se navdušuje

nad visoko izpodrečano seksualnostjo tega brutal-nega naturalizma...? Pa tisto odvajanje para za parom za lopo, v avinjski hlev...! Divjih izbru-hov spolnosti cela vrsta... Le vil manjka, ki bi izkldale ta gnoj!« Ild. Tako in še krepkeje je smel F. G. pisati v ponedeljek. Medtem je bil ves »na-prednac Izrael, ki je iztaknil in izduhal to »mrho-vino« (»Narodove izrazil«), dva dni ves poteflan, da ni mogel do sape od samih udarcev, ki so deževali na krivce te »nemnože dolejnjske maškerade« (»Na-rodove izrazil«). Končno se je ljubljanska »napred-nost« zavedla, kaj je dolžna svoji »naprednosti«. In točno čez štiri dni se je svoje »naprednosti« zavedel celo stari ožak »Narode in v petek dognal, da je svoji »naprednosti« dolžan, začeti udrihati po samem sebi. In je udaril po svojem kritiku F. G. in po svojih starih zobeh, če jih še kaj ima. Igra, ki je bila še v ponedeljek »neprimerna«, »gnoj« in »mrhovino«, se je v petek izpremenila v umetnost: »Igra ima svojo priznano umetniško stran, svojo moč in zdravje in vsega tega ji ljubljanski filister (ponedeljkov »Narode sam!) ne more vzeti. Zato se občinstvo naj ne da begati od ljudi, ki mislijo, da so vzeli slovensko kulturo v zakup zato, da jo no-sijo kot ščit in sredstvo za svoj zelotizem.« Sedaj torej vemo, da je »Narode na stara leta prišel do prepričanja, da je slovensko kulturo vzel v zakup le, da mu je za ščit za njegov zelotizem! Tako hudo se celo mi svojega starega tovariša iz Knafljeve ulice nikdar nismo obodili, kakor se je sedaj sam. Sicer pa je to, kakor rečeno, njegova zla usoda. Kar bi rad mladeniško preklinjal, mora čez štiri dni zaradi »naprednosti« blagoslovljati! Usoda pre-koja Balaana in njegovega osla!

Zakaj pa enkrat ne bi šli v krasni Savski Tivol. Dobrot, lepota, ki ta jih nudi na Martinovo, ne zamudi!

— Tako zvana napredna literarna fronta išče, kakor slišimo, po Ljubljani podpisov, ki naj v ime-nu »naprednosti« potrdijo, da je to, kar je »napred-nost« »Slov. narode« imenoval v ponedeljek »gnoj« in »mrhovino«, v resnici pristna napredna umetnost. Za te podpise in izjavo bodo podpisniki menda skrili tiste gospode, ki so krivi zadnjega kulturnega škandala v slovenskem narodnem gledališču. Na tiste podpise smo res radovedni!

— Pogreb Franca Matjana. Pogreb pokojnega tajnika poštnega ravateljstva g. Franca Matjana, ki je bil včeraj dopoldne v Smartnem pri Tuhinju, je dokazal, kako veliko priljubljenost in spoštova-nje je užival pokojnik pri vseh. Posebno so se spomnili pokojnika pevec, saj je bil 18 let član zbora Glasbene Matice, dalje stanovskih tovariši in drugo občinstvo, zlasti ožji rojaki. Ob 8 sta iz Ljub-ljane odpeljala v Smartno dva polna avtobusa pe-vec in stanovskih tovarišev. Ob 10 je bil žalni spre-vod iz hiše žalosti na bližnje pokopališče. Pred hišo je opravil molitve ob asistenci župnik g. Ope-ka. Zbor Glasbene Matice pa je pretresljivo zapel pod vodstvom predsednika g. Silvana Pečenka Pre-lovčeve »Poljana tožje. Krsto s truplom so pre-neli v cerkev, kjer je bila žalna sv. maša. Pri maši so pevec peli med drugim tudi »Usliši nas, Gospode« in »Beati mortui«. Po sv. maši so truplo položili v gomilo. Pevski zbor je zapel »Vigrede, naka se je prvi poslovil od pokojnika kot šolski tovariš g. prof. dr. V. Rožič, za njim je govoril v imenu pevcev g. Ivo Peruzzi, v imenu stanovskih tovarišev in poštah nastavlencev pa novi ravnatelj g. Tavzes. Vsi govori so izveneli v iskreno prijetelstvo, ki ga je užival pokojnik. Po govorih je zapel pevski zbor »Blagor mu, naka so se od pokojnika poslovili sorodniki, pevec, tovariši in domačini, med katerimi je bila posebno častno za-stopana požarna bramba. Gomilo so zasuli nato številni venci in šopki, ki so jih prinesli po večini prijatelji že iz Ljubljane. Pokojniku naj sveti več-na luč!

— Stavka v tovarni lesnih izdelkov v Jurklostru se je končala v četrtek, dne 10. t. m., ko je začelo nekaj delavcev delati. V ponedeljek bodo pa vsi stari delavci zopet prišli za delo. Dosegli niso de-lavce nobenega uspeha. Pomanjkanje življenjskih potrebščin jih je pristilo, da so se morali vdati in pristati na znižanje plač. Boljše nekaj kot nič

Vežati pakete z motorizom Grosuplje = biti zadovoljen!

— Naročajo slovenski biografski leksikon, ki je najpotrebnejša knjiga za javne delavce, urade in vsakogar, ki hoče spoznati narodno življenje Slo-vencev v preteklosti in sedanjosti. I. zvezek obsega vse važne može od črke A—L. Delo se odlikuje po nepristranski znanstveni točnosti, izčrpnosti in leksikalni kratkosti. Založila je leksikon Zadruga gospodarska banka, dobi se v komisijski zalogi Nove založbe v Ljubljani, Kongresni trg 19.

— Razstava živinorejske selekcijske zadruge. Pretekli četrtek se je vršila na sejmišču v Konjicah razstava živine, ki je bila združena tudi s premo-vanjem. Te pomembne razstave so se med drugimi udeležili načelnik kmetijskega oddelka banske upra-ve g. inž. Jožef Zidanšek, inž. g. Venko, g. Gosak, načelnik Zveze živinorejskih zadrug in ravnatelj kmetijske šole v St. Jurju g. Petkovšek, inž. Koprivšek, živinozdravnik dr. Jerina iz Laškega itd. Na razstavi je bila živina iz okolice Konje in Pri-hove in sicer krave, bik, in mlada živina. Pri tej priliki se je pokazalo, da ima zadruga zelo lep na-raščaj, s katerim bo lahko postregla živinorejcem konjskega okraja, ki se zanimajo za izbrano selek-cijsko živino. Razstava se je zaključila s premo-vanjem, pri katerem je bilo razdeljenih 3000 Din nagrad. Prve nagrade so dobili sledeči živinorejci: pri kravah knez Hugon Windischgruetz, Franc To-vornik in Anton Pučnik. Pri bikih: Ignac Kuk, An-ton Toman in Matija Napotnik. Pri mladi živini: Ignac Kuk, Franc Tovornik in Anton Pučnik. Tudi vsi ostali, ki so prignali živino in jo imeli vpisano v zadrugi, so bili deležni nagrad. Za nagrade so prispevali: država 1000 Din, kr. banska uprava Din 800, okrajni kmetijski odbor 600 Din, Zveza živo-rejskih selekcijskih zadrug 240 Din, Kmečka hra-nilnica in posojilnica v Konjicah 800 Din. Prošnja za nagrade je bila odposlana tudi vsem trem konj-skim posojilnicam in vsem štirim občinam konjske okolice. Na prošnjo je odgovorila samo trška obči-na, da ne more ničesar prispevati, ker nimajo kritja. Ostali sploh niso odgovorili. Posebna zahvala za izvedbo te lepe razstave gre Kmečki hranilnici, ki je nosila tudi vsa bremena za to prireditve in s tem na lep način pokazala, kako zna praktično obresto-vati kmečki denar.

— Prepovedan sejem. Iz Laškega poročajo: Dne 11. t. m. bi se pri nas imel vršiti letni živalski in kramarski sejem. Kmetje so gnali živino pa tudi kupecev od blizu in daleč je prišlo toliko, kot še ne letos, saj se je slišalo, da so se cene živini vsaj nekoliko dvignile. Kar nenkrat pa je prišlo poro-čilo, da je radi slinavke, ki se je baje pojavila v bližini Zagreba, tudi tukaj sejem za živino pre-

Pri trganju v zobeh in glavi

se navadno priporoča MASAŽA ALGA za masažo

Steklenica Din 14.—. Oglas reg. pod S. Br. 15.892/3.

povedan. Kmetje seveda niso smeli z živino na sej-mišče, ampak nazaj domov ali pa po raznih dvo-riščih, kjer se je sicer tudi razvila kupčija med domačini kupci in živinorejci. Oškodovanji so vsi kmetje in kupci, prav posebno pa tudi obrtniki, ker kmetje niso prodali živine, pa tudi niso mogli nakupovati potrebščin za zimo.

— V Službenem listu kr. banske uprave drav-ske banovine št. 90 od 12. novembra je objavljena »Uredba o velikosti nagrade dnevnicarjem Poštne hranilnice«, dalje »Pravilnik o poslovanju stalne komisije za opojne droge«, »Razglas banske uprave o imenovanju komisije za opravljanje kmetijskega strokovnega izpita« in »Objava banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1932 v občini Smihel-Stopičev«.

— Sprememba rodbinskega imena. Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je dovolila Pušniku Francu, pristojnemu v občini Bre-sen, okraj Konjice, izpremembo rodbinskega imena v Štravs.

— Nad reveža se je spravil. Iz Podsmreke pri Dobrovi je prišel včeraj v ljubljansko bolnišnico 75 letni občinski ubožec Matevž Zvokelj. Zvokelj je prenočeval v hlevu posestnika Matije Dolničarja. Ponoči pa se je priklatil v hlev neki neznanec, ki se je sprl z Zvokljem. Neznanec se je spravil na Zvoklja in ga prišel daviti. Nazadnje ga je pa pre-tepel še z vilami. Zvokelj je bil ranjen po prsni, glavi in rokah. O napadu je bilo obveščeno tudi orožništvo, ki polzeveduje za neznanim napadalcem.

— Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice zavžite zjutraj na tešče zelo lahno odvajanje brez vsakega napora. Specialisti za srčne bolezni so dospeli do prepričanja, da učinkuje zanesljivo in brez vsakih težkoč »Franz-Josef« voda celo pri zelo težki napaki zaklopnice. »Franz-Jo-sef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Nesreča s flobertovko. Na Igu je streljal na plitvi s flobertovko 65 letni delavec Jakob Frkoli. Pri tem pa se je po nesreči ustrelil v levo roko, tako da je moral v bolnišnico.

— Listnica uprave. Gospodu F. A.—S. Imate polno pravico pri žrebanju »Slovenčevih« jubilejnih denarnih nagrad. Želimo vam obilo srebe!

Dobro blago nizka cena — najboljša reklama. Obličnica za Jesenice Pahor Franjo.

— Izognimo se nesreči. Dnevno beremo o ne-zgodah z avtomobili, motocikli in tovornimi vozili. Vzrok teh tako pogostih nesreč so največkrat ne-vešči vozniki. Knjiga »Šofer samovozač«, katero je spisal inž. Josip Štolfa, obsega vsa pojasnila glede konstrukcije, delovanja in strelžbe avtomobila, ka-kor tudi slovar tehničnih izrazov. Opremljena je z mnogimi slikami. Ta temeljita knjiga, ki išče sebi enake v vsej strokovni literaturi te vrste, je ne-obhodno potrebna vsakemu šoferju, tako samovo-začu in lastniku avtomobila. Cena v celu platno vezani knjigi je Din 140.— in se dobi v Jugoslo-vanski knjigarni v Ljubljani.

— Proti izpadanju las uporabljajte samo origi-nal. »Lipovic«, ki prepreči izpadanje las, daje rast las, elastičnost, bujnost in sijaj. Zahtevajte po damskih salonih in brivnicah umivanje las le »Lipovic«.

— Vinski potnik-šofer dobi mesto pri Osrednji vinarski zadrugi v Ljubljani, Kongresni trg 2.

— Norveško ribje olje dobite vedno sveže v novootvorenji drogeriji Hafner, Celovška št. 44, Ljubljana.

— Najmodernejši brivski in damski salon v palači Grafike se pripravlja.

— DR. CERNETOV POSLOVNI KOLEDAR IN ADRESAR ZA 1933 (Dvorni trg 1-1, Ljublj. 30 Din).

— Pristno vino bi radi? Pojdite v Centralno vinarno v Ljubljani.

— Urbas Marija nasl. Ljubljana, Komenskega ulica 16, najfinišne kranjske klobase na drobno in debelo. Telefon 28-65.

ZAHVALA

Podpisana Peršon Marija, posestnica in trgovka v Tezenu pri Mariboru, Ptujška c. 92 sem 22. avgusta 1932 zavarovala svojo mater Nežo Senica pri posmrtnem zavarovanju

»KARITAS«

Mati pa je že 16. septembra 1932 na pljučnici umrla in

»KARITAS«

mi je izplačala posmrtnino, čeravno sem plačala samo enomesečno premijo in spre-jemnino Din 10.—. Zato se tej pošteni usta-novi najlepše zahvaljujem in jo vsem naj-topleje priporočam.

Peršon Marija, l. r.

Maribor-Tezno, 11. nov. 1932.

POZOR! Zavarujte sebe in svoje domače!

Sprejemamo samo zdrave osebe, ki morajo na ponudbi **LASTNO** podpisati iz-javo: »Vzemam na znanje, da radi neresničnih od-govorov na vprašanja o zdravstvenem stanju zava-rovanje izgubi vso veljavnost.« Če ugotovim o spe-kulaciji, ne izplačamo nič. Pošteno zavarovanje je samo za poštene zavarovance.

Zalozemna zavarovalnica oddel. K »KARITAS« Ljubljana

Novo mesto

Predavanje. Danes popoldne ob 4 se vrši v Prosvetnem domu sklopično predavanje »O Pri-morskem. Predaval bo g. dr. Česnik. Nesreče. Jamše Henrik, duinar iz Gaberske gore pri St. Janžu, je nesel pred par dnevi v mlin vrečo žita. Pri hoji mu je spodrsnilo in si je zlomil desno nogo pod kolonom. — Nampelj Anton, pos. iz Semiča, se je ponesrečil, ko se je vozil z briz-galno gasit v Nestopijo vas požar. Ker je voznik prehitro vozil, se je voz z brizgalno na ovinku prekučil. Nampelj se je pobil na glavi in zlomil eno roko. — Pureber Franc, pos. sin iz Starega Tabora pri Črmošnjicah, se je vračal domov iz vinograde. Med potjo ga je napadel v temi neki neznanec ter ga poškodoval na glavi. Vsi se zdra-vijo v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji.

Trgovski učni zavod Pražakova 8/1

prilaga učne tečaje iz aranziranja, poslujevanja kupcev, reklame, iz vseh trgovskih ved kakor knjigovodstva, korepondence, stenografije, strojepisje, vseh modernih jezikov itd.

Začetek vseh tečajev v ponedeljek 14. novembra

Pišite ali pridite po prospekt!

Schroll Odlično
belo
PLATNO

Vital Vodušek:

Nedeljske misli

Jezus je nešteto kratko govoril o božjem kraljestvu; saj je bila tudi ta beseda od časa Janeza Krstnika na vseh ustnicah. A človeške misli so bile takrat kakor vedno čisto otroško nespametne. Jezus jih je poznal. Vedel je, kaj bodo razumeli, vsaj nekateri. Vsaj čez sto let in tudi tisoč. Zato je pripovedoval kakor otrokom: domače, v podobah, v prilikah. Kadar njegove prilike prebiramo, se nam resčasno zazdi, kakor bi prišel večer skozi okna in bi obstala na mizi slaba luč, mi vsi pa bi bili kakor otroci stisnjeni v kot in bi poslušali pravljice: o kraljevici ženitnini, o gostih, o ženinu, o desetih družicah, o bogatem gospodarju, o vinogradu, o zakladu, o njivi, o polju, o jeseni in bogatih lovih, o izgubljenem denarju in sinu in ne vem, kaj še vse.

Skrivnostno vstaja iz teh pravljic božje kraljestvo. Vzemimo samo današnji odlomek iz evangelija (Matej 13, 31-35): »Nebeško kraljestvo je podobno gorčičnemu zrnu, ki ga je človek vzel in esejal na svoji njeni. To je sicer najmanjši izmed vseh semen, ko pa zraste, je večje ko zeljčka in postane drevo, tako da pridele ptice neba in prebivajo na njegovih vejah.« In še drugo priliko jim je povedal: »Nebeško kraljestvo je podobno kvasu, ki ga je žena vzel in zamesila v tri merice moke, dokler se ni vse prekvasilo.«

Božje kraljestvo. Majhna, majhna beseda, ki tako izven, ki je toliko ljudi ne sliši, toliko duš ne razume. A vendar, včasih pada ta drobna beseda, ta majhna misel v srce. Morda z ljubeznijo, morda s trpljenjem, z bolečino, s smrtjo. Morda po dobri materi, morda po prijatelju, bratu, trpečem, duhovniku. Pade v srce in nehoti skozi. Raste — v upih, v nemirih, radostih in bridkosti; v željah in prošnjah in skrivnostih, ki jih nihče ne izve in se nikdar svetu ne razodenejo. Človek postaja božji. Duša je spel otroška, mehka. Smeh je na licu. Odsev božjega.

Vsak, kdor nosi božje kraljestvo v duši, ga prikaže tudi drugim. Z mehko besedo, z ljubeznijo, z dobroti, tolažbo, molitvijo. Božje kraljestvo raste. Prej je bila puščava. Vanjo je kanilo zrno; najmanjšo, kakor gorčično. Zraslo je drevo; ne za enega, za mnoge. Kakor iz pravljice: ptice neba so priletele in sedle poje v njegovo tiho zavetje, ki jih tako lahko obrani viharja.

Gospo v mestih ne pečejo več kruha; saj ga lahko kupijo. Pa so stare mamice na deželi! Te imajo najboljšo. In kako dobro vedo: košček kruha, pa dvigne in oživi polno skledo moke.

Božje kraljestvo. Nekaj ribičev ga oznanja. Veselo oznanilo, radi katerega so Jezusa križali. Končno je vse njegovo življenje kratka povest.

A pride med ljudstva, med narode. Dviga jih, oživilja. Božje kraljestvo gre do zadnje duše. Do zadnjega doma, tudi najrejnerejšega. Novo življenje vstaja. Kdo ve, odkod? Božje kraljestvo zmaguje. Nekaj novega je v dušah. Ne oklepa samo rok in ne zahteva samo enega jutra, enega dne. Vse hoče, vse objame: dušo do zadnjega kotička, vse telo, vse življenje.

Kot pravljico poslušamo, a vemo, da je nekaj, kar se z nami godi. Zato, ker smo slišali Jezusa tudi takrat, ko je dejal, da božje kraljestvo ne prihaja ne v sijaju, ne kakor blisk, ne kakor vojska, ampak je božje kraljestvo v nas. Kot zrno ali kot drevo. V meni in v tebi in v vsaki duši.

Bojan Peček

(Ob 25 letnici umetniškega dela.)

V petek zvečer je proslavilo naše narodno gledališče 25 letnico umetniškega delovanja svojega igralca Bojana Pečka. Nova slovenska opereta »Erika« je bila uprizorjena kot slavnostna predstava. V tej igri vloga ljubimca slavljence. Ob tej priliki je dala ljubljansko občinstvo duška svojim dolgotrajnim simpatijam, ki jih pri njem uživa g. Peček. Gledališka dvorana je bila tako nabito polna, da je možno to dejstvo beležiti med najzrednejše pojave, navdušenje gledalcev pa je raslo do skrajnih meja in si našlo izraza v najjačjem aplavzu.

Peček spada med one igralce, ki so se v idealni ljubezni do gledališke umetnosti posvetili temu in baš hvaljeznemu poklicu. Nastopil je pot v času, ko našim igralcem razmere niso bile ravno naklonjene, ko je finančna plat bila silno slabo podprta, pa so vendar z navdušenjem, ki je preraslo vso trpkost in bolečino, vztrajali.

Rodil se je Peček 16. oktobra 1890. leta. Svojem hrepenenju po udeleževanju v teaterskem življenju se je udal že prav mlad. Leta 1907. je nastopil v Bogovičevi drami »Gospa Walevska«. V delu in solanju se je poglobil v skrivnosti tega poklica, ki mu je od tedaj naprej posvetil vse svoje življenje. Mnogo težkih bremen je nosil, pa tudi marsikaj jasnega dan preživel, a vse to ostane njegova nerazodeta skrivnost. Kar pa je svojih spominov hotel razodeti, so bili napisani.

Pečka je najprej pritegnila k sebi drama. V njej se je lepo razvijal in ustvarjal doživljene pojave na odru. Bog ve, koliko resnih umetniških sil bi se razvil in sprostil v sebi, da ga ni pritegnila nase opereta. Zapeljal ga je iskreni, pristni humor, v katerem se je tudi hotel izživeti. Polagoma se je ves usmeril na to plat, se oblikoval in dosegel, da je danes v naši borni opereti edini pristni, stilu odgovarjajoče oblikovani igralec: ljubljene občinstva, ki mu z navno grotesko in intuitivno karikaturizacijo zlasti v teh težkih dneh tako pogrešani smeh in dobro voljo.

Kot igralec spada Peček v vrsto onih, ki so se povečini oblikovali in izobraževali sprti na odru, tako pri ekusnjah kot med igro. Oderske pojave in značaje ustvarja predvsem intuitivno, dasi pridružuje tudi smiselno poglabitev. Velik talent pa ima za masko; prav z njo izčrpa včasih skoro vso svojo vlogo. Tekom udeleževanja so bili njegovi nastopi na odru prav pestri. Med najbolj znane kreacije spadajo v dramskih nastopih: glodej v »Pohujanju«, ritmoister v »Otoku in Strugi«, Jörgen Tesman v »Hedi Gabler« in druge; v opereti pa: tajni policist v »Treh mladencih«, profesor v »Tičarju«, knez Lorenzo v »Mascotti« ter razne kreacije ljubimcev, kot v »Treh mušketirjih«, »Erika« itd.

Navdušenje pri slavnostni predstavi je bilo tedaj upravičeno kot zadoščenje za njegovo delo, ki ga je skozi petindvajset let ustvarjal v lepem, čistem navdušenju in ljubezni do gledališča in to do slovenskega gledališča, kjer igralcu prav res

Občine bodo gradile športna igrišča

Kako nameravajo v Ljubljani skrbeti za sport

Ljubljana, 12. novembra.

Sport je našel, kakor povsod na svetu, tudi pri nas mnogo navdušenih pristašev. Športno gibanje je zavzelo ogromen obseg, kar samo na sebi ni slabo, ako je sport pravilno izvajen ter če se izločijo vse skrajnosti in izrodki sporta. Idejni propagandi med mladino proti alkoholizmu in razbrazdanemu življenju more biti sport prav uspešen pomočnik, ki je tudi res že odvrnil dober del mladine od takih nerednosti. Vzgojni in moralni pomen sporta so v drugih državah že davno spoznali. Tudi v Sloveniji smo — včasih še bolj kakor danes — cenili plemenite igre in telovadbo, dobro zavedajo se njihove važnosti. Sedaj se je odločila tudi ljubljanska mestna občina, da nekoliko zadosti svojim dolžnostim in pa tudi da se pripravi na eventuelne druge dolžnosti, ki bi jih ji utegnil naložiti novi zakon o sportu.

Nismo sicer še tako daleč, kakor je že leta 1920 postavila za smoter šolska konferenca v Nemčiji, namreč »da mora biti končni cilj telesne vzgoje ta, da se privadijo mladeniči in dekleta rednim telesnim vajam tudi po šolski dobi in da postanejo te vaje samoočebni ljudska navada.« Vendar je gotovo, da je pospeševanje sporta v različnih oblikah postalo javna zadeva. Pripravlja se novi sportni zakon, ki bo nalagal večjim občinam znatne dolžnosti. Večje občine bodo namreč morale poskrbeti, ako tega še nimajo, dovolj prostora sportnim društvom za telesne igre. Najvišjo stopnjo so dosegli v sportu Nemci in Francozi. Mi pa gremo polagoma za njimi. Ni dvoma, da bo ministrstvo za telesno vzgojo izdalo zakon o sportnih igriščih, ki bo precej podoben takemu, kakor ga imajo Nemci in Madžari. Nemški zakon zahteva, da morajo občine skrbeti za dovolj velike prostore za sport, t. j. vsaj 3 m² uporabnega sportnega igrišča na vsakega prebivalca. Ljubljana bi torej morala imeti po nemškem zakonu 210.000 m² sportnega prostora ali 21 igrišče po 10.000 m². V Nemčiji pa ima že danes mesto Brandenburg na vsakega prebivalca 5.59 m² sportnega prostora, Bremen 4.52 kv. metrov, Rostock pa 4.53 kv. metrov.

Ljubljanska občina bo morala seveda najprej ugotoviti, koliko je že do sedaj vseh sportnih igrišč skupaj. To ugotovitev bo seveda taka, da je v Ljubljani sportnih igrišč mnogo premalo, zlasti ker se bosta zaidali največji igrišči, t. j. prostora SK Ilirije in SK Primorja.

Tudi novi gradbeni zakon zahteva, da se v regulacijskih načrtih določijo površine za igrišča. Uredba o izvajanju regulacijskega načrta pa bo določila tudi predpise o javnih igriščih.

Naloga mesta je torej, da preskrbi sportnih igrišč. Gotovo so proti temu najbolj važni finančni pomisleki, ki se dajo pa omejiti in olajšati, če bodo prostovoljno sodelovale sportne organizacije.

Pri napravi igrišč bo možno zaposliti tudi brezposelne. Seveda pa pri napravi igrišč ne smemo pretiravati, ker ne gre za ureditev sijajnih prostorov za velike prireditve, temveč za igrišča, ki bi jih prebivalstvo uporabljalo vsak dan.

V Ljubljani pa bo treba še posebej napraviti ob Ljubljani sportno pristanišče, ker se bo po regulaciji Ljubljance vselaški in tudi plavalni sport zelo razvil.

Gradbeni odsek občinskega sveta se je te dni posvetoval o teh zadevah. Načelnik odseka podžupan prof. Jarc je navedel vse razloge, ki govorijo, da mora občina že sedaj misliti na bodoče naloge in je predlagal:

Mestno načelstvo naj skliče anketo, ki bo na podlagi že pripravljenega gradiva proučila sedanje stanje in sestavila predloge za gradnjo sportnih igrišč. K tej anketi bodo povabljeni predvsem zastopniki sportnih organizacij. Pri zdravstvenem uradu naj se ustanovi referat za telesne vaje. Kot svetovet pa naj mu bodo pridržani poleg zastopnikov mesta tudi zastopniki sportnih organizacij.

Kakor čujemo, bi v Ljubljani prišli za sportna igrišča po Plečnikovem regulacijskem načrtu predvsem Zupančičeva in Tönniesova jama na Ljubljanskem polju. Mislijo tudi uporabiti za sportna igrišča jamo ob Vodovodni cesti. Pri tej jami pa je nerodno to, ker je bila uporabljena za zasilne barake. Vsekakor bodo slej ali prej preselili te zasilne barake kam drugam, jama pa uporabili za sportno igrišče. — Tako načrti mestne občine.

Namera mestne občine je nedvomno lepa in je treba le počakati, kako se bo tudi izvedla. Poleg sportnih igrišč pa je za razvoj sporta v Sloveniji potrebno še mnogo drugega. Pred vsem pa res zdrav svobodni sportni duh in možnost svobodnega tekmovalja sportnih in kulturnih mladinskih organizacij!

TABLE-TENNIS

Jugoslovanska Table-Tennis Zveza vabi vse klube, ki imajo ping-pong sekcije, da se včlanijo v JTTZ, ki bo razpisala prvenstvo dravske banovine, katero se bo vršilo v Ljubljani in na katerem bodo imeli pravico udeležbe samo v zvezi včlanjeni klubi in njih verificirani igralci. Prijave je poslati pooblaščenemu zveze g. Leopoldu Grünfeldu v Ljubljani, Masarykova 64, nakar bo isti poslal vse potrebne podatke ter tiskovine. — V interesu vseh ping-pong sekcij in tega sporta je, da se čim prej včlanijo. Dravsko prvenstvo se bo vršilo ob koncu novembra, državno pa se bo vršilo v decembru.

SK Ilirija. Table-Tennis sekcija. V ponedeljek 14. novembra točno ob 18 strogo obvezen sestanek za vse članse sekcije. Sestanke se vrši v paviljonu »J« na velesejmu. — Načelstvo.

Maribor

□ Sestanek duhovnikov. V četrtek, dne 17. t. m. bo v frančiškanskem samostanu sestanek duhovnikov tretjerdnikov in katechetov. Govorita gg. svetnik Pšunder in dr. Josip Mirt.

□ Pisarna Vincencijeve konference (stoine), kakor tudi Mladinskega odseka Vinc. konference se nahaja v Gledališki ulici 2 (prililje, takoj ob vhodu) in posluje vsak delavnik od 11—13 za dijaštvo kakor za starše. Vodi tudi posredovalnico za dijače (instrukcije, hrana, stanovanja, popusti, službe itd.). — Te dni pobirajo člane tuk. dijaških kongregacij darove za revno dijaštvo v Mariboru. Prosimo, da jim gre p. n. obštevno na roko, da se tako pomaga najbednejše. — Odbor.

□ Prireditveni odbor Mariborske tedna se zahvaljuje tudi tem potom kar najiskrenejše vsem, ki so na katerikoli način pomagali pri tako uspešnih jesenskih prireditvah.

□ Nedeljeno uradovanje se prične na mestnem magistratu s 15. t. m. V uradih, ki imajo promet s strankami, bo pa dežurna služba tudi popoldne.

□ S polno paro. Nekateri panoge mariborske industrije so nenavadno dobro zaposlene. Pred vsem tekstilna industrija, ki dela nede in dan ter neprestano razširja svoje obrate. Tudi tovarna mila »Zlatorog«, je morala radi velikih naročil uvesti obratovanje preko noči. Večja živahnost se opaža tudi v kovinski industriji, ki je doslej skoro čisto počivala.

□ Za revne učence. Pod okriljem Pomladke rdečega križa proslavi Podporno društvo za revne učence v Mariboru v nedeljo 20. t. m. ob 16 v Unionski dvorani, svojo desetletnico. Statistika društvenega dela v preteklem desetletju je dokaz izrednega umevanja mariborske občinstva za dobrodelnost. Saj je bilo tekom tega časa pri skupnih božičnicah obdarovanih nič manj kot 5950 otrok z 3187 oblačili, 2410 obuvali in 1695 komadi perila. Za vse to je bilo izdanih 710.370 Din. Tudi letošnja huda beda nalaga društvu težke dolžnosti, ki jim bo le kos, ako mu ostane blagolajnost dobrotnikov. Za mladinsko prireditev je vstopnina nizka — po 20, 15, 10, 3 in 2 Din, da bo v nedeljo vsakomur dana priložnost darovati prispevek v prid revnih otrok.

□ Pregledi šolske dece pričenjajo. Po mariborskih ljudskih šolah pričenjajo v prihodnjih dneh vsakoletni pregledi šolske dece po mestnem šolskem zdravniku.

□ Špeharji so zopet tu. Po daljšem razdobju so se večerj pojavili na trgu zopet številni špeharji. Nič manj kakor 28 vozov so pripeljali, naloženih z zaklanimi svinjami. Poleg tega se je nahajal večerjajši trg v znamenju obilja zelja, krompirja in drugih poljskih pridelkov, s katerimi se zalagajo mariborske gospodnje za zimo. Cene so se v splošnem gibale v dosedanjih mejah.

□ Promet s splavi je zadnje dni na Dravi neobičajno živahen. Pohorski splavarji se podvzajo, da še pred zimo in nastopom nizke vode spravijo svoje bogastvo po vodi. Lesna kupčija je sedaj dokaj živahnejša, kakor je bila v poletju.

□ Iz mošta vino. Sv. Martin prekrsti mošt v vino. Druga leta so v Mariboru proslavljali martinovanje z šumnimi veselici, letos pa je vse zapalo. Vinski krst je šel čisto neopazeno mimo nas. Težki časi...

□ SSK Maraton. V torek, 15. t. m. ob pol 7 zvečer trening plavalcev v bazenu mestnega kopališča v Kopališki ulici.

□ Slavni belgijski kvartet v Mariboru. Je to »Quatuor de Bruxelles«, ki se predstavi prvič Mariborčanom v soboto, dne 19. novembra. Sestoji iz sledečih razmeroma mladih gospodov: Desclin, Delvenne, Van Schaepeel in Roy. Prišel je kom-

ne cveto rože. Kakor iskreno so mu v petek pri odprtem odru, sredi cvetja in med ovacijami gledalcev čestitali njegovi učitelji in njegovi sodelavci, ne samo ljubljanski, temveč tudi iz drugih mest naše države, tako prisrčno mu želimo sreče in nadaljnjih uspehov vsi, ki uživamo sadove njegovega dela.

V. U.

VISOKO
nad ostalimi sloji
Standard
Radio

6 + 1 cev elektrodinamski zvočnik
Skala z opisanimi postajami

Celje

□ Prosvetni večer KPD v Celju se bo vršil jutri, v ponedeljek ob 8 zvečer v mali dvorani Ljudske posojilnice. Predaval bo glavni urednik »Slovenca« iz Ljubljane g. dr. Ahčin o temi: »Fašizem in hitlerjanstvo«. Pred predavanjem bo igral salonski orkester KPD pod vodstvom g. dirigenta Zvonka Lenardona. Vstopnine ni, sprejemali se bodo pa prostovoljni prispevki za kritje režijskih stroškov.

□ Vstopnice za današnjo predstavo »Bodex«, ki jo bodo ponovili člani Gledališke družine KPD ob pol 4 popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice, se dobe v predprodaji pri dnevnih blaginjah od 10 do 12 popoldne in od 2 do pol 4 popoldne pred prestavo.

□ Smrtina kosa. V tukajšnji javni bolnišnici sta umrla: Lavrino Matevž, 67 letni občinski revež od Sv. Kristofa nad Laskim in Karolina Topolovšek, 37 letna žena rudarja iz Zabukovce.

□ Nesreče. 3 letni sinko stavbenika iz Gaberja Vinko Goligranc je v petek ob 2 popoldne pri igranju padel in dobil poškodbo na glavi. 60 letna posestnica Marija Anderlhub iz Leš pri Smarju si je zlomila nogo. Oba ponesrečena se zdravita v tukajšnji javni bolnišnici.

□ Ukradeno kolo. V Tremeljih je bilo v petek zvečer ob 6 ukradeno pred trgovino gosposdarju kolo zamek »Puche«, števil. 351.183, vredno 1500 Din.

□ Blagoslovitev gasilskega avtomobila. Danes ob pol 11 popoldne bo pri Sv. Juriju ob j. ž. blagoslovitev gasilnega avtomobila, ob 3 popoldne pa vzporeditev igre »Najboljši gasilec«.

□ Kratka zimska dubl — suknja »Mikado« 240 Din. Tovarna oblek — Stermečki.

Iz raznih krajev

Dobova. V nedeljo, dne 6. novembra je priredil kr. odbor Rdečega križa v Dobovi dan Rdečega križa. Ta dan je uprizoril dramatični odsek R. K. Jurčič-Češnikovo narodno igro »Domen«, ki je pod jako spretnim vodstvom neumornega režiserja g. Grbea nad vse pričakovanje lepo uspeła.

Križevci pri Ljutomeru. Prihodnjo nedeljo, dne 20. novembra 1932 popoldne, po večernicah, gremo vsi v Slomskovo dvorano, kjer priredi Bralno društvo v proslavo 70 letnice blažene smrti A. M. Slomskega ljubko narodno igro »Pri Kapelici«. Spored bo obsegal še slavnostni govor o Slomšku in 20 letnici Slomškega dvorane, pevske točke in deklamacije. Križevčani, oddolžite se spominu velikega Slovence-Slomškega ter pojdimo vsi na proslavo.

ZAHVALNO PISMO IZ AMERIKE

Ako ste se namenili potovati v Ameriko — potujte po francoski liniji

Hotela sem še enkrat videti svoj rojstni kraj, moje drage sorodnike in našo lepo Slovenijo. Oddolila sem se potovati s francoskim brzoparnikom »Ile de France«, kateri mi je bil že od več mojih rojakov najtopleje priporočan, da se bom s tem brzoparnikom najbolje vozila v stari kraj. V resnici mi ni žal, kajti potovanje po morju je bilo tako krasno in udobno, da mi je bilo prekratko. Po pet in pol dnevi vožnje smo zagledali francosko pristanišče Le Havre, kjer smo se izkrcali. Ni mi treba še posebej omenjati, da smo imeli okusno hrano na parniku, in osobje parobroda nam je šlo, posebno Jugoslovonom na roko, kolikor je bilo mogoče.

V Parizu smo dobili direktn vagon do Ljubljane. Gospod Majdič v Buchsu nam je preskrbel za velike kovčke, tako da smo bili na celotno potovanje brez vsake skrbi. V Ljubljani nas je zastopstvo francoske parobrodne družbe French Line, ki ima pisarno na Masarykovi cesti 14, nasproti glavnega kolodvora, čakalo na kolodvoru. Bilo nam je v pomoč pri ocarinjenju prtljage, tako da smo lahko takoj nadaljevali potovanje.

Najlepša hvala g. Leo Zakrjasku in njegovim pomočnikom iz Newyorka, za njihovo skrbno postrežbo, posebno pa, ker je meni in mojim sopotnicam preskrbel lepo kabino na brzoparniku. Vsak kdor je namenjen v Ameriko ali iz Amerike potovati, naj potuje na francoskem brzoparniku »Ile de France«; nikdar mu ne bo žal in nikdar ne bo pozabil te prijetne vožnje.

Potovala sem prvič v Ameriko po drugi liniji, katera ni nudila niti polovice take udobnosti kot francoska linija, in zato sedaj lahko odkrito rečem, da je bilo potovanje kar najlepše. Nikomur tudi ne bo žal, kdor pride pogledat našo lepo slovensko deželo. Res smo Slovenci lahko ponosni na prirodne krasote naše slovenske zemlje in vsakomur lahko povemo, odkod smo doma.

Nam smem pozabiti omeniti ozi. zahvaliti se g. Kollandru, zastopniku iz Clevelanda, s katerim smo naredili tudi nekaj prav prijetnih in lepih izletov po Sloveniji.

Vsem še enkrat najlepša hvala za toliko prijaznost in postrežbo.

Franciška Seljakar.

Za gretje telesa in ublažitev bolečin

za odrasle kakor tudi za otroke najboljši

WIMPASSING-termofor

Din 45—, 50—, 55—

Dobiva se v vseh tozadevnih trgovinah

Domač proizvod

Poslovni davek na moko

»Službene novine« objavljajo uredbo o izpremembi uredbe o skupnem davku na poslovni promet, ki se nanaša na moko.

Stopnja je zvišana pri vseh vrstah moke v postavki 114 na 6, odnosno 6,8%. Izvzeta pa je koruzna moka, za katero je pod 114a določen davek na poslovni promet 2,4, odnosno 3,6%. Tarifna številka skupnega davka na poslovni promet ima tole pripombo:

Mlini, trgovski in na merico, plačajo skupno davek po stopnji iz rubrike 4 za vsako količino meline, ki se stavi v promet. O prodanih količinah se mora vsakemu kupcu izdati račun po uradnem obrazcu. Če se prodaja vrši po lastnih prodajalnicah, bodo te izdajale račune in pristojni upravi predajale davek.

Osebe, ki se bavijo s trgovino ali obrtno in industrijsko predelavo moke, morajo na zahtevo oblasti dati na vpogled račune o kupljeni moki, v nasprotnem pa morajo plačati skupni davek po stopnji iz rubrike 4 za vsa dobljena količina in za promet odnosno potrošeno moko za ves čas, za katerega se ne more z računi dokazati, da je v prometu bila dana moka, odnosno potrošena ona moka, za katero je davek plačan.

Mletje v mlinih za druge osebe, ki se ne smatrajo za kmete in druge potrebe, je podvrženo plačilu skupnega davka na poslovni promet in sicer: 6 par za kg izdane mletve (moka, otrobi itd.) za žitno moko, po 2 pare pa kg mletve koruzne moke in sicer po oceni davčnega odbora, na podlagi prometa prejšnjega leta.

Vsi ostali mlini plačajo skupni davek po stopnji iz rubrike 4 od prodajne vrednosti moke. Mletje na merico je podvrženo plačilu skupnega davka.

Anketa obrtniških organizacij

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je priredila dne 11. t. m. dopolnilno anketo, na kateri se je razpravljalo o nekaterih določbah zakonskega predloga o pooblaščenih inženjerih, ki globoko posegajo v narodno gospodarstvo osobito pa v delokrog in eksistenco pogosto mnogih obrtniških panog. Pri tej priliki se je ugotovilo, da člen 14 navedenega zakonskega predloga omogoča gotovim podjetjem, da z nastavitvijo pooblaščenega inženjerja kot poslovodje dobe v roke dejanski monopol za dela, ki so jih dosedaj imeli obrtniki. Tu bi prišla v poštev elektroinstalacija, instalacija vodovodov, plina, centralnih kurjav, kanalizacije, montaža raznih strojnih naprav, da celo dela nekaterih kovinarskih strok, ki spadajo danes v delokrog strojnih in stavbnih ključavničarjev, mehaniko vitid.

Nadalje se je ugotovilo, da v členu 15 pridržuje predlog zakona pooblaščenim inženjerjem celo vrsto del kot izključen delokrog, dasi spadajo po dosedanjem običaju in pa po predpisih obrtnega zakona v tu- in inozemstvu v delokrog obrtnikov. Posledica bi bila, da bi bili od teh del izključeni obrtniki, pri čemer bi bile prizadete osobito gradbe, elektrotehnične, strojne, ključavničarske, instalaterske in druge kovinarske stroke, katerih delokrog se danes stika z delokrogom nekaterih inženjerskih panog.

Končno se je ugotovilo, da hoče predlog zakona o pooblaščenih inženjerih dopolnjevati in izpreminjati določbe obrtnega zakona, ki je stopil po več kot desetletnih obširnih pripravah in ostrih borbah v veljavo šele 9. marca 1932 ter urejevati vprašanja, katera se imajo po obrtnem zakonu urediti s posebnimi uredbami. Ugotovila se je velika pretiranost zahtev predloga zakona o pooblaščenih inženjerih v škodo osobito obrtništvu. Sklenilo se je resolucije, katere pošlje z obrazložitvijo Zbornica za trgovino, obrt in industrijo pristojnim ministrom, dalje narodnim poslancem in senatorjem.

Navzoči predstavniki prizadetih obrtniških strok so izrazili obnem namero, da z javnim manifestacijskim zborom podprejo zbornično akcijo in da se za stvar interesirajo tudi druge gospodarske korporacije cele države.

Obvezno zavarovanje autobusnih potnikov

Ministrstvo za trgovino in industrijo je obvestilo gradbeno ministrstvo, da je Državni svet razveljavil Navodila o obveznem zavarovanju v avtobusnem prometu in da je aplikacija teh navodil ustavljena.

Ker je premija za zavarovanje potnikov bila plačana po istih konskih kartah skupno s potnimi cenami in ker je te karte fiskala »Evropska d. d. za zavarovanje blaga in potniške priljage, je z ustatvijo plačevanja premije za zavarovanje potnikov nastala potreba, da se vprašanje plačila cestnega prispevka reši posebej, in je zato gradbeno ministrstvo odredilo, da se ukinejo členi 13, 13a, 14, 14a, 14 in 15. Izpremembe navodila gradbenega ministrstva št. 14.731/32 od 14. julija t. l. Namesto teh ukinjenih členov se ponovno uveljavijo členi 13, 14 in 15 navodila gradbenega ministrstva št. 80.862/30 od 16. decembra 1931.

S tem odlokom so bila izdana tudi vsa potrebna navodila vsem banknim upravam za plačilo prispevka.

Proračun Javne borze dela

Za zvišanje proračuna ljubljanske borze dela.

Sinoči se je vršila proračunska seja upravnega odbora Borze dela v Ljubljani. Po uredbi centralnega odbora Borz dela v Belgardu, bi se smelo v proračunu za leto 1933 predvideti samo one minimalne izdatke pa upravo in podpore kakor so v letošnjem letu, in sicer: za upravo, administracijo in posredovanje dela 655.200 Din, za podpore brezposelnim pa 1.310.400 Din, skupaj 1.965.600 Din. Član ravnateljstva in upravnega odbora JBD v Ljubljani g. Jakomin kot zastopnik Del. zbornice je ta način budžetiranja kakor ga je odredil centralni BD odbor v Belgardu, podvrget temeljiti kritiki, češ kako se pride do tega, da bi se budžetiralo kakor lani, ko se vendar že od aprila tega leta pobira od delavcev in delodajalcev za 100% zvišan prispevek. Za letošnje je prispevkov pobralo najmanj za 800.000 Din in namesto, da se ta sredstva nakažejo Borzi dela v Ljubljani, kot izreden proračun, se na odredbo centralnega odbora ne bi smela niti za prihodnje leto staviti v proračun za podpore sredstva, ki se za 100% zvišano pobirajo. Na predlog g. Jakomina je upravni odbor soglasno sklenil: da se ima prvič dati ljubljanski Borzi dela na razpolago vsa sredstva, ki so se v zvišanem prispevku zbrala lansko leto, drugič, da se ima predvideti v proračunu za leto 1933 še en milijon dinarjev, ker bo po izjavi zastopnika OUZD v

ka z 8 par za kg mletve koruzne moke.

V računih, ki se izdajo po uradnem obrazcu, se mora v tem slučaju vpisati količina izdane mletve in vsota plačanega skupnega davka.

Za prodajo moke na trgih bodo občinske oblasti pobirale skupni davek po stopnji iz rubrike 4 od vsake osebe, ki z računom ne dokaže, od koga je moka dobavljena.

Na vsaki vreči v promet stavljenke moke in mletve osebam, ki se ne smatrajo za kmete, zmlete moke mora biti nalepljena vinjeta, na katero se vpiše firma, dan prodaje in dan vknjiženja v knjigi opravljenega prometa odnosno v trgovskih knjigah.

Če se za stroške meričnega mletja sprejema od kmetovalcev gotovina ali žito, ki se stavlja v promet in nepredelano stanju ali kaj drugega, se mora plačati za davek na poslovni promet 2% od stvarno sprejete naknade. Če se za naknadno sprejema moka ali se žito, sprejeto za mletve, predela v moko, tedaj je v stopnji, ki jo vsebuje rubrika 4, vpoštovan tudi promet na merico.

Mlinski proizvodi v mlinih nabavljanih zadrug ali zvez v prometu s svojimi zadrugami niso podvrženi skupnemu davku. Prodaja moke ali v presečku ali protivno zadrugnim pravilom tretjim osebam pa je podvržena skupnemu davku.

Predelovalci žitnih mok (peki, slaščičarji, fabrikanti in delavnice testa ter slično) plačajo davčni dodatek za predelavo moke s 3%.

Železniške in broderske postaje in vsa prevoznarstva morajo dostavljati pristojnim davčnim upravam konec vsakega meseca podatke o natovarenih moki: številka vagona, teža, pošiljatelj in adresant).

Ljubljani več pobranega prispevka v letu 1933 pri tem zvišanem prispevku nad 1 milijon in pol.

Gotovo je, da je sklep upravnega odbora Borze dela v Ljubljani, radi vsaki dan večje brezposelnosti popolnoma na mestu, ker kakaj bi se ustvarjalo rezervne fonde, ko je sila velikanska in se na vseh krajih organizirajo pomožne akcije. Nadejati se je, da bo centralni odbor Borz dela v Belgardu sklep upravnega odbora ljubljanske Borze dela tudi upošteval.

Združeni trgovci za okraj Maribor, levi in desni breg (Gremij trgovcev Maribor okolica) v Mariboru, obveščajo svoje člane, da so pravila v skladu novega zakona o obrti izgotovljena in se dobi v pisarni združenja v Mariboru, Vetrinjska ul. št. 11/1.

Uradna statistika konkurzov za oktober izkazuje za ta mesec 38 konkurzov (lani 53) in 62 (65) poravnalnih postopanj. Na dravsko banovino odpade 7 (6) konkurzov in 16 (5) poravnjav.

Nova zadruga. V zadrugni register je bila vpisana Čebelarstva zadruga uslužbenecv državnih železnic v Ljubljani, r. z. z. o. z., katere predsednik je dr. Meliva Viktor.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Kollarja Franca, lastnika vinotoča in posestnika v Slovenjgradcu, Cankarjeva ul. 11, poravnalni narok 12. dec., prijavni rok 7. dec., nudi 50%.

Občni zbori. Pokojniški zavod za nameščenje v Ljubljani v Zbornici za TOI dne 17. dec. ob 10 dopoldne. Na dnevnem redu je poročilo predsednika, razprava o gradbeni akciji itd. — Občni zbor imajo nadalje: Dolenjelendavska hranilnica za mestno okolico, d. d. v likvidaciji, 21. nov. ob 14 v hiši Groša in Schwarz v Dol. Lendavi; Commerce, d. d., Ljubljana, 30. nov. ob 15. Krekov trg 10/II (bilanca 1931, volitev revizorjev).

Kliring s Švic. Kakor objavlja uradno švicarska Narodna banka, je bilo stanje kliranga naslednje na dan 7. novembra: Vplačila pri jugos. Narodni banki so znašala 5.769.693 šv. frankov, vplačila pri švic. Narodni banki pa 2.070.085 fr., kar je bilo porabljeno za jugos. izvoznike. Dobroimetja švicarskih izvoznih terjatev 2.898.976 fr. Tako znašajo terjatve Švicarjev še 6.598.585 šv. fr., zadnji odrezek, ki je bil izplačan, je 1182.

Borza

Dne 12. novembra 1932.

Denar

Ta teden je bil devizni promet na ljubljanski borzi znatnejši, saj je znašal 0.955 milij. v primeri z 0.624, 1.38, 1.54 in 0.35 milij. Din v prejšnjih tednih. Posebno znaten je bil v ponedeljek, ko je znašal celih 0.55 milij. Din. v četrtek in petek je obsegal samo, kar je dala Narodna banka.

Curih. Pariz 20.375, London 17.26, New York 519.75, Bruselj 72.075, Milan 26.59, Madrid 42.50, Amsterdam 208.6375, Berlin 123.50, Stockholm 91.40, Oslo 88, Kopenhagen 89.75, Sofija 3.74, Praga 15.885, Varšava 58.15, Atene 3, Carigrad 2.53, Bukarešta 3.085.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence mirna. Promet 44 vagonov.

Winnipeg. Pšenica dec. 74.50, maj 51.50, julij 52.50.

Živina

Mariborski svinjski sejem 11. nov. Pripeljanih je bilo 209 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 75—85 Din, 7—9 tednov 150—150, 3—4 mesece 180—250, 5—7 mesecev 350—400, 8—10 mesecev 450—550, 1 leto 750 do 900, 1 kg žive teže 6—6.50, mrtve 9—10.50. Prodanih je bilo 126 svinj.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Nedelja, 13. novembra ob 15 SRCE IGRACK. Mladinska igra. Premijera. Izven.

Ob 20: ROKSI. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 14. novembra: ZLOČIN IN KAZEN. Red A.

OPERA

Začetek ob 20

Nedelja, 13. novembra, ob 15: ERIKA. Izven. Znižane cene.

Ob 20: SEVILJSKI BRIVEC. Gostuje g. Boris Popov. Izven.

Ponedeljek, 14. novembra: Zaprt.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 13. novembra ob 15: DVE NEVESTI. Ob 20: FRIDERIKA.

Vombergar na odru

Hlastno in hitro je zadirjal boj za čast slovenskega reprezentativnega gledališča. Sredi težkega vzdušja dnevnih brig in tožb pa vendar lahko zaznamujemo na drugi strani vesel pojav v domači dramatik. Velnemu tarnanju, da nimamo dramatiških piscev, je zdaj konec. Trije mladi so se letos že oglasili. Prvi Kreft, drugi Bartol, pridruži se jima je Vombergar. V kratkem ga bodo zaigrali v ljubljanskem gledališču, krst pa je s svojim prvcem doživel v Kranju.

Zgodba »Vode« je slika iz vsakdanjega prav slovenskega življenja. Vse hočemo imeti, le na tuj račun. V Suhem Dolu zgrade vodovod šele tedaj, ko jim drugi pokloni potrebne denarce, oziroma ko jih pošteno potegne. Za žrtve so vneti le v toliko, v kolikor jim to služi v lastno hvalo. Kaj vodovod in delo, voda bo že sama pritekla. Za lastno reklamo in ime jim je. Ne za vodovod, na občinskih sejah zgubljajo besede za spomenik, ki naj ga ob tej priliki postavijo zaslužnim, ali bolje, častilnim vaščanom. Brez običajnih praznih točk kot so muzika, govor, deklamacija in požarna brambura ni svečanosti pri nas, ne v mestu in ne na deželi. V tem oziru je delo oster bič našemu fraziranju in širokoustanju ob sodobnih svečanostih vseh sort. Misel te tridejanske komedije je res čisto slovenska, čisto naša.

Na podeželskem odru, moramo povedati odkrito, je delo uspešno. Nušiča in Sterijo nam bo zlahka nadomestilo. Še več, milieu je domač, anekdota tudi, pa še dialekt, četudi mestoma malo grob za rafinirano dvajseto stoletje po tretjem desetletju; krilatice karakterizirajo našega podeželskega človeka, rastejo vse iz njega. Več ali manj konvencionalni za- in razpleti so običajni rekviziti ljudske igre. Igralci so pokazali vso dobro voljo, posebno Rebrnik, Kne, Tinčič in Jakopič v malo nenaravnem, a njemu lastnim odskakovanjem v šaloigrah. Pri reprizi v nedeljo pa je ugajalo igranje vseh. S hitrejšim tempom, s točnejšo poglobitvijo v tekst in s odstranitvijo par dolgoveznih pasusov bi delo le še pridobilo, sicer pa je dramsko ves čas elektno.

Premijeri je v soboto prisostvoval avtor — bližnji rojak, ki je prejel lep šopek. Več kot ljudska komedija delo neče biti, to pa je doseglo v polni meri. Povsod po deželi bo doživelo pohvalo in vzbudilo polno smeha. Kaj hočete, taki smo! Mlademu delavskemu odru, ki gostuje v Ljudskem domu, vse naše čestitke tudi v tem oziru, ker je pri dosedanjem repertoarju pokazal slovensko noto: dve predstavljeni igri — in obe iz naše književnosti.

Ptui

Tatvina vrbinah kultur. Pletarna v Ptuj ima na desnem bregu Drave v bližini športnega igrišča v najemu večji kompleks zemljišča, na katerem goji vrbovino v pletarske svrhe. Preteklo noč pa je nekdo porezal okoli 3000 kg teh vrbinah kultur in jih odnesel. Škoda znaša po lastni ceni računano nad 2700 Din. Tatvina je prijavljena orožništvu, ki je uvedlo preiskavo in jo razširilo po celi ptujski okolici. Upanje je, da pridejo brezvestni tatovi v roke pravice.

Nezgoda. Ivana Kokalj, posestnica iz Vurberga, je padla na cementnih tleh tako nesrečno, da si je poškodovala hrbtenico. Posledica hude poškodbe je ta, da so ji ohromele noge. V obupnem stanju so jo prepeljali v bolnišnico.

Smrtna kosa. V ptujski bolnišnici je umrl Jožef Slana, posestnik iz Male Nedelje v 59 letu starosti. Blag mu spomin!

Davica. Na tej zavratni kužni bolezni so umrli dosedaj 4 otroci, v bolniški oskrbi pa se nahaja še 5 otrok. Novih slučajev ni.

Tedensko službo požarne brambe ob 15. do 20. t. m. ima prva desetinja drugega voda in sicer četnik Franc Breznik in desetnik Friderik Mahnič, od mošva pa Jožef Kmetec in Franc Korže.

Ig

V nedeljo, dne 20. novembra ob treh popoldne igravo v Katoliškem domu na lgu naši akademiki iz Ljubljane dramo v treh dejanjih »Konec polic. Cisti dobiček prireditve je namenjen za podporo revnim slovenskim akademikom v Ljubljani. Igra ima pomenljivo vsebino, zato vabimo vse, da se tudi te prireditve udeležijo v kar največjem številu.

— Naše prosvetno društvo se pripravlja, da tudi letos napravi veselje otrokom in staršem za Miklavžev večer. Na programu je prijetna otroška igrlica s petjem, deklamacijo in prihod sv. Miklavža in obdarovanje otrok. Letos bo glede sv. Miklavža ta sprememba, da bo nosil dvakrat v Katol. domu. Prvič bo prišel sv. Miklavž že v nedeljo 4. dec. ob 3 popoldne in bo obdaroval otroke iz okoliških vasi, ki zvečer ne morejo priti in katerim ni bilo dano priti v dvorano druga leta. V ponedeljek, dne 5. decembra pa bo Miklavžev večer v dvorani kot običajno druga leta, zvečer ob 7, in ta bo namenjen v prvi vrsti otrokom in staršem iz domače vasi. Podrobno bomo že še obvestili po časopisu in plakatih. — Tudi za Sv. večer pripravljamo prosvetno društvo lepo prireditev, ki se bo vršila v dvorani.

Slovenjgradec

Upokojen je g. Edvard Serneč, okrajni podgozdar pri tuk. okrajnem načelnstvu.

Razprodaja gradu Puchenstein. Prihodnji četrtek 17. t. m. se bo vršila sodna razprodaja gradu in pripadajočih poslopij v graščini Puchenstein v Meži ob Dravi. Prodajale se bodo vse nepremičnine in tudi nekaj premičnin, ki ob priliki zadnje razprodaje premičnin v avgustu niso bile prodane. Cenilna vrednost tega zgodovinskega gradu je z vsemi premičninami in nepremičninami vred 2.091.291 D. Najmanjši ponudek pa je 1.394.194 Din. Grad je zgodovinskega pomena v zelo dobrem stanju z lepo romantično lego, obkrožen s tihim smrekovim gozdom, z zdravim podnebjem, kakih pet minut od postaje in železniškega križišča Dravograd-Meža ter kakih 200 do 300 metrov nad reko Dravo in tako kakor nalašč ustvarjen za kak doberdomen zavod ali ustanovo, bodisi za duševno ali živčno bolne ali jetične. Zgodovinski opis in slika gradu je bila objavljena v nedeljski prilogi »Slovenec« dne 2. oktobra t. l. pod naslovom »Eden izmed spomenikov naše preteklosti«.

Fotoamaterji!

Povečave Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi fotooddelek Jugos. ov. »nii garne Ljubljana. Zahtevajte ceniki

Ruše

Nagla smrt. Vdova Marija Aplinc v občinski ubožni hiši je bila preteklo nedeljo jutraj krepka in zdrava pri sv. maši. Ko je pa prišla domov in stopila v svoje stanovanje, se je zgrudila in bila takoj mrtva. Zadelo jo je srčna kap.

Falska posestva preidejo v druge roke. Graščično dobi hči komesa Marija Ana, ki je omožena s Herm. Wögererjem, ruška posestva komesa Marija Karolina, ki je omožena s Pavlom Glančnikom, planine se prodajo, posestva v Italiji prevzame sin grof Ivan Zabec.

Gospodinja šola odpravi nov tečaj, ki ga bo začasno vodila učiteljica gdč. Marija Likarjeva sama. Sprejme se 12 deklet. Vpisovanje je danes v novi šoli.

Protituberkulozna liga se obrača do vseh posetnikov z vjudno prošnjo, da bi ji brezplačno za slabotne šolske otroke v zimskem času po učenceh pošiljali mleko, ki ga doma ne potrebujejo ali ne morejo prodati. Mleko se bo prekuhalo in delilo med potrebno dečo v odmoru.

Naznanila

Članom »Ljubljanec«. Pevska vaja v ponedeljek zvečer odpade. Prihodnja vaja bo v četrtek, 17. novembra ob osmih zvečer.

Velik koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske. Nedvomno je, da ima Glasbena Matica ljubljanska velike zasluge na tem, da je slišala Ljubljana celo vrsto največjih, najodličnejših in najzanimivejših glasbenih del za soli, zbor in orkester vseh literatur. Odveč bi bilo danes naštevati vsa ta dela, ki so se po parkrat izvajala na koncertih Glasbene Matice. Tudi jutri, v ponedeljek, izvaja Glasbena Matica prvič na slovenskem koncertnem odru dve veliki deli za soli, zbor in orkester, tokrat iz slovenske literature. Izvajata se dve simfoniji in sicer Szymanovskega III. simfonija Nočni spev in Stravinskoga Simfonija psalmov. Opozarjamo na to, da so vstopnice jutri cel dan v predprodaji v Matični knjigarni. Prav posebno pa se opozarjamo na programno knjižico, ki prinaša nekaj misli za boljše razumevanje izvajanih del.

Šišensko prosvetno društvo priredi danes ob osmih zvečer velezabavno komedijo v 3 dejanjih: »Moč uniforme«.

Martinov večer priredi Krekova mladina, Sv. Peter v Ljubljani v kleti I. Del. kons. društva. Kongresni trg 2. Začetek drevi ob 8.

Zadruga sobo-erkslikarjev, pleskarjev in ličarjev v Ljubljani naznanja, da se vrši dne 16. novembra 1832 ob 8 zvečer v dvorani trg. doma v Gregorčičevi ulici predavanje o davkih.

Naše dijaštvo

Na rednem semestralnem obnem zboru Kršč. soc. akad. kluba »Borba« 10. novembra je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik cand. phil. France Terseglav, podpredsednik stud. phil. Franjo Krušič, tajnik stud. iur. Leopold Berce, blagajnik stud. techn. Marjan Vesjenjak, knjižničar in gospodar cand. phil. Lojze Založnik, Revizorji: cand. phil. Andrej Kovač, cand. phil. Tone Janežič, stud. iur. Franc Frece.

Dne 6. novembra se je vršil redni občni zbor »Počitniške zveze« (Ferijalnega saveza) na univerzi v Ljubljani. Izvoljen je bil sledeči odbor: predsednik Franc Strojnik, tajnik Maks Loh, blagajnik Franc Zupan, odborniki: Milan Finec, Adrijan Jane in Stefan Glavač, Revizorji: Marjan Tepina, Samo Dostal in Marjan Dermastija.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 13. novembra: 9.00 Smučarska gimnastika (M. Dobovšek). — 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz škofskih zavodov v št. Vidu nad Ljubljano. — 10.00 Versko predavanje (dr. R. Tominec). 10.30 Prenos iz Belgrada (Kraljev govor ob otvoritvi sok. razstave). Šah (dr. Vidmar). — Salonski kvintet. — 12.00 Čas, poročila, plošče. — 12.15 Pevski sol. koncert, izvaja g. Boris Popov. — 15.15 Postanek in razvoj ženskega pokreta (gdč. Peleasa). — 15.45 Čvrtov jazz. — 16.30 Martinovanje na Dolenjskem (Viktor Pirnat). — 17.30 Plošče. — 20.00 Simfonija B-dur (Cesar Franck) na ploščah. — 20.45 Fantje na vasi (moški kvartet). — 21.15 Salonski kvintet. Vmes napoved časa in poročila.

Ponedeljek, 14. novembra: 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, poročila, borza. 17.30 Salonski kvintet. 18.30 Esperanto (g. Kozlevčar). 19.00 Sbrhvaščina (dr. M. Rupel). 19.30 Zdravstvena ura. 20.00 Prenos iz Zagreba. 22.00 Čas, poročila in plošče.

Torek, dne 15. novembra: 11.15 Solska ura: Boka Kotorska (Adam Milkovič, I. in III. stopnja). 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče in borza. 17.30 Salonski kvintet. 18.30 Nemščina (dr. Grafenauer). 19.00 Gospodarska in socialna vzgoja (dr. Gogala). 19.30 Orientacija v zvezdnatem nebu (A. Peterlin). 20.00 II. Ravag koncert (prenos z Dunaja). 22.00 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi

Ponedeljek, 14. novembra: Zagreb: 20.00 Vje. Joslav Ružičeve kompozicije. 21.00 Vokal. koncert. 22.10 Plesna glasba. — Milano-Torino-Genova-Trst-Firenze: 20.30 »Marija Magdalena«, opera. — Stuttgart: 20.00 Frankfurt: Čajkovskyjeve skladbe. 20.30 Langenberg. 22.35 Šah. — Berlin: 19.30 Svečana proslava 70 letnice G. Hauptmanna. 21.00 Koncert. 22.00 Poročila. 23.15 Prenos iz Londona. 24.00 Koncert električnih instrumentov. — Belgrad: 20.00 Prenos iz Zagreba. 22.00 Poročila. — Rim: 20.45 Lah

LEPOTE NAŠE ZEMLJE

V. Z. L.

Na severni meji

Prekmurska kmečka hiša.

Konec avgusta sva se peljala čez Muro, ki je v tem času najlepša. Njeno obrežje je skrito v razsežnih gajih; blodiš po njih, dokler ti nežni šum reke ne izda, da je Mura blizu. Njene vode so mehke in temne, suša se pozna tudi njej, vendar je navzlic temu zahtevala nekaj žrtev tudi letos.

Murska Sobota mi ugaja — morda zato najbolj, ker je tako »neznano daleč« od Ljubljane, vse nekaj drugega kot mesteca ostalih slovenskih dežel, a vendar slovenska. Žene na trgu prodajajo papirko in govore dialekt, zelo podoben govorici Ptujkega polja in Priekije.

Cesta naju je vodila vzhodno do Martjanec, nato na sever. Ker sva hodila peš, se nisva mogla natižiti izvrstnim cestam, ki so kakor nalašč za kolesarski sport, ki je tu, kakor na Murskem polju, zelo razvit. Seveda bolj za potrebo kakor za sport. Murska Sobota — kaj res Jelčica nekaj? — ne leži pod griči, ker se pričena »Goričko« nekaj ur hoda severno nad mestom, kjer se svet tako počasi dviga in skoraj ne opaziš, da se bližajo sru teh prelepih krajev.

Svojevrsna je pot ob Mačkovškem potoku mimo Pečarovec (Sebeščen) na bregu, Vrhnjaka in dalje proti Mačkovcu in gradu za njim. Zares se govori preveč in premalo obenem o tej deželici. Govori se, da je to drug svet, ki ne teži na našo stran in ki je ves tuj našemu pojmovanju. To je, kar se govori preveč, a premalo se govori o tej deželici, kadar se misli na turizem — ne posmehuj se! Pridite pozimi s smučkami na mejo, pa se spustite po cesti, neslo vas bo, da še vedeli ne boste, kdaj ste pridržali v Gornjo Lendavo!

Borov gozd, ki te pozdravi kmalu za postajo Mačkovci—Gornja Lendava, zakriva visoko cesto vse do meje in še naprej. Nihče razen onih, ki so bili tu, ne more slutiti, kake gozdovi se raztezajo po teh krajih. Misliš, da si kje na sredi Pohorja. Samota in tišina taka, da slišiš le svoje samotne korake po beli, široki cesti, ki teče ves čas do meje skozi gozd. Sedaj izsekavajo precejšnje komplekse in razgled se ti odpre vse tja do Gleichenberga, do njegove Kope, do Pohorja, Štajerskih Alp — na sever tja proti Rabi, kamor teže kraji severno od železnice. Svet tu okoli ima pravo srednjegorsko lice, očitno se ne meni za svojo neverjetno »nižino«, jedva štiristo metrov nad morjem. Idealen svet za skavtsko »kempiranje«. Kdor spozna enkrat mirko in tiho lepoto vasi Boreča in njeno tiho, več ko šeststoletno cerkev sv. Anjo Borečo, v samotni družbi borovcev, se gotovo s tiho hvaležnostjo spominja svojevrstnega vonja in dražesti tega kraja, kakor tudi njenih ljudi in njih počibe govorice. Boreča leži v globeli nedaleč od meje, ki se tako brez vsakega smisla za enovitost te zemlje vije po rodu, da zapre pot tisočim, ki so imeli prej na

ogromnih žitnih poljanah Madjarske svoj kruh ali pa v bližnjem Monoštru na Rabi. Zdaj hodijo na Francosko in v Nemčijo. V dobrih letinah jih je šlo do deset tisoč. Letos jih je odšlo v Nemčijo menda štiristo. Mnogi pustijo tam zdravje, premnogi mladost. Z denarjem si res nekaj opomorejo, saj zaslužijo po štiri in še več sto na mesec poleg hrane in stanovanja. Ali deželica vendar krvavi. Marsikatera hiša, polna najnežnejše dece, ostane leto in dan na skrbi matere in žene, z delom preobložene. Može je že drugo leto v Franciji, v Nemčiji, kjer pa se vedno bolj otrsajo tujevi ali mu pa pustijo najtežja dela, pred katerimi se domačini umikajo s pomočjo brezposelnih podpor.

Na malem gričku, severno-zapadno od ljubke vasice Trtkove, vse obdane od vonja borovcev, kjer so hiše postavljene na vrh zloženega slemena ob široki cesti, stoji ves od drevja zakrit tromejnik. Graničar pripoveduje, da Slovenci ne hodijo gor v te hribe. Pač pa hodijo Madjari in Avstrijci, pa ne Slovenci, ampak res Madjari in Nemci. Iz okoli-

Župna cerkev v Murski Soboti.

Sinj in okolica

Konec.

Sinj sicer ni letoviščarski kraj, ker nima kopalne prilike, vendar pride vedno kak tujec tudi iz Splita gori pogledat to tipično mesto Dalmat. Zagorja. Življenje se odraža v kavarnah, v katerih igra muzika in v zvočnem kinu. Poleg tega sta oba doma: veliki Sokolski in istotaki Hrvatski katoliški dom. Pozimi tudi igrajo, kako in kaj, bo mo še videli.

Prav dobro obiskani so sinjski tedenski sejmi ob sredah in sobotah. Priženo veliko krav, zlasti pa drobnadi: ovc in koz. Pridejo napestrežje narodne noše, bele Vrličanke in živobarvnih predpasnikov, Klišanke in črni noši, Bosanke in Bosanci s svojimi širokimi hlačami. Tak dan je vrvenje po mestu, katerega precejšen val pluskne tudi na — sodnijo. Celo dopoldne si podajajo kljčke, ta pride pitat za ovč stvar, onaj bi rad tužijo zbog ozlede, uvrede itd. Vsi sodni hodniki so kot del semoja. Ves čas promet sem in tja, sicer s čevlji ne ropotajo, ker nosijo opanke, zato pa tembolj z jezikom, katerega tu pač nič ne »šparajo«. Celo dopoldne se kregajo na najglasnejši način po sodniji, pred sodnijo in dalje tja v mesto. Pozna se pač, da je njih kri še bolj vroča kot naših slovenskih pravdarjev. Tudi so veliko bolj trdi kot Slovenci. Gori sem male stvari, žaljenje časti, lahke telesne poškodbe itd. brez kakakega velikega truda precej poravnal in so šle stranke večinoma v prijateljstvu domov. Tu z največjim naporom ne uspe ne ena poravnava ter sem se v to kar ujal. Najčestši delikti so tu telesne poškodbe s kamenom in nožem, poleg tega tatvine dreves, katerih pač primanjkuje. Žaljenje časti je kot pri nas, imajo skoro iste lepe izraze in mnenja drug o drugem, ko se skregajo.

Nekaj značilnega in zame čisto novega na sodišču so tukaj zelo pogosti delikti odušstva največ iz let 1922 do 1930. Se pač vidi, da je manj-kalo našega Kreka, ki bi ustanavljaj zadrge in rajfajzenove hranilnice in posojilnice. Tu posojajo večinoma le privatniki proti 20 do 50 odstotnim obrestim. Pri tem denejo zaostale obresti v glavnico, poračunavajo v živilih, v živini, kmeti večinoma ni mislen in tako pride strašna godlja raču-

nov, ugovorov in dokazov, katero treba prebaviti. Težka služba je sodnika« piše nek pisatelj.

Slovenca najdes prav povsod v Jugoslaviji. Ko sem lani potoval po Južni Srbiji sem prav v vsakem večjem kraju našel na koga. Nekoč sem v Uroševcu dal čevlje oznažiti in komaj zinem malo bolj po naše, brž je »štifelpucer« zaznal, da sem Slovenec in me peljal k inžiniru Slovincu, kateremu je že večkrat oznažil čevlje in se toliko slovenski naučil.

V Sinju nas bo kakih 20 Slovencev, skoro iz vseh stanov, samo baš profesorja Slovence pa še ravno nimamo, pa upamo, da se nam bo tudi ta želja izpolnila malo prej ali kasneje. Vobče uživa Slovenec povsod velik ugled, seveda skrbimo sami, da si ga tudi ohranimo. Meni je še prav vsakdo zelo, zelo hvalil Slovence. In kako mi vsi prav vsi od največjega inteligenta pa dohi do najnižjega seljaka opevajo lepoto naše dežele z njenim neprecenljivim gozdom, krasnimi vasmimi in mičnimi cerkvicami na gorah. Kot sinu tega malega, a tukaj vpoštevanege naroda, mi to laskavo priznanje ustvarja še večjo voljo do dela, do značajnosti in do prijaznosti z vsem in vsakomur, da ne bi morda na meni kdo le delček lepe slike o Slovincih izgubil. Zato pa tudi smatram vedno za svojo dolžnost moj narod dostojno predstaviti bratom Srbohrvatom. Mnenja sem, naj vsi naši medsebojni spori in napake ostanejo tudi le v slovenskih mejah, izven teh smo samo Slovenci, ki imamo za vse, kar je slovenskega, le lepo besedo. Kaiti kdor zaničuje se sam... Te dni mi je dejal nek gospod: Lepo je pri vas Slovincih, da ste izven Slovenije samo Slovenci, čeprav ste ravno vi najboljši Jugoslavlani. Jaz sem mu odvrnil: Hvala Vam za Vašo lepo besedo, dal Bog, da bi bilo to vselej res!

V Sinju je samo ena cerkev, posvečena kot rečeno Mariji. V novejšem času se zida tudi pravoslavna cerkev. Sinjska župnija je zelo obsejna in šteje okrog 10.000 faranov. Oskrbujejo jo oo. frančiškani, ki imajo velik samostan, svoj zavod za mlade dijake, kot naši št. vidski zavodi v malem, vodijo popolno gimnazijo, ki pa nima pravice javnosti, razen par nižjih razredov. Vseh frančiškanov je okrog 60 in jim tu navažno pravijo bratři. Ker so bili frančiškani svoje dni glavni zaščitniki ljudstva, zlasti v bojih pred Turkom, so bili zelo priljubljeni med narodom. Kot Gorenjca me je takoj

žkih vasi ne pridejo, ker so te vasi slovenske, pač pa iz Sobotišča, Monoštra, Gradca, Rad bi vedel, ali hodijo gor kar tako »zijaia prodajati« ali iz vsega spoštovanja vredne zavesti primitivnih dolžnosti slehernega Madjara do svete domovine. Živahni finančar naju je spraševal, kako sva sploh zašla semkaj. Nekaj sva bleknila o lepoti pokrajine in o turizmu, pa se je nasmejaj — no, vidva sta pač edina turista, ki mislita, da je tu lepo. Takih turistov menda ni pri nas, je dejal, čeprav, da, čeprav — to je tisto, kar je naša čednost. Kakor Sveti Dub na Ostrém vrhu. Kaj mislite, da Gradec nima drugih izletniških vrhov? Seveda da jih ima, ali obmejni Kozjak in obmejno Gradišćansko potrebuje obiskov iz nemškega Gradca, meja kliče. Ali je Ljubljana res tako obupno daleč?

S tromejnika sva krenila proti jugozapadu, ves čas ob meji. Najin cilj je bila nemška Radgona. Na sončnem bregu se kmalu pokažejo pred nami Matjaševci, tik za njimi pa znamenito Kuzdobljanje, kjer je postavljena nova stražnica. Ginjaivo je videti, kako so si vojaki postavili novo hišico, vse okoli nje pometeno, vse čisto, snažno. In da vlada pri njih velik dolgčas, pričajo razna telovadna orodja, ki jih imajo vojaki na vrtu. Bradlja, drog itd. Vsi pa tožijo o samoti. Res, zelo so osamljeni.

Spustila sva se proti jugu navzdol po široki samotni cesti proti Sotini. Meja tvori tu velik nos v našo stran in cesta teče sedaj po našem, sedaj po avstrijskem. Hudo trpe ti kraji zaradi suše. Če se ozreš po gričih, vidiš svetla, suha polja. Ajda ni trasa nad petnajst centimetrov. Po sejani detelji pasejo krave... Pri Serdici, nekaj kilometrov južno od Sotine, priteče lena, umazana Ledava, vsa rumena. A vročina je huda in zato ne primanjkuje kopalev niti v tej umazani rečni vodici. »Beli breg« se dviga nad Srdico — a saj je tu vse belo. Vasice, lepe, bele, tihe. Bregovi suhi, skoraj beli. Sva sva ves čas ob Ledavi in sva dospela okrog poldneva v Rogašovec. Velik kraj je to, cerkev te spominja na ljubljansko cerkev sv. Jožefa, le da ima dva stolpa. Vročina taka, da niti v cerkvi ni običajnega hladu. Na desni strani se beli cerkevica sv. Helene na griču, 359 metrov visokem. Takoj za tem gričem je tako zvani Kuharov breg. Sva sva po cesti, vroči, na desni nizko gričevje, na levi še nižje. Pokrajina se je spremenila. Nič več zelenih lepih gozdov, že se pozna dolina. Sonce, cesta, midva. In kmalu je izginilo še tisto nizko gričevje na levi. Cesta dela tu velike ovinkine in se dviga po malenkostnih vzpetostih. Mimo Pertoče in Ropoče sva se približala Cankovi.

Prelepa je Cankova. Velik trg sredi vasi, ves porasel z nizko, zeleno travico. Bele, lepe hišice, kot da prebivajo v njih le srečni ljudje. Povedali so nama, da lahko greva v nemško Radgona, da dobiva propustnico, če pokaževa legitimacije. Od Cankove je meja oddaljena četr štiri ure. Pri obmejni stražnici sva res dobila propustnice — otipali so nama nahrbtnika — in stopila sva na avstrijsko stran. Tudi nemški finančarji so nama pretipali nahrbtnika in se čudili, da hodiva toč na izlet. Ta kosa avstrijske dežele, ki tvori v našo stran velik polotok, je zelo lep. Nižina sicer. A mislite, da nižina ne more biti lepa? Kakor da bi stopili v lep, ograjen sončni vrt. Slovenske vasi so tam, kar zapored: Gorca, Zenkovec, Dedonci, Žetinci in tik pred Radgono Potona. V dalji sva že opazila zvonik radgonski in gozdnat grič nad Muro, kjer se nahaja grad Gornje, naše Radgone. Doživela sva šegavo presenečenje. Četa hitlerjancev, v svojih sivih uniformah, je prikoralaka strumno mimo naju in prepevala svojo ostro, zasekano melodijo. Nemci ne pojo lepo, to sva spoznala. Prehuda je razlika med našimi mehkiimi in tožnimi popevkami in onimi ostrimi, skakajočimi. S slovensko gostoljubnostjo so nama postregli z vodo, slovensko so tožili o suši v Zenkovcih.

Žejna, trudna, saj sva hodila skoraj ves dan nepretrgoma, sva dospela končno v Radgono, ki sva se je tako veselila. Prijetno mestce, ki diši po starih, boljših časih. To pa le na videz. Radgona je od vseh obmejnih krajev še najbolj udarjena, največ trpi radi meje. Zdi se ti, da se je čas ustavil v avstrijski Radgoni. Tako je izoblikovana, tako do popolnosti dozidana, vse pa v tistem prijetnem, starinskem slogu naših in avstrijskih mestec. Novih, modernih zgradb in poskusov Radgona nima. Tudi moderni asfalt ji je večinoma tuj. Skoraj vse mesto je tlakovano z »mačjiimi glavami«, to je z okroglim kamenjem, ki sicer ni najbolj idealno, za

Priporočamo Vam

naiboliše šivalne stroie
in kolesa

Adler -
GRITZNER

Švicarski
pletilni
stroji

DUBIED

Zaloga v Kranju:
Trgovina Levičnik

edino le pri tvrdki

Jos. Petelinc, Ljubljana

Telef. št. 2913

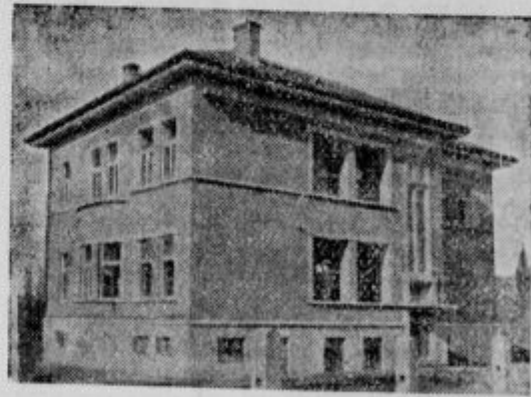
za vodo.

Telef. št. 2913

Brezplačen pouk v vezenju.

Večletno jamstvo.

hojo najmanj. Zal nama je bilo, da nisva prišla na delavnik. Mesto ima nekaj umetniških kotičkov, da se kar zaživš v silueto te ali one ulice, ali pa vhod na Frauenplatzu, kjer starinsko zidovje rumene barve odbija v soncu mehko svetlobo. Skozí mesto teče Mali potok, dotok Mure, na katero se naslanja vsa Radgona. Pred leti zgrajeni, novi, elegantni most veže obe naselji, ki jih najlepše pregledaš z gradu Gornje Radgone, kjer se ti šele pokaže razložno avstrijski »nos«, kako sili v našo zemljo. Po dr. Kamnikerju, ki mu gre zasluga, da je Radgona danes avstrijska, se imenuje glavna ulica v mestu. Manjka pa mi pri rokah potrebnih števil (in tudi ne spada v ta okvir statistika), s katerimi bi se dalo povedati, da so njegove zasluge za Radgono kot take bolj dvomljive vrednosti.

Zdravstveni dom v Murski Soboti.

V mestu je bilo polno turistov, očitno Gradčanov, ki so prispeli sem za nedeljski izlet, največ z avtomobili. Dosti je krajev, ki so s krvavimi črkami zapisani v naši zgodovini. In med temi je tudi Radgona. Ali so bile žrtve res zaman?

In zopet te živahnost objame, ko stopiš čez most. V Gornji Radgoni se precej zida, dasi ne mnogo, pa vendar opaziš to nasprotje. Na oni strani je že vse dozidano... Ne, zares. Vsako jesen beremo, da potrebuje Gornja Radgona nov kolo-dvor. K tej lepi, tako domače šumeči Muri naj bi prišel naš Plečnik in sezidal koldvor, prav prijetno stavbo, ki te kar ogreje, če jo pogledaš in ti obenem pove, da si nedvomno na domačih, na slovenskih tleh.

VSE VSTE OBUVALA

gozjerje in druge športne čevlje si nabavite lahko zopet pri stari tvrdki

I. BRAJER, brzopopraviljalnica
LJUBLJANA, Novi trg, Breg šte. 1

Moderne zimske plašče

v veliki izbiri in po najnižjih cenah dobite pri

„ELITE“

damska in moška konfekcija

Ljubljana, Prešernova ulica 9.

ce, ker je bolj »glasna in živahna«. Ker se je tudi v samostanu pri fratrkih zdela, da je druga skupina prevladujoča, smo za enkrat naše pritrkavanje opustili.

Mislím, da sem s tem par glavnih zanimivosti iz Sinja opisal z dobre in slabe strani. Sedaj pa pojdemo še v okolico.

„BOGOLJUB“

Marijansko glasilo — Družinski list —
Vzgojni mesečnik — je dovršil 30. leto.

Kongreganisti,
sinovi in hčere Marijine!

Naša družbena dolžnost je, da vsi naročimo
in čitamo družbeno glasilo »BOGOLJUB«.

Družinski očetje in matere!

Oskrbite si v »BOGOLJUB«-u izdatno pomoč pri resnično težki in odgovorni nalogi
krščanske vzgoje!

Odprite prata »BOGOLJUB«-u, saj je
»BOGOLJUB« najlepši cerkveni list, ki
prinaša v vsaki številki celo vrsto izbranih
in krasno izdelanih slik o bakrotiskih.

Cena Din 20— letno.

Bodimo apostoli dobrega tiska!

Nabiratelci in nabiralke novih naročnikov
dobe lepe nagrade. — Povejte to osem, kjer
»BOGOLJUB«-a še nimajo. — Naroča se v
Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani
ali pa pri vodstvu Marijine družbe.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

„SLOVENEČ“ SVETOVALEC

Naš domači zdravnik

Cvetko. — Ekcem na rokah je sitna zadeva, vse zdravljenje ne pomaga dosti ali nič, dokler niso odstranjene škodljivosti, ki povzročajo ekcem na občutnem človeku, zakaj vsaka škodljivost ne škodi vsakemu in v enaki meri. Škodljivosti so v snoveh, ki jih ima kdo na rokah in ki kemično ali mehnično dražijo kožo. Morda bi vam kazalo nositi pri delu gumaste rokavice? Obsevanje s kremenovo svetilko koristi časih, a poleg obsevanja je treba še mazanja, najbolj pa varovanja. So pa tudi ekcemi notranjega izvora, zato treba odpraviti motnje notranje preosnove in urediti prehrano in prebavo. Morda vam bo najbolj kazalo, da odričete za nekaj časa na kožni oddelek kakšne bolnišnice, kjer se vse to ugotovi in zdravljenje prične od prave strani. Kakor vidite, ekcem ni lahka zadeva.

I. C. R. Kapavica in slepota? Kapavica, ki je ozdravela v 14 dneh, naj bo kriva slepota, ki je nastopila dve leti kasneje? Vzročna zveza med kapavico in oslepljenjem ni verjetna. Kapavica, prenešana na oko, povzroča hudo vnetje očesa in izgubo vida, zlasti pri novorojenčkih. Pri zanemarjeni in zastareli kapavici se napravi vnetja sklepov in arca, časih tudi v očesu in sicer v notranjosti (žilnici in mrežnici), a ta očesna vnetja navadno niso tako nevarna kakor zunanja, povzročena po neposredni okužbi. V vašem primeru je oslepljenje brčkone drugega izvora.

B. F. D. Zabrekli ob zadnjici, ki ne boli (tvor vedno boli), naj vas ne skrbi preveč. Navadno je zabrekla kakšna žila ali žleza, časih je to košček izstopilve in preščenjene sluznice (kar tudi boli). Take malenkosti se navadno izgubijo same, časih treba toplih obkladov s kamileni čajem, če je nadležnost hujša, jo brž odžene tudi vaš krajevni zdravnik.

V. V. L. Spolna držnost ni škodovala še nikomur, pač pa je spolna nedržnost uničila že mnogo narodov. Veseli me vaše priznanje, da so vam moji nasveti znatno pomagali na poti nazgor. Le kvišku in še višje proti soncu!

Isti. Šah je »kraljevska igra in spada med »plemenite« zabave, priporočljiva za čas, ko se oddiha potreben človek ne more razvedriti na prostem zavoljo vremena ali drugih zaprek. Pretirano, strastno igranje, ko človek zanemara svoje poklicne dolžnosti ali si krati potrebni nočni počitek, je kajpada kvarno kakor vsaka pretirana ali strast.

S. P. J. Zaprtje vas nadleguje vsako zimo navzlic mešani, skoraj brezmesni hrani? Brčkone je krivo nezadostno gibanje v tem času. Uredite si svoj dnevni čas tako, da korakate vsak dan vsaj eno uro prav čvrsto, o prostih dnevih pa delajte dalje izlete kolikor se da peš. V teh svojih letih se nikar ne navajajte na kroglice, tablete ali čaje!

M. M. Lj. Jutranje bruhanje in breztečnost vaše deklice vas skrbi? Po pravici! Zadeva je bolj zamotana, kakor se zdi vam, ki menite, da je šola kriva otrokovih tegob, češ, da deklica o počitnicah rada je tudi jutraj, v šolski dobi pa se brani zajtrka in če ga vendar povzije, da ga pomeče. Tudi malico, ki jo jemlje s seboj v šolo, ali odda drugim ali prinaša domov. Seveda vas skrbi, kako bo z otrokom, ki vendar

mora v šolo in vam vsako leto bolj hira. — Pustiva šolo »mučilnico« na stran, spremeniti je ne moreva ne vi ne jaz! Pripominjam pa, da je osnovna sedanja šola v primeri s prejšnjo, kar morem jaz presojati, dosti lažja in v zdravstvenem pogledu mnogo boljša. A na mnogo otrok vpliva šola vendar neugodno v zdravstvenem smislu, ker povzroča razne »šolske bolezni«, kamor uvrščajo nekateri tudi breztečnost in jutranje povračanje. Poglejva na drugo stran! Morda je otrok sam po sebi v obče slaboten ali pa »šibkih živcev«, ki ga šola preobremeni? Morda je začel še nezadostno razvijati v telesnem in duševnem pogledu obiskovati šolo in se le z veliko težavo preriva iz razredov v razred? Morda se otrok lahko uči, a je preskrben in prepriden, da se preveč »žene«, morda ga tudi vi preveč naganjate k učenju, da troši preveč sil? Kakšno je dejansko stanje, ne morem presoditi, zdi se mi pa, da ni pravega sorazmerja med šolskimi zahtevami in močjo vašega otroka, ali so moči v resnici prešibke, ali pa se otrok preveč trudi brez potrebe, vse-kakor je prebavna motnja pri organsko zdravem otroku znak živčno-duševnega izravnoteženja. Kaj napravite? Če se deklica težko uči, jo prestavite nazaj v lanske razred, da se živčno-duševno odpočije. Če ji je učenje lahko, naj ostane v razredu, a temeljito spremenite njene življenjske okoliščine. Po kosila naj se otrok razkače, potem naj se uči in pripravi za šolo pred večerjo. Večerja naj bo lahka in zgodnja, po večerji naj se otrok ne ukvarja več s šolskimi stvarmi in odide zgodaj spat, vse-kakor pred deveto uro. Zjutraj naj vstane otrok tako zgodaj, da ni treba hiteti ne z oblačenjem in umivanjem, ne za potrebo in zajtrk ali druge stvari, za vse naj bo časa dovolj, ker naglica škodli! Razbremenite otroka, da opusti vse, kar ni nujno potrebno, hrana naj bo preprosta, razvedrilo otroško, kadar le možno v otroški družbi. Kino, gledališče in druge zabave te vrste so otroku kvarne; držite otroka daleč proč od njih in dajte mu čim več priložnosti, da se razgiblje in igra v širokem narodu matere prirode, ki ne skopari nasproti svojim zvestim čustvom z obilnimi darovi, med njimi sta glavna: življenjska vrednost in zdravje.

A. D. V. Radi bolečine v trebuhu ponavljam nasvet, da vam treba nekaj dni zdravniškega opazovanja kar po vrsti, kar se da napraviti pri zdravniku v njegovi ordinaciji ali v zdravilišči ali pa v splošni bolnišnici, kamor vas sprejmejo, če prinesete s seboj zdravniško spremnico in če ni oddelek že prenapolnjen z »nujnimi« primeri. Bolj »pozitivnega« odgovora glede vaše boleznir res ne zmorem, saj tega nista pogodila ne vaš zdravnik, ki vas je menda že večkrat preiskal, ne oni, ki vam je napravil rentgenološki izvid. Kaj čem jaz, ki vas poznam samo po pismih?

E. P. L. Zastarel očesni katar (kronično vnetje veznice) se ne odpravi tako brž, zlasti v pozni jeseni ne. Tak katar je časih kužen, časih pa izvira iz znanih škodljivosti, kakor so prah, dim, vročina, veter, neprimerna svetloba (premočna ali preslaba) itd. Brez zdravljenja ne pojde, morda vam zapiše zdravnik kakšne kapljice, morda mazilo. Slabotnim ljudem priporočamo v tem letnem času uživanje ribjega olja, po dve žlici na dan, kar ugodno vpliva na zdravljenje očesnih bolezni te vrste.

Zavese, posteljna pregrinjala
namizne prte, prtiče itd. krasno vezene in po nizkih cenah dobite pri
MATEK & MIKES, LJUBLJANA
(poleg hotela Štrkelj)

Vezanje oprem za neveste monogrami, gumbnice, entlanje, azuriranje in predtiskanje.
Velika izbira predtiskanih ženskih ročnih del.

Pravni nasveti

Rodbinska draginska doklada za ženo. T. Z. S. Zena državnega uslužbenca namerava odpotovati za daljšo dobo v Ameriko. Ali bo mož še nadalje prejemal za ženo rodbinsko draginsko doklado? — Uredba o draginskih dokladah državnih uslužbencev določa, da rodbinska draginska doklada za ženo ne pripada med drugimi, tam naštetimi služaji, ako živi žena zaradi zakonskih sporov ločeno od moža, ne glede na to, ali je tožba na ločitev zakona uvedena ali ne. Zato po našem mnenju mož ne izgubi doklade za ženo, ako je žena le začasno od njega odsotna, zlasti ker njegova dolžnost do vzdrževanja žene vlad začasno odsotnosti ne ugasne. Sicer pa mora državni uslužbenec vsako spremembo, ki ima za posledico izgubo pravice do rodbinske draginske doklade, prijaviti najkasneje v 30 dneh od dne, ko je izpovedan nastopila. Ako tega ne stori, izgubi za eno leto pravico do vseh rodbinskih draginskih doklad, nezakonito prejeta vsota pa se izlirja iz njegovih prejemkov.

Povrnitev škode, ki jo povzroči državni uslužbenec. A. S. Z. — Vaš sorodnik biva v Z. Pred dvema mesecema je bil vabljen na policijo kot »priča«. Tam so mu sporočili, da ga zasleduje sodišče v O. in da ga bodo tja eskortirali. Vse zatiranje o nedolžnosti in vsi protesti so bili zaman. Ko so ga čez nekaj dni res pripeljali k sodišču v O., je sodnik takoj spoznal, da policija v Z. ni »la pravega« ujeta in je aretirana seveda takoj izpustil. Ta se je moral na lastne stroške odpraviti nazaj v Z. Kje naj za vse muke vsled tega doživlja zahteva zadoščenje? — Zadoščenje za »preplane muke«, pomotoma aretirani skoraj gotovo ne bo dobil, ker aretacija najbrže ni bila izvršena namenoma napačno. Pač pa ima po našem mnenju pravico do povrnitve vse resnične škode, ki jo je imel vsled pomotne aretacije. Za to mu pa v smislu zakona o uradnikih jamči dotični državni uslužbenec, ki je v izvrševanju svoje dolžnosti z zakonitim ali nepravilnim postopanjem škodo povzročil in država. Tožba se vlaga pri sodišču, pristojnem po kraju, kjer se je škoda povzročila — torej v Z., in mora biti naperjena proti storilecu in državi. Pravica do tožbe zastara že deset mesecev od dne, ko je bila škoda povzročena, odnosno od dne, ko je oškodovanec za njo zvedel, vendar tudi v tem drugem ne sme biti skrajni rok za vložitev tožbe daljši od enega leta od dne, ko je škoda nastala.

Spor med zakenci radi dokumentov. A. S. — Razume se, da mož lahko zahteva od žene, s katero ne živi skupaj, izročitve svojih dokumentov, magari tudi s sodnjo.

Znižanje pokojninskih prejemkov — vsled izvrševanja obrti. M. M. L. — Trgovino ste prepustili nekakšnji, ki je država upokojenka. Vprašate, za koliko se ji bodo znižali pokojninski prejemki in kako bi se znižanje teh izognilo. — Po uredbi o draginskih dokladah državnih upokojenecv oni upokojenec, ki se bavijo s samostojnim obrtom, za čegar opravljanje je potrebna pooblastitev, odnosno dovolitve pristojnega oblastva, nimajo pravice niti do osebnih, niti do rodbinske draginske doklade, neglede na velikost dohodka, ki izhaja iz takega dela. Tako boste sami mogli izračunati, koliko nižje prejemke bo prejela prevzemnica trgovine, ker veste koliko visoko doklado prejema. Znižanje prejemkov se ne bo mogla izogniti.

Dota. I. S. — Zanimava vas, če bo hči, ki se je omožila, lahko sodnim potom zahtevala doto. — Na tem mestu smo že pisali, da so starši zavezani dati hčeri kadar se mož, svojemu stanu in imovini primerno doto, ako ona nima lastne, za primerno doto zadostne imovine. Ako starši dote ne dajo, tedaj določi sodišče na prošnjo zaročencev primerno doto, ali če uvidi, da starši ne zmorejo dote, jih lahko oprosti od tega. Ako se je hči omožila brez vednosti ali proti volji svojih staršev in sodišče spozna, da je vzrok neodobranja utemeljen, roditelji celo tedaj niso dolžni, dati ji doto, ako pozneje zakon odobro.

Maksimiranje obrestne mere itd. J. L. P. — Do 20. decembra t. l. velja še zakon o zaščiti kmetov od dne 19. aprila 1932. Načrt novega zakona še ni uzakonjen, zato o njem na tem mestu ne moremo pisati. Sicer se je pa o tem načrtu pretekle dni tudi v našem listu obširno razpravljalo, tako da najdete odgovor na vsa stavljenja vprašanja, ako dotične članke pazno prečitale. Če bo načrt v tej obliki sprejet, kakor je bil objavljen, se še ne ve, zato tudi do tedaj ne moremo na njegovi podlagi dajati pravnih nasvetov.

Odpust iz službe brez tehtnega vzroka. H. A. L. Nastopiti ste imeli službo prodajalke v trgovini. Ko

izdelujejo se namovojski modeli otroških in igra'nih vozilov, triciklji, razna novejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franko.
Tribuna F.B.L., tovarna dvokoles in otroških vozilov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 191

ste pa službo nastopili, se je trgovec »premisli« in vas je takoj odpustil, ne da bi vam bil povrnil vsaj stroške za potovanje. Vprašate, če imate pravico zahtevati plačo za odpovedni rok in povrnitev stroškov. — Ako službovavec službojemnika predčasno brez tehtnega vzroka odpusti ali, če je kriv, da službojemnik predčasno izstopi, obdrži službojemnik, ne da bi se s tem posezalo v povračilo nadaljnje škode, pogojeno pravico, zahtevati prejemke za čas, ki bi moral preteči, ako bi bilo službovanje redno odpovedano. V vašem slučaju vam gre vsakakor plača za šest tednov in povrnitev škode (stroškov), ki jo imate vsled predčasnega odpusta. Svoje zahtevke lahko izložite pri obrtnem sodišču v Ljubljani, ako ima trgovec v njegovem okolju svoje bivališče ozir. trgovino, sicer pa pri sodišču trgovčevega bivališča. Ako to ni ljubljansko obrtno sodišče, morete tudi v Ljubljani dati tožbo na zapisnik, če predložite ubožno spričevalo, ki ga dobite pri magistratu. V tem slučaju boste oproščeni taks.

Ing. A. P.

Iz kmetijstva

Mah

Mah je najhujši sovražnik zlasti naravnih travnikov, po katerih se najraje razraste. Žal je pri nas še vedno veliko takih travnikov, kjer bolhotno raste mah mesto koristnih krmilskih rastlin — trav in detelj. Mah nam je vedno živa priča, da primanjkujejo v travniški zemlji rastlinske hranilne ali rodilne snovi, da je travnik prevlažen ali pa tudi da so travniška tla prekisla. Proti mahu se priporoča brananje s travniško brano. Z brano razčistimo mah, ki ga nato pograbimo, sežemo ali pa uporabimo za kompost. Vendar pa samo z brananjem ne zatreemo vedno trajno mahu. Da bo na uspeh brananja trajen, moramo potem, ko smo odstranili mah, storiti vse, da se mah zopet ne pojavi. Zato je treba travnik primerno pognojiti, in če je potrebno tudi osušiti in razkisliti. Za gnojenje pridejo v poštev domača in umetna gnojila. Ako doženemo, da primanjkujejo v travniški zemlji apna in da je travniška zemlja kisla, potem je treba vsakakor pognojiti travnik tudi z apnom. Na kakšnem travniku je toliko mahu, da izgleda travniška ruša po odstranjenem mahu zelo razredčena. V takšnem slučaju je tudi umestno, da takšna preveč razredčena mesta travniške ruše posejemo s primerno mešanico travnih in deteljnih semen. Le če tako ravnamo, potem lahko pričakujemo, da se mah ne bo več pojavil, pač pa da se bodo krmilske rastline razrastle in doprinesle večjo količino sene pa tudi kakovostno več vredno seno.

Divji kostanj kot krmilo. A. B. v H. — Za krmljenje morete uporabiti le popolnoma zreli divji kostanj, ki ga morate najprej posušiti na zravnem (solnčnem) prostoru, še bolje v krušni peči ali sušilnici za sadje. Pri sušenju razgrnite kostanj v tanke plasti in ga večkrat premešajte. V svrhu krmljenja ga zdrobimo v zdrob. Dobro je, da kostanjev zdrob pred krmljenjem razgrenčite. To dosežete na ta način, da ga dva do tri dni namakate in mečate v posodi z vodo. Vodo menjajte večkrat. Tako pripravljen kostanjev zdrob začnite po malem pokladati živini. Prasič lahko dobi do 1 kg zdroba na dan, govedo pa do 5 kg. Najbolje izkoristi divji kostanj pitalna živina. Pitalni goveji živini lahko pokladate tudi do 10 kg na glavo in dan.

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov, solčnikov in sprehajalnih palc
Popravila točno in solidno

Pohišstvo
posteljnina, preproge, lino-
lej, pohišveni predmeti. —
Ze o znižane cene.
KAROL PREIS, Maribor
Gospodarska ulica 20.
Ilustrirani ceniki brezplačno!

Pisma o slovenski književnosti

IX.

V drugem desetletju 19. stoletja je moč slovenske preporodne misli tako naraščala, da so nekateri pisatelji začeli misliti na literarno glasilo. L. 1824. so snovali trije duhovniki: Andrioli, Cigler in Holzapfel literarni časopis Slavino, toda odpor duhovske in posvetne gospode ga je že v kali zatrl. Slovensko ozračje pa je bilo tako polno pesmi, da je izvajljalo celo cerkvene pisatelje od pisanih molitvenikov in katekizmov k tekmovalstvu z Vodnikom, Mladino, ki je takrat doraščala, in v dobi francoske lirije bila hodila v Vodnikovo šolo, zdaj pa je doživljala romantično dobo, ki jo je klicala na ves glas v narodno pesništvo. Po vsej domovini so bili raztreseni skrivni pevci, ki so skladali slovenske pesmi. Čakali so samo organizatorja, ki bi jih združil ter jim ustvaril glasilo, v katerem bi mogli narodu razodeti to, kar jih je vznemirjalo in opajalo v tihih sobah. Pričakovali so kritika, ki bi njihovemu delu določil vrednost ter jim pokazal novih poti. Tudi izobraženo meščanstvo je pod vplivom znanja in notranjepolitničnih dogledov, kakor tudi Linhartovega, Čopovega in Vodnikovega dela pričelo kazati zanimanje za slovenski narodni preporod in njegov književni obraz. Zato je Čop mogel zasnovati teorijo o novem slovenskem pesništvu, ki bi vsemal zlasti izobražence, ki so bili vzgojeni v tuji književnosti, ker je bilo ljudstvo radi svojega socialnega in duhovnega stanja pod popolnim vplivom janzenističnih nabožnih pisateljev.

Mož, ki je ustvaril slovenski romantični dobi glasilo, je bil Miha Kastelic. Za svoj načrt je pridobil Čopa, Prešerna, Zupana, Potočnika, Holzapfela, Ciglerja, Kosmača, Grabnarja in druge. Gotovo mu je zavest o Čopovi učenosti in Prešernovi pesniški nadarjenosti dala mnogo potrebne vneme. In tako je v l. 1829. izvršil organizacijo mladih posvetnih in cerkvenih izobražencev, da je l. 1830. izšel prvi zvezek Krajske Čbelice, kot pesniški

izraz mladine, ki se sicer zaveda zveze s prejšnjimi generacijami, vendar stremi v nove, višje pokrajine duha.

V uvodni pesmi: Prijatelj krajinščine omenja Kastelic Pisanice in Vodnika ter praznoto, ki je zazijala v slovenskem pesništvu po njegovi smrti. Izjavlja v imenu mladega rodu, ki ga je bil vnel zgled drugih Slovanov, da: »Narodu spet prederenemo se peti«. Še na enem mestu je omenjen »mojster pevcev« — Vodnik —, s čimer prvi zvezek Krajske Čbelice odločno dokumentira zavest, da hoče organizirano nadaljevati delo, ki so ga pričeli predniki. Poleg te pietetne manifestacije pa že šume in valove skozi strani prvega zvezka mogočni akordi Prešernovega Slovesa od mladosti.

Človeka stresa mraz, ko čita to Prešernovo pesem v Čbelici. V Poeziji nekako izgine njen otočni obup. Toda hudo to je, če vidiš v Čbelici, da stoji na početku slovenskega leposlovja grenka obsodba sveta in človeka. Poleg Slovesa je priobčil Prešeren v prvem zvezku še: Povodnjega moža in Lenoro. Tudi stih ti pesnitvi zvenijo iz globokega epigonstva in prozaične dolgovestnosti drugih Čbeličarjev kakor zvonovi. Kastelčeve pesmi razodevajo spretno oblikovanje preprostih Vodnikovih pesniških mer in vsebin, toda človeka ne prepričajo, kakor Vodnikove, preveč slutis v njih igrankanja. Medtem ko žari iz Prešernovih pesnitev velika trpeča in misleča duša, ki razdira včasih tudi strogo mejo klasičnih ritmov, ni v Kastelčevih zvoniklajajočih stihih pravega doživljanja, temveč manira in poza. Pravilne pa so glede na jezik, ki je včasih čistejši kakor Prešernov.

Še spretnije je Kastelic poudaril dvojni pomen Čbelice v 2. snopčici (l. 1831). Že na prvih straneh beremo Vodnikovo duhovno oporo: Moj spominik in šaljkivo: Vinske mušice. Celo Korofca Jarinka je s pesmijo Zvezdje (Zvezdišče) prilegnil v kolo mladine. Prešeren pa poje v njem prve sonete, romanco Hčere svet ki jo je prepešnil »po španski« šegi in drzno zabavljivo Novo pisarjio. V njej je brezobzirno razgalil estetsko revščino Metelkovih učencev in niti Kopitarju ni priznanaš. Popolnoma se je šel zavedal svoje pesniške genialnosti in trdne Čopove podpore. Vedel je, da ga ti sili vodita visoko nad obzorje slovenske sodob-

nosti v plemenito tekmo z največjimi evropskimi pesniki.

Treli zvezek Čbelice je vsul pred začudene Slovence med Vodnikovimi, narodnimi slovenskimi srbohrvaškimi pesnitvami zbirko najraznovrstnejših Prešernovih umotvorov od vedre le narahlo nasmejnjene Romance od Turjaške Rozamunde, šegave Soldaške, dobrodušnih Sršenov, v katerih je Prešeren bolj živo ovekovčel slovenske literarne sodobnike, kakor so se mogli sami s svojimi deli, Črkarske pravde, v kateri je dregnil s predrzno kretnjo v slovenski abecedni preprič, ki je baš radi tega soneta razplamtel v abecedno vojno, soneta Plujo-besedarjem, s katerim je odgovoril Zupanovi pesmi Krajnc dolžen hrovatnja, ter zavrnil njegovo jezikovno zbrojro, do sonetov Strah in Smrt (Memento mori), ki razodevata vso veličino njegovega razmišljanja o življenju, ljubezni in smrti.

Zdaj je napočil Čopov trenutek. Tihi uživatelj umetnin svetovnih slovstev se je prelevil v razumneža in ostrega literarnega kritika. Po izidu tretjega zvezka Čbelice je priobčil v lirskega listu dne 9. 16. in 23. februarja 1933 prevod kritike Čbelice, ki jo je bil napisal v časopisu Českého Museuma Čelakovský. Kot dopolnilo k tej kritiki je podal Čop svojevrsten pogled na sodobno slovensko slovstvo. Njegov ideal je poezija za izobraženstvo. Hvali sicer filološko delo cerkvenih in poljudnih pisateljev, toda pred očmi mu lebdi slika klasično-romantične evropske poezije. V njen zbor bi rad uvedel slovensko pesem. Ne sluti tega, česar se je zavedel teoretično šele Levstik, da je treba za oblikovanje samoderne narodne poezije, zlasti poznavanja in izražanja globin in višin narodnega življenja. Prešeren je to vedel. On je to prepričanje izražal ne sicer v teoretičnih razpravah, temveč v žarišču svojih pesniških umotvorov, kamor so se stekali njegovi najgloblji doživljaji, gnani od genialnega tvarniškega duha. Čop je prvi reprezentant meščanske smeri v slovenski književnosti. Velicina njegovega poznavanja svetovnega slovstva ga dviga nad srednjeevropske zastopnike predmarčne književnosti, toda usoda slovenskega kmetijskega ljudstva ga ni zanimala niti kot snov za pesniške umotvore. Pravilen je njegov pogled na razvojno stran kulturnega procesa, ko poudarja, da ima izo-

brazenstvo najvažnejši delež pri ustvarjanju in podživljanju kulturnih dobrin, vendar sodi o slovenski literarni preteklosti in sodobnosti hladno. Značilno je, da v kritiki Prešernovih pesmi naglašajo izključno njihovo oblikovno lepoto, in se nič ne ogreje ob njihovem miselnem in čustvenem žaru. Morda je bila ta hladnost v duhu takratne dobe, najbrže pa je bila izraz Čopove tihe, nebojevitve narave, ki ni hotela vplivati s patosom, temveč s silo stvarnega znanja.

Kljub temu ga je ravno stvarnost in objektivnost v tej kritiki zapela v hudo literarno vojno. Nič mu ni pomagalo, da je Metelkovo slovno pohvalil, in spodobno odklonil samo Metelkov pravo-pis. Izzvan po pristajajočih metelčevih, najostreje ga je napadal Kopitar, ki ga je smiselil tudi osebnost, je napisal troje člankov Slovenska abecedna vojska (Slovenscher Abo-Krieg). Stvarno je bojeval boj, krepko ga je podpiral Prešeren s literarnimi šalami (Literarische Scherze) in novembra 1833 je bila metelčeva pregnana celo iz sol. Čop je zmaga, toda Čbelica je začela hirati. Janzenist Pavšek se je pritožil zoper Čopovo cenzuriranje Čbelice ter obrekoval Prešernovo pesem. V svoji gluhosti jo je dolžil pohujšljivosti. Dosegel je, da so birokrati ovrgli Čopovo cenzuro in poslali rokopiis vrhovnemu cenzorju — Kopitarju. Ta je hotel opraviti Pavškovo aberditstvo in ovaštstvo, toda Čop in Čbeličarjem se je posrečilo, da so srečno raztrgali njegove zanke — in 4. zvezek je izšel julija 1834. Toda ta grda afera je omajala Čopovo cenzurito in Kastelic ni upal petega zvezka dati v cenzuro do l. 1848. — ko je rojila Čbelica petič in začniti v kratki dobi tiskovne svobode. Čop je napisal za Šafarikovo Zgodovino slovenskega jezika in književnosti tudi pregled slovenskega slovstva. Delo je sistematičen bio- in bibliografski pregled, ki je sestavljen sicer zelo natančno in vestno, vendar kaže, da Čop ni pisal stvari radi zanimanja in ljubezni. Zato hladno motri slovensko literarno »revščino«, vendar osupne človeka to, da kakor v lirskega listu tudi tu ne najde niti za Prešernovo pesem rahlejšje besede, kakor da omenja, kako spretno uporablja Prešeren tuje pesniške oblike. Čopova govornica beseda je morala biti metja, prepričevalnejša in navdušenejša, sicer bi težko umeli Prešernove slovospesve na »čudneza dihušna«.

ŽENA IN DOM

Delo v hiši - služba življenja

Kako neki je prišlo do tega, da v zadnjih letih delo v hiši, domače delo, ki si ga brez samopremage niti misliti ne moremo, vedno bolj izgublja svojo važnost, svoj pomen, svojo ceno? Morebiti zato, ker se zdi preračunajoči razum več vreden, kot pa skromno delo ljubeče in skrbne roke? Ker razum lahko pokaže diplome in izpričevala, došim srce in roke pri delu v domu tega ne morejo pokazati in prav roke vedno iznova opravljajo delo, ki so ga morale že stokrat izvršiti? Morebiti zato, ker domače delo zahteva toliko drobnega dela? Ker je domače delo večkrat umazano delo?

Vsi ti vzroki, če bi bili merodajni za omaloževanje domačega dela, bi le dokazali, da ne razumemo tega, kako malokatero delo tako neposredno služi življenju, kakor prav domače delo. Dom ni le torišče ljudskega zdravja, ampak tudi prvotna celica države in človeške družbe, njenega reda, njene kulture in vir novega človeškega življenja, človeške sreče, človeške vrednosti, kjer ima tudi družabno življenje svoje začetke, ko je treba delati in skrbeti drug za drugega. To delo za druge pa je prav za ženo črpanje njenih najglobljih notranjih dobrin, mora biti življenjska služba.

Ali pa moremo s svojim domačim delom res živemu življenju služiti? Ali se ne vrti to delo okoli samih mrtvih stvari, ki jih je treba vedno iznova snažiti in urejevati?

Res je, da je tudi v domu lahko oboževanje mrtvih stvari in sicer tam, kjer vso skrb postavljajo okoli njih, kjer samo trepetajo pred njihovo izgubo. Preveč je vsega tega tam, kjer gre le za vnašanje dela. Pa še tam ni treba, da bi to delo ostalo mrtvo. Pri vsakem, tudi najmanjšem delu se lahko mnogo naučimo: potrpežljivosti, pazljivosti, točnosti, temeljitosti, vestnosti, skrbnosti in zveste vztrajnosti. In to veliko, ki utrjuje naš značaj, je za vsako delo, tudi ono tam zunaj neobhodno potrebno.

Seveda poznamo žene in dekleta, ki so se teh čednosti navadile za čiščenje prahu in spravljanje umazanosti v hiši, ne pa za svojo notranjost in za uporabo v korist bližnjega. To so vse one, ki znajo vse očediti, le sebe ne; ki preganjajo molje in drugi mrčes, ne pa muh iz svoje glave; ki pazijo na vnanje madeže, ne pa na madeže svojega značaja; ki potrpežljivo tekačo ves dan, a nikoli ne store česa zase, za svoj dvig. Vse te nekako obstoje pri prahu in umazanosti in jim to kar zadostuje, ker ne vedo, da vse naše delo šele oživi, če ga opravljamo pri prid drugih. Potem postane vsako domače delo služba življenja, ker s stalnim udejstvom izoblikuje pravega duha vsestranske pomoči in ljubezni do bližnjega.

Iz nesebičnih hčera postanejo res materinske matere, ki znajo vsakemu pomagati, ki je pomoči potreben. Dom in delo v njem je prava šola za izoblikovanje ženskega bistra in ženskega značaja; zlasti, če se ženski člani družine vadijo v najvažnejših delih, ki toliko pomorejo k življenjski sreči: v prijaznem in premišljenem govorjenju, v razumnem, prizanesljivem molčanju, v resnični umetnosti ljubezni, ki zna jezljive varovati in pomiriti, razburljive v obzirnostjo spraviti zopet v ravnovesje, neobzirne pa z zvesto vršitvijo dolžnosti ublažiti. Skromne, tihe, obzirne duše so za mir med narodi prav tako potrebne, kakor dobre gospodinjice za narodno gospodarstvo.

Dom in svet imata vedno mnogo skupnega dela. Vsako drobno delo v domu ima kakršnokoli zvezo z velikimi obrati tam zunaj v svetu. Dobrine iz vseh delov sveta in celo sile vesoljstva se stekajo v domu, ki jih porablja in izrablja; to pa zahteva mnogo razumevanja in znanja.

Ker pa ima dom mnogovrstne obrate in je včasih gostilnica, včasih bolnišnica, včasih šivalnica, včasih popravilnica, vedno pa torišče dobrega okusa in prijazne domačnosti, prav posebno pa še vzgojevalnica in vadnica vsakršne lepe čednosti, se morajo ženski člani družine vsestransko in zlasti notranje udejstvovati, bolj kot pa one žene, ki so v poklicu izven doma.

Da napravi domačo kuhinjo za svetišče, se je trudila devetnajstletna služkinja na Angleškem, ki je spesnila ganljivo pesem »Moje vse stvari«. V njej pravi, da si z velikimi dejanji ne bo pridobila nebes, pač pa s svojimi Martinimi rokami. Kmalu pa spozna, da ji ni zabranjeno vsaj misliti Marijine misli. In zato skromno in preprosto pravi: »Naj poslanem sveta pri pomivanju krožnikov in poda! Pri tem naj mislim, da delam mesto Tebe, Ti urejevalec vsega na svetu! Ko snažim čevlje, naj mislim, da so Tvoje sandale! Ti pa s svojo ljubeznijo ogrevaj moje delo, potem bo moje skromno delo tako, da me bo posvetilo!«

Pobožni dobri namen pri najnižjem delu, ga izpreminja v molitev.

Ohlapna koža na obrazu

Ko se leta začnejo kopičiti, žena opaža, kako ji mišice na bradi in licih začnejo upadati. Lica, ki so bila trdna in ljubka, se povsijo v gube in dajejo star, oduren izraz obrazu, ki je bil nekoč sama zadovoljnost, ljubkost — mladost. Gladka, trdna linija brade tudi polagoma izginja in ostane le še ohlapna brada.

Kaj naj torej storimo? Ali naj samo skušamo, da to kolikor mogoče vdano sprejmemo in uvidimo, da nihče ne ostane mlad za vedno? Mogoče do gotove meje. Vsakdo pa pozna žene, ki so že precej priletni, a so na neki način vendarle ohranile mladostna lica in brado.

Prvi korak, ki ti pomaga, da se povešenim

Modne novosti

Moda. Za naše male so najlepše barvaste, pa hkrati enostavne oblečke. Za šolo, sprehod in igro rabi otrok zdravo oblačilo. Pletena volna, ki propušča zrak, je najbolj priporočljiva. Za šolo: rjava obleka, z živordečim črtastim nastavkom, rdečimi gumbi in rdečim pasom.

Za igranje za fantičke: temno-modre hlače in svetlo-modra jopica. Okrog vratu in pasu vrvice, ki se končuje v vsele cofke. K preprosti jersey-obleki nosi mala deklica jumper, ki je primeren za šolo in je zelo okusen.

Jedilnik za november

(Krekova meščansko-gospodinjstva šola v Zgornji Šiški pri Ljubljani.)

Ponedeljek 14. nov.: Kosilo: Ponarejena močganova juha z opečenimi žemljami. Pljuča v omaki in zabeljen krompir. Sirove palačinke. Večerja: Zeljnat (segedinski) golaž in ajdovi žganci.

Torek, 15. nov.: Kosilo: Zdobovi vložki

v juhi. Govedina, pražen krompir in kumarčna omaka. Kostanjeva torta. — Večerja: Testenine in salata.

Sreda, 16. nov.: Kosilo: Sadje. Francoska juha. Govedina omaka in pretlačen krompir. Jabolčna poganica. — Večerja: Mlečna kaša in kostanj.

Četrtek, 17. nov.: Kosilo: Testeni polžki v rumeni juhi. Naravni telečji zrezki, pečen krompir in korenjeva omaka. Otroški kipnik. Večerja: Krvave klobase in kisle zelje.

Petek, 18. nov.: Kosilo: Stajerska juha z jajčnimi rezanci. Krompirjevi svački in sladko zelje. Rabarbarov štrukelj. Sadje. — Večerja: Zdobov pečenko in vkuha.

Sobota, 19. nov.: Kosilo: Govedina juha. Prašičja jetra v omaki in močnati vložki. Kihke plošče s peno. — Večerja: Rižve klobase in kisle zelje.

Nedelja, 20. nov.: Kosilo: Jeterne ponvičnik v juhi. Prašičje zabebrnice, pražen riž in jabolčni hren. Pustni krap. Grozdje. — Večerja: Mrzla pečenko in mešana salata.

VATA za odeje in v tablah vedno v zalogi
Tovarna vate Arbelter, Maribor
Zahtevajte vzorce in cenik

Najlepše žamske plašče

po najnižjih cenah kupite pri tvrdki

A. Paulin, Ljubljana

Kongresni trg 5

Za dušo otrokovo

Med kosilom: »Marjetka, kaj je s teboj, da zopet ne ješ,« se mama jezi. V zadregi strga mala deklica po krožniku. Kako je vendar to; pred kosilom je čutila tako lakoto, zdaj pa, ko, da jo je veter odnesel.

Zakaj pač je bil oče tako hud? Še zdaj drhti Marjetka, če se le spomni na to. Kako je udaril s pestjo po mizi, da so krožniki in čaše zavzele. Ah, in mati ima znova razjokane oči. Pa dasiravno je gledala drugam, je vendar Marjetka vse videla. Sicer zmerom mislijo veliki ljudje, da otroci ničesar ne vidijo, ti pa vidiš več, kakor odrasli slutijo.

Cemu le je bil oče tako hud? Malo prej se je vendar smejal, toda pri velikih ljudeh se nikoli ne spoznaš. Nenadno se sporečejo, pa ne reš zakaj. In nato mamica joče. Kako to boli...

In pri vsem tem naj nam še diši! Sprehod, »Marjetka, na sprehod gremo!« pravi mama. Ko bi le vedela, kaj pomeni »gremo«. Ali gre mamica sama z Marjetko? Oj, ko bi to bilo!

Bržkone pa pomeni to »z očetom in materjo«. Če gre z obema, se pač ne veseli tako zelo. Saj je otrok že tolikokrat doživel tak sprehod.

Če hoče Marjetka natrgati rož, že vpije očka: »Ne trgaj zopet teh neumnih rož. Saj ko prideš do doma, ti bodo že zvenele.« Nato mamica proseče pogleda: Ne jemlji otroku veselja! Saj ima vendar tako rada rože!

»Naravno,« mrmra očka, »pri tebi sme otrok vse. Name se pač nihče ne ozira!«

In za tem padajo tako trde besede. Obema zarde obličja. V trenutku je vsega lepega ko-

nec: Rože v rokcah so povsile glavice. Saj Marjetka nima več veselja nad njimi. Zakaj na poti domov ne spregovorita starša nobene besede. Sonce je zašlo...

Za steno. Kako, da veliki ljudje zmerom pozabljajo, da se skozi steno vse tako dobro sliši. Tudi, če nečes.

Najprej so glasovi šepetali, nato so oživeli. Zdaj pa se je že stol glasno prevrnil.

Visoko vzravnan je sedela Marjetka na postelji. Z razbeljeno glavo in ledenimi rokami. Če bo očka mamico. Otroci si ni upal dokončati misli. Saj bi ne bilo pravikrat.

Drobno srcece je tolklo v grlu. Že sliši kaj mamica govori. Njen glas trepeče:

»Če bi ne bilo radi otroka, — bodi prepričan, bi šla že zdavnaj od tebe! Toda otrok naj ničesar ne zve...«

Naj ne zve? Ah, ne, Marjetki ni treba zvedeti. Ona že vse ve. In česar ne ve, slutiti. Zdaj pa so se samo mamine besede oklenile njenega srčka: Če bi ne bilo radi otroka... To ji ne prestopa zveni v ušesih. In nikomur ne sme povedati ene same besede. Celo mamici ne...

Mala deklica odhaja... Besede znajo biti usodne. Človek ne more slutiti njihovih posledic.

Sleherni dan krik in vik. Mama je zmerom bolj blede. Prečestokrat joče. Znova sta se sprla. Radi kaplje. Saj končno je treba le kapljice in napolnjena čaša prekopi.

Marjetka bi mamici pomagala. Kako je rekla mamica takrat za steno? »Če bi ne bilo radi otroka, bi že zdavnaj šla!« Če pa mamica ne more, gre Marjetka

Mamica je šla sprehod. Otroci strmi skozi okno za njo. Rada bi jo poklicala, pa ne more glas iz drobnega grla. Nato zleze Marjetka v plašček. Tesno se oklene malega medvedka. Temu je darovala svoje osemletno srcece.

Zdaj je zunaj. Pred njo leži cesta. Brezkončen pas. Kamor se ta proži, tja gre Marjetka.

Vrnitev. Kje neki tiči otrok? se jezi oče. Tudi mati se je pravkar vrnila. Oba iščeta. Nihče ni videl otroka. Samo stari hromec ob oknu nasprotna hiše. Mala deklica je z medvedkom tod mimo bežala. Prvikrat sta bila istih misli, oče in mati. Oba združita na cesti v smeri, ki jima jo je starček dal.

Večrilo se je. Hladno veje s travnikov. Kako pač dolga je cesta. Kako daleč od mamice. Bi mar za trenutek počila? Tam ob cestnem jarku. Glavico nasloni ob drevo in zaspi.

Mož in žena blodita po cesti. »Ne vidiš ničesar?« hrope žena. Mrko odmaže mož. Toda — kaj je to. Tu ob cestnem robu čepi v resnici majhna culica.

Zaspalo odpre otrok oči. Jaz... jaz vendar moram z doma... jeca obupno. Mamica je vendar rekla, če bi mene ne bilo, bi že zdavnaj šla...

Mrtvaška tišina je legla na trojico na cesti. Otroku so se oči znova zaprle. Oče ga je dvignil in ga podal materi. Nad spetim otrokom se srečata dva pogleda. Obema je jasno: tu gre za dušo otrokovo!

»Domov homo šli, da bo mogel najin otrok v miru spati,« dahne mož. Žena pa presrečna čuti, da bo odslej njuna hiša v resnici dom. Zakaj le v pravem domu se lepo razcveta duša otrokova

licem izogneš ali da jih izboljšaš, je notranji. Vsako zunanje lokalno postopanje je gola izguba časa, če tvoje duševno razpoloženje ni pravo. Tista žena, ki vstraja v tem, da se muči s skrbmi, da na vse zre pesimistično, se ne more izogniti odurnemu izrazu obraza, najsi trati še toliko časa in denarja za lokalna postopanja. Ne morem zadosti poudariti, da lepota zrelosti izhaja pred vsem iz lepote duše in duha. Čas gotovo pušča črte na obrazu vsakogar, ki kaže zadovoljnost in vedrost, ali pa nasprotno — črte, ki prejasno izdajajo, da je za njimi nezadovoljnost, temen, mračen duh.

Če si se vzgojila tako daleč, da je tvoje duševno razpoloženje pravo, je čas za kreme, sredstva za krčenje kože in pravilna obrazna postopanja. Ta delajo čuda, če jih redno uporabljaš.

Dnevna lahna masaža obraza, katerega mišice postajajo ohlapne, naj bo trojna:

1. Od vogla izpod čeljusti navzgor proti sencem;

2. od ustnega kota v loku navzgor do točke nad ušesom;

3. od nozdrvi gor okoli zunanjega očesnega kota proti čelu.

Če je koža suha in če se začne gubati, je ne umivaj prebogosto z vodo in milom kakor ponavadi, preden masiraš na zgoraj opisan način, ampak najprvo očisti obraz z čistilno kremo. Ko si z obraza obrisala kremo, pari obraz s toplo flotirko, potem si ga namaži s kremo za tkivo ali prehranjevalcem kože. Masiraj z zgoraj opisanimi kretnjami. Ko si končala z masažo, obriši kremo, ki je odveč in si obraz namaži s tekočino, ki krči; pusti, da se ti posuši na koži sama od sebe.

Končno naj žena, ki se zanima za svoje zdravje in svojo lepoto, vsako jutro in vsak večer deset do dvajset minut telovadi.

Skrbi vsak večer za to, da se ti bodo prenapete obrazne mišice temeljito odpočile, ker sicer bi ti delale utrujen obraz.

T. K.

Redki lasje. Pleše

Vzrok redkih las so različni. V prvi vrsti je seveda slabo zdravje, nepravilno postopanje z lasmi in lasiščem ali pa zanemarjanje obojega; pa tudi dednost moramo vpoštevati. Mnogo ljudi obojega spola je, ki zanemarjajo svoje lase; kadar se pa pokažejo posledice, poizkušajo vse, da bi rešili, kar je še ostalo.

Če izgubljaš lase, je prvo, za kar posveti pozornost, to, da najdeš vzrok, zakaj ti izpadajo, zakaj so redkejši na temenu (posebno pri moških) ali sencih. Glavni vzrok je morda ta, da ne masiraš lasišča, kar je zelo važno, in kar je prav, da delaš vsak dan deset do petnajst minut. Masaža pobuja krvni obtok in krepi mišice okrog lasnih korenin in tako novi lasje zrastejo močni in gosti. Poleg tega uporabljaj tudi še tekočino za okrepitev lasišča. Naslednja je sijajna:

- 3.88 g cinkove tinkture,
- 3.88 „ rožmarinove tinkture,
- 3.88 „ Peru-balzama,
- 23.28 „ kastorjevega olja,
- 22.5 „ lovorjevega ruma.

To tekočino dobro utri v lasišče in jo uporabljaj dva- ali trikrat na teden. Lasišče masiraj zjutraj in zvečer.

Lase si umivaj redno, vsaj enkrat na mesec. Če rabiš milo, rabi tako brez sode.

Nekaterim izpadajo lasje samo mestoma, n. pr. na strani glave in se jim napravijo pleše, kar imenujemo alopecija areata. Tudi za to je vzrok v slabem zdravju. Dobro je, če greš k zdravniku, da te preišče in ti da potrebne nasvete za izboljšanje splošnega zdravja, ker s tem je zdravje las v tem zvezi.

Za lokalno postopanje je pa priporočljivo, da si enkrat na teden namažeš vse lasišče s toplim olivnim (ne vročim, da si kože ne opečeš) ali kastorjevim oljem. Pleše pa maži z jodom.

Olje najbolje segreješ tako, da postaviš posodo, v kateri imaš olje za lasišče, v vrelo vodo. Nato razdeli lase v sredi, potem zopet v pramene v razdalji po en palec. Z majhno krtačico ali s kosom vate, zavite v kopro, enakomerno namaži vse lasišče s toplim oljem. Ko je to storjeno, ožmi folirko v zelo vroči vodi in v to zavij glavo. Preden se obkadek shladi, ga nadomesti z drugo vročo brisačko. To ponovi štirikrat. Zadnji obkadek pusti na glavi, dokler se ohladi. Zdaj si umij lase in glavo in pazi da si jo temeljito osuši.

Plešasta mesta maži z jodom enkrat na dan, tri ali štiri dni zaporedoma. Za ta postopek rabi čist majhen čopič za slikanje.

Frizura zimske sezone

Anton Fuchs
kleparska delavnica, Gosposvet-ska cesta 16, „Pri Levu“

izvršuje vsa kleparska in leocement-na dela pri novih zgradbah, kakor tudi pri starih, najsodobnej, po zmernih cenah.

DELA VSKI VESTNIK

IZ TEHNIKE

Delavsko združništvo v Angliji

Mala obrtnija je v Angliji podlegla veliki industriji mnogo prej, kot v ostali Evropi. Zato so se tukaj že zgodaj pričeli boji med delom in velikim kapitalom, med delavci in delodajalci. Pri teh razrednih bojih je igrala važna vloga združništvo, katero naj bi v prvi vrsti služilo kot sredstvo za preoblikovanje družabnega reda. Angleško združništvo je vsled teh razmer dobilo popolnoma delavski značaj. Zgodovino angleškega združništva delimo v tri dobe:

I. doba obsega čas od začetka združnega gibanja (l. 1777.) do leta 1831. Te združbe so prodajale blago po tržnih cenah in dobilek razdeljevale po razmerju vplačanih deležev. V tem je bila njihova glavna napaka, zaradi katere niso mogle te združbe trajno pridobiti naklonjenosti delavcev.

II. doba sega do l. 1844. V tej dobi je bilo angleško združništvo pod vplivom socializma. Delavska konzumna društva so obče koristna podjetja. Čisti dobitek se ni razdeljeval med člane, temveč se je uporabljal za socialne namene. Združbe so niso ustanovljale, da bi donosale svojim članom samo gmojne koristi, ampak je bil njihov cilj višji: delavce npravno zboljšati, vzgojevati jih in jim priboriti gospodarsko in socialno samostojnost. Ker je socialistična struja začela nazadovati — propadle so tudi od nje odvisne združbe. Ta doba je važna posebno zaradi tega, ker so se združbe ozirale na koristi vsega delavskega stanu.

III. doba se pričinja nekako z letom 1850. Združništvo je zopet začelo napredovati po zaslugi tako zvanih »krščanskih socialistov«, kateri so hoteli doseči, da se uvede v vsej produkciji in trgovini krščansko naziranje, kjer naj vlada načelo pravičnosti, ne pa sebičnosti. Mesto konkurence — naj združna celota skrbi za koristno razdelitev dela in pravično razdelitev dobička.

Za razvoj angleškega združništva so bili poleg gornjih teorij dalekosežnega pomena praktični poizkusi, med katerimi zavzema prvo mesto ustanovitve in delovanje znamenite ročdalske (ročdelne) konzumne združbe, ki jo je osnoval l. 1844. 28 brezposelnih tkalcev flanel. V zgodovini združnega gibanja so ti tkalci znani pod imenom ročdalski pionirji, kajti ti so bili, ki so izvršili pionirsko delo v delavskem konzumnem združništvu. S svojo nesebičnostjo in požrtnostjo so pripeljali združbo preko vseh začetnih težav in zaprek ter so postavili vsemu združnemu gibanju trdne temelje.

Nesreča pri delu

Razstava, ki jo je priredil Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, nam pokaže življenje slovenskega delavca v mnogo bolj jasni luči, kot ga vidimo sicer. Ta razstava nam pove jaso predvsem to, da je naš delavec vse prej kot pravično plačan in je poleg tega še izpostavljen največjim nevarnostim za življenje. Zgostiti se mora človek, ko bere mrtve številke obratnih nesreč. Vidimo, da ne daje delavec lastniku podjetja samo svoje telesne in duševne moči v najem za plačilo, ki ni človeka vredno, ampak da daje in žrtvuje čisto tudi svoje življenje.

Na razstavi zveš, da se je pripetilo v preteklih 10 letih na področju ljubljanskega okrožnega urada 21.498 obratnih nesreč. Večina teh nesreč je bilo lažjega značaja. Težkih nesreč je bilo 666. Izmed teh je bilo smrtnih nesreč 423. Štiristotridvajset grobov je bilo izkopanih v Sloveniji v zadnjih desetih letih za žrtve svojega poklica.

Še to nam pove razstava, da se pripeti največ nesreč v gozdu in pri žagah, dalje pri stavbstvu in v kemični industriji. Ne pove pa nam razstava, kdo je kriv vseh teh nesreč, kdo je kriv, da toliko mater in sester, vdov in sirot objokuje svojega izgubljenega rednika. Prepričani smo, da bi taka statistika pokazala marsikaj važnega. V Dortmundskem okrožju so n. pr. ugotovili, da se pripete nesreče iz sledečih razlogov: 6 odstotkov nesreč po krivdi podjetja t. j. po krivdi lastnikov podjetij, njihovih delavcih in inženjerjev; 20 odstotkov nesreč pravijo, da se je pripetilo po krivdi ponesrečenca samega; 1 odstotek nesreč se je pripetilo po istočasni krivdi delodajalca in delavca; 40 odstotkov nesreč se je pripetilo po krivdi sodelavcev; v 33 odstotkih nesreč se pa ni dalo ugotoviti krivca.

Ne vemo koliko veljajo številke iz Dortmunda za nas. Vemo samo to, da je življenje našega delavca težko in polno nevarnosti. Zato je pravična plača, dobra socialna zaščita in socialno zavarovanje najmanj, kar sme delavec zahtevati od družbe in zakonodajalca.

Higijena in delo

Ni dolgo od tega, ko se je splošno smatralo tovarno za grobnico delavskega zdravja. Tovarne, ki so se gradile v začetku 19. stoletja, večinoma niso odgovarjale niti najosnovnejšim zahtevam zdravstvene vede. Skrajno slabo razsvetljeni prostori so bili natrpani z delavstvom. V prasnih, neprepuščenih prostorih so morali celo otroci delati po 16 ur. Delavstvo je umiralo štirikrat hitreje, kot ostalo prebivalstvo.

Dvajseto stoletje je prineslo spremembo. Prav posebno mnogo dobrega na polju zaščite delavskega zdravja pa je napravil mednarodni urad dela. Napravil je mnogo predlogov in jih predložil državam, da jih vneso v svojo delavsko zaščitno zakonodajo.

Naša država je v pogledu higijene pri delu izdala več zakonitih določil. Na splošno govorita o higijskih pogojih za delo zakon o zaščiti delavcev in obrtni zakon. Podrobnejša določila pa ima Pravilnik o higijskih in tehničnih varnostnih odredbah v podjetjih ter Dodatke k temu pravilniku. Najvažnejše določbe so sledeče:

Delavci smejo delati le v takih prostorih, ki niso nevarni za njegovo zdravje in življenje vobče. Če so last-

Blago je ta ročdalska združba prodajala po dnevnih cenah in čisti dobitek se je koncem leta med člane razdeljeval po tem, kolikor je član kupil od združbe (ročdalski način razdelitve prebitka). Iz skromnih začetkov je nastalo ogromno podjetje. Ročdalska združba je imela ob ustanovitvi 28 članov in okrog 8000 Din kapitala. Leta 1850. je imela že 600 članov, 14.000 Din deležnih vlog in 5250 Din čistega dobička. L. 1880. 10.613 članov, 1.755.420 Din deležnih vlog in 291.245 Din čistega dobička. Leta 1928. je imela ta ročdalska združba že ogromen obseg. Stela je 25.288 članov, 158.000.000 Din deležnega kapitala in nad 210 milijonov dinarjev prometa. Na dividendi (popustu) za kupljeno blago je v l. 1928. izplačala članom nad 25 milijonov dinarjev. Kupno je imela združba 91 prodajalen, dalje svojo lastno pekarno, klavnicno, tovarno za čevlje itd.

Nobenem še tako velik optimist ni mogel pričakovati, da bo gibanje, ki so ga začeli ročdalski pionirji, zavzelo tak obseg. Danes predstavlja angleško delavsko konzumno združništvo, ki mu na svetu ni para, velikansko gospodarsko in socialno moč. Nad 5 in pol milijona združnikov je organiziranih v približno 1300 združbah. Kapital, s katerim te združbe delajo, znaša nad 30 milijard dinarjev, blagovni promet pa skoraj 80 milijard. Konzumna društva so združena v velikih nakupnih centralah, od katerih največja posluje v Manchesteru za Anglijo in druga za Škotsko in Glasgowu. V teh centralah je v glavnem koncentrirano vse poslovno življenje. Angleško konzumno združništvo more pokazati na rekorde, za katere jih lahko zavida vsako kapitalistično gospodarstvo. Nakupni centrali imata že 160 raznih tovarn: za konzerve, kekse, mot. kolosa, mlo, margarin itd. Dalje posedujeta obe centrali: 34 tovarn za živila, 25 tovarn za pohištvo, 12 tovarn za čevlje (ena sama taka tovarna za čevlje ima zaposlenih že 800 delavcev), centrali imata svoje plan-taže za kavo, svoj rudnik, 30.000 ha posestev, za lmet, proizvode, lastno brodogradnjo, svoje tiskarne, banko in dve zavarovalnici. Čez 35.000 delavcev ima delo v teh združnih napravah.

Niso v vseh deželah prilike za razvoj delavskega združništva tako ugodne, kot v do zadnje možnosti industrializirani Angliji, zato drugod tudi ne more delavsko združništvo zavzeti takega obsega. Vendar pa ni nobenega razloga, da tudi drugod ne bi šlo združništvo po isti poti razvoja in da ne bi delavsko združništvo v gospodarstvu ostalih dežel zavzelo mesta, kakor ga zavzema v angleškem gospodarstvu.

niki podjetji zavezani dajati svojim delavcem stanovanje, morajo biti ta stanovanja popolnoma zdrava. Lastniki podjetij morajo skrbeti, da se vzdržujejo stroji, orodje in material tako, da je zdravje in življenje delavcev zavarovano. Delavnice morajo biti dobro razsvetljene in čiste; morajo se redno zračiti. Opremljene morajo biti s sredstvi zoper požar. Prostorji za delo in stanovanje ne smejo biti prenapolnjeni. V prostorih mora vladati pravost, zlasti če delajo moški in ženske skupaj.

Delovni prostor mora biti tolik, da spada na vsako osebo 10 kub. metrov prostornine in 2 kv. metra talne površine. Prepovedano je uporabljati za delavnice stopnice, hodnike, dvorišče in stanovanjske prostore. Na vsakih 30 oseb se mora postaviti eno stranišče. Obedovati v delavnicah je dovoljeno le pod gotovimi pogoji (če se v podjetju ne uporabljajo strupene tvarine). Dalje so predpisane sredstva za zaščito oči, pljuč, rok, nosa in telesa vobče. Podjetje je dolžno dajati delavcem, ki bi jim utegnile med delom v podjetju trpeti oči od močne svetlobe, pare, tekočine ali prahu, za-ščitna očala ali masko za obraz.

Socialna določila določajo podrobno, kako morajo biti posamezna podjetja urejena glede na higieno. Posebna določila so za stavbinstvo, za industrijo, ki uporablja svinec in svinčeno belilo, za steklarne, tovarne za sladkor itd.

Za izvajanje predpisov o higijeni pri delu je postavljena inspekcija dela. Tja naj se obračajo delavci in delavski zaupniki, kadar opazijo kršitve svojih zakonitih pravic.

Drobne vesti v dveh, treh vrstah

Po najnovejših podatkih delavskega urada v Washingtonu je število brezposelnih delavcev v U. S. A. padlo v preteklem mesecu za pol milijona.

15.000 prometnih delavcev je te dni stavkalo v Berlinu.

Angleške tekstilne tovarnice so po 7 dnevni stavki zopet začele v polnem obsegu obratovati, ker se je dosegel končno med delavci in delodajalci ugoden sporazum.

Kakor poročajo, bo v doglednem času pri hrastniškem in ostriškem rudniku reduciranih čez 200 starejših delavcev-rudarjev, katere bodo nadomestile cenejše mlajše moči. Obsojamo.

Po uradnih statistikah so ugotovili, da je v Evropi »samo« 20 milijonov brezposelnih delavcev.

400 rudarjev je zopet brez zaslužka, ker rudnik v Senovcu pri Rajhenburgu ne obratuje že dva tedna.

Na Jesenicah se je dne 23. pr. m. vršila izredna krajevna skupščina Bratovske skladišne KID. Volilo se je 6 delavskih zastopnikov v upravni odbor in 6 namestnikov. Izvoljenih je tudi bilo 9 delegatov za skupščino Glavne bratovske skladišnice. — JSZ, kljub temu, da ima v skupščini skoro tretjino delegatov, vsled volilnega reda ni prišla do veljave.

Samo 2 in pol milijona od 11 milijonov brezposelnih delavcev v Združenih državah ima toliko, da bodo vsaj za silo prebili letošnjo zimo.

V Murski Soboti se je otvoril tečaj za francoščino, da se bodo naši prekmurški delavci lažje podali v poletnih mesecih na sezonsko delo v druge države.

Kruppove tovarne so zopet sprejele v delo 1000 novih delavcev.

Radioprenos se vrši z brezžičnimi elektromagnetnimi valovi, ki se navadno širijo premočrtno. Sprejemanje nam je tedaj popolnoma razumljivo do onih oddaljenosti od oddajnih postaj, do katerih si lahko mislimo potovanje valov slično kakor potovanje svetlobe. Ker je naša zemeljska površina zakrivljena, bi premočrtna zveza oddajalca in prejemalca morala iti deloma skozi zemljo, če je razdalja prevelika. Direktno v premi lahko dosepejo radiovalovi samo v takem območju, kolikor ga vidimo z našimi očmi, če bi se postavili na vrh antene oddajne postaje. Oddaljenejši kraji pa leže že v tako zvani radiosenci. Premočrtno torej elektromagnetni valovi ne morejo doseči tako oddaljenega prejemnega aparata. In vendar lahko poslušamo radio tudi v oddaljenih krajih. Zato so se morali valovi pritihočiti takorekoč okoli vogla.

Valovi gotove vrste se širijo tudi po površini zemlje in se tako priplazijo v območje radiosenca. Toda radiovalovom je odprta še druga pot. Oddajna postaja izžareva na vse strani elektromagnetno energijo. Velik del je usmerjen v vesoljni prostor. Celo našo zemljo pa obdaja ionizirana sfera, ki zabranjuje nemoten pohod v vsemirje.

Angleški znanstvenik Heaviside (izg. Hivsajd) je svedočeno že prerokoval, da je zemeljska atmosfera v višini kakih 100 km ionizirana. Vedno bolj in bolj se je izkazalo, da ima prav. V njegov trajen spomin so to ionizirano območje imenovali heavisideovo plast. Ioniziran zrak je provoden za električne pojave. Omenjeni elektromagnetni valovi se ob heavisideovi plasti odbijejo; tako lahko dosepejo do oddajnega radioposlušalca posredno od radiooddajne postaje preko odboja v ionizirani plasti. V splošnem tedaj vplivajo na prejemni aparat valovi iz treh smeri: direktni premočrtni, zakrivljeni ob zemeljski površini ter lomljeni iz višave. Učinki vseh treh se lahko ali med seboj priključijo, slabe ali pa celo uničujejo, kar neljubo občutimo kot nihanje jakosti aparata. Včasih zvok popolnoma izgine, kar imenujemo fading. Morda smo se nekoliko oddaljili od tega, kar obeta naslov, vendar smo morali vse to poklicati v spomin, da nam bo nadaljnje razmišljanje lažje razumljivo.

Ionizacijo zraka lahko povzročimo z ultravioleto lučjo ali pa z bombardiranjem zračnih molekul s korpuskularnimi žarki, ki sestojijo iz malih letelih delcev materije. Ako na primer pritisnemo med dve kroglici, ki sta nameščeni v gotovi razdalji, zadosti močno električno napetost, bo preskočila iskra, ki bo prebila zrak, ki je poprej izoliral kroglici drugo od druge. Če poskus ponovimo in

Električne ure

Po večjih mestih srečavamo skoro na vsak korak ure, ki se pomikajo s pomočjo električnega toka. Vedno bolj izpodirajo stare ure na pero ali nihalo iz uradov, kolodvorov itd. Vsaka skupina večjega števila električnih ur je gnana iz gotovega centralnega mesta. Po navadi jim daje takt centralna ura matica, ki je običajno opremljena z nihalom kakor navadne ure. Vsako minuto pa sproži gotov mehanizem električen tok, ki požene vse priključene stranske ure za eno minuto naprej.

V zadnjih letih pa so začeli vpeljovati takozvane sinhronske ure, ki se jih lahko priključi kar na električno omrežje navadne hišne instalacije. Take ure torej niso zvezane na posebno električno omrežje omenjene centralne ure. Takt jim diktira elektrarna sama. Znano je, da niha vsi izmenični tok ponavadi 50 krat v sekundi, pravimo, da ima 50 period. To število nihaev je pri že obstoječi elektrarni podano zgolj s številom obratov, ki jih dela generator v električni centrali. Če je tedaj možno, da držimo obračaje stroja res ves čas na predpisani točni višini, potem nam nihanje izmeničnega toka lahko služi kot merilo časa. In res je danes tehnika regulatorjev tako izpopolnjena, da lahko elektrarna ugodi zahtevi kolikor toliko konstantnih period. Priključena ura predstavlja tedaj nekakšen motor s stransko počasnimi okretaji in kaže potem dosti točno čas v vrste, ki jih zahteva naše vsakdanje življenje. O kaki astronomični natančnosti seveda tu ne more biti govora. Vendar je točnost precejšnja, kajti na primer ure, ki so običajne na londonsko mestno električno omrežje, kažejo napake le do štiri sekunde dnevno.

Novi modeli damskih plaščev trenškoti hubertusi in vseh vrst oblačila za gospode

K. PUČNIK
Šteenbergova ulica 1
nasproti kavarne »ZVEZDA«

Odporen umetni gumi

Morda je ravno elektrika najbolj interesirana na pridobivanju umetnega gumijsa, posebno ako se posreči izgotoviti produkt, ki bi se le počasi staral in bi imel veliko odpornost napram kemičnim učinkom ter bil tudi zadosti poceni.

Iz Amerike javljajo, da so pri fabricaciji umetnega gumijsa prišla zopet za korak naprej. Iz etilendiklorida in natriumpolisulfida so napravili umetni produkt, ki je močno odporen napram razkrojnemu vplivu benzina, olja, plinov, kislín itd. Tudi se stara jako počasi in kakor pravijo, ni drag. Obdelava se slično navadnemu gumiju.

400 km dolg vodovod

Za oskrbo več mest na kalifornski obali s skupno preko 1.6 milijonov prebivalcev z vodo, projektirajo vodovod iz reke Kolorado v Arizoni. Pitna voda bo morala vsled hribovitosti ozemlja premostiti v več stopnjah višinsko razliko 480 m. Na več krajih bodo postavljene električne črpalke, ki bodo črpale vodo na potrebne višine. Tok za črpanje bo nudila elektrarna, ki se gradi ob znanem velikem Hooverjevem jezui. Od celotne dolžine vodovoda je izpeljanih 136 km po rovih, od katerih je eden tako dolg kakor znani železniški Simpson-predor. Rovi merijo celih 4,75 m v premeru in so ometani in obzidani z betonom. 88 kilometrov od vodovoda bo teklo v pokritem jarku, 120 km pa v odprtem žlebu; po 40 km dolgi poti pa bo tekla voda po betonskih ceveh. Celotni gradbeni stroški so preračunjeni na 220 milijonov dolarjev.

Radio in solčni mrk

pri tem osvetljujemo zrak med kroglicami z ultravioleto lučjo, zapazimo, da nastopi električni preboj pri veliko nižji električni napetosti kakor prej. Zrak je postal vsled vpliva ultravioletnih žarkov provoden, pravimo, da smo ga ionizirali. Če se sedaj povrnemo k heavisideovi plasti, ki obdaja zemljo, se vprašamo, kdo napravlja prevodno, kdo ionizira to sfero? Najverjetneje je, da tiči vzrok v žarenju solca. Ono pošilja na zemljo poleg vidnih žarkov tudi ultravioleto in korpuskularne žarke. Večina raziskovalcev je bila od vsega početka mnenja, da ionizirajo heavisideovo plast ultravioletni žarki.

Solčni mrk, ki se je videl letos 31. avgusta v Severni Ameriki, je dal pobudo za opazovanje vpliva solčnega mrka na radio. Mesec, ki stoji ta čas med zemljo in solcem, prepreže svetlobne in korpuskularne žarke tako, da imamo pravzaprav razlikovati dva mrka: vidnega in korpuskularnega. Ker se svetloba od solca širi veliko hitreje kakor pa leteti delci, korpuskularni, ne bosta nastopila oba mrka istočasno in na istem kraju zemeljske površine. Po računih strokovnjakov bi se moral korpuskularni mrk vršiti več ko eno uro pred svetlobnim mrkom. Radioprenos, ki odvisi, kakor smo videli, od provodljivosti heavisideove plasti, bo tedaj moten ali ob času svetlobnega mrka ali ob času korpuskularnega mrka. Motnje ob času svetlobnega mrka bi dokazovale, da ionizirajo heavisideovo plast ultravioletni žarki, motnje ob korpuskularnem mrku pa bi pričale, da povzročajo ionizacijo leteti delci iz solca. Po do sedaj dosepih vesteh, po rezultatih radioprenosnih merenj, pa ni bilo ob času korpuskularnega mrka opaziti nikakih sprememb v prejemni brezžičnih signalov, pač pa so ob času svetlobnega mrka nastopile pričakovane motnje. Iz vsega tega zaenkrat sledi, da povzročajo prevodnost gornjih zračnih plasti naše zemlje v glavnem le ultravioletni žarki solca.

Dolly milo
Lavendel, Buttermilk, Idol, Chypre so najboljša za negovanje lica

Ugonabljanje žuželk z visoko napetostjo

V podeželskem gospodarstvu so žuželke prava nadloga. Tako so v Združenih državah Amerike začrurali, da povzročajo muhe samo v mlekarah letno okrog 60 milijonov dolarjev škode. Zato so se za ugonabljanje tega mrčesa oprijeli vprav modernega načina: Z visoko napetostjo napajane mreže na oknih in vratih so se izkazale kot dobro sredstvo. Tako mreže sestojijo iz velikega števila sporednih žic, ki so nameščene v taki medsebojni razdalji, da muha lahko zleze baš skozi, a da so nemogoči preskočiti isker. Žica se izmenoma priključi na sponke transformatorja za visoko napetost, katere potem vlada med dvema sosednjima žicama. Vsaka muha in mrček, ki skuša prodreti to mrežo je takoj ubita.

Naprave te vrste so v obratu razmeroma poceni, ker ne rabijo skoraj nobenega toka. Stiri mreže na vratih na primer porabijo v treh mesecih le 20 kw ur. Potrebno je seveda, da se zaščiti ljudi in domače živali. Okrog mrež so zato montirane posebne zaščitne priprave. Nam pa se zdi, da tako ugonabljanje mrčesa vendar še zaenkrat precej stane.

Dobrna!

Za srčne, živčne in ženske bolezni. Zdravljenje omogočeno tudi v zimski seziji. Z kurjeno sobe in kabine na razpolago.

Produkti acetilceluloze

Kakor znano, so nitroceluloza in iz nje pridobljeni tehnični produkti, kakor nitrosvila, celuloz, kinematografski film, jakorjive snovi, kar je dalo pobudo za izdelavo gorljivega produkta, ki ne bi imel te nevarne lastnosti.

Na podoben način, kakor so pridobili nitrocelulozo, so izdelali neke vrste derivat acetilceluloze, ki ima to dobro lastnost, da ga lahko imenujemo negorljivemu. Ta produkt pa ni mogel stopiti v konkurenco, dasiravno je že 30 let znan, radi težko pri fabricaciji, ki so ga silno podražile. Že nekaj let je bil sicer znan negorljiv film in umetna acetatna svila, vendar se na primer ta svila ni mogla tako uveljaviti, ker je bila izredno draga in nje barvanje zelo težko.

V zadnjem času pa se je posrečilo olajšati težko pri tehničnem izdelovanju acetatne svile. René Clavel je našel postopek fiksiranja barve vsake nijanse in je ta tudi na svetlobi zelo obstojna, da odgovarja popolnoma drugemu tekstilnemu materialu.

Ista usoda, kakor acetatno, je zasledovala tudi film, ki je napravljen iz derivata acetilceluloze. Četudi se je njegova lastnost kot takorekoč negorljiv film jako cenila, vendar je bila visoka cena in poleg tega še znanjsna mehanska trdnost dolgo ovira za pravo uporabnost tega filma. Šele ko so se upeljivali amaterski filmi, je moral nastopiti negorljiv acetatfilm, ki je zmanjšal nevarnost za požare. Tako se sedaj izdelujejo 9 in 16 milimetrovski amaterski filmi in v glavnem rentgenfilmi.

V novejšem času pa se je posrečilo dr. Eichengrün izgotoviti negorljiv celuloz na podlagi acetilceluloze. Prav tako je res prvi izdelal negorljive lake, potom katerih je sedaj možno impregnirati razne tekstilne blagove, nadalje les, doseči tako v največji meri ognjevarne stene, dekoracije, vmesne stene, vrata in celo pohištvo.

Nadalje trdi dr. Eichengrün, da bo ta iznajdba velikega pomena za zrakoplovstvo. Znani katastrofi zračne ladje »R 101« in vodnega letala »Dornier X«, kateremu sta zgoreli krili, sta izpadli najbrž tudi iz tega vzroka tako nesrečno, ker je bil obod, odnosno krila lakirana z lahkorjivim nitrolakom in ne z acetatlakom. Učinek novih, negorljivih celonakov je tako velik, da smemo pri letalu, ki ima nosilne ploskve impregnirane z acetatlakom, uporabiti tudi običajni nitrolak, ki pri tem zgubi svojo veliko zgorljivost.

CHEVROLET

originalni nadomestni deli

vsil stalno na zalogi edino le pri autoriziranih General Motors delavnicah:

A. MARINI Maribor, Tržaška c. 16 Telefon: 24-07	DESA d. z o. z. Ljubljana, Dunajska c. 24 Telefon: 22-92	S. HASELBACH Celje, Ljubljanska c. 11 Telefon: 1-63
--	---	--

MLADI SLOVENEČ

M. K.:

Pesem mladih abstinentov

Hej, kdo bi zamenjal to sonce, ta maj
za krmo smrdljivo, zaduhlo?
Tu radost vsa vedra, neskaljen naš smeh —
veselje tam prazno in puhlo.

Mi mladi junaki gremo svojo pot
vsi močni in smeli in zdravi.
Visoko nekje tam pod zarjami
naš cilj nas mogočno pozdravi.

V prah stremo tvoj prestol, o kralj Alkohol!
Sramote bo konec, bolesti:
povsod, kjer zdaj kréma pri krémi stoji —
dom prazničen stal bo ob cesti...

Od mladega beračka do starega polepuha

Noč je temna in brez zvezd. Kazalec na bližnjem cerkvenem stolpu se trudno pomika proti št. 11.

V gostilni sredi mesta sedi pet ali šest gostov. Dva sta vesela in glasna, štirje zamišljeno strnjajo predse.

Počasi, skorajda neslišno se odpro duri. Skozi odprtino pomoli bosopet fantič svojo razkuštrano glavo.

»Na, kaj pa ti?« ga dobrohotno pobara natakariča.

Ohrabren po prijaznih besedah pomoli fantek še ostale dele svojega slabotnega telesa v notranjščino. Zaupno se zazre natakariči v oči, pokaže z drobnim prstom po izbi in zaprosi:

»Ali smem?«

»A tako!« se natakariči v hipu zresni obraz. »Berač!« si prišel? Ne tega pa ne smeš! Goste moraš pustiti v miru.«

Fantek žalostno povese oči v tla in hoče oditi.

»Hej, fant,« ga tedaj pokliče razigran gost od bližnje mize, »hej, fant, pojdi sem! Hočeš piti?«

»Ne,« odkima fantek in odkrito prizna: »Dinar bi rad.«

»Pij, potem dobiš dinar!« se zareži gost in mu pomoli kozarec pod nos.

»Če res dobiš dinar?« začne fantek brantati in ga nezaupno motri.

»I kajpak! Kar izpij!« ga spodbuja možakar in naskrivaj pomežikne sosedu.

Pomirjen vzame fantek kozarec. Moško premaga stud do nevsčene mu pijače in nagane kozarec. Polovico vina zlije po srajci, polovico ga izpije. Kakor da je ugriznil v limono, »kislilo« drži...

»Hoho, vidiš, kaj gre!« se zagrohota možakar in se mu strašno imenitno zdi.

»Ali dobiš zdaj dinar?« ponižno pobara beraček in proseče iztegne roko.

»Kaj še! Tole dobiš, pa ne dinar!« mu pomoli možakar figo pod nos in odpre škrbasta usta na streljivo. »Saj sem ti dal piti, ne?«

Fantek si gre z drobnimi prsti pod oči in v grlu ga nekaj grenko zaskeli.

»Fantek, pojdi sem!« ga zdajci pokliče neki gospod od sosednje mize.

Nov svet upanja se odpre pred beračkom. Z drsajočimi koraki se približa mizi.

»Koliko si star?« ga prijazno pobara gospod. Šest let,« mu zaupno pove.

»In kako ti je ime?«

»Janezek sem,« važno pojasnjuje.

»Tako majhen,« pomilovalno zmaje gospod z glavo, ko premeri njegovo pritlikavo postavico v hlačkah do kolen in v srajci z preluknjanimi komolci, »tako majhen in mlad — pa v tej pozni uri beračiš! Lej ga, ali se nič ne bojiš?«

»Se,« prizna Janezek in ga krotko motri.

»Veste, pa moram.«

Joža Vovk:

Grogec

Tako mu je bil kralj ukazal, naj zgodaj zjutraj, ko bo sonce vzšlo, zapoje na vrhu obzidja, da ne bo več strašilo v gradu.

Zdaj je odmaknil gosli od rame in jih povsli. Še vedno je gledal v svet. Velik je bil svet in njegov pogled je obstal že pri najbližjih gorah. In spet je pomislil, da bo kralj in da bo vse to njegovo. »Da, kralj!« je pomislil. »Junak bom in se bom vojskoval. Pa bom tudi zmagal in...« Toda naprej ni mogel pomisliti, nekaj ga je treslo, tesno mu je postalo pri srcu. Zazdelo se mu je spet, da vidi pred seboj prikazen, ono strašno, gorečo. In še bolj nazaj je šel. Videl je slepega kralja, slepo kraljico in stepe kraljično Zlatolasko in videl je kupe bogastva, kupe zlata in srebra. Potem je pa spet samemu sebi rekel: »Kralj boš. In prav v tem gradu boš kralj. Morda boš slep, morda te bodo nekoč vrgli čez grajsko obzidje in se boš razbil, ker boš kralj...« Tako mu je govorilo srce in težka misel, ki je legla na njegovo dušo. Umaknil je oči od sveta in jih povsli. Pa je zagledal spet gosli, ki jih je držal v roki. Lepe, rdečkaste gosli z zlatimi strunami in srebrnim lokom.

In spet se mu je zazdelo, slišal je gosli, ki so govorile in mu pripovedovale vso njegovo dolgo pot.

»Grogec, tukaj ni tvoje sreče.«

Z obema rokama je držal gosli pred seboj v naročju in poslušal. Gosli niso glasno govorile, tudi šepetale niso, a slišal je, da so pripovedovale.

»Grogec, tu ni sreče zate. Spomni se svoje dolge poti, spomni se na hišico, ki sva jo postavila tam ob cesti, spomni se tiste dobre žene in plašnih otrok, kjer si kruha dobil, spomni se dobrega škrata. Še več. Grogec, ti si pozabil

da imaš mater in to ni lepo, da si pozabil. Spomni se svoje poti z njo v gozd, kjer si se izgubil in sanjal o sreči, ki je lepa kakor pomlad, sladka kot zrelo jagoda in dobra kot rdeča, smehljajoča se črešnja... Grogec, samo spomni se...«

Dolgo Grogec ni dvignil glave, bil je zatopljen v svoje misli in svoje gosli. Stal je na vrhu grajskega zidovja, a njegove misli so romale daleč od tod, daleč za mejami tega kraljestva — pri materi.

Mati... Zastavila se je solza v očeh, počasi in sunkoma je drsela čez lize in kanila na tla in se razbila na tleh ob trdem kamenju. Za njo je pridrsela druga in tretja in Grogec je zajokal, milo zajokal nad samim seboj, nad svojimi gosli, nad svojo zgrešeno srečo.

Mati... Samo Bog ve, koliko časa je jokala, ko se je Grogec v gozdu zgubil, koliko časa ga je iskala. Morda se je tudi ona vsa izmučena takrat zgrudila v gozdu in — umrla? In, če je prišla domov, koliko žalosti je morala pretrpeti. Saj je ljubila svojega Grogeca bolj kot on njo.

Grogec je dolgo jokal na grajskem zidu in si brisal solze. Poleg njega pa je bilo lepo kraljestvo, pod njim svetel grad in solnce.

Potem se je pa nenadoma zravnil, dvignil gosli spet k rami. Potok solz se je ustavil in mokro lice se je posušilo. Dvignil je lok, zapel in zavzele so strune. Mehka in proseča melodija se je oglasila, nova pesem se je razlila okrog gradu in spet je zapel s trepetnim in prosečim glasom.

Goslice, svirajte, svet mi odpirajte, k materi moji pot pokažite.

»Moraš?« se začudi gospod. »Kdo ti je pa ukazal?«

»Mama!«

»Kaj pa je tvoja mama?«

»Nič!« se odreže.

»Kako to, da nič?« ne gre gospodu v glavo.

»Nekaj mora vendar biti! Kaj pa dela?«

»Včasih pere in riba po hišah.«

»In oče?«

»Očka je nekje v Srbiji.«

»Pa nič ne pošilja denarja domov?«

»Nič. Vse zapije...«

»Kako pa ti to veš?« se zavzame gospod in napravi široke oči.

»Saj se mama zmerom joka in pravi: »Oh, kako sem jaz nesrečna, ko imam takega pijanca, oh, kako sem jaz nesrečna!«

»Kje pa stanujeta z mamo?«

»V baraki. Veste, zdaj moram pa iti,« se nenadoma spomni Janezek in skrivnostno dodaja: »Veste na oglu me čaka mama.«

»Na, tu imaš dinar in še enega povrhu,« reče gospod in nekam žalostno maje z glavo.

On pa ves srečen stisne novec v umazani ročici in ko mu še pri sosedni mizi nekaj malega stisnejo v dlan, odcaplja tiho in plašno, kot je bil prišel...

»Bog ve, kaj bo iz tega revčka nekoč?« zamišljeno reče gospod.

»Kaj dobrega gotovo ne!« z mračnim obrazom odgovori sosed pri mizi. »Potepuh in falot bo!«

2.

Dvajset let pozneje. Mladost tako hitro beži...

Z glasnim truščem se odpro vrata v gostilniško sobo, v katero je nekoč pomolil razkuštrano glavo droben bosopet fantek. Koščena moška postava prilomasti v izbo. Njegove oči so motne, brez bleśka, njegova lica upadla, brez krvi in njegova obleka vsa blatna in razcapana...

»Halo, natakariča, žganja na mizo!«

Hlastno nagne frakelj nad suhim ustnicami in potem še drugega... Čedalje glasnejši in oblaetnejši postaja.

Pije, pije in ne more nehati... Kakor, da hoče popiti v žganju bridke misli in spomine, ki mu trkajo na srce...

Od časa do časa udari s pestjo ob mizo in zakolne, prekolne vse: sebe in svoje življenje. Pri sosednji mizi pojo:

»Kol'kor kapljice to'ko let
Bog nam daj na svet' živeti!«

»Hahaha,« se na vse grlo zagrohota neznanec in bulji s kalnim pogledom izgubljeno predse. In mu nenadoma stisne srce velika bridkost. Obraz zagrebe v suhe dlani in zajoka s hripavim, skoraj odurnim glasom.

Krepka postava stražnika se prikaže na pragu. Njegove oči prodirno premotrijo gostilniške goste in obstanejo na blestem obrazu neznanca.

»Torej tukaj ste?« osorno reče stražnik in položi težko roko možu na ramo. »V imenu postav — z menoj!«

Neznanec prestrašen dvigne krmežljavi obraz in ko zagleda mrki stražnikov obraz, vstrepeta, hoče planiti pokoncu, pobeogniti — pa onemogel pade nazaj na klop.

Vsi obrazi so srepo uprti vanj. Od sosednje mize vstane bradat gospod, se skloni tesno k njegovemu obrazu in išče v svojih spominih...

»On je in nihče drug!« zamrmra in se zgrozi... »Kaj pa je naredil?« se obrne k stražniku.

»Vse polno grehov ima na vesti,« mu pojasni stražnik, »slišimo ga že delj časa — zaradi umora lastne matere in številnih roparskih napadov.«

Ubogljivo in brez odpora kakor otrok si pusti neznanec ukleniti roke in odvesti — — —

Prerokovanje zamišljenega gosta pred dvajsetimi leti se je do kraja uresničilo: iz mladega beračka Janezka je postal star berač in potepuh Janez.

Vprašanje

Ko so bili stari 10 let, so hodili k stricu Maticu na obisk. Ta jih je namesto s sadjem in mlekom — pogostil z »božjo kapljico«, da je potem lahko zastoj gledal velezabavni prizor, ko so se vrtoglavi bunkali in lasali med seboj...

Ko so bili stari 20 let, so hodili v gostilno — in tam nadaljevali, kar so se v rani mladosti učili...

Slovenci mladi!

Ali hočete postati, kar so postali ti trije fantiči: junaki noža in pijanske surovosti — staršem v bridkost in v sramoto domovini?

Ali hočete postati junaki treznosti, zdravi in brhki slovenski fantje, staršem v veselje in narodu v ponos?

Življenjska pot prvih neha v ječi, v bolnišnici, v prezgodnjem grobu...

Življenjska pot drugih gre v širokem ovinku mimo vseh teh žalostnih reči...

Slovenci mladi, odločite se!

Mladi junaki vas vabi med se!

Armada mladih junakov raste. Napovedali so kralju Alkoholu neizprosno boj. Ne s puško in mečem — z ljubeznijo se borijo za lepšo bodočnost svojega naroda.

Ali si morete misliti kaj grškega na svetu, kot je pijan človek? Pujsku postane podoben!

Ali si morete misliti kaj žalostnejšega, kot je glad otroka in matere, katerima oče vse zapije? Brezsrčnejši je od živali!

Ali si morete misliti kaj groznejšega, kakor

k materi moji me popeljite. — — —

Odigral je in povsli gosli. Njegov obraz je bil jase, oči svetle in v duši mu je vstajalo hrepenenje, silno hrepenenje po nečem milem in neskončno dobrem, kar pa je bila samo — mati.

Se enkrat je preletel z očesom širno in lepo pokrajino, potem je pa naglo stekel po stopnicah navzdol.

In je prišel h kralju in kraljici in h kraljični, lepi Zlatolaski.

»Z Bogom,« je rekel, nič drugega, še rok jim ni podal. Stisnil je gosli in odhitel k slugam in hlapcem.

»Takoji mi osedlajte belca, mudi se, nitro.«

Šel je ven iz gradu, na prosto. Sluge so pripeljali lepega, osedlanega belca in Grogec se je zavijtel nanj. Še zadnjikrat se ozre okrog sebe in po gradu, potem pa vzpodbode iskrega konja in zdirja.

Ko se je po gradu raznesla novica, da je kraljevič Grogec odjezdil, so se vsi čudili. A niso vedeli, da Grogec mora naprej, da on jezdi — po srečo.

VI.

Svetel, solnčen dan je sijal nad lepo pokrajino. Vse je bilo živo: solnce se je smehljalo, gozd je v vetru šepetal, visoka trava je pošumevala, metuljčki vsi pisani so letali od cveta do cveta, čez vse pa je gostolela pesem nešte-tih ptic.

Tako lep dan je bil, ko je Grogec jezdit. Kópita so ostro udarjala ob trdno cesto, da se je peketanje razlegalo na daleč. Iskri belec je nosil glavo pokonci in pogosto zahrzal. Lepa žival je bil, lep belec, nič slabši kot oni, ki ga je Grogec občudoval v gradu na steni na-

je pijančeva smrt? Bog vas obvaruj takšne smrti!

Otroci, vpišite se med mlade junake! Da vam bo prihranjeno vse gorje poznejšega življenja...

List mladih junakov

Mladi junaki imajo svoje glasilo. Naj po-stane tudi vam drag prijatelj in skrben vodnik skozi življenje. Prosite očeta in mamo, naj vam še danes naročita ta zabavni in poučni list! Opo-zorite nanj tudi svoje tovariše in znance ter jim svetujte, naj ga naroče!

»Mladi junak« izhaja mesečno in stane za vse leto samo 10 Din. Denar in naročilo pošljite na naslov: Uprava »Mladega junaka«, Mestni trg 19, Ljubljana.

Na plan, abstinentje mladi!

Na plan, abstinentje mladi!

Če polž rešuje pijančka

Muren: »Srečno, polžek! Čuri-muri, kam pa, kam v tej pozni uri?«

Polžek: »Reševat ubogi Lizki grem očeta, ki je v stiski. Veš, je pravkar čmril mi pravil da je v mlako strmoglavil, ko se zibal je čez klanček — ta neroda, ta pijanček! Rešit grem ga strašne smrti, vrnit hčerkei potrti.«

Muren: »Polžek, Bog ti srečo daj, ampak dvomim, da bo kaj!«

Polžek pa ni nič več rekel, polžek je kar dalje stekel. Misel na junaški čin pela mu je iz daljin...

Ko je slednjič res ob zori prisopihal k Zabji gori in nad mlako polž se sklonil — zdavnaj, zdavnaj že pijanček je utonil...

Šopek zlatih resnic

Grd, da ni grškega, je pijanec, ali sedemkrat grša je pijanka.

Kdor premlad pije, olje na ogenj lije. Nedožnost in ura izgubljena — nazaj ne pride več nobena!

Kamor se drevee nagne, bo rastle in padlo drevo.

Pametni otroci so staršev največje bogastvo. Mladine najlepša lepota je ta: nedolžnost, po-nižnost in zlahkost sreč.

Kdor sam sebe povlajuje, prazno glavo ozna-njuje.

Prebrisana glava pa pridne roke, so boljše bo-gastvo ko zlate gore.

Zapraviljivec in tat sta si brata. Kdor za prihodnje dni ne skrbi, življenja vre-den ni.

Zdrava voda in čvrsta sapa sta pol kruha. Marljivost tudi slabo glavo izboljša.

Glava lenuha vsak dan bolj trda postaja.

M. K.:

Andrejček in ptička

Trudno ptička v kletki glavico poveša.

Sonca in prostosti vsak dan bolj pogreša...

V dno arca Andrejčka gane ptičkin jad.

Ve: hudo je biti v ječi na pomlad

Tudi njega očka je nekoč zaprl v sobico samotno — skoraj bi umrl!

Vratca brž odpre ji. Frr — več ptičke ni...

»Kdo nam zdaj žgolet bo? očka se jezi.«

Dreček ga tolaži: »Kaj bi, očka, hej — jaz namesto ptičke pel ti bom posej!«

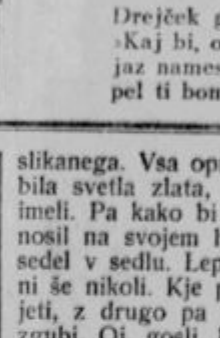
slikanega. Vsa oprema po glavi in po vratu je bila svetla zlata, saj v gradu drugačnih niso imeli. Pa kako bi belec ne bil ponosen, saj je nosil na svojem hrbtu Grogeca, ki je ponosno sedel v sedlu. Lepo se mu je zdelo jezdit. Pa ni še nikoli. Kje pač? Z eno roko drži za vajeti, z drugo pa tišči gosli k sebi, da jih ne zgubi. Oj, gosli, brez njih vendar nikamor ne more in ne sme! Saj so njegovo bogastvo, so njegovo vse.

Zdaj pa zdaj potegne z roko za vajeti, da se napno in iskri belec pohiti. Odpira se mu nov svet, a zdi se mu, da ga je nekoč že videl. Nekoliko se spominja, a dobro ne more vedeti, ali je že hodil tod, ali še ni.

(Dalje prih. nedeljo.)

Dobro trgovino dam v najem!

Stara vpeljana trgovina v največjem mestu Po-dravine. Vprašanja pod »Sigurna eksistenca« 15.472 na upravo »Slovenca«.

Zarnice, lestence, likalnike, kuhinjske aparate, izolirane žice, motorje, elektromote-rizal, zvonce, telefone, radio- aparate kupite poceni v novi

elektrotehnični trgovini

Karol Florjančič

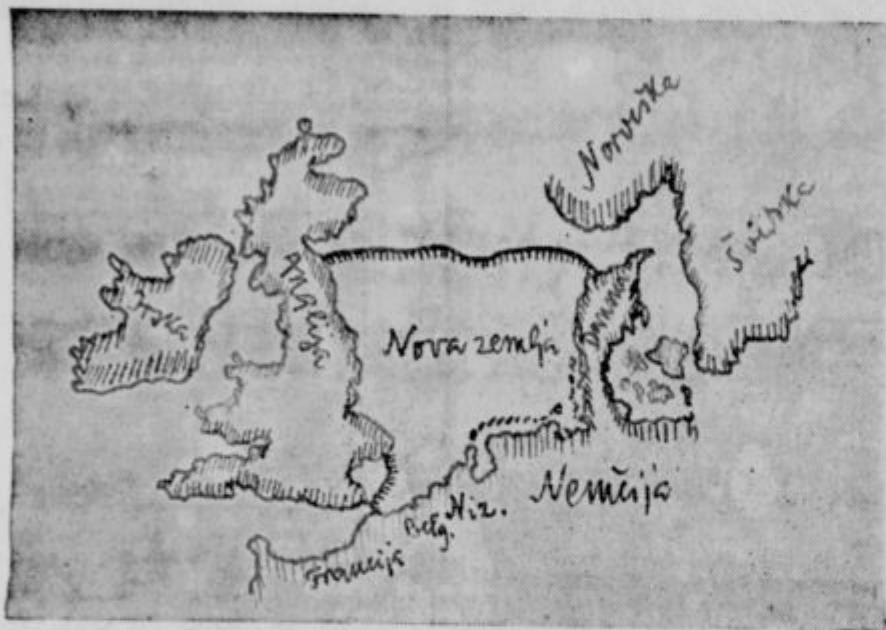
Maribor, Glavni trg 23

TEHNIKA BODOČIH DNI

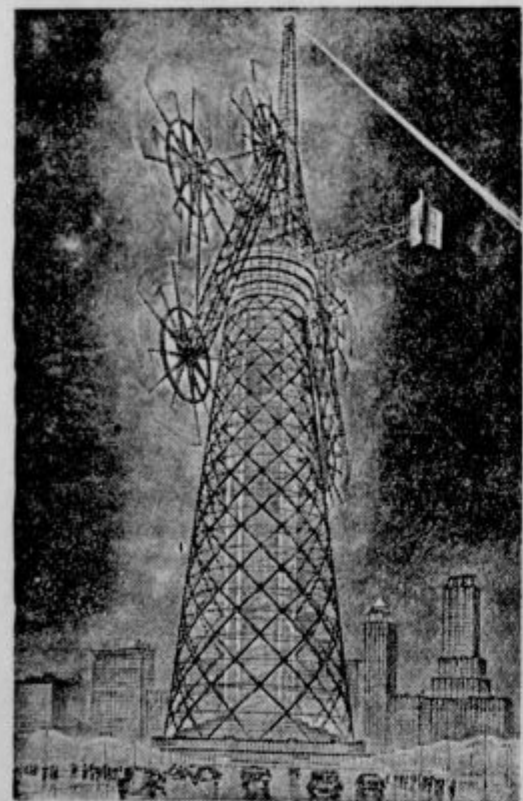
Povečanje površinskega kompleksa za naseljevanje brezdomcev, kjer bi si ustvarili ti ljudje prijeten dom na eni strani in stvaritev novih vrelcev za energijo strojev, ki bi lajšali človeštvu trud pri delu, na drugi strani — to sta dve glavni možnosti, ki bi boljšali zemljano življenje. Toda nova tla za stanovanja, poljedelstvo in industrijskih podvig, vse to bo še komaj imelo prostora v pragozdih, zakaj ti se krčijo in bodo v doglednem času zginili z zemeljske površine. Ostaja nam torej puščava, katere velik del je bil do danes nedostopen, in morje. Puščava bi se dala oplojiti z dotokom vode, kar so že premnogimi inženjerji predlagali. Posebej velja t oza Saharo. En del te ogromne pušče, ki ima veličino Evrope, če odštejemo Skandinavijo, leži mnogo globlje kot gladina morja. Če bi torej prevrtali mehko kamenje severno-afriške obalne visoke planote in spuстили po 300 km dolgem prekupu vodovja Sredozemskega morja v severne predele Sahare, bi tako dobili novo Saharsko morje, ki bi obsegalo četrtno Sredozemskega morja. Posledice izvedbe tega projekta bi bile gigantske. Vsi predeli Sahare, ki štrlijo nad morsk gladino, bodo ostali kot otoki Saharskega morja; vanje se bo zajela plodnost prav kakor v Evropi, zakaj današnja nerodovitnost Sahare ni posledica slabe zemlje, marveč leže že stoletja nepokopane kosti razžejanih in izstradanih karavan, bo v bodočnosti prostor življenja in borenja človeškega rodu. Daljnja posledica tega velikega gradbenega načrta, bo sprememba žareče klime severne Afrike v zmerno, prijetno temperaturo južne Afrike.

gij v gospodarstvu bo namreč v sto letih premnogo večja, kakor bi mogle vse vodne sile na zemlji nuditi. Radi tega mislijo še na drugo silo, katero bi kazalo izrabiti poleg tekoče vode, namreč na gibajoči se zrak — na veter, ki naj bi potemtakem stopil v službo kot »modri premog« poleg »belega premoga«. V najbolj vetrovnih pokrajinah, kjer imajo vetrovi v višini med 200 in 500 metri dokajšnjo enakomernost, bi bilo v izvestnih zračnih plasteh mnogo vetrnih sil, ki bi se dale uporabiti. Tako je napravil inženjer Hermann Honnef načrt gradbe, kjer se pred vsem pne jekleni stolp v višino 450 metrov, na njegovem vrhu so pritrjena kolesa velike vetrne turbine, katera spreminja mehanično energijo vetra višjih zračnih plasti v električni tok. Mreža takih stolpov bi mogla nuditi premnogo energij...

Poleg tega imamo ogromne množine energij, ki leže v toplih tropskih morjih, katere bi pač morali pognati v gibanje. V tropskem pasu imajo namreč morja na površini 30 stopinj C temperature in v teh so skrite nedopovedne množine sil, katere bi mogli dati delovnim strojem, seveda če bi mogli te tople valove priključiti v hladnejše predele. Francoski fizik Georges Claude je odkril način, kako bi ustvaril topli padec v morju: skozi ogromno cev bi dovajal mrzlo vodo (štirih do petih stopinj) iz morske globine na površino in s tem bi ustvaril padec približno 25 stopinj. Claude misli na zgradbo umetnih otokov iz jekla: po tropskih morjih bi razpostavil plavajoče električne naprave, ki bi bile na sledeči način prirejene: najprej sesterokoti jekleni ponton, ki bi meril 600 metrov v prerezu. V slehernem kotu bi stala električna naprava s štirimi oddelki generatorjev. Turbine bi gnala vodna para, katera

Ogromen pomen za bodočnost ima dalje morje, katero bi se dalo (vsaj transverzija morja) osušiti in spremeniti v rodovitno pokrajino. Početki poskusov namakanja in izsuševanja so že tu: pustinja Gezira v Sudanu pokrivajo vode, a nizozemsko Zuidersko jezero se spreminja v plodovito zemljo. Največji izsuševalni projekt vseh časov pa je načrt — izsušiti Severno morje. Osemsto kilometrov dolg nasip bi se prožil od zapadne angleške obale do severne točke Danske; med Doverjem in Calaisom bi zapirala zapornica Rokavski preliv. In tako bi bilo Severno morje spremenjeno v nekako sredozemsko morje, katero bi polagoma z orjaškimi pripravami izžrpali. Otoki Severnega morja, kakor Helgoland, bodo na ta način postali brda, parniške linije pa se bodo sprevrgle v »železnice« in prometne ceste. V novo pridobljenih deželah Severnega morja bo prostora za 20 milijonov ljudi, za njihova poljedelstva in industrijo.

Električen tok iz vetra višjih zračnih plasti: 450 m visok stolp, zamisel inženjerja Hermanna Honnefa

Prižadevanje tehnikov pa gre dalje še za tem, kako bi prišli do novih virov energije, zakaj vodo, da vedno večjih rodovitnih potreb ne bodo mogli naradni zakladi več kot še nekaj stoletij zakladati: kurivne zaloge zemlje (premog in petrolej), katerih kemične energije so danes glavna hrana strojev, so omejene; pa tudi še tako visokopotezna gradba vodnih moči ne bo zadostovala za bodočnost. Potreba ener-

gi se napravlja s pomočjo toplotne razlike med toplo površinsko vodo v prostoru z razredčenim zrakom. V središčnih poslopih pa bi se končavala do 2 kilometra globoko pod morsk površino segajoča železna cev, skozi katero bi se dvigala hladna globočinska voda. Na ta način pridobljena energija bi znesla okrog en milijon kilovatov in bi se na mestu porabljala v elektrokemični industriji. Izdelano blago pa bi odpeljale ladje, ki bi pristajale ob jeklenih otokih.

Naj še mimogrede omenimo načrt, ki ga je sestavil pariški arhitekt Le Corbusier za bodoči Pariz. Ves pariški trgovski del mesta bi se s sedanjih prostorov zbral v 18 nebotičnikih. Sleherni od teh kolosov bi imel po 60 nadstropij in bi se vzpenjal v višino 220 metrov. Le Corbusier je razdelil prostor pariškega cityja v kvadrate, ki imajo po 400 metrov dolge stranice in v sredino vsakega kvadrata bi postavil nebotičnik. Da bi se ognil dvoriščem, ki so v sredini vseh sodobnih večjih zgradb, si je zamislil nebotičnike, ki bi imeli v poprečnem prerezu obliko križa. Gradbeni material bi bil jeklo in steklenina; na strehah, katerim ne bi mogle bombe do živga, bi bila pristajališča za letala. Od starega Pariza bi ostali le zgodovinski predeli. Tuilerije, Loure, Notre Dame. Prostor med nebotičniki bi se izrabil za prostorne parke in avtomobilske ceste. Stanovanjski del mesta pa bi bil po tem načrtu na robovih tega trgovskega mestnega središča...

Če se vrnemo še k energiji, moramo omeniti končno pravir vseh kemičnih, mehaničnih in toplotnih energij, katerega bi bilo tudi treba vpreči v tehnično uporabo — in to je sonce samo. Na nek način bi morali poloviti ne merno razsipnost sončnih žarkov in jo spremeniti v energijo. Sončni stroji — to so sanje premnogih tehnikov. In če bi se to posrečilo, potem se bo začela za človeštvo tako opevana »zlata doba«...

Univerzitetni profesor — blažen

Prihodnje leto bo proglašen blaženim univerzitetni profesor Contardo Ferrini iz Pavije, ki je pred nekaj leti umrl. Za življenja je bil v tesnem prijateljstvu s papežem Pijem XI. Ferrini je študiral v Berlinu in bil tam učenec slovitega Mommsena, ki je kasneje proglasil svojega učenca za največjega pravnega učenjaka Italije. Ferrini je umrl, ko je imel 42 let. Bil je brez žene. Ko so mu nakoč prijatelji svetovali, naj se vendar oženi, je dejal: »Kako le bi si mogel to težko žrtev naložiti! Čudovito je bilo njegovo molitveno življenje. Saj je bilo vsako njegovo trpljenje ali radost molitev, zakaj vse je obračal k Bogu. Nekoč je klečal v cerkvi pred Najsvetejšim, pa mu je med tem tat snel suknjič z ramen in ga odnesel. Temu kajpada ni bila kriva proforska razmišljenost, marveč zamaknenost v božje misli. Na njegov grob romajo velike množice in mnogo ozdravljenj je že sledilo. Prav radi tega je prišlo do preiskovanja njegovega življenja, čemur bo sledilo prihodnje leto proglašenje k blaženim.

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA R. Z. Z. O. Z.

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonijalno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodja, umetna gnojila, cement, premog itd.

Prvovrstna moka iz mlina Forgacs, Bačka Topola, je stalno na zalogi.

Dežela opija

Na Kitajskem se še do danes ni posrečilo zatreti uživanja opija. Da, bolj ko kdaj prej, dviga ta ljudska strast svojo glavo. Vzroki so predvsem državljanske vojne, komunistični nemiri in upori. Za vožnjo je pač treba denarja.

Kmetko prebivalstvo ni izklopilo za žito dovolj, da bi moglo zmagovati visoke davke; opij je vrgel več ob žetvi, zato so bili kmetje prisiljeni sejati opij. Že leta 1923 so današnji davki na opij 23 milijonov angleških funtov. Od tedaj do danes pa je opij dosegel velik porast, saj so ponekod vojaki in roparji kmete prav silili sejati in po mnogih pokrajinah je setev, prodaja in uživanje tega strupa popolnoma prosta. V pokrajini Cengtu lahko srečaš karavane z dvatisoč konji, ki tvorijo le opij.

»Deutsche-Chinesische Nachrichten« poročajo, da je samo v pokrajini Cengtu do 1200 prodajal z opijem, ki imajo skupno do enega milijona dohodkov v dolarjih. V provinci Honan jahaš lahko ves dan mimo samih opijevih setev. Zato ni prav nič čudno, če nam sporoča komisija Društva narodov, da je Kitajska v enem desetletju dobila na davkih za opij do dve in pol milijardi zlatih frankov.

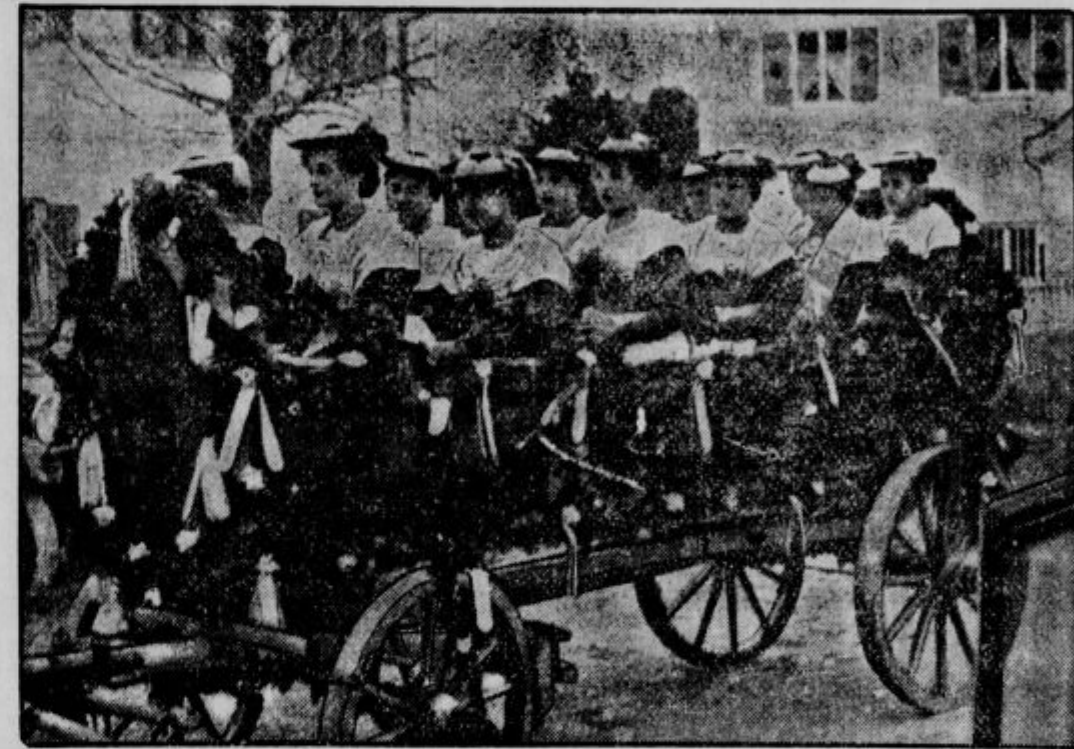
Za katoliške nvisijone predstavlja opij eno glavnih ovir. Skoraj bolj usodno vpliva ko mnogoženstvo, ker pripravlja pot do njega. Še oktobra leta 1931 je apostolski nuncij Constantini poostil cerkvene kazni onim, ki so vdani opiju.

Nad komarje

Hčerka znanega francoskega učenjaka Gourdon, 18 letna Germaine, je postala preko noči znana širokemu svetu. Ta deklica namreč dela s svojim očelom v laboratoriju; pred kratkim pa je opazila, da ultra-vijolični žarki nenavadno privlačujejo mušice. Na tej osnovi je sestavila poseben aparat z ultra-vijoličnimi žarki in sesaliko, pa je s pomočjo tega aparata ujela v eni sami uri 40 kg komarjev.

Poljsko duhovništvo

Po najnovejših podatkih ima Poljska 14.867 duhovnikov vseh konfesij. Od teh je 61 odstotkov katoliških, a prebivalcev katoliške veroizpovedi je 63,8 odstotkov.

MLADE BAVARKE se peljejo vsako leto na Lena rto v dolgih vrstah na romarsko pot na Kalvarijsko goro, kjer bodo da le blagosloviti svoje konje

Provandein

Opozorilo prešičerejcem!

Znameniti belgijski preparat, znan širom sveta, ki prepreči bolezn pri svinjah in jih zredi za 2—3 mesece poprej. Tovarna tega izvrstnega preparata je v želji, da ga porablja vsi rejci, vkljub krizi sklenila, da ponovno zniža cene. Izkoristite priliko in kupite takoj pri Vašem trgovcu originalno škatljo ca. 880 gramov, ki stane sedaj samo Din 25,—, in hitro se bodele prepričali o istinitosti naših trditvev.

GARANCIJA. V slučaju neuspeha vzamemo neizrabljeno količino nazaj in vrnemo ves denar.

Ako ga v Vašem mestu ne dobite, pišite nam in mi Vam pošljemo vsako količino.

Navodilo uporabe se nahaja v našem jeziku v vsaki škatlji.

Generalni zastopnik za Dravsko banovino
Josip Junc, Ljubljana, Vrtača 4

Pred sodiščem. Sodnik: Saj sem vam že rekel, da vas nočem več videti tu. Potepuh: Oprostite, gospod sodnik, dajte mi prihodnjico to pismeno, ker mi orožniki nočejo verjeti.

Lovska. Koliko zajcev si pa ustreliš lani? 99. Zakaj pa ne praviš raje 100? Oprosti, zaradi ene zajca vendar ne bom lažal.

Luna. Oče odpre in zakliče na vrt: Kaj pa delaš, hčerka? Na luna gledam, papa. Torej ji pa kar reci, naj takoj pobere svoj bicikl in jo odkuri domov.

Nobene nevarnosti. — Kmet: Naša železnica je najvarnejša v vsej državi. Železniška nesreča, da bi dva vlaka skupaj trčila, je pri nas izključena. — Gost: Kako to? Ker imamo samo en vlak.

Oh, te ženske! Pred oltarjem si mi obljubila, da me boš ubogala. — Seveda, toda v cerkvi se vendar nisva mogla pričeti prepirati.

ČITATELJEM ZA NEDELJO

Gordon Sinclair:

INDIJSKI FAKIRJI

Rao, indijski jogi, je mrtev. Umrl je v Rangunu vsled strihnine. Z njim je umrlo upanje milijonov Hindov, ki so temu tajnstvenemu možu sledili iz Ceylona v Afganistan, iz Sijama v Perzijo.

Rao je bil moč, ki je dan za dnem, mirno in trdno, a prepričevalno trdil: »Jaz ne bom umrl nikoli. Lahko storim karkoli, kadarkoli, kjerkoli, nič mi ne more škodovati. Živel bom vedno in za vedno!«

Ko so ga videli v Lahoru, glavnem mestu Punjaba, je pristopil k oboroženemu redarju, mu iz orbe iztrgal pištolo in ga vprašal:

»Ali je nabita?«

»Je.«

»Ali si jo sam nabil?«

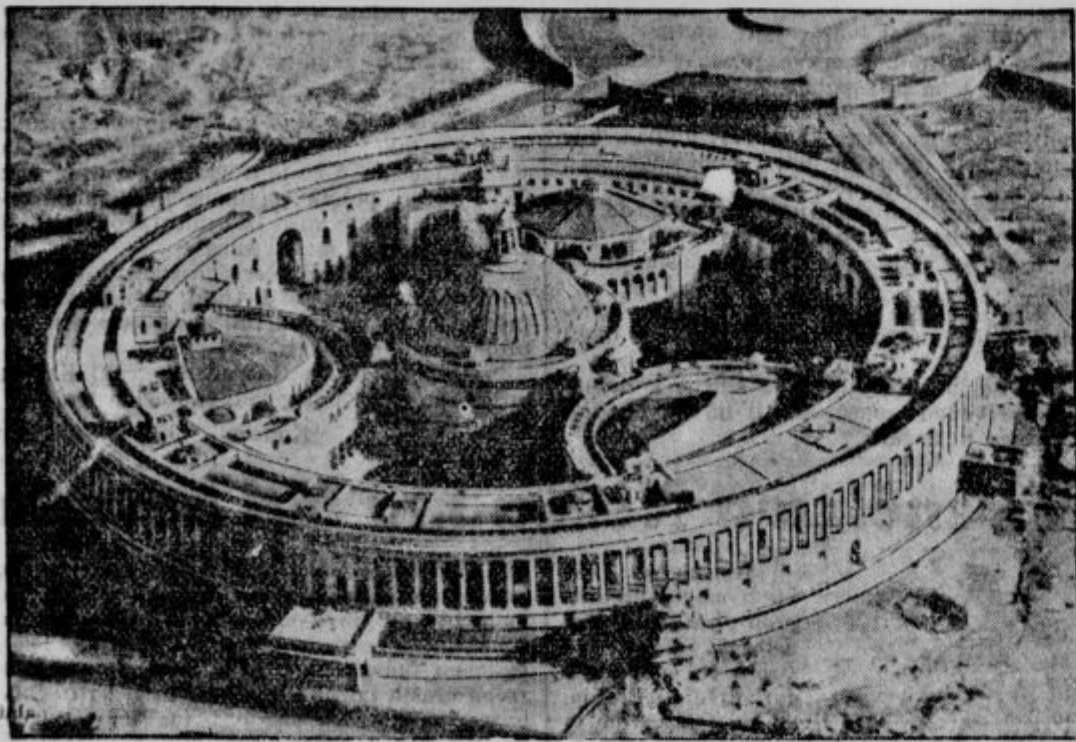
»Sam,« je odgovoril redar.

»Potem veš, da krogle niso grah?«

»Seveda niso.«

»Potem me ustrelj skozi srce. Ustrelj me skozi srce. Kamor hočeš. Rotim te, ker jaz sem mojster življenja. Nobena krogla me ne usmrti.«

Redar se je na vse to bedasto režal, izprožil pa ni. Ko se je pa neki redar ponudil bradatemu jogiju, da ga bo ustrelil skozi možgane, jogi predloga ni sprejel. (Jogiji so sveti možje, ki se brez-pogojno odrekaajo vsem strastem in željam in se absolutno podvržejo sleherni božji volji. Njihova moč, da izvajajo navidezno nadnaravne čine, se imenuje joga in izvira iz moči duha.)

Delhi, prestolnica Indije

Rao je pil v navzočnosti priznanih učenjakov prusko kislino, vitriol, jod in druge jedke kemikalije. Videl sem ga, kako je ujel kobra, ki so jo preizkusili, da je divja in neizmerno strupena. Držal jo je proti sebi in jo pustil, da ga je z vsem besom pikala v obraz, oči in vrat.

Kača je sikala, divje tolkla z repom in s svojimi sekači vbrizgavala smrtonosne doze strupa v njegovo glavo. A Rao se je smehljaj.

»Jaz sem mojster kralja,« je vpil. »Nič mi ne more. Nobena stvar mi ne more škodovati. Jaz sem mojster kraljevske kobre, mojster življenja, vladar smrti!«

A zdaj je Rao mrtev. Njegovi učenci so morali razlagati prevarani Indiji: »Življenje je dihanje, dihanje je življenje. Človek, ki diha pravilno, živi za vedno. Človek, ki diha nepravilno, umrje v svoji mladosti. In naš učitelj je poznal znanost jogiškega dihanja.«

»A vaš mojster je mrtev. Ali je pozabil svojo znanost, izgubil svojo moč nad seboj, preden je začel?« jim je ljudstvo ugovarjalo.

»Deloma. Krivo je bilo tisto neumno stiskanje rok. Da bi se naš mojster očistil vseh strupov, bi bilo, kakor vselej, potrebno, da bi se po svoji demonstraciji umaknil v samoten kot, kjer bi lahko nemoteno po jogiški dihal. Tako so se pa po demonstraciji v Rangunu okoli njega zbrali sahbi, da bi ga izpraševali in mu stiskali roko, ki ji nobena kobra ni mogla škodovati, da bi mu ponudili denar, katerega pa za svoje demonstracije noben pravi jogi v Indiji ne vzame, in da bi dobili njegov avtogram ali slišali njegove nazore. Vse to je mojstra predolgo zadrževalo. Se preden je mogel strupe izdihati, jim je podlegel. A vseeno bi se lahko okrevaj. Ker pa je bil nezavesten, in ni mogel govoriti, ni mogel zavrniti belih zdravnikov. Beli zdravniki so prinesli medicino in medicino so razkrajali, ki so ga strupi začeli, dopolnile.«

Morda mislite, da so take reči lari fari. Morda mislite, da je Hindov mesmerizem in čarovništvo hokus pokus. Po večini je, ta slučaj pa je uganka, ki je vse zajela.

Ganges

Tam v veliki tibetski puščavi Gobi, v črnih gorah Afganistana so v škrlat in zlato oblečeni budini menihi, ki niso nikdar ne videli ne slišali o Indiji, vendar pa sede in premišljujejo o veliki reki življenja, ki se valja po velikih ravninah in očisti in okrepi vse, kar se je dotakne.«

Da, Ganges dela to. Ganges teče po ravninah. Na svoji zeleni gladini nosi vso nesnago Indije. Na tisoče kanalov in rek izliva svoje goste, umazane vode vsako uro v reko Ganges, na tisoče mrličev mečejo vsak teden vanjo. Milijoni vernih romarjev umivajo vsak teden sebe in svoja umazana oblačila v nji. Vendar je znanstveno dokazano, da je voda Gangesa bolj čista kakor voda, ki jo zajameš v najglobljih globočinah morja.

Indija je dežela kuge, a štirideset milj daleč ob Gangesu zgodovina ne pozna katerekoli nalezljive bolezni. Rekel boš: neumnost, slučaj. — Morda. In vendar Ganges teče že deset tisoč let, a na njegovih bregovih nikoli ni bilo epidemije.

Čita misli

Na bregovih Gangesa posedajo tajnstveni možje. Nekateri so grabežljivi, lakomni, razposajeni, lačni, drugi zopet hladnokrvni. Njihove čarovnije so kakšenkrat cenene, prozorne, kakšenkrat pa očarljive in prekašajo vsak domišljijo. Izvedenci v stroki prerokovanja prihodnosti pravijo, da je hindski mistik največji na svetu, ki te hipnotizira kakor bi trenil, da mu izpoveš svoje najskrivnejše misli. Potem te zbudi iz zamaknenosti, ti pripoveduje o tvoji prihodnosti in preteklosti, ki je le tebi samemu znana, in tako dela vtis, da imaš nesmrtnika pred seboj.

da si se prepričal, da je resnična kokoš. In potem, ko si se uveril, je ta slepar s kokošjo govoril in venomer ponavljal: »Gilli, gilli, gilli,« enolično, enakomerno. Ves čas si je popravljal svoje dolgo oblačilo in vihal rokave. Kar naenkrat pa je njegovo šepetanje naraslo v močen šum, udaril je kokoš po hrbtu in žival je izginila. Prav tiste kokoši nisi videl nikoli več. Tudi ti je pričaral in pognal v nič toliko ptičev, za kolikor si mu plačal.

Take čarovnije smo že vsi videli na odru. A do odrja je neka daljava, tam so luči in druge priprave, ki pomagajo trikom. Tu pa sedi prav pred čarovnikom, kar je vendar nekoliko zagonetno.

Zdaj se je mož vzravnil do svoje polne višine in izjavil, da se bo pred mojimi očmi živega sežgal. Plosknil je, zamrmral nekaj hokus pokusov in poklical svojega pomagača z malim vedrom. Ta me je povabil, naj poduham tekočino, ki je bila v njem. Dišala je po petroleju in imela tudi vse druge lastnosti tega. Čarovnik, ali kar je že bil, se je vsega polil s petrolejem. Utril si ga je v lase, v lakti in stegna, ga prižgal z užgalico in začel goreti s plamenom, kolikor sem mogel videti s svojimi očmi. V tem trenutku me je muha pičila v tilnik prav občutljivo. Dvignil sem roko in se močno udaril. Ta udarec me je naenkrat predramil iz zamaknenosti in videl sem pred seboj mesmerista, s katerega je kapljala navadna voda, s katero ga je pomagal politi. Plamena ni bilo ne zdaj ne prej. Ko je videl čarovnik, da sem se predramil, je poizkusil vso svojo zvijačo, da bi me zopet spravil pod svoj čar, a zaman. Na koncu se je smejal, kakor da je bilo vse skupaj le dobra šala in šel proč.

Hipnotizem, ki naj zajme nos, pravijo izvedenci, je najtežji, a vendar dela neki fakir take čarovnije v Moghul Serai-u pri Gangesu. Ta te prepriča, da ima navaden regrat ali zlatca ali katerakoli vrsta cvetlice, ki si jih le izmisliš, najdivnejši vonj vseh rož. Prav dobro veš, da kos medu, ki ti jo izroči, ne more dišati po roži, pa vendar diši.

*

V Indiji je na tucate mož, ki trde, da so po tristo let stari in še več, in da bodo živeli za vedno. Nekateri od teh imajo listine, ki se vidijo verodostojne.

V Benaresu je mož, ki je debel in gladek in mlad. Ima dolgo, belo brado, sicer se pa zdi, da ima komaj šestindvajset let. Na njem ni ne gube ne koščka izsušenega mesa. Tega moža v splošnem poznajo, da ima štiri in devetdeset let. Vsak dan pije tisto umazano vodo iz Gangesa, je pa samo enkrat na teden. Ta jogi je na glasu, da ima moč, da obuja mrtve. On sam pa to taj.

Pa vendar, ali je mojsterski hipnotik ali čarovnik ali kaj takega, ker jaz sam sem mu dal dva vrabca, nesporno in nedvomno mrtva kakor prekašena rebereca, on pa ju je pred mojimi očmi oživel, da sta zopet skakljala in škvala. Kmalu potem sta odletela, dočim so njegovi učenci mrmrali in osupli odobravalni njegov čin. Čeprav govori perfektno angleško, mi je pojasnilo odklonil in dejal je samo lakonično: »Bila sta mrtva, zdaj sta zopet živa. Enkrat se bom naučil, da bom tako delal z ljudmi, a dozdaj nisem še našel, kako bi to šlo.«

Indijci so po svojem sistemu ritmičnega dihanja mojstri v oživljanju. Na stošine jih lahko žive pokopljejo v zemljo, pustijo več dni ali celo tednov pod zemljo, odkoder zopet vstanejo nepoškodovani. Edina nevarnost je ta, če bi jih prenašlo zbudili.

Či gučita Žrjovova Francika pa prleški Kušar

Gda sen zodio nedelo pisa svojoj Franciki, sen si misla, ka še neva tak hitro prišla vklop. Tak sen veseli bija, ka mi je Francika pisala, ka va se u Lotmerki našla, ka sen v luft skoča. — No, jas Kušar sen se prpela ot ene strani, ona pa ot druge, ka sva skoro vkupa trčila. Pa sva nič hūda ne bila, kak te, čiglih pr Slovincih nej nič dosta bojše. Pr nos Slovincih je pač takšna navoda, ka se furt kregamo, taka še dvo vkup nista dobra. Midva pa sva obōdva enih misli, zato se neva kregala, ka neva hlopa, pa va svojo delala napre.

No, srela sva se, pa tiho nesva bilō, ki to pri nas Prlekih neje navoda.

Francika: Jezus, Kušar, kak pa vūnta zgledaš! Ka si te dela?

Kušar (maja z glavoi): Ves, grīza je, lūba Francika. Ovokrot so nan rekli, ka moremo vsoki mesec en den šparati.

F.: Šmenta, resen? Se tak celi mesec šparamo, v vsaken mesci 30 dni, ne samo enega. So se venda norca delali z nos. Pr' mojoj veri, sen radovedna, kak so ovi tan doleh zodijske šparali?

K.: Oni ne trebajo, jin neje mus! Pa mi, ki nič nimamo, mi pa moremo!

F.: Ka te misliš, zakoj so te to zodijske naštimali?

K.: Pa venda nesi tak tumasta, ka nebi raz-

Sežiganje mrličev

Če v Indiji človek umrje, ga ne balzamirajo in ne preizkušajo, ali je res mrtev ali ne. Tam mrličje sežigajo na gredah in zato se zgodi, da sežejo tudi kakšnega živega.

V Calcutti in na indijskem poganskem jugovzhodu položijo truplo vrh grnade. Cisto navaden dogodek je, da se mrlič v plapolajočih plamenih privzdigne ali celo vsede, in sicer zaradi vročine, ki ima vpliv na hrbine in bočne mišice.

Večkrat sem jih videl, da so se vsedli in celo odprli svoja mrtva usta, kakor da hočejo govoriti. Nekoč sem v Calcutti videl mrliča, ki se je vsedel in potem skotalil z grnade kakor bi hotel pobegniti. Pri takih grmadah je zato vselej zraven varuh ali sorodnik, ki s palico zvrne truplo nazaj v plamen, ako se je od vročine vsedel.

Trika z vrvjo ni

Morda je ni čarovnije, o kateri bi se več govorilo, kakor o znanem indijskem triku z vrvjo. Mene samega so kar obsipavali z vprašanji o tem triku. Tega pa ni in nikoli ni bilo. Porodil si se samo v kakšni domišljiji in se razvijal v milijonih drugih domišljij.

Povest namreč pripoveduje, da vrže mojsterski jogi v zrak zvito vrv, ki se trdno in močno pokonci postavi. Pa pride deček in spleza po nji do vrha. Mož zahteva, da deček spleza nazaj, ker pa on tega noče, gre jogi za njim z golim nožem, da bi se maščeval. Približa se mu. V soncu se zasveti nož in deček izgine. Mož se nato spusti na zemljo in počasi, premišljeno obriše kri, ki kaplja z noža, potem pa zvije vrv in jo spravi. In dečka ni več nazaj.

To je razlaganje trika z vrvjo, ki pa ni dognan. Največji indijski list v Calcutti je namreč najel moža, ki je štirinajst let poizvedoval o resničnosti tega trika. Uspeh njegovega poizvedovanja je bil negativen.

Resničen je pa trik z drevesom mango, in malo čarovnij je tako varljivih kakor ta. To sem dvakrat videl, a ji nisem mogel priti do dna. Privraket sem jo videl v Bombayu v takozvanih »Hudičevih hišah«. To so prazne stanovanjske hiše, kjer pravijo, da strašijo črni duhovi.

Čarovnik, kakor ponavadi v razdrapanih enjahn (ti nikdar nimajo dostojne obleke), je prikoratil s kepo blata v svoji roki. »Zraslo bo drevo,« je naznanil.

»Položi seme v to blato in hitro bo zraslo drevo, ako daš eno rupijo.« Vrgel sem seme noter. Svojo kepo blata je položil na pesek. In res, brsti so pognale, listi so se začeli razvijati, veje rasti in bilo je drevo. Neprehoma je rastle in rastle. Resnični listi, resnične veje. Odtrgal sem list in ga potipal. Potipal sem vejo. Ko pa je drevo zrastle približno do osem čevljev, je čarovnik udaril v roko in izginilo je za vedno.

Ob drugi priložnosti je v Agri dvanajstleten deček napravil čarovnijo z drevesom mango na kamenitih tleh hotela »Cecile«. Gledalec je bilo dovoljeno, da so potipali liste in veje. Kar strmeli so, ko je drevo, kakor se je videlo, kar iz kamenitih tal rastle.

Domaniči se navadno smejejo, če omeniš trik z drevesom. Zanje je to nekaj čisto navadnega, tujcu pa tega nočejo razložiti.

V Calcutti je iz Bengala priromal velikan in čepel na cesti blizu trgovine z avtomobili. Rekel je, da tehta tristo funtov, na oči bi bil celo težji. Bil je obešen kakor povodni konj. Njegov trik je bil ta, da si je izmed gledalcev izbral najmanjšo osebo, ponavadi ženo in jo pozval: »Pridi in dvigni me. Lahko me, vse je odvisno od volje, kar poizkusi.« Sramežljivo in bojazljivo so male žene poizkušale in velikanjskega moža brez najmanjšega napora dvigale in ga v zraku držale.

Indija je čuden svet.

T. K

mila. Se vejo, ka nič nimamo, smijati pa se moremo včasih. Te pa so si misli: »No, ka da so enkrat na mesec smijoli, pa mo jin to naštimali.«

F.: Viš, kak nas mojo radi tan dol? Vsega momo dosta, svojo kožo bi nan dali! Se to razmiš, moj lūbi? Kušar neje odgovorja, samo emija se je, pa kima z glavoi. —

F.: Bi mi lahko posoda eno par kovočof?

K.: Praf rat, pa niman niti enega! Še nesmo gnoroč dobili? Kaš kūpila?

F.: Malo soli, pa malo prpra!

K.: Sen ti pisa! Zaj naskoren!

F.: Kaš te dela tan?

K.: Por kišt buh bon nalojva, pan je pri nas fajna oda, te pa do je po celoj držvi spūstili, ka do se razplōdile, ka de več penez!

F.: Ho, ho! Ti si pa resen škefeman. Ka pa oča, so še furt zmešani?

K.: To pan ti drūgokrot povedla, zaj nemam cojta. Srečno!

F.: Kon pa se ti tak midi? Me neš kušna, pret kak greš?

K.: Ja pje, zaj nede nič! Je grīza, pri ten tudi.

Gda pa de tota minila, te pa po, či češ, še topli!

F.: No, ži dobro! Pa ne pozobi, ka si zaj reka!

Pa piši, no se zglosi! Bog te živi. Srečno, moj kušar!

c. — n.

Kako se veselim noči.

ko bom spal na mehkem, udobnem spalnem fotelju, ki sem ga kupil pri

FRANC JAGER, tapetnik, Sv. Petra nasip 29

Telefon 2042

Trboveljski premop.

suha drva, angleški koks dobavljaja na dom

KURIVO d. o. o.

Dunajska cesta št. 33

Telefon 34-34

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (MIKLOŠIČEVA CESTA 10)

TELEFON STEV. 2057, 2470, 2979

PODRUČNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu

Obisk pri D'Annunziu

Niš zato, če moram že kar v začetku razbiti fluzijo, ki se vam bo morda ustvarila zaradi naslova. Zakaj obisk pri D'Annunziu se mi je po nesreči. Nič hudega, saj še meni ni budo. Videl sem samo tisto, kar vidijo tisoč drugih ljudi, ki jih je pod Vittorialske zidove prignala radovednost za tajnostnim življenjem, ki ga živi l'altissimo poeta, Il Poeta, genij tretje Italije, Mars in Apolo v eni postavi — vsaj tako ga danes gleda in časti Italija. Zdaj je zaprt v svojem skrivnostnem gradu, ob čigar kamenito vznožje bijejo sladki valovi Gardskega jezera nepretrgano kakor od vekomaj. Malo jih je v Evropi, ki bi lahko dejali, da so ga videli v njegovem domu. Zadnje čase samo dva: Ema Grammatica in Piccard.

Vhod v D'Annunzijeve dvorec

Vsa dolga pot je ena sama priprava za obisk pri njem. Ta glumec in pesnik je vse svoje geste do skrajnosti preračunaval v vseh možnostih in vedno pod vidikom enega samega cilja in smotra: sebe. Vsaj tako se hoče človeku zdeti, ko premišluje po poti čudna pota njegova in nas vseh.

Poglejte: v Veroni ste strmeli ob starodavni areni, kjer ta teden koncertira argentinski jazz-band, ste zamišljeno postajali pod nežnimi stebri in svodi grobnice Julije Capuletove, po domače Romeove, in če ste količkaj še mladi, vas je moral razturobiti pobešajoči se bršljan, ki senči in hladi ta edinstveni in vedno človeški spomenik tragične ljubezni. Tisti bršljan, ki ste ga v vseh mogočih razkošjih in skromnih izdajih zrl po gledališčih. Da ni ljubezni, ki spi tu pod tem malim zaraslim svetličcem, bi izgubili smisel za zelenje te ali one vrste. Tako pa je močna, nezatajljiva vez med gledališčem in resničnostjo: človek in njegovo bistvo tu ali tam.

Od Verone gre pot med starimi smešnimi utrdbami čez položne bregove, med trtljem in braskvami naprej in naprej — v daljavi se vijejo mirno južni vrhovi Alp — dokler ne planemo na majhno strmino in pred nami se razlije blesta, nepregledna ravan Gardskega jezera. Še malo, pa smo na gladkih, bleščečih se tleh Gardesane, velike nove ceste, ki drži okrog in okrog jezera — 150 km. Da ni gora na tej in na oni strani, bi se mi zdelo, da vozimo kje ob morju — v Dalmaciji — na Rivieri ali kjerkoli. Toda na obeh straneh se pno vrhovi strmo od jezera kvišku, raztriti od hudournikov, tu pa tam so se plazovi belega peska spuščili prav do jezera v bujno oljkovje, med tanke ciprese, ki so kakor poviti otroci, med trtje, ki se v vencih plete z drevesa na drevo. Včasih je obal ena sama brajla, le tu pa tam se zasrebi izmed listja lesketajoča se proga jezera. Pobočja hribov so gladko odsekana, nekje se je morala odklati ogromna škrlj, zakaj ves strmi breg blesti v gladkih kristalih. Vse beži mimo: ograja iz rdečega kamenja ob cesti nenehoma z nami, zaostane le za kratke presledke, kamnolomi zagrajenega majne, kraji vseh barv in vseh streh, ki jih nismo vajeni videti v takih oblikah pod gorami. Rdeča, rumena kljunasta jadra se zbirajo v malih pristanih, ki so na pogled kakor čožoteki zakotki ob Adriji. Vile in gradovi — novi in stari, podrti in rastoči, samevajo med nasadi, ciprese rasto mirno in negibno nad ruševinami. Srečavamo Gardo, Desengano, Rivo, Ischio — vsi kraji so si za las podobni, vsi so enako lepi, vsi so zdaj opoldne enako prazni. Po terasah sede redki gostje in zro na jezero in še rajši na jedilne liste. Poezija Gardskega jezera je draga prav tako kakor je lepa. Tuneli. Na vsej cesti jih je čez 60. Stroj drvi z besno naglico, da ne slišim drugega kakor tuljenje. Tuli cesta, tulijo oboki — vse. Od hipa do hipa me preblisne slepeč blesk, ki za hip ugasne reflektor-sko luč, potem nas požre nov obok. Kaj ciprese, kaj jadra, kaj poetični spomini ob zasnanjih, zaenčenih dvoreh, pod katerimi se zibljejo izrezljane barke — tako se je treba bližati domu poeta, ki ga je na jesen življenja omamil ropot kovinastih kril in krogel, ki je bral o njih, da je v navalu pustolovske vročice poletel z bombami nad krševito obal Adrije in si tako zaslužil krono narodnega heroja. Imel je srečo, zakaj tista tla so vroča in utegnejo biti predznamenjem Ikarom zemlje usodna kakor je bilo njegovemu davnemu predniku sonce.

V Rivi zavije cesta na zapadno obal, ki je še bolj strma, bolj divja in lepša kakor vzhodna. Tu se steza v jezero ozki jezik Sirmiona, ki je s svojimi temnimi gaj, s svetličnimi zatišji in razgledom zanašal poete od Catulla, Horaca, Danteja do Temyssona, Carduccija.

Počasi pričenejo limoneti, limonove brajde, ki so lesene ali zidane, kakor ograja mnogonadstropnih hiš. Po vaseh čakajo otroci s polnimi vejami limon in mahajo z njimi. Kdo jih ne bi kupil? Cesta se krčevito drži jezera, se dviga in pada — potem se steeni, mimo bliskajo hiše, da niti ni mogoče videti, kje naj bi se odcepila pot za Vittorialske, ki kraljuje nekje v zelenju nad Gardonom. Nekdo pove in pokaže — res med samimi gredami in oleandri in vilami se pne pot do pesniko-

vega doma. Delavci ravnaajo tlak, še hip, potem ceste zmanjka. Na levi strani se v prvem nadstropju pokaže glava vojakov, spredaj dvojje mrežastih vrat s stebri nad oboki. V presledku med vrati, ki je spodaj zamašen s prazno vdolbino, nad katero se riše grb, se na vrhu dviga podolga zvon pod pozlačeno krono; za omrežjem ciprese, zidovje in zgradbe, vseh oblik zelenje — to je Vittorialske.

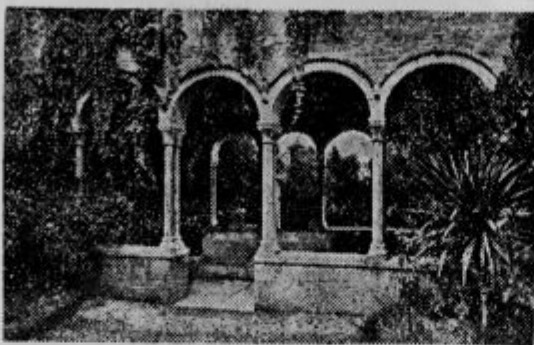
Vrata so vedno zaprta. Herojev dom straži neprestano oddelek vojakov, ki stoje pod njegovim poveljstvom. Zato se na prvi pogled zdi, da smo prišli v trdnjavo.

Za tem omrežjem, v tistih neprodrih senceh živi zdaj človek, ki ga ves svet pozna večinoma le kot šarlatana po njegovih pustolovskih, s frazami do neresnosti preobrazjenih podvigov. Toda ta sodba je krivična; kdor je videl Vittorialske, je šele lahko doumel, kaj je D'Annunzio Italijanom. Če je Mussolini zunanji obnovitelj in preporoditelj Italije, je D'Annunzio stvarnik njene duhovne skupnosti, klicar in narodni bard, ki mu v Evropi ni primere. Od vsega sveta oboževani poet, ki je videl pred svojimi nogami vse lepote sveta, ki je rodno besedo povzdignil do nadvarne čistosti in prosojnosti, da so njegovi verzi ponekod že nekaka melodija drhtenja, kakor jih ni bil mogel izraziti poleg njega nihče — ta človek je v poldnevu življenja polblazni ogenj in silo svojega genija vrgel v vznožje ideala Domovine, ustvaril italijanski mladini boga nad vsemi bogovi — Italijo, ji žgal kri z vsemi strastmi svojega razviharjenega bitja. Jo kakor pošastna, neodoljiva, zagonetna sirena klical iz letargije internacionalizma in brezdelja na morje, na krvave poljane, vse simbole svoje opojne umetnosti je uglasil samo na eno: na Italijo, učil samo eno resnico: Italijo, samo eno pravico: Italijo, samo eno moč: Italijo, samo en začetek in konec: Italijo. »Spevi onkraj morja« in »Brod« so pokazali nove smeri rastočemu narodu, ki je začel verjeti v staro, po pesniku »strastno, skoraj fizično vero propovedano geslo: »Navigare necesse est, vivere non necesse.« Dočim so se drugi evropski poetje njegove veličine od Valenja do Župančiča zadovoljili z umetniško slavo in jo skrbno hranili zase, je on dal domovini. Naj je iskal tudi pri vsem samega sebe, delo je ostalo. Sadovi njegovega zedinjevalnega, osvajačnega nacionalističnega apostolstva zore od leta 15. dalje. Oče te nove vere je postal od nje blazen, pesnik je postal blazen od domovine. Morda ni nihče drugi jemal njegovih poletov zares, on pa jih je vršil s prav tisto naivno vero v veličino svojega poslanstva in svoje osebe, ki je tako neverjetna in najbolj odbijajoča poteza — za nas — na njegovem pojavu. Takrat je bil čas, ko so bile umestne vse geste, tudi najbolj teaterske in nayne. Mi v svoji smešni resnosti nismo tega vedeli, zato so vedeli drugi.

Ko je bila Reka Italijanska, ko je bilo avstrijsko brodogradništvo razstreljeno, ko je začela domovina rasti, se je zmedeni Prometeji zatekel pod ciprese na gardski obali. Država mu je podarila ta grad in mu ga uredila, kakor je to zahteval njegov blo-deči duh.

Zdaj živi že desetletje za temi zidovi, nihče ne ve zanj, le včasih se svet zakrohota ob kateri njegovi zamisli. Italija pa gleda vanj s svetlim spoštovanjem, zanj je ta genijalni zmedenec — Il Poeta, L'Eroe, zanj je rapsod in vojvoda. Kateri poet ima tako usodo? In kateri narod bi ne potreboval in ne častil takega poeta?

Mnogo misli se mi sili, ko gledam beli in rumenkasti in rdečkasti kamen tega Gradu znage. Kaj dela zdaj tisti blesti, izžiti mož tam notri? Morda je zdaj prav kje blizu vhoda, morda drži

Grob Romeove Julije v Veroni

za vrv, da bo sam sebi zazvonil k molitvi, morda sedi v črni halji v svoji delavnici, ki je z okroglimi okni podobna utrdbi in strmi v mrtvaško glavo. Morda se spreha med oljkami in strmi na srebrno ravan jezera — top, brez misli. Morda stoji na krovu »Puglie«, ki so mu jo morali prenesti sem v park pod ciprese in poveljuje vojskam centaurov, morda sedi pod kamenitimi orli ali hodi po stezi azijskih božanstev, morda leži na obrazu v Templju in pričakuje Requiema — pravijo, da namerava stopiti v samostan. Morda prisostvuje imaginarnim predstavam v gledališču, morda zre, kako plapolata zastava na Pjaviškem stebri, ki stoji na Prostoru zmage, morda opazuje Prejasno Devico dalmatinskega žezla na dalmatinskem slopu pred bizarnim obokovjem zgradbe Schifamondo, morda bere in premišljuje napis, ki se bere nad glavami osmih Schiavonov, ki nosijo dalmatinski slop: »Hvaljen bodi na višavi Prejasna Devica dalmatinskega žezla, ki je na osem vetrov italijanske Rože — kakor po teh osmih glavah, razpršila slovansko barbarstvo — od prvega rimskega nasipa do krvavih Markovih oltarjev v kotorskem blodišču in od trde skale tč prav do vrhov Javornika. — Morda nadzoruje svoje utrdbе, morda ogleduje v muzeju ostanke aviona, ki ga je nesel nad Reko. Morda se v nemočnem strahu stiska v bogastvo prepreg, ki jih krijejo ti zidovi. Morda zre na Monte Baldo, kjer rase lovor za nove vence in misli o solnčnem vzhodu tam gori. Morda ga je še groza te pravilne samote in vsega dolgega življenja, ki na njem — kljub vsemu — visi senca proklestva. Morda — kdo ve. V prazni dolbini pri vhodu je prostor za kip Uganke, ki ga bo morda postavil poet za prvi pozdrav in prvi

Canzoni d'oltre mare
La Nava.

Vadim Šerženiev:

Brezbožnik

(Sovjetska humoreska.)

Petrov je imel dovolj vzroka za razburjenje. Petrov je bil pomočnik knjigovodje. A služba knjigovodje je bila že tri dni prosta, počenši z onim trenutkom, ko so bili radi po neverjenja zaprli nekdanjega knjigovodjo. Služba knjigovodje je bila najvišja in edina meja, da katere so segale Petrove sanje.

Zena mu je prva priskočila na pomoč. »Veš kaj, Peterček, javni delavec moraš postati. Kdor se ne udeležuje v javnosti, je zdaj kakor pes brez repa. Kje so tvoji izvidi, če nisi javni delavec.«

»Kako bi pa kaj naredil za javnost?«
»No, prava reč! Pristopi na primer k »Mednarodni delavski pomoči« ali se vpiši v krožek brezbožnikov.«

»Saj res, ti imaš dobre domisleke. Ravnatelj naše tovarne je namreč predsednik tega krožka. Potem me bo takoj opazil.«

Prihodnji dan je odločno stopil Petrov k ravnatelju, mu pokazal okno, kjer se je videla cerkva, in dejal:

»To res ne gre, zadušili se bomo.«

»Kaj pa vam je, tovariš Petrov? Saj je okno odprto, imamo dosti zraka.«

»Tisto že, ampak vendar smrdi. Le povohajte zrak. Po opiju diši.«

»Nemara je kje blizu lekarna?«

»Ne, jaz mislim na verstvo, ki je opij za neuko ljudstvo. Sploh bi se rad vpisal v vaš krožek.«

Petrovu so ustregli. V žep izkaznico.

Zdaj je pričel Petrov novo življenje. Če je šel mimo cerkve, je skril izkaznico v globino žepa in šepetal:

»Kdo ve? Tisto je že res, da ni videti na zemlji nobenega boga, ampak ... ampak, kdo bi mi jamčil, da ga ni tudi v nebesih?«

Če je prišel domov, je vneto molil:

»Prosim te, o usmiljeni Gospod, da bi opazili predstojniki moje brezverstvo.«

A zraven se je seveda bal in plašno pravil ženi:

»Ne smeš me izdati. Pazi, da ne boš klepetala. Nihče ne sme zvedeti, da sem molil doma.«

Če so klicali Petrova na službo k ravnatelju, je vedno nalašč spustil na tla člansko izkaznico in dodal:

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

Jest na vem, ku ku b mogla prouza-prou pisat, de b usm ustregla. Nahter se strašn čez moj jezek gor držeja. Prauja, de moj jezek ni ta prau. Jest b te nergače in nerganke sam prusila, de nej se pr en prloznast pumujaja k men na dum, de jm um jezek pukazala, pa uja vidl na lastne uč, de je moj jezek čist tak, kokr more bt. Men se še u mojem žeu-lejn ni nardila na jezik nubena pika, al kej drugza taga, de b m spraul jezek iz furma. Sevede, če m na verjameja, de je res tku, morja holt pridet k men na dum, ke pu cest vnder na morm ldem jezek kazat, če prou b marskerkrat ker zaslužu, de b mu ga pukazala.

Zadnč sm na plac glih za ene jabuka glihala, pa sa tam zraun dve babnce klepetale. Ena je bla že bi prietna, ta druga je bla pa še tku, no, no. Jest na vem, kuku b rekla. Če b mela še žnabre rdeč puštrihane, pa b bla kar za u Souvanu auslag.

Glih jabuka sm s nabrala u cekar, pa slišem, ki je ta mlajš prašala ta prietna:

»Ti, Katra, a ti puznaš Kurenčkuva Neška?«

Ke sm slišala, de mata mene u grif, sm se pa hitr putuhla in puslušala, kua u iz tega vn pršlu.

»U Sluvence sm ja večkrat že vidla namlana,« je Katra udguvarila. »Na cest pa ne vem, če b ja spuznala. Sej več, de babnce morja zmeri mal leuš namat, kokr sa u resnic, če ne se jm pa fržmaga. Kua b ji pa rada?«

»Oh, tku b rada guvorila iz no. Ti na več kulk ji mam za puvadat. Pa fajr reči. Če b le vedla, ki je u kvarteri, pa b ja šla prec ubiskat.«

»Kua t je pa tku h sre prrasla? Veš men pa ni prou nč zajna. Boh mož, ke ma taka baba na glau. Tu ga more krniplat. Jest na vem kdaj se kej za birtšoft pekimra, ke zmeri sam gufla in druge u vorngo deule. Tu je še sreča, de nima nč utrok, kokr prauja. Buh že ve, za kua je koz rep prstucu. Veš, taka ženska ni nko dost prida, ke se u usaka figa utakne. Enkat se sprau nad tega, enkat na unga. Ta nar bl se m fržmaga, ke se je spraula unkrat še clu nad ta muderne malarje, prveč, ke se ona ena figa zastop na malarija, drugeč pa, ke se tku zastop, de sa te maleri uzvišen nad usaka kri-

opomin svojim obiskovalcem. Več tako ne bo mogel nihče doumeti o samotarju v tem bajnem gradu, ki ga je ustvaril poetov blo-deči duh in zvesta roka arhitekta — invalida-boga.

Vsaj zdi se mi tako, ko počasi pripravljam aparat, da bi ujel vsaj vhod. Drugega od Vittorialskega ni mogoče. To je grad, ki ga ni od nikjer videti.

Ko se obrnem, se pripodi krdelo orjaških dog vseh vrst in barv, ki jih ženejo s sprehoda. Komaj jim uideim. In to je edini kolikor toliko neposredni pozdrav d'altissimo Poeta.

Mirko Javornik.

»Oprostite, papirji so mi padli... To je namreč moja izkaznica. Jaz sem član krožka brezbožnikov. Zelo sem vnet za javno delovanje!«

Petrov je bil zelo vesel, da sta kazala ravnatelj in vodja pisarne sočutje do njegovega javnega delovanja.

A nekoč je prišel Petrov v urad in ostrmel. Zagledal je nepoznanega moža z buržujskim trdim ovratnikom, ki je sedel pri mizi nekdanjega knjigovodje.

»Kdo pa se tam šopiri?« je malomarno vprašal tovariša.

»To je novi knjigovodja,« je rekel vodja pisarne. »Predstavite se mu. Saj je vaš novi predstojnik.«

Knjigovodja je poklical Petrovega in mu očitajoče rekel:

»Tovariš, zanemarili ste knjigovodstvo. Se vedno niste zabeležili dohodkov za oba zadnja meseca.«

»Nimam dovolj časa, veste. Vedno sem bil zaposlen. Javno delovanje mi nalaga veliko dolžnosti.«

»Briga me vaše javno delovanje. Saj se z njim lahko ukvarjate tudi izven uradnih ur. Prosim, da mi uredite računstvo...«

Petrov se je zgrudil na stol, kot da je ohromel.

Potem je mrko vstal in mu odločno dejal:

»Tako torej... Zdaj vas razumem! Če potrebujete nove člane za vaš krožek brezbožnikov, potem — le noter, tovariš Petrov. A če iščete novega knjigovodjo, potem se živ krst ne zmeni zame!«

»Kaj pa vam je, tovariš, prosim vas...«

»Seveda, seveda. Če imajo brezbožniki sejo, me takoj kličejo. Če pobirajo članarino, me plačati. A če je treba imenovati novega knjigovodjo, potem vsi name kratkoma po-zabijo! Tu imate vašo izkaznico! Toliko mi je zanj, kakor za lanski sneg!«

Petrov je vrgel nesrečno izkaznico ravnatelju pod mizo, stopil k oknu, ga nastezaj odprl, se pobožno prekrižal pred cerkvo na proti in potem dodal:

»Odpusti mi, o Gospod, ta greh! Kaj se mi je bilo treba potoegovati za to članstvo!«

Konec.

tika. Jest se le čudem, de nen mož use tu tku mouče trpi in ji že zdauni ni nafe zamašu. Tu more bt ena prava tapca. Rada b ga puznala. Ampak, jest mislem, de sa dedci usi glih. Veš, moj mož tud kar nuri za ta baba. Še u sajnah začne učasih ud ne klubeštrat in ji hufirat. Če b jest na bla tku ena pametna ženska, b žē zdauni ajfrala najna. Veš, moj mož se usak jutur vala du ene osmeš po pojstl. Še frustek mu morm prnest na nohtkostl. Ub nedelah je pa ta mrcina že ub peteh zjutri na nugah in t leti u sameh gatah pugledat pred forcimer, če že »Sluvence« na kluk visi. Pol pa hitr špegle na nus, pa nazaj pud kouter. In pol zja tista Neška, kokr de b biu res zateleban vajna. Veš, de je prsmojen. Jest sm ga že večkrat nahrulila zavle tega. Pa veš, kua m prau? »Ti, Katra, Neška, pa Greta Garbo, ste moj ideali. Jest na morm pumagat.« Viš, tku m pa jezek zaveže, ke sm jest ta prva.«

»A tak je toj mož? Tu m pa na gre u glava. Sej toj mož je vnder držaun uradnk, pa za Neška škil.«

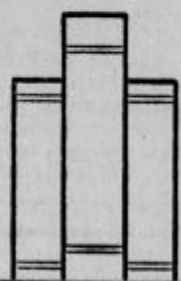
»Nč se na boj zajnga. Moj mož je fifikus. On je pr usakmu špetakle zraun. In kedr je treba za tu al pa za u en soč glas pouzdignt, se tku dere, kokr de b ga kdu iz kože devu. Drgač je pa čist en pametn mož in se prou lohka z nim gvera. Ja, zdej pa z Bugom!«

Ke je Katra udšla, sm pa jest stupila h tist ta mlajš ženski in sm se ji predstavla in ja puvabila na dum. Sej sm sama ferbēna, kua m ma za puvadat. K. N.

IVAN KRALJ

se priporoča za vsa ključavničarska dela
LJUBLJANA, Gregorčičeva ul 5 ali Rimska c. 2

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

Naročajte 'Slovenca'!

Na zunan in znotraj

uporabljen služi Fellerjev Elsaffluid izvrstno tudi kot desinfek. sredstvo za roke, obraz, zobe, usta in dihalne organe in je radi

tega tudi proti hripi priporočljiv. Pri grgranju pomešan s vodo, razredčuje sluz in tako odstranjuje povzročitelje kašlja in hripavosti. Radi se ga poslužujejo tudi za obkladke za vrat in otekline. Proti revmatičnim bolečinam, prehladu, za masažo, trganju v členkih, bolečinah v križu, obrazu in vsem telesu se uporablja Fellerjev Elsaffluid že nad 35 let. — Dobi se v vseh

lekarnah in tozadevnih trgovinah po 6 Din, 9 Din in 26 Din. Po pošti najmanj 1 paket (9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specijalni steklenici) 58 Din, šest takih paketov za samo 250 Din pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 134, (Savska banovina). Odobreno od Min. ace. pol. in nar. zdravja Sp. br. 509 od 24. III. 1931

Joža Herfort:

Klicar dneva

Mesto se je prebujalo, prve branjeve so hite in polnimi vozički na trg, mesarji so podili svoje konjce, zaspanci med njimi so hiteli. Na robu mesta, kjer podaja vaški svet mestnemu gostoljubno roko, se je dvigal mal holmec, vrh mu je bil poraščen s temnimi smrekami, nižje, sredi so si v vetru desale svoje lepe lase vitke breze, prav za robom pa je bila gosta bukovova hosta. Ob cesti pri hribcu je stalo znamenje, dobrim v opomin, slabim v svarilo, nad njim je bil star hrast, kjer so žvižgali pomladni kobilarji podnevi in čuki in virčki ponoči.

Ko se je narava sklonila v jesen, ko je pričel padati žetel, so zgodnja jutra pri hrastu kraj ceste oživila. Veverice so prišle le mimogrede, prav tako šoje, stalni gostje pa so bili divji golobi. S prvim avtom so prišli, pred hrupom dopoldneva odšli globlje v gozd, na večer pa spet prišli na želodovo pašo.

Svinčeno modrikasto sivi so bili, na vratu so imeli bleščečo belo ovratnico pa kovinsko se lesketajoče perje. Prsi so bile vinsko rdeče, rep je imel temnoivo progo, povsod pa je prevladovala zamolkla sinja siva barva, nočice so imeli rožnate, oko pa jim je sijalo v bledorumeni barvi — grivarji so se pasli po želodu.

Mrak je razgrnil sive zastore, življenje v gozdu se je umirilo. Tu in tam je še zapel samotni ptiček pa vtaknil glavico pod perotke. Golobi so odšli spat globoko v les, v temno smrečje, samec je morda še tiho zagružil pa se potopil v temno noč in spanje.

Ob mrzlih jesenskih sapah so se grivarji poslovi od praznih polj in golih gozdov, se zaupali krilom in odšli prosit gostoljubja v dežele solca. Na jesen so se zbirali v jate, hodili na pašo po strniščih in sveže razoranih poljih, pa dobro živeli.

Ajdo so poželi, ozimina je ozelenela, žetoda je bilo čezdalej manj, noči vedno bolj mrzle. Stvarnik je opominjal sive ptice: Vaš čas je prišel.

Poslavljal se je zima, leska je klila, po vrhju so bile bele matice. Sinica je v vrhju poskušala peti. Po poljih je ležal še sneg, na osojah ga je solnce zlizalo, prekopne so bile.

Megleno, zgodnje marečvo jutro je pozdravilo zmučene popotnike — grivarji so se vrnili iz zimovališča. Dolga pot jim je utrudila krila, tiho, mirno, negibno so sedeli po drevju holma kraj mesta. Odleteli so na večer na kopne osojne travnike, pa si tam iskali piše hrane.

Noč je zagrnjala zvezde s sivimi meglami, pod jutro je pričelo snežiti, snežilo je ves dan, na večer se je šele zvedrilo.

Golobi, znanilci pomladi so pa tiho posedali, bistra očesa so jim otopela, mati narava je kruta. Najprej kliče krilate popotnike nazaj v domovino, potem jih pa postavi na trdo, trdo preizkušnjo, kar ni krepkega, zdravega, to ni za zarod. Res, pomladni mrz je s vojimi ledenimi perotmi uboge golobe naravnost kosil, onim pa, ki so ostali, se je nasmejalo solnce in jim odgrnilo z njiv snežno odejo, da so mogli do hrane.

V naročju mlade Vesne... Priluhni pesmi, v mlado jutro kipeči. Solnce je komaj ozlatilo mlado popje, ko je golob zagružil. Na starem hrastu je dvoril golob golobici. Priklanjal se ji je, jo ljubkaval, ponosno je nasršil perje, dvignil glavo in jo pritisnil golobici na vrat, hodil okoli nje in se ji dobrihal in ji urejal perje. Lepa, drobna je bila, drugo leto je šele, kar je oznanil sivi gošpod z belo ovratnico, da je vzela golobico, pa se ponižno stiskala k deblu. Še se ji je priklonil, pa zagružil: Horu, ku, kuru, horu, ku, kurru, horu...

Zletel je, perje se je zableščalo v jutranjem platu, v loku je šel navzgor, tleskaje s perotmi, pa se spustil v lepem loku navzdol, pa spet s tleskom peroti navzgor — svatovski golobji let...

S prvim čnejšim cvetjem sta si pričela graditi na buki gnezdo. Zvila sta si ga iz drobnih vej, bolj je bilo podobno rešetki kot gnezdu, sicer bi si vzela v najem staro vranje ali srače gnezdo, poltačila veverčjega, pa ni bilo nič pripravnega. Ko sta bili izlezeni dve jajci, si jih lahko videl od spodaj skozi redko gnezdo, kmalu pa je zakrila golobji dom gora, ki se je odela v zeleni plašč mladoletja.

Golobica je valila, samec pa ji je dvoril, grulil in jo nadomestoval na gnezdu, ko se je šla past in pit. Golobica se je tiho vrnila, gospod se je vsedel na vejo kraj gnezda pa oznanil svetu golobje reve

in težave. Zjutraj je že začel, zvečer je še predno je zaspal, zaklical:

Poslušajte možje
poslušajte žene
kolk' golobje trpe
Kolk'...

Gnezdo je oživelo. Goli nestvori, poraščeni z rumenim puhom so ždeli povsem mirno, le ko jih je starka pitala, so nemirno potrepetali a perotkami. Majsko solnce je pozdravilo mlada krila in golobčki so zleteli —

Stari par se je ljubil naprej. Lepi samček je neprestano dvoril samici, ji pel, jo gladil in ji s kljunom uravnaval perje, za spremembo sta šla letat v jutrih v kratkih lokih svatovske polete — pripravljal sta se na drugo gnezdo.

Golobica je hotela še valiti, ko so staknili hrast z golobjim gnezdom ptičarji. Poskušali so plezati — ker ptičarji ne puste nobenih ptic pri miru, — radi bi dosegli gnezdo. Poskušali so zaman. Drugo jutro je šel h gnezdu spet mlad rdečelas, kozav ptičar, pa samo golobico preptal, drugega nič.

Golobica se je »skujala«, plašni so golobje, in pustila gnezdo. Posedala sta s samcem še v tihih večerih na starem hrastu, sem in tja je še zaljubljeno zagružil, pozdravilo tu pa tam mlado jutro, a pomlad je šla že proč, ogenj ljubezni je ugasnil.

Zjutraj, ko se je porajal dan, ko je zaklical v mlado jutro, je še zapel ljubavno pesem, zvečer v mraku se je še spomnil na gnezdo pa zapel:

ZAHVALA

Smatramo za dolžnost izreči velespoštovanima gospodoma primariju dr. Aleks. Kuharju in dr. Martincu za nad vse požrtvovalno zdravljenje in rešitev našega težko obolelega sina Ivota najprisrčnejšo zahvalo.

Istotako se zahvalujemo ljubeznivima sestrama Firmini in Edbini za njuno neumorno negovanje.

V Ptujju meseca listopada 1932.

RODBINA ANTON BRENCIČ.

Lorna Doone

Roman iz Exmoora

Stickles se je udobno raztegnil v naslanjaču. »Tukaj mi je bolj povšeči kakor zunaj na močvirju, kjer sem moral jahati na življenje in smrt, vsak hip pripravljen, da si zlomim vrat ali nogo. Stori mi to uslugo, John, in poskrbi za mojega konja, uboga žival je upehana do skrajnosti in samo nji se moram zahvaliti, da sem odnesel cele kosti.«

Ko sta se jezdec in konj spočila in nastila, nam je pričel Stickles podrobno pripovedovati svoje doživljaje na poti. Vkljub slabi, močvirnatni poti je bil prijezdil z enim spremljevalcem do landakerskega mostu. Vsa pokrajina ondi je bila poplavljenka, reka je prestopila bregove in od mostu ni bilo videti drugega ko ograja. Brez dolgega premišljevanja je pognal konja v valove in priplaval srečno do sredine mostu. Tam se je ozrl, da bi pogledal, kaj je z njegovim tovarišem. Ta se je baš pripravil, da bi skočil s konjem za njim v vodo, kar je počil strel in jezdec se je strmoglavil s konja v reko. Tudi Sticklesa je zadela krogla, toda ni ga ranila, temveč mu je samo na drobne kose razbila steklenico z žganjem, ki jo je imel pod plaščem, tako da se mu je vsa dragocena pijača razlila po obleki. Za plotom, ne daleč od ceste so se pojavili trije moški; dva sta baš pridno nabijala puški, a tretji je pomeril vanj. Stickles se ni dolgo obotavljal, temveč je izpodbodel konja in ga pognal po vodi naravnost proti napadalcu. Prijazdivši do njega, je sprožil pištolo vanj, toda ta se zaradi mokrote ni sprožila. Nasprotnik je tudi ustrelil, a strel ga ni zadel. Stickles je dirjal, kar so mu dale moči; na drugi strani potoka, ki ga je spotoma preskočil, se pa zagasil v slepeče barje. Ko se je

trudoma kobacal iz njega, so njegovi zasledovalci že dosegli vrh griča. Dve krogli sta zažvižgali mimo njega, toda Stickles je samo zmagoslavno pomahal s klobukom, kajti bil je že na varnem, na dobro mu znani poti. Vesel, da je odnesel zdravo glavo, je prijezdil do Plovera Barrowsa, kjer je našel po prestalem strahu in naporu mir in okrepčilo.

»Toda je li oni vojak utonil?« je vprašala Anka. »Pa ne, da bi bil šli gledat, kaj je z njim! Oh, to je res nekaj strašnega!«

»Utonil ali pa padel od krogle, ne vem, kaj je bilo z njim. Hvala Bogu, da je bil samo navaden redov. Toda prav tako drago bodo plačali to, kakor da bi bil kapetan.«

»Pa kako je mogoče, da vas je zadela krogla, pa vas je samo streslo na sedlu? Ali ste imeli nemara na sebi oklep, gospod Stickles?«

»Ne, gospodična Lizika, dandanes ne nosimo več takih stvari. Kakor vidim, ste mnogo čitali romane. slučajno sem pa imel pod jahaškim plaščem žutaro izbornega žganja, ki mu pravijo v Southmoltonu veau de viec. Oh, ti preklicani lopovi, kakšno elastno kapljico so mi uničili!«

»Bolje bi storili, da bi se zahvalili Bogu,« sem opomnil, »da niso prelili še boljše kapljice.«

Osem in štirideseto poglavje.

Pomagaj si sam in Bog ti pomore.

Jeremy Stickles je ravnal popolnoma pravilno in pametno, da ni pripovedoval dekletom o uspehu svojega potovanja. Mene je pa pozval oni večer na samo in mi vse pojasnil. Mostvo, ki ga je srečal na jugu, je obstajalo iz enega polka konjice in dveh oddelkov pehote, ki so pa vsi dobili strogo povelje, da ne smejo zapustiti svojih postojank. Za spremstvo so mu dodelili samo enega moža, ki je pa kakor smo videli, utonil v reki, zadet od Doonske

Poslušajte možje
dekleta hito
že v postlje mehke
Smuk... pa vtaknil glavo
pod peroti.

Poletje je umiralo, polja so se trudna sklanjala jesen. Ajda je črnela, rožni sijaj poletja je šel v bogato semenje jeseni. Po skednjih so cepci odpeli svojo veselo pesem, po polju so kopali krompir. Golobje so se dvignili v jate, jesenski čas je bil tu. — Po njivah so se spreletavali, sedaj v družbi škorcev, sedaj spet z vranami. Ob najmanjšem šumu so se dvignili, plaho krožili, pa sedli na varnejši kraj. Ko so se pasli, je stražar pazno čuval in ob nevarnosti zletel, pa opozoril s tem tovariše, da so se umaknili.

Na večer so jate letale v gozde in gosto smrečje, pa tam nočevale, zjutraj so začeli spet vsakdanje delo.

Proso je sklanjalo polno latje, kokoši so se zgubile v gostem bilju, tudi kokoška paša je šla včasih na račun divjadi. Za golobe je bila to kaj vabljiva paša, pa golobi so gospodi, star samec, ki je v poletju Bog ve kje zgubil samico, je našopiril beli čestnik, pa zapel:

Bom kupil prosa,
en mernik al' dva

bom kupil... malo je

še počakal, pa si najbrže mislil: »kaj bi ga hodil kupovat, ko ga ima pa latje tako preveč in so ga šli vsi skupaj krast. Kaj bi dejal krast, golob je božji, proso pa tudi.«

Ljubezen goloba do golobice, opevana golobja ljubezen in zvestoba. Zamislil se, kako je lepo, če živis v ljubezni samo za drugega, če ti je prva skrb proti drug, nato šele ti. Tako pravita filozof in pesnik. Pojdi z menoj, pa glej golobe! Parček, morda so šele lanski mladici, je prišel do hrane, na kolovozu je bilo raztreseno žito. Kako moški je sedaj, samice, no saj še morda nista imela mladčev, skoro ne pusti blizu. Ob rahlem šumu pa je zletel prvi. Skozi in skozi so ljubita in ljubkujeta, do smrti sta si zvesta, če samica vali, pa ji kdo samca ugrabi, zapusti gnezdo, le pri hrani se ne poznata več. Tu rabita svoje trde peroti, da se tam, kjer ni hrane v izobilju, kjer bi morala pobirati dva kljuna drug poleg drugega, odrivata in borita za bomo zrno, čeprav jih pri tem prerivanju več pohodita. Zvesta sta si, otroke ljubita. Res, pojdi z menoj, videl boš, koliko jim je do družinice! Pač ljubita deco, a silno plašna in boječa sta.

V stari podrti bajti sta gnezdila goloba. Pa so pastirji iz objestnosti zažgali podrtijo. Ob prvem prasketu sta se goloba dvignila in odletela na smreke ob robu gozda, od tam s plašnimi očmi gledala, kako so plamenji oblji njuno deco in domek, na večer pa šla spat v gosto smrečje. Zjutraj sta šla boječe pogledat pogorišče, le obkrožila sta ga in šla na pašo, pesnik pa poje:

»Golobje nad hišo gorečo omamljeni krožijo...«

Skladiščnik ekspedijent

jugoslovanski državljani — SE IŠČE ZA TAKOJ V poštev pridejo mlajše, samske, vojaštine proste moči, ki so zmogne tudi nemščine. Prednost imajo oni, ki so tako delo že vršili. Lastnorочно pisane ponudbe je poslati na »TEKSTILNO TOVARNO BEER, HRIBERNIK & CO., St. Vid nad Ljubljano. do 17. t. m.

SOFRA

nova tovarna za izdelovanje blazinic za stempiljke in pločevinastih škatel za akvarelne barve. MARIBOR.

SOFRA

nova tovarna vseh pločevinastih izdelkov in modelov za stiskanje in stancanje. MARIBOR.

SOFRA

tovarna kartotek za knjigovodstvo. — Najnovejši sistem na kroglični ležaj. — Pišite po prospektu! MARIBOR.

SOFRA

nova tovarna blagin — od najmanjših za otroke, do največjih bančnih. Prvo vrstna oblika. MARIBOR.

ZA VAS

JE velikanska pridobitev, ki jo boste imeli z nabavo najnovejšega ustnika »LIKAR« USTNIK Vam bo izboljšal okus tobaka do najvišje mere ZADRŽAL Vam bo neprijetno duhteč destilat, da boste okušali samo čisto tobačno aromo DAL Vam bo potrebno količino nikotina, v kolikor je potreben za okus in užitek, ostalo znatno večjo množino, ki škoduje zdravju, bo uničil USTNIK je elegantne majhne oblike, dela veselo kadilcu, vzbuja pozornost družbe, ker je tehnično popolnoma preurejen in dovršen USTNIK deluje brez kemičnih pripomočkov ZNANSTVENE analize na razpolago USTNIK stane s poštnino Din 50—

RAZPOŠILJA:

Lekarna pri sv. Miklavžu

Kostanjevica na Krki
Dravska banovina

KADILECI

LJUDSKA SAMOPOMOČ V MARI-BORU mi je izplačala po smrti moje matere ge. URSULE ŽERJAV pripadajočo podporo hitro in kulantno, za kar ji izrekam svojo najprisrčnejšo zahvalo in priporočam to, posebno v današnjih težkih časih, važno podporno društvo.

Zasap, dne 8. novembra 1932.

IVAN ŽERJAV.

strani je pa hrumela še bolj divja reka, pometajoč pred seboj vse, kar ji je bilo napoti. Most je bil že zdavnaj izginil v valovih in proti svoji pameti bi ravnal, če bi bil hotel prebresti reko s konjem. Ze sem se nameraval brez uspeha vrniti domov, kar sem opazil ne daleč odondod nekega ribiča, ki je popravljal čoln na bregu reke. Spričo bučanja vode sem mu mogel samo s kretnjami dati znamenje, kaj želim. Možakar je po dolgem času le uganil mojo prošnjo, da bi se rad prepeljal čez reko, in je poklical svojega tovariša. S skupnimi močmi sta pahnila čoln v vodo in priveslala do mene. Toda namesto mene sta vzela s seboj samo Sticklesovo povelje, pozivajoče njegove strelce, naj pridejo k nam. Stirje od njih so bili že v naši hiši. Prišli so namreč po dolgem ovinku čez barje in so privedli s seboj tudi dva obrežna čuvaja. To nam je bila sicer majhna, vendarle pa hvala vredna pomoč v stiski.

Jaz sem dospel v Plover Barrows že dve uri pred vojaki, kajti jezdaril sem na svo moč naglo. Ko sem prišel domov, sem tam našel vse v strahu in trepetu. Zenske so bile, razen Lorne, vse iz sebe od strahu. Na moje vprašanje mi je Lorna pojasnila, da je ona kriva njihove zbežanosti, in mi je povedala natanko vse, kar se je bilo medtem pripetilo.

Ko se je pomračilo, je odšla Lorna na vrt, da bi pogledala, ali ne bodo nemara prilezli na mlado hiacintovo stebličje polžki. Srečno je zalotila velikega domačega polža in ga zmagoslavno odnesla na račje dvorišče, da bi race sodile o njegovi samogoltnosti. Tedaj je zapazila v še redkolistnem jelševju onstran reke iskroče se oči, ki so se upirale naravnost vanjo. V silni grozi je prepoznala obraz krutega Karveria Doona, ki je za grmovjem prežal nanjo.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletina vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Snežke, galoši

v najboljši kvaliteti samo pri tt.
F. M. Schmitt, Ljubljana
Pred Školijo 2

Kdor ne inserira, je mutast!

Službenicejo

Prodajalka
srednjih let, dobra moč, išče mesto v trgovini. Razume tudi vse gospodinjstvo in kuhinjo ter bi šla za gospodinjstvo kamorkoli. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Samostojna« št. 16.264. (a)

Trgovska pomočnica
začetnica — išče službo kjerkoli, tudi proti manjši plači. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 16.373. (a)

Službo išče
samostojen čevljarSKI mojster, vajen prirobovanja in šivanja. Naslov v upravi »Slovenca« št. 16.355. (a)

Šofer
mlad, trezen, nekadilec, fotograf in godbenik, išče službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zanesljiv« št. 16.356. (a)

Kmečki mladenič
pošten, nekadilec, išče službo sluge ali skladiščnika. Na željo položi hranilno knjižico kot kavcijo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16.321. (a)

Železninar
išče mesto v kakršnikoli drugi stroki. Spočetka nastopi celo brez plače. Cenjene ponudbe prositi pod šifro »Trgovski sotrudnik« na upravo »Slovenca« št. 16.294. (a)

Trezen in nekadilec!
Slošni ključavničar srednjih let, z dobrimi spretnostmi, zmožen v popravilu vseh kmetijskih, poljedelskih strojev, motorjev, vajen kovanja, železostrojenja, avtomatskega varenja in vseh stavbnih del ter nekoliko elektrike, želi namestiti takoj ali kasneje. Franc Ložar, Koseze 22, Sp. Šiška. (a)

Krojač
za dame in gospode, vajen konfekcije, boljšega dela, gre šivat h trgovcu za tedensko plačo. — Ponudbe na upravo »Slov.« Maribor pod »Stalno delo«. (a)

Trgovski pomočnik
in šofer želi premeniti službo s 15. nov., najraje na deželi. Zmožen tudi kavcije. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Zmožen kavcije« 16.112. (a)

1000 Din
dam onemu, ki mi prekrbi stalno mesto pisarniške moči. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nagrada« 16.287. (a)

Vezilja
ročnega dela, v bližini Ljubljane, z večletno prakso, išče skromnega zaslužka. Po delo pride na dom. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vestna« št. 16.253. (a)

Mlado dekle
išče kakršnekoli zaposlitve, najraje v trgovini. — Razpolaga s kavcijo. Ponudbe na upravo pod zn. »Stalna« 16.380. (a)

Službo dobe

Stenografinja
perfektno, tudi za nemški diktat, sprejme odvetniška pisarna v Ljubljani. — Ponudbe pod »Stalna« 16.148 na upravo »Slovenca«. (b)

Iščemo akviziterje
zastopnike za vse večje kraje in mesta. Posel je take vrste, da se lahko mimogrede opravi. Samo resni reflektanti naj se javijo na naslov: »Izdelavačko predurde Nolit«, Beograd, poštanski pretinac 487. (a)

Mesar, pomočnika
samostojnega delavca za izdelavo mesnih izdelkov (tudi inozemca) sprejemem. Vprašati: Zevnik, mesarija, Tyrševa (Dunajska) c. 41, nasproti Sv. Krištofa. (b)

Dober zaslužek!
Nudi se priložnost sistematičnega in smotnega dela. Zahteva se dober in siguran nastop, zmožnost prepričevalnega obveščanja z ljudmi vsakega stanu! Predpogoj: Neoporečno dober glas! Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Bodočnost« št. 16.322. (b)

Zanesljivega potnika
potnico — za dobro vpleten artikel iščem proti visoki proviziji. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 16.325. (b)

Dva kroj. pomočnika
takoji sprejemem. Moravs Ivan, Kamna gorica 14, Št. Vid nad Ljubljano. (b)

Pridno dekle
iščem za pomoč v trgovini in gospodinjstvu. Ponudbe pod »Potrebna kavcija« št. 16.333 na upravo »Slovenca«. (b)

Zastopstvo
prvovrstnega novega patentiranega predmeta nudimo samo izvršnim, inteligentnim zastopnikom. Nameravamo placirati 50 tisoč komadov. Ponudbe pod »Senzacija sezona« na Beka-Reklam, Ljubljana, Tavčarjeva 2. (b)

Postrežnica
najraje upokojenka — se sprejme. Stari trg 26/III.

Delo
v teh težkih dneh se mora le najlatje dobiti z ustanovitvijo domače letarne. Mi damo vsakomur tekoče delo, ker smo djemalci za očetine, doba imo prejo in izplačamo zaslužek za plačenje kar dokazuje mnogo zahvalnic. V slučaju, da h čete delati in za lužiti, se obrnite po grais-prospekte na trgovsko domačo Pletarsko Industrijo: Kalik, Maribor, Trubarjeva ul. 2, odd. 7.

Vajenci

Krojaškega vajenca
sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. — Kopač Stanko, Zg. Šiška, Ljubljana VII. (v)

Trgovski učenec
s primerno šolsko izobrazbo, z vso oskrbo v hiši, se sprejme takoj v trgovini Jos. Plavc, Celje, Vrazov trg 1. (v)

Krepak kmečki fant
bi se rad izučil pekovski ali mesarske obrti. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 16.375. (v)

Mizarski vajenec
se takoj sprejme. Franc Kunc, Poljanska c. 21. (v)

Dva vajenca
z vso oskrbo sprejemem takoj. — Gerden, strojno mizarstvo — Št. Vid pri Stični. (v)

Učenca
ali učenca iščem v trgovino mešanega blaga na deželi. Oni, ki so bili že leto dni v pouku, imajo prednost. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Učenca«. (v)

Mizar. vajenca
sprejme Ivan Semrl, Poljanska cesta 69, Ljubljana. (v)

Krojaškega vajenca

sprejemem takoj. Hrana in stanovanje v hiši po dogovoru. Avberšek, Maribor, Masarykova 24. (v)

Denar

Vrednostne papirje
vseh vrst, tu- in inozemske, obveznice, založnice, srečke in hranilne knjižice vseh denarnih zavodov kupujemo in prodajamo. M. Jankole komanditna družba, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II. Telefon 30-52. (d)

Kdor
ima pri Prvi hrvatski breme, naj se zglati osebno. Pismeno odgovarjam samo proti 10 Din v gotovini ali znakah. Zoré, Ljubljana, Gledališka 12. (d)

Brezobrestna posojila
za odkup zemljiškoknjižnega dolga, nakup posestva in zidavo hiš podeljuje »Zadruga«, Ljubljana, poštni predal 307. Išče zastopnike! (d)

15.000 Din posojila
iščem. Ponudbe pod »Dobre obresti« na upravo »Slovenca« št. 16.231. (d)

1500 Din posojila
iščem za dobo pol leta. Dam garancijo in takoj kot obresti popolnoma novo češnjevo omaro s 4 predali. Naslov v upravi »Slovenca« št. 16.364. d

5000 Din posojila
nujno rabim. Čez par mesecev vrnem 7500 Din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nujno« št. 16.337. (d)

Iščem posojilo
50.000 Din proti vrnitvi 2500 Din mesečno in proti vključbi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Značko Varno posojilo« št. 16.340. (d)

Posojila
od 100.000 do 5.000.000 Din iščem za 1. hipoteke — eventualno tudi v hranilnih knjižicah. Cenjene ponudbe na: M. Jankole komanditna družba — Ljubljana, Selenburgova ul. 6/II. Telefon 30-52 d

Pouk

Šoferska šola E. Ceh
(bivša Cermeniškova šoferska šola) Ljubljana, Dunajska c. 36. Šola za poklene šoferje in amaterje. Prospekti in poljanila zastoj in franko

Ženitbe

Obrtnik - vdovec
z dobro vpeljano delavnico v lastni hiši, v skupni vrednosti nad 400.000 Din — star 46 let, išče v svrhu ženitve znanja z gospodinjstvom ali vdovo brez otrok, v starosti 30 do 45 let, s kapitalom nad 100.000 Din. Ponudbe s sliko je poslati na upravo »Slovenca« pod šifro »Obrtnik« 16.301. (a)

Obrtnik

posestnik želi resnega znanja s premožnejšo gospodinjstvom do 28 let. Cenjene dopise (slika zašljena) poslati na upravo »Slovenca« pod »Zaželeni dom« št. 16.286. (z)

Mladenič
trgovsko naobražen, s 50 tisoč Din gotovine, želi resnega znanja z gospodinjstvom od 18—30 let. — Nesne ponudbe, če močete s sliko na upravo »Slovenca« pod »30 let« št. 16.281. (z)

Poizvedbe

Zgubil
se je potni list na ime Selakovič. — Najditelj se naproša, da ga odda proti nagradi v podružnici »Slovenca« na Miklošičevi cesti. (e)

Objave

Izjava
Obzalamem in preklinjajem očitek nepoštenosti, ki sem ga nepremišljeno izrekel dne 25. septembra 1932 proti tajniku »Električne zadruge na Lokah« gosp. Hinku Rostoharju. Izjavljam, da s tem očitkom, za katerega nimam nikakega vzroka, nisem hotel žaliti niti g. Rostoharja niti drugih članov našelstva in nadzorstva imenovane zadruge. Loke pri Zagorju, 7. nov. 1932. Kobilshek France, Loke 49

Stanovanja

IŠČEJO:
Stanovanje
soba, kuhinjo, pritlikline, isčeta zakonca v okolici »Stadiona«. Ponudbe pod »Mirna stranka 400« na upravo »Slovenca«. (c)

Stanovanje
(soba in kuhinjo) išče vdova brez otrok za takoj ali za 1. februar, najraje v bližini sv. Jakoba. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.343. (c)

Državni nameščeneec
(tri odrasle osebe) išče stanovanje 2 malih sob ali sobe in kabineta za mesec januar. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.237. (c)

ODDAJO:
2 sobi
kuhinja in pritlikline, se oddajo na Miklošičevi c. Vprašati: Miklošičeva cesta št. 18-1. (e)

Stanovanje
dveh sob, kuhinje predso, se odda 1. decembra za 650 Din. Tyrševa (Dunajska) cesta 86. (e)

Solnčno stanovanje
z 2 sobama in kuhinjo se odda 1. decembra. — Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru. (e)

Enosobno stanovanje
takoji oddam. Galjevič št. 13. (e)

Dvosobno stanovanje

kabinet, kopalnica in vse pritlikline oddam pri Stadionu. — Herbersteinova ulica 12. Hribar. (e)

Stanovanje
obstoječe iz 3 sob, predso, kopalnice, kuhinje, sobe za služkinjo, jedilne shrambe in ostalih pritliklin — se takoj odda v palači Vzemne po-ojilnice na Miklošičevi c. 7. Pojasnila daje tajništvo med uradnimi urami od 8—12. (e)

Soba s kuhinjo
oddam. Tovarniška 20 — Zelena jama. (e)

Stanovanje
treh sob s pritliklinami — takoj oddam. Vodovodna cesta št. 5. (e)

Stanovanje
dve sobi, kuhinja, pralnica, kopalnica, parket etc. se odda za 500 Din. Naslov v upravi »Slovenca« št. 16.345. (e)

Soba in kuhinja
se odda. Illova 68 (desno od Zebala). (e)

Stanovanje
soba in kuhinjo oddam 1. decembra. — Galjevič št. 13. (e)

Soba in kuhinja
s pritliklinami — se odda. Dravljke, Rokova pot št. 142. (e)

Stanovanje
trisosobno, komfortno, v sredini mesta, takoj oddam v našem. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 16.342. (e)

Stanovanje
dvosobno s kabineto — takoj oddam v našem. Naslov v upravi »Slovenca« št. 16.342. (e)

Dvosobno stanovanje
kabinet, kopalnica, pritlikline, na Kodeljevem, poceni oddam maločlanski, redoljubni rodbini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.331. (e)

Prazno sobo
s souporabo kuhinje oddam starejši ženski. Naslov v upravi »Slovenca« št. 16.328. (e)

Stanovanje
soba, kuhinjo — oddam 15. novembra ali 1. decembra. Val. Vodnikova št. 29, Zelena jama. (e)

Krasno stanovanje
štirisobno, oddam v Sp. Šiški za 1. februar. Ponudbe na poštni predal št. 72. (e)

Za 180 Din
mesečno oddam pripravno stanovanje, sobo, kuhinjo, vrt in druge pritlikline, v Mali vasi. Vprašati pri Vinku Ahlinu — Ježica 16. (e)

Stanovanje
s pritliklinami oddam za 200 Din na Ježici. — Leskovšek. (e)

Dvosobno stanovanje
visokopritlično, solnčno, krasno, se odda v Mariborski ulici 24. Vprašati: I. nadstropje. — Blizu »Stadiona«. (e)

CENJENE DAME!

Ako hočete imeti za jesen ali zimo eleganten in trpežen plašč za nizko ceno, boste istega najlažje izbrale v konfekcijskem oddelku tvrde

F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

kjer se izdelujejo plašči v lastnem ateljeu po pr ovrstnih pariških modelih. Ogled brezobve.en.

Stanovanje

luksuzno, 3 sobe, kopalnica itd., nova hiša, Zg. Šiška. — Vprašati Hotel Miklič (Schafer). (e)

Soba in kuhinja
se odda. Dolenjska cesta št. 33-1. (e)

Soba, kuhinja
pritlikline se takoj odda. Rožna dolina, cesta VII št. 12. (e)

Dvosobno stanovanje
s kletjo, pralnico, vrtom takoj oddam za 350 Din. Dravljke, Rokova pot 164, ob tramvaju. (e)

Stanovanje
dve sobi in kuhinja, se odda takoj za 350 Din mesečno. Stojiče 132. (e)

Prazna soba
lepa, prostorna, parket, elektrika, kopalnica, se takoj odda. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.249. (s)

Prazna soba
v centru, prostorna in svetla, se odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.250. (s)

Prazno sobo
s posebnim vvhodom oddam. Društvena 27, Novi Vodmat. (s)

Deloma proti
instrukcijam oddam lepo sobo profesorju ali dijaku klasične gimnazije. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.360. (s)

Dve prazni sobi
zračni s souporabo kopalnice se takoj oddata. Kapiteljska 3, pisarna. (s)

Soba
v sredini mesta, s posebnim vvhodom, oddam takoj. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 16.311 (s)

Dve prazni sobi
brez kuhinje, v bližini Zmajevskega mostu, s posebnim vvhodom, oddam mirni stranki za takoj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16.315. (s)

Prazna soba
s posebnim vvhodom, na ulico, se odda. Vprašati: Orožnova 10, Maribor. s

Prazno sobo
s posebnim vvhodom oddam. Staretova 31. (s)

Vnajem

Lokal
3 oz. 4 sob se odda na Miklošičevi cesti. Vprašati: Miklošičeva 18/1. (n)

Dobro idoča trgovina
z mešanim blagom in delikateso, v sredini mesta, se takoj odda radi bolezn. Kapital 70.000 Din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Bodočnost 1200« št. 16.267. (n)

Gostilna
dobro idoča, se odda v našem. Poizve se v Dravljah 51 pri Ljubljani. (n)

Dekletu,
zmožni voditi trgovino (branjerijo) dam isto na račun. Kavcija potrebna. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.372. (n)

Lokal
večji in svetel, pripraven za vsako obrt, poseben za peka priporočljiv, ker v bližini ni peka, se odda. Povpraša se v upravi »Slovenca« št. 16.365. (n)

Velik lokal
v I. nadstropju, z izločbami, na Mestnem trgu 17 (dosedaj Oblačil. Ilirija), se s 1. februarjem 1933 odda. Pojasnila pri lastniku H. Kenda. (n)

Oddajo se takoj

ali pozneje v sredini mesta lepa, suha skladišča pripravna tudi za obrt ali delavnice. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 16.323. (n)

Lokal
z velikimi izločbami, na prometni ulici, se odda s 1. februarjem 1933 v našem. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 16.342. (n)

Pisarniške sobe
v sredini mesta oddam v našem. Za naslov se poizve v upravi »Slovenca« št. 16.342. (n)

Lokal
v centru — na prometni točki — se odda s 1. decembrom v našem. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 16.342. (n)

V našem oddam
lepo delavnico, pripravno za vsako obrt. Mjhar, sodar, Vič 113. (n)

Gostilno
zelo prometnem kraju in dobro idoča, oddam z novim letom v našem. Matko Bruner, Jesenice, Fuzine, Gorenjsko. (n)

Trgovski lokal
oddam v našem na zelo prometni točki. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.117. (n)

Delavnica
in stanovanje ob križišču cest tik Kranja, se odda v našem po nizki ceni. — Vprašati: Primskovo 89. n

Posestva

Njiva
2500 m², tik občinske ceste v Krčevini, naprodati. Vprašati: Krčevina, Vinski dol 14, Maribor. (p)

Novo hišo
prodaja Novak, Vižmarje, Pod klancem, desno. (p)

Nova hiša
na periferiji Ljubljane, tri dvosobna stanovanja, vodovod, elektrika in kanalizacija — naprodati. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.371. (p)

Visokopritlična hiša
4 stanovanja, poleg kolodvorca na Dolenjskem, ter dve njivi — prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »75.000« št. 16.367. (p)

Stavbno parcelo
v lepi leži v Mostah prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 16.358. (p)

Hišica
enodružinska, z vrtom — naprodati. Kodeljevo, Štepanja vas 87. (p)

„POSEST“
Realitetna pisarna, družba z o. z. Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4

PRODA:
Hišo, trinadstropno, vogalno, pritlično, gostilna, v nadstropjih deset 1—5 sobnih stanovanj, sredi Ljubljane, 750.000 Din. Prevzame se lahko večja hipoteka. Vilo, novozidano, enonadstropno, komfortno, 4 sobe, pritlikline, 700 m² vrta, Bežigrad — 250.000 Din. Dve hiši, 20 raznih stanovanj, vrt, dvorišče, z velikim donosom, prometna cesta Ljubljane, 900.000 Din. Gordno parcelo, 36 ha, dobro zaraščeno, pri Ribnici, Din 200.000. Več parcel v Trnovem, od 500—1000 m², po 20 in 15 Din za m². Poleg tega večje število stanovanjskih, trgovskih hiš, kmečka posestva, parcele v vseh delih mesta, po najugodnejših cenah, v največji izbiri.

Stavbno parcelo
v Savinjski dolini pri postaji takoj prodam. Cena 30.000 Din. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju pod »Ugodnost«. (p)

Stavbno parcelo
4500 m² prodam 5 minut od postaje Gorenja vas-Reteče. — Fani Jelenko, Reteče 11. (p)

Hiša naprodati
v Zeleni jami, Zvezna ul. št. 3. — Potreben kapital 30.000 Din. (p)

Posestvo
na odplačilo kupim. Prevzamem tudi prevzika, ki lahko ostane do gotovega časa lastnik. — Dopisi pod »Upokojenec« na podružnici »Slovenca« v Celju. (p)

Stavbne parcele
v Stožicah, solnčna lega, vodovod, elektrika, poceni naprodati. — Hranilne knjižice. — Pojasnila daje vinotoč »pri Pepci«, Bežigrad 13. (p)

Kupim
manjše posestvo v okolici Maribora. Dopisi na upr. vo »Slovenca« v Mariboru pod »Denar«. (p)

Tivar obleke neizpremenjeno nizke cene!

Maja
ZAST. MARKA

CEVLJI IZ BAR-
ZUNA, SATENA
IN RIPSJA.

Z ali brez špange.

Prvovrstna izde-
lava, elegantna in
poceni!

Trnovica: Pančev

FILATELIJA

Novi cenik znamk
za leto 1933 je izšel.
Vsebuje cene znamk 477
držav vsega sveta. Cenik
pošljem zastoni. — Naj-
starejša trgovina znamk
v Jugoslaviji Izidor Stei-
ner, Zagreb, Masarykova
ulica 5. (r)

Auto-motor

Tovorni auto
znamke Renault, general-
no popraviljen, poceni na-
prodaj radi opustitve tr-
govine. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 16.305. (f)

Glasba

Klavirji,
pianini prvovrstnih ino-
zemskih znamk, tudi na
obroke, od 11.000 Din
naprej nudi »Muzika« —
Ljubljana, Sv. Petra ce-
sta 40. (g)

Gramofon kovčeg
dobre kvalitete, event. s
ploščami — prodam.
— M. Skok, Idrijska 20. (g)

Glasovir
v dobrem stanju prodam
za 1500 Din. Železnikar,
Prevalje. (g)

Klavir
dobro ohranjen, poceni
prodam. Naslov v upravi
»Slovenca« 16.377. (g)

Klavirje
pianine prodaja in izpo-
sodi najceneje, tudi na
obroke, Warbinek, Ljub-
ljana, Gregorčičeva 5. (g)

Vijolino
»Klotz 17« izredno ugod-
no proda Mia Ferenc —
Mestni trg 3/IV. (g)

Razno

Prevajanje
iz srbohrvatskega, nem-
škega, italijanskega, fran-
coskega, angleškega, ma-
darskega, španskega, ru-
skega in rumunskega je-
zika v slovensko ter
obratno izvršuje sodno
zaprisežen tolmač s pra-
vico legaliziranja. Sestav-
ljanje pism zasebnih in
trgovskih v vseh navede-
nih jezikih. Pisarna »Po-
liglot«, Idrijska 20, telefon
28-41. (r)

Živali

Lovsko ptičarko
kratkodlak, prodam.
— Društvena 27, Novi Vod-
mat. (f)

Krava s telčkom
naprodaj. Andrej Lavrič,
Vodmatski trg 5. (f)

Konje za klanje
I. in II. vrste iščem za
tekočo dobavo za dunaj-
sko klavnico. Najmanjša
dobava 1 vagon. — Cene
uraadne, točno 35—55
grošev za kg žive teže.
Konje treba oddati na
Dunaj; pri prevzemu bla-
ga se takoj nakaže denar
odpošiljalcu blaga potem
devizne banke (kliring)
po odbitku stroškov. Več
površni Milan Pogačnik,
Wiener Neustadt, Gott-
friedgasse 3, Avstrija. (f)

PERJE kg Din 10.—, 14.—, sivo skobljeno Din 24.—, 32.—, belo
skobljeno gosje s puhom kg Din 64.—, 96.—, Beli puh
Din 160.—, Vzglavnica, polnjena, dober gosti inlet 45 × 60
Din 20.—, 60 × 80 Din 35.—, s skubljenim 55.—, **Pernica**,
Din 135.—, s skubljenim Din 198.—, **Vzori brezplačno**.
Pošlje se po povzetju. Naročila nad Din 250.— pošljemo franco. Neprimerno
blago zamenjamo ali vrnemo denar.

„POSTELJINA“ H. Weiss, ZAGREB, ILICA 76a

Kupimo

Zlato
(staro zlatino) kupujemo.
M. Jankole, komanditna
družba, Ljubljana, Selen-
burgova 6 II. Telefon št.
30-52. (k)

Zlato in srebro
vsake vrste kupi F. Ču-
den, Prešernova ul. 1. (k)

Suhe gobe in ližol

kupuje, bučnice zamenjuje
Jos. Jagodič, Celje, Glav-
ni trg in Gubčeva ulica.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Srebrne krone
staro zlato in srebro ku-
puje RAFINERIJA DRA-
GIH KOVIN - Ljubljana,
Ilirska ulica 36, vhod s
Vidovdanske ceste pri
gostilni Možina.

Bukova drva in ogilje
kupuje stalno
Uran Franc
Ljubljana
Sv. Petra cesta 24.

Želod
hrastov in cerov, letošnji,
kupi — Kolinska tovarna
d. d., Ljubljana. (k)

Prima hlode
hrastove, borove, smre-
kove kupi takoj Martinec,
Ljubljana, Prule. (k)

Mizar, skobelni stroj
dobro ohranjen, kupim.
— Naslov v upravi »Slov-
ca« pod št. 16.178. (k)

Baker, medenino, cink
kupi najugodnejše Miro-
slav Kras, Zagreb, Saj-
mišna ulica. Telef. 66-40.

Tehtnico decimalno
za 1000 kg — kupim.
Miha Lah, Vrhpolje —
Kamnik. (k)

Lutz peč
toda samo originalno —
kupim. Anković, Jerne-
jeva ulica 8. (k)

Plinski štedilnik
(rešo) kupim. Erjavčeva
21/III, levo. (k)

Trame in deske
za celo stavbo, franco
Ljubljana, kupim. Naslov
pove uprava »Slovenca«
pod št. 16.327. (k)

Čevlj. prešivalni stroj
malo rabljen, v dobrem
stanju, na strojni pogon,
kupim. Pismene ponudbe
z označbo fabrikata in
kako dolgo je v pogonu
na »Publicitas«, Zagreb,
Ilica 9, pod št. 32.149—
16.255. (k)

Citajte in širite
»Slovenca«!

Prodamo

Otroški vozički
globoki, najnovejši — po
najnižjih cenah. M. Tom-
šič, Sv. Petra cesta 52. l

Kurivo
solidne cene, vam nudi
BRECEJ
MARIBOR
Koroška cesta 49

Neveste!
Kuhinjsko posodo, navad-
no in najfinejšo, ter vse
gospodinjske potrebščine
kupi pri trdki Fr. Stu-
pica, železnina, Ljubljana,
Gospodstvska cesta 1. (f)

Puhasto perje
15 Din kg, čohano 32 Din
kg, puh 140 Din kg, ter
volno in žimo

za modroce izredno po-
ceni prodaja: Segla, Wol-
fova 12 (dvorišče).

Premog, drva, koks
prodaja Vinko Podobnik,
Tržaška cesta št. 16. Te-
lefon 33-13.

Kislo zelje
novo, prvovrstno, rezano
in cele glavice, za sarmo
v sodčkih, v vsaki mu-
žini, dobavlja po naročilu
in po najnižji ceni Gustav
Erklavec, Kodljevo 10 -
Ljubljana. Telefon 2591. l

12 dvokoles
15 otroških vozičkov —
prejšnji modeli — se radi
končane sezone prav po-
ceni prodajo — tudi proti
hranilni knjižici. F. Bat-
tjel, Ljubljana, Karlovska
cesta 4. (f)

Sir trapist
samo 12 Din kg. Mlekarn-
a, Mediatova hiša, Dun-
ajska cesta 17. (f)

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v
vseh vrstah, za strojno
pletanje in ročna dela po
najnižjih cenah pri trdki
Karl Prelog, Ljubljana —
Židovska ul. in Stari trg.

Puhasto perje
čisto, čohano po 48 Din
kg, druga vrsta po 38 Din
kg čisto, belo, gosje po
130 Din kg in čisti puh
po 250 Din kg. Razpošil-
jam po poštinem povzetju.
L. BROZOVIC — Zagreb,
Ilica 82. Kemična čistil-
nica perja.

Konfekcija — modal
Najcenejši nakup. Anton
Presker, Sv. Petra cesta
št. 14. Ljubljana (f)

Štedilnike
raznih vrst; vrtnice, bal-
konske in stopniške
ograde, dima, vratica,
brzoparilniške, nudi po
najnižjih cenah ključ.
podjetje Ciril Podržaj,
lg pri Ljubljani.

Seno
zdravo, suho, prešano v
balah — imam naprodaj.
L. Nouschak, Bos. Du-
bica. (f)

Stroj
za izdelovanje cementne
strešne opeke in 500 mo-
delov prodaja Tone Rupe-
na, Mirna peč. (f)

Peso
za krmljenje živine — roda
po 30 para Hotel Slon. l

Pozor, vrtnarji!
Prodaja se 600 komadov
sadik dracen in poizve
pri Janko Češnik, Ljub-
ljana, Lingarjeva ulica. (f)

Zaradi likvidacije
prodam pod ceno, tudi
na knjižico več novih ma-
sivnih politiranih spalnic.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 16.357. (f)

Gg. duhovnikom!
Naprodaj krasna salonska
obleka za zelo ugodno
ceno. — Naslov v upravi
»Slovenca« št. 16.341. (f)

Ugodna prilika!
Radi selitve naprodaj
zložljiv kokošnjak z au-
tomatom za hranje in za-
vodo — za 1500 Din. —
Zračni prostor 10 m³ —
dvoje stene in kontrolne
gnezde. — Klemenčič,
Dunajska 100. (f)

Pisalni stroj
znamke »Mignon«, skoraj
nov — naprodaj. Na vpo-
gled pri J. Lavrič, Ljub-
ljana, Cankarjevo nabre-
žje 1. (f)

Dva damska plašča
svilen in plišast, skoraj
nova, naprodaj. Marija
Kramar, Černetova št. 38,
Šiška. (f)

En par smučk
jesenovih, 230 cm in en
par rabljenih 200 cm —
ugodno prodam. Zanoš-
kar, Ljubljana, Tržaška
cesta št. 17. (f)

Spalnica
za eno osebo, nova, s
trdelno omaro in ogre-
dalom, naprodaj. — Iskra,
Vič 16. (f)

Več tisoč kg pese
naprodaj. Iskra, Vič 16. l

Plašče
dobite po najnižjih dne-
vnih cenah. Moderna iz-
delava od prvovrstnih ši-
vilj in krojačev. Izdelu-
jemo tudi po meri. —
I. Tomšič, Sv. Petra ce-
sta št. 38. (f)

2 fotografska aparata
18×24 atelier in 13×18,
zelo dobro ohranjena, z
vso pripravo, poceni na-
prodaj. Maribor, Betnav-
ska cesta 5. (f)

Sodna dražba
več hladilnih aparatov zn.
Frigidaire, in pisarniškega
inventarja, se vrši 18. t. m.
popoldne ob 15. St. Vid
nad Ljubljano št. 73. (f)

Hrastov svinjak
in kotel za kuhanje krme
poceni naprodaj. Poizve
se pri Fr. Laznik, Zgor-
nja Šiška. (f)

Omaro
prodam. Zalokarjeva 10. l

Posnemalnik
popolnoma nov, prodam
za polovično ceno. Po-
nudbe na Kraševac, Jese-
nice, Krekov trg. (f)

Kopalna kad
popolnoma nova, se radi
pomankanja prostora ta-
koj prodaj. Ogleda se na
Šmartinski cesti števil. 21,
skladišče »Obnova«. (f)

Otroški voziček
skoro nov, ponikljan, po-
ceni naprodaj. — Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 16.220. (f)

Pohištvo

Zaročencem
nudi vsakovrstno pohi-
štvo, otomane, žimnice,
odeje, posteljne vložke
itd. itd. najceneje — pre-
vzame tudi hranilne knji-
žice — trdka

Ernest Zelenka
Maribor
Ulica 10. oktobra števil. 5.

Obrt

Črno novo vino
sladko — se toči pri
I. Buzzolini, Lingarjeva
ulica. (p)

Štampilje
Sitar & Svetek, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 18.
— Zahtevajte ponudbe! —
Lastni izdelki! (f)

Brusimo britve
škarje in nože. Istotam
najcenejša brivnica. Ma-
ribor, Mlinska 8. (f)

Epidemija Jo-Jo!
Veletrogovci, trgovci, tra-
fike, knjižarne — naba-
vite si takoj najnovejši
šlager sedanosti »Jo-Jo«
v raznih izpeljavah od
Samoprodaja za Dravsko
banovino: Vitomir Dolin-
šek, Celje, Kralja Petra
št. 33. Sprejem prodaj-
alce in zastopnike. (f)

Prevajanje v razne jezike
pisma, ponudbe, razmno-
ževanje in prepisovanje
prevzema takoj pisarna
»UVIZ«, Tyrševa (Dunaj-
ska) cesta 15/I. (f)

Motor!
Zaradi elektrifikacije še
dobar benzin motor v
moči 5 ks ugodno napro-
daj. — Pojasnila daje g.
Fr. Erce, gostilna, Vo-
dice št. 110, nad Ljub-
ljano. (f)

LUNA
MARIBOR
Aleksandrova 19

Modroce
posteljne mreže, železne
zložljive postelje, otoma-
ne, divane in tapetniške
izdelke nudi najceneje
RUDOLF RADOVAN
tapetnik, Mestni trg 13,
Ugodni nakup morske
trave, žime, cvilha za
modroce in blaga za
prevleke pohištva.

Kašo
ješpreni, ajdovo moko
vedno svežo oddaja na debelo
veletrogovna
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljova cesta 24.

posteljne mreže
s peresi, podložene in na-
vadne elastične izdeluje
najceneje od 65 Din na-
prej po velikosti
Alojz Andlovic
Komenskega ul. 34
in Mestni trg 9
(poleg Skaberneta)
Sprejemajo se popravila.
Dostava brezplačna.

Kovčki za potovanje
torbice iz usnja, listnice,
denarnice, gamaše, na-
brtnice in nagobčnike,
ovratnike in vrvice za pse
pri Ivan Kravos, Maribor,
Aleksandrova 13. (f)

Krušno moko
in vse mlevske izdelke
vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg št. 32.

Modroce
otomane, divane, fotelje
in vse tapetniške izdelke
vam nudi najceneje
Ignacij Narobe
Ljubljana, Gospodstvska
cesta št. 16 (pri Levu)

Sveže najfinejše norveško ribje olje
iz lekarne dr. G. PICCO-
LIJA v LJUBLJANI se
priporoča bledim in sla-
botnim osebam.

Usnjate suknjiče
od Din 470 do 600
dobavlja
Fr. Zalokar
Mengeš 41.

OGLAŠUJE V SLOVENCU

Zahvala
Za brezštevilne dokaze iskrenega so-
čutja ob izgubi naše ljubljene soproge,
matere, sestre, svakinje in tete

Leopoldine Perko
za poklonjene vence in cvetje ter za
ustmene in pismene izraze sožalja in za
obilno spremstvo na njeni zadnji poti,
izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Stožice, dne 10. novembra 1932.

ZALUJOČI SOPROG
in ostali

Tople odeje
razpošilja v dobri, ročni
izdelavi in jako poceni

Trgovski dom
Stermecki, Celje št. 18

Odeje iz rdečega kotona 100 Din, klota 115 Din, klota
s klotom 130 Din, Tiger-odeje 27 Din, flanel-odeje
48 Din, volnene odeje 89 Din, konjske odeje 52 Din.

Velika izbira v novem, velikem, ilustriranem
ceniku, katerega prejmete na zahtevo zastoni!

Dvokolesa
sprejema v popolno po-
pravo, poniklanje, emajli-
ranje z ognjem in shram-
bo preko zime »Tribuna«,
Ljubljana, Karlovska ce-
sta 4. (f)

Nov tip spalnega fotelja
Din 1500—
garantirana konstrukcija

ima o' zalogi
RUDOLF SEVER
Marijin trg 2
Telefon 2622
Trpežni afrik modroci po
Din 220— Istotam.

Kože v stroj
vse vrste, na podplate,
notranjke, črno in ružavo
gornje usnje, blank, ko-
smato podlogo itd., spre-
jema J. Lavrič, usnjarija,
St. Vid pri Stični. Surove
kože pošljite na pošto

VRVARKE
IZDELKE
vseh vrst motovoz, žimo,
afrik, posteljne mreže v
vseh velikostih — dobite
najceneje pri I. Andlovic,
Mestni trg 9 (poleg Skab-
bernetal). (p)

Nakup in prodaja
vreč ter jute
A. Grebenc
Dunajska 36

Krušno moko
in vse mlevske izdelke
vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg št. 32.

Modroce
otomane, divane, fotelje
in vse tapetniške izdelke
vam nudi najceneje
Ignacij Narobe
Ljubljana, Gospodstvska
cesta št. 16 (pri Levu)

Sveže najfinejše norveško ribje olje
iz lekarne dr. G. PICCO-
LIJA v LJUBLJANI se
priporoča bledim in sla-
botnim osebam.

Zahvala
Za brezštevilne dokaze iskrenega so-
čutja ob izgubi naše ljubljene soproge,
matere, sestre, svakinje in tete

Leopoldine Perko
za poklonjene vence in cvetje ter za
ustmene in pismene izraze sožalja in za
obilno spremstvo na njeni zadnji poti,
izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Stožice, dne 10. novembra 1932.

ZALUJOČI SOPROG
in ostali

Zahvala
Za brezštevilne dokaze iskrenega so-
čutja ob izgubi naše ljubljene soproge,
matere, sestre, svakinje in tete

Leopoldine Perko
za poklonjene vence in cvetje ter za
ustmene in pismene izraze sožalja in za
obilno spremstvo na njeni zadnji poti,
izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Stožice, dne 10. novembra 1932.

ZALUJOČI SOPROG
in ostali

Posestvo

nahajajoče se na najbolj prometni točki mesta, v izmeri približno 1650 m² — ugodno napredaj. V I. nadstropju poslopja je 22 velikih, razkošno opremljenih sob za tuje, parketna tla. V II. nadstropju je troje mansardnih sob. V pritličju se nahaja restavracija z lepo urejeno točilnico, vrtom ter obširno, novo, elegantno verando iz betona. V pritličju je trisobno zasebno stanovanje, 3 sobe za služinčad, dalje garaže, kleti, ledenica in hlevi. Naslov v podružnici »Slovenec« v Celju pod zn. »Ugodna prilika«.

Stroj za kamnolom

(Steinbrecher) rabljen, na oljni ali bencinski pogon, kupim. Ponudbe na Julio Jungwirth, Podrute, pošta Budinščina.

Najugodnejši nakup

galanterije, ročnih torbic, aktovk, kovčkov, domačih, dežnih in snežnih čevljev, galoš, rokavic, nogavic, perila damskega in moškega, cipk, robcev, trakov, igrač, športnih predmetov nudi Vam trdka

F.M. SCHMITT

Pred Škofijo 2 LJUBLJANA Lingarjeva 4

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE: Celje, Palača Ljudske posojilnice; Zagreb, Starčevićev trg 6; Sarajevo, Aleksandrova cesta 101; Split, Ulica XI. puka 22; Beograd, Poincareova 2.

Posmrtninski oddelek »KARITAS« sprejema v zavarovanje zdrave od 7 do 80 let stare osebe. Glede pojasnil se obrnite na Vzajemno zavarovalnico, oddelek »KARITAS«.

Najvarnejše in najboljše naložite svoj denar pri

Ljudski posojilnici

reg. zadr. z n. z. V Celju reg. zadr. z n. z.

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra c. in Vodnikove ul.

Stanje hranilnih vlog znaša nad 100.000.000 dinarjev

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem

Hranilne knjižice

v polni vrednosti vzamem v račun za

PFAFF-šivalne stroje ali PUCH-kolesa

Za cenjena naročila se priporoča trdka

IGN. VOK

LJUBLJANA, Tavčarjeva 7

Zahvala

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom izgube najine zlate mamice

vdove Uršule Zakotnik udovec Bezljaj roj. Štrukelj

za poklonjene vence in cvetje, za ustne ter pismene izraze sožalja, za obilno spremstvo na njeni zadnji poti, posebej še g. A. Zupancu za vso duhovno pomoč v mamini bolezni, oč. duhovščini v Ljubljani, g. univ. med. dr. Josipu Smola za požrtvovalno skrb in zdravljenje, g. učitelju Korenčanu Lovru, organistu Lavriču Dominiku ter pevskemu zboru v Šmihelu za v srce segajoče žalostinke, ravnateljstvu Mestnega pogrebneega zavoda v Ljubljani za izborno prepeljavo trupa blagopokojnice, izražam tem potom v svojem in sestrinem imenu ter v imenu sorodnikov najtoplejšo zahvalo in Bog povrni!

Ljubljana-Šmihel pri Žužemberku, dne 12. novembra 1932.
Bezljaj Pavla, hči; Bezljaj Franca, šol. upraviteljica; Minka dr. Pirčeva, sestrnica; Bezljaj Janez, svak; Bezljaj Janez, Lojze, Franc, Jožef, nečaki; rodbina Štrukelj in ostalo sorodstvo.

Tovarna upognjenega pohištva

Pisarna: Ljubljana, Kersnikova 7

Tovarna: Duplica pri Kamniku

Dobavlja vse iz lesa od najnavadnejših izdelkov do najfinejšega luksuznega pohištva Vse za stanovanje, dom in pisarne etc.

lesna industrija

Telefon: Ljubljana 2268

Brz.: Inženier Remec

Kompletne opreme za gostilne, kavarne, restavracije, hotela, šole, urade etc. Parketi. Rezan trdi in mehki les.

2 rovnja „Rekord“ peč

najidealnejša peč za kurjenje z domačim ručavim premogom

Proizvod: Zepher d. d., Subotica

Tovarniško skladišče:

Ljubljana: Frane Golob

Celje: D. Rakuseh

Maribor: Carl Lots

Ptuj: Anton Brenčič

Zahtevalje brezplačni prepekt!

Zobozdravnica in prakt. zdravnica

dr. Elza Soss

se preseli

iz Kamnika v Škofjo Loko

Ordinira od 19. novembra dalje pri Balantu

Vrtnarija in drevsnica Anton Lap. Kamnik

nudi ljubiteljem vrtov izredno močne mareljice, okrasno grmičevje, čebulice amarilisov in druge.

Ekspresni parobrod

CONTE DI SAVOIA

50.000 ton

Prvi prekooceanski, popolnoma stabiliziran parobrod, ki se ne ziblje

V New York

6 1/2 dni

Iz Genove in Nice

30. novembra 1932

Pojasnila daje:

„Italia“, zedinjeno brodogradništvo, Genova,

Generalno zastopstvo Zagreb, Branimirova ul. 1,

Zastopstvo Ljubljana: Jaka Gorjanc, Miklošičeva 15

Nabava živil za vojaštvo

Intendantura komande Dravske divizije, oblasti bo na dan 14. novembra 1932 ob 11 dopoldne sklepala četrti javno ustmeno pogodbo za nabavo tehle živil:

Masti svinjske	11.000 kg.
olja	600 kg.
sladkorja kristal	3.000 kg.
sladkorja v prahu	50 kg.
čaja	10 kg.
žgane kave	45 kg.
maka	10 kg.

Pogoji se lahko vidijo vsak dan v pisarni Intendanture komande Dravske divizijske oblasti.

Kavcija 5% vrednosti posameznih predmetov se mora položiti na blagajni poštne hranilnice v Ljubljani najkasneje do 10 dop. na dan pogodbe.

Licitant mora predložiti pri pogodbi vse predpisane dokumente.

Iz pisarne Intendanture komande Dravske divizijske oblasti E. št. 14.608 z dne 9. nov. 1932.

Svinjske kože

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

Tone Knaflič

tovarna usnja, Kamnik

Nabiralci po vseh krajih se iščejo

Prijatelj gospodinje!

pričev! na kurivu . . . 40 do 60%
pospeš! kuhanje za . . . 36%
zviša toploto za . . . 75%

Ta patentirani štedilni obroč je mogoče namestiti na vsak štedilnik in stane za srednje gospodinjstvo komaj Din 170- do 250-.

Nabavite si ga, ako hočete štediti, pri

»JELODVOR«, Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 2

POTUJOČIM!

Prihranili boste na času in denarju, ako se naselite v novo otvorenem hotelu »P O Š T A«, ki se nahaja v neposredni bližini kolodvora in vseh ministerstev. Moderno in higijensko urejene sobe s centralno kurjavo, toplo in hladno vodo. — Sobe z eno posteljo za ceno od Din 24- do Din 44-., z dvema posteljama od Din 40- do Din 64-., Trgov. potniki dobe 10% popust. Pension pri 10 dnevem bivanju Din 60-.

ZA OBISK SE PRIPOROČA RAVNATELJSTVO

Inseriraje v „Slovincu“!

Vsi jo občudujejo, ker je lepa.

- Pred kratkim je bila še korpulentna, mesto gladke kože je kazala obilo mastnih gub.
- Pričela je uživati

SLATINSKE tablete BAHOVEC

ki zmanjšajo težo telesa takom 1 leta za 8-14 kg

- Nelepe masne oblike na licih, podbratku, hrbtu, trebuhu, bokih in stegnih izginejo, prsa se manjšajo, kilo za kilo izgubljate in na vseh delih telesa se uveljavlja vitkost.
- Nevoja in nerazpoloženje se umikata in po nekaj mesecih se pojavi na mestu korpulentne mase vitka, mladostna, elegantna in graciozna postava.
- Istočasno s uničevanjem masti se pomnožujejo rdeča krvna telesa, ki dajo telesu in živcem novih sil.

Doba 100 tablet Din 46-., doza 200 tablet Din 74-.

SLATINSKE tablete za hujšanje proizvajajo:

Apoteka Mr. BAHOVEC, Ljubljana

- Kjer vsa druga sredstva odpovedo, dosežejo SLATINSKE TABLETE ZA HUIŠANJE presenetljiv uspeh.

ZAHVALA. Vsem, ki so nas ob priliki težke in nenadomestljive izgube naše ljubke, nezabne

Tilčke

tolažili, z nami sočustvovali ter ji darovali toliko vencev in šopkov, se iskreno zahvaljujemo. Prav posebno zahvalo pa preč. duhovščini zlasti mil. g. arhidijakonu Francu Tovorniku za njegov tolažilni govor, ob odprtem grobu, Marijini družbi za prenos in spremstvo, vodstvu dekliške šole za spremstvo njenih součenk kakor tudi pevskemu društvu za ubrane žalostinke. Še enkrat iskrena zahvala vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti! Naj njim vsem in za vse, naš objokovani otrok, ki je gotovo poklican med nebeske krilate, izprosi pri Vsemogočnemu večno plačilo.

V Konjicah, dne 10. novembra 1932.

ZALUJOČA RODBINA BRUDERMANOVA